

DANMARKS FAUNA

57

VICTOR HANSEN

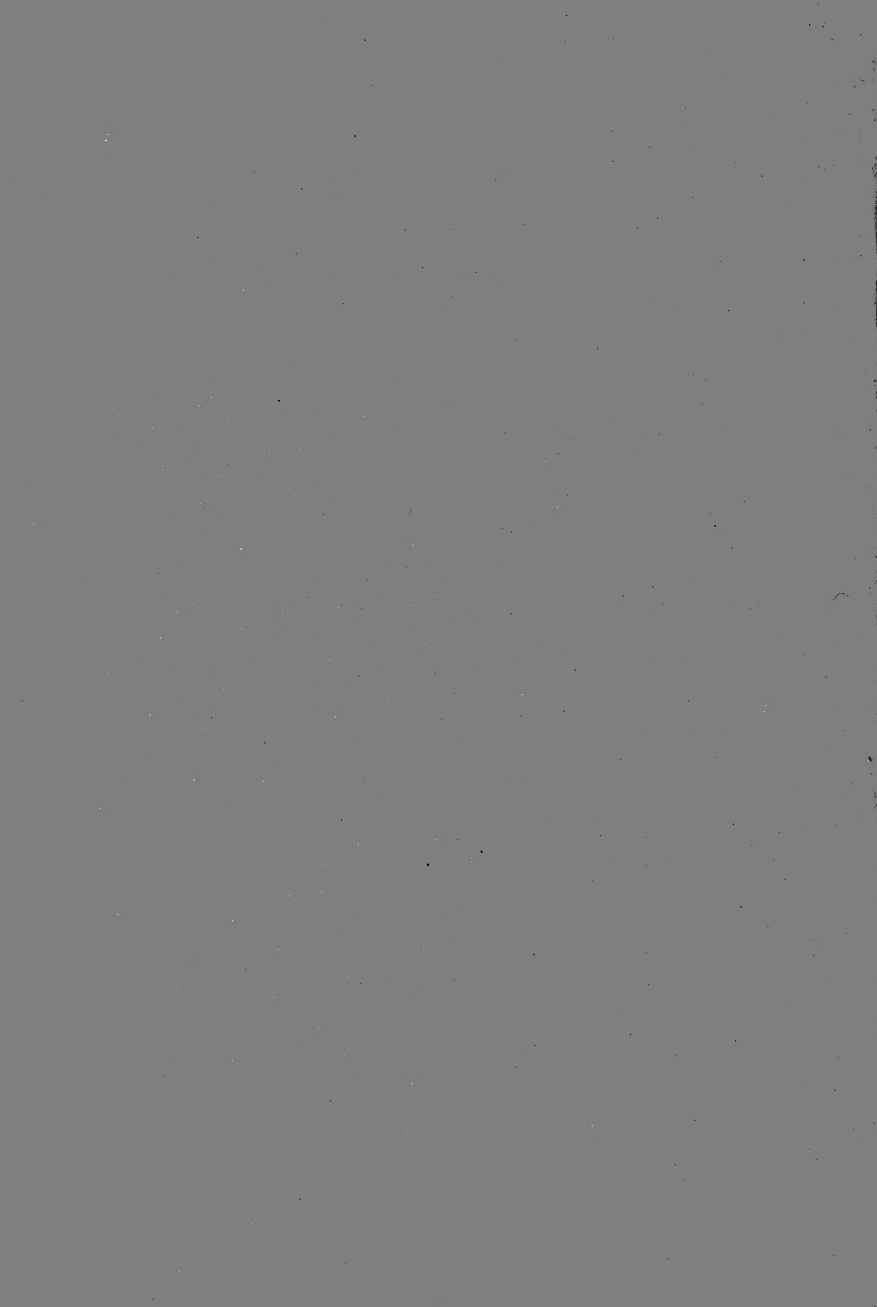
BILLER

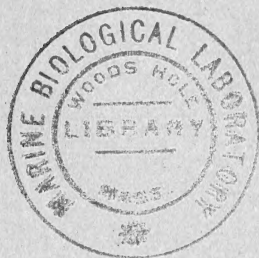
XV

ROVBILLER

I. DEL

G. E. G. G. S. FORLAG - KØBENHAVN

MBL/WHOI

0 0301 0015454 8

591.948
D. F.

DANMARKS FAUNA

ILLUSTREDE HAANDBØGER OVER DEN DANSKE DYREVERDEN

MED STATSUNDERSTØTTELSE UDGIVET AF

DANSK NATURHISTORISK FORENING

Bd. 57

VICTOR HANSEN

B I L L E R

XV

ROVBILLER

1. DEL

MED 131 AFBILDNINGER

I KOMMISSION HOS

G. E. C. GADS FORLAG — KØBENHAVN

1951

Udgivet med støtte af
Carlsbergfondet

Rovbiller.

(Staphylínidae og Micropéplidae).

Vingedækkerne som regel stærkt forkortede og kun dækkende bagkroppens to første rygled. Flyvevingerne af Staphylinoidé-type¹⁾. Bagkroppen bøjelig, idet de enkelte led er indbyrdes bevægelige²⁾; af rygledene er som regel kun de to første bløde og hudagtige, de øvrige hårde og stærkt kitiniserede. Følehornene 11-leddede, sjældent 10- eller 9-leddede. Fodleddenes antal meget forskelligt (fra 2 til 5).

Rovbillerne hører til billernes anden underorden, Polyphaga (Heterophaga, Cantharidoidea) og til denne underordens første familiegruppe, Staphylinoidea, der især er karakteriseret ved udviklingen af flyvevingernes ribbenet³⁾. De andre til denne familiegruppe hørende familier (ådselbiller, stumpbiller m. m.) er behandlet i Danmarks Fauna, Biller V, hvor der også (p. 9—13) er givet en oversigt over familierne⁴⁾.

¹⁾ Se Danmarks Fauna, Biller V, p. 3.

²⁾ Hos familien Micropeplidae (p. 16) dog kun i meget ringe grad.

³⁾ Jfr. Danmarks Fauna, Biller V, p. 3.

⁴⁾ Familien Staphylinidae omfatter i den nævnte oversigt også Micropeplinerne, der i nærværende arbejde er udskilt som en særlig familie.

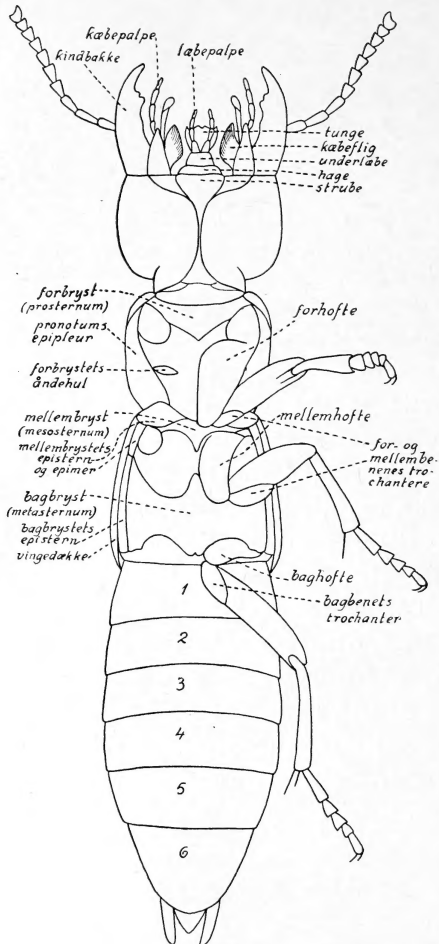

Fig. 1. *Staphylinus olens*. Undersiden, benene på den ene side fjernede. 1—6: 1.—6. bugled.

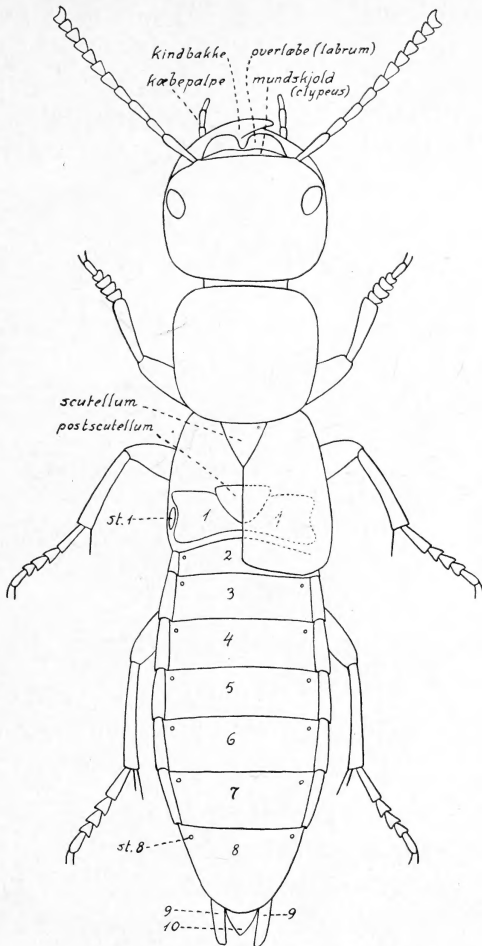

Fig. 2. *Staphylinus olens*. Oversiden, venstre vingedække fjernet.
1—10: 1.—10. rygled. st. 1 og st. 8: 1. og 8. åndehul.

Hovedet (fig. 6—12, p. 20) af meget forskellig form, ofte bagtil halsformet indsnøret (fig. 9 og 10), sjældent (*Myllaena*, *Gymnusa*) kort snudeformet forlænget, snart fremstrakt, snart nedadbøjet. Øjnene af meget forskellig form og

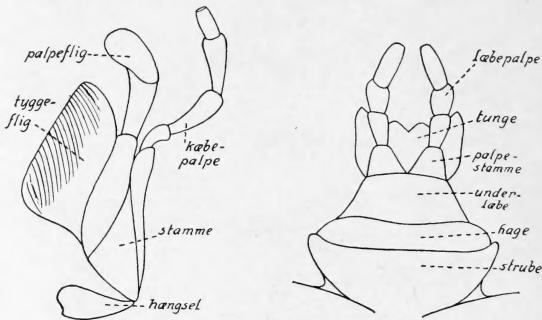

Fig. 3. *Staphylinus olens*. Til venstre: højre kæbe. Til højre: underlæben.

størrelse, hos *Steninerne* (fig. 8, p. 20) så store og hvælvede, at de minder om sandspringernes (*Cicindelidae*). Hos *Omaliinerne* (fig. 6) findes i reglen på panden to, hos *Phloeobium eet*, usammensat punktøje.

Følehornene oftest 11-leddede, hos *Oligota* og *Hypocypus* dog 10-leddede og hos *Micropeplidae* 9-leddede, snart trådformede eller (*Habrocercus* (fig. 16, p. 21) og *Trichophya*) hårfine, snart jævnt fortykkede mod spidsen eller med afsat kølle, undertiden svagt knæede mellem rodleddet, der da er langt, og 2. led; de er snart indleddede frit, indenfor eller foran øjnene, snart under

pandens, ofte fortykkede for- eller siderand eller forhjørne (se fig. 6—12).

Af munddelene (fig. 1—3) er foruden overlæben og kindbakkerne navnlig de som regel 4-leddede kæbepalpers form af betydning for be-

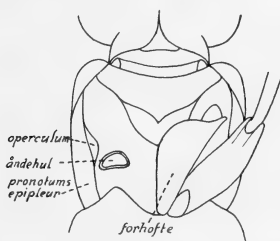

Fig. 4. Forbryst af *Staphylinus ater*. Det ene forben fjernet.

stemmelsen. Også læbepalperne, tungen og hagen frembyder undertiden vigtige kendetegn. Hos *Stenus* er underlæbens palpe- og tungebærende del langt fremskydelig (se nedenfor p. 162).

Hos underfamilierne Staphylininae, Tachyporinae og Aleocharinae er forbrystets underside (fig. 4) bag forhøfterne kun svagt kitiniseret, blødt hudagtigt, på hver side med et oftest mørk-randet åndehul (stigma), som, når forhøfterne løftes, er helt eller delvis synligt, idet forbrystets epimerer enten mangler eller er indskrænket til små, ofte trekantede partier (operculum), der ikke eller kun delvis dækker åndehullerne. Hos de andre underfamilier er som regel forbrystet bag forhøfterne kraftigt kitiniseret og åndehullerne dækkede af forbrystets epimerer, der oftest

er sammenvoksede med pronotums sidedækker (epipleurer).

Vingedækkerne som regel stærkt forkortede og kun dækkende bagkroppens to første rygled, undertiden dog længere og dækkende størstedelen af eller næsten hele bagkroppen. Sidedækkerne (epipleurerne) er snart tydeligt afsat fra rygfladen ved en skarp kant eller en fordybet linie, snart går de jævnt over i rygfladen. Vingedækkernes sømme slutter som regel sammen på sædvanlig måde, men hos *Leptacinus*, *Gauropterus* og *Xantholinus* ligger den ene søm hen over den anden. Flyvevingerne er i hvilestilling dækkede af vingedækkerne, idet de på langs er sammenfoldet 2 eller endog 3 gange. Undtagelsesvis mangler flyvevinger; i så fald mangler også den fine, lyse hudbrømme, der ellers findes på bagranden af bagkroppens 5. frie rygled.

Benene er af meget forskellig form. Forhøfterne undertiden (f. eks. hos *Paederinae* og *Staphylininae*) lange, konisk tapformede og stærkt fremstående. Baghøfterne (fig. 13—15, p. 21) hos *Steninae*, *Euaesthetinae*, *Paederinae* og *Staphylininae* med kraftigt udviklet inderplade, der rager stærkt tapformet bagud, og svagt udviklet yderplade, hos de andre underfamilier mere tværbrede og ikke eller kun lidet bagudragende og undertiden (*Tachyporinae*, *Trichophyinae* og *Aleocharinae*) med bred, flad yderplade. Forbenene er undertiden, f. eks. hos *Bledius*, graveben. Føddernes

ledantal meget forskelligt, fra 2 til 5, undertiden forskelligt på for-, mellem- og bagben.

Bagkroppen (fig. 1 og 2) består i sin typiske form af 10 rygled (dorsalsegmenter, tergitter) og 7 eller 8 bugled (ventralsegmenter, sternitter). 1. og 2. rygled er imidlertid som regel skjult under vingedækkerne, således at det første frie rygled egentligt er rygled nr. 3. I det følgende betegnes dette led (rygled nr. 3) som 1. frie rygled, og de følgende (rygled nr. 4, 5 o. s. v.) som 2., 3. frie rygled o. s. v. Det 7. frie rygled er oftest indskrænket til 2 sidegrifler og ligesom det lille 8. frie rygled på døde dyr hyppigt trukket ind under og skjult af 6. frie rygled. Hos hunnerne af slægterne *Leptacinus*, *Gauropterus* og *Xantholinus* er det 7. frie rygled dog helt. Den rigtige tælling af rygledene kan for de vingede arter som regel let kontrolleres ved, at det 5. frie rygled på bagranden har en fin, lys hudsøm. Af bugled findes hos *Oxytelinerne* 8 og hos de øvrige rovbiller 7 tydelige led, der i det følgende betegnes som 1. bugled o. s. v. Det 1. (hos *Oxytelinerne* det 2.) bugled svarer til 1. frie rygled som ryg og bug af samme bagkropsled. Det sidste (7. eller hos *Oxytelinerne* 8.) bugled, der hos hunnen er delt i 2 sidestykker, er ligesom 8. og 9. frie rygled på døde dyr oftest trukket ind i bagkroppen, således at de yderste tydeligt fremtrædende bagkropsled er 6. frie rygled og 6. (hos *Oxytelinerne* 7.) bugled.

Hos mange rovbiller er hannen kendelig ved tydelige sekundære kønsmærker, såsom særskilt skulptur på eller form af hoved, pronotum, vingedækker eller bagkropsled, udvidede forfødder, eller længere eller særligt behårede følehorn. Hannens parringsorgan og hunnens sædkapsel (receptaculum seminis, spermateca) er ofte af vigtighed ved bestemmelsen af nærstående arter.

De fleste rovbiller, navnlig de større former, er som navnet antyder, rovdyr, men der er dog også adskillige arter, som helt eller overvejende lever af henrådnende dyriske eller af vegetabiliske stoffer. De fleste arter er nøje knyttede til jordbunden, men iøvrigt træffer man rovbiller under de forskelligste forhold, på fri mark og i skov, på muldet, leret, gruset eller sandet bund. Nogle arter foretrækker tør bund og træffes f. eks. ved planterødder, under sten og lav, andre lever på fugtig bund, i moser og enge, ved kildevæld, eller ved sø- og åbredder, hvor de træffes i opskyl, under mos, i Sphagnum, på vandplanter eller i disses bladskeder, eller løbende fremme i solskin på fugtige bredder eller på fugtig tørvbund; også i det fugtige løv ved skovsøer, -sumpe og -grøfter eller omkring græstuer på disse steder træffes adskillige arter. En del arter lever på stranden under tang og i klitter, og ofte træffer man rovbiller i grus- og sandgrave, nedfaldne fra de tilstødende omgivelser. Nogle arter, f. eks. Bledius-arterne, graver gange (»tunnelgravende

arter«, ligesom *Dyschirius*-arterne¹⁾ og *Heterocerus*-arterne²⁾) i skrænter og brinker eller på strand-, å- eller søbredder. Mange arter findes i kompost, gødning og svamp eller ved ådsler, andre forekommer under bark, f. eks. hvor der er barkbilleangreb, i mørt ved, f. eks. rød-muldet egeved, eller i ved, der er angrebet af larver til sommerfuglen *Cossus*, ved udflydende træsaft, f. eks. af eg og elm, i hule træers smuld, ved gamle stubbe, i savsmuld og i grannålebunker eller under kvasbunker. Adskillige arter er knyttede til dyreboer og findes f. eks. i muldvarpe-, rotte- og musereder og -gange, i fugle-reder, i myreboer eller gedehamseboer; også i stalde og kældre træffer man rovbiller. En del arter træffes fremme på blomster, buske og vandplanter, og ofte kan man ketse rovbiller i vegetationen, navnlig henimod solnedgang, da adskillige arter sværmer og derfor også kan tages i flugten. Adskillige sjældne arter er taget flyvende i de sidste solstråler; i disse tilfælde bør dyrene samles i glas uden dræbestof, for at de, inden man dræber dem, kan få tid til at trække flyvevingerne sammen under vingedækkerne. Også på jordbunden træffer man, som foran nævnt, rovbiller løbende fremme i solskinet, navnlig på fugtig bund. Men de fleste rovbiller fører en skjult tilværelse og ved indsamling er derfor

¹⁾ Se Danmarks Fauna, Biller XI, p. 45.

²⁾ Se Danmarks Fauna, Biller X, p. 143.

sigten¹⁾ langt det vigtigste apparat. Sigtning ude i naturen bør så vidt muligt foretages i skygge, da mange arter i solskin hurtigt tager til vingerne; selvom det ikke lykkes dyrene at flygte, vil da vingedækkerne ofte være løftet og flyvevingerne helt eller delvis fremme, når de dræbes i samle-glasset, og dette er det oftest vanskeligt eller umuligt at bringe i orden ved præparationen.

De fleste arter klækkes vistnok om eftersommeren eller efteråret — nogle meget sent på efteråret — og overvintrer som imago. Hvor særlige bemærkninger ikke er gjort om findetider, vil forår og efterår derfor som regel være de bedste årstider for indsamling.

Rovbillerne kendes som regel let fra andre biller ved de stærkt forkortede vingedækker og den bøjelige bagkrop (se fig. 5 og 18—30, p. 18 og 22—28). Der findes vel også andre biller med mere eller mindre forkortede vingedækker, såsom *Pselapherne*²⁾, stumpbillerne (*Histeridae*)³⁾ og træbukkeslægterne *Necydalis* og *Molorchus*⁴⁾, men hos disse biller mangler bagkroppen den bevægelighed mellem de enkelte led, der kendetegner de fleste rovbiller og kun er mindre udpræget hos arterne med mindre stærkt forkortede vingedækker. Mange rovbiller kan krumme bagkroppen stærkt opad, undertiden så stærkt, at den dækker forkroppen (*Encephalus*), andre

¹⁾ Se Danmarks Fauna, Biller V, p. 6—8.

²⁾ Danmarks Fauna, Biller V, p. 13 ff.

³⁾ Danmarks Fauna, Biller V, p. 212 ff.

⁴⁾ Danmarks Fauna, Biller III, p. 53 og 57.

(Tachyporiner og Xantholininer) kan krumme bagkroppen nedad, og nogle af disse kan da, ved også at bøje hoved og forbryst nedad rulle sig sammen (Xantholininerne). Den omtalte tendens til at krumme bagkroppen opad eller nedad gør sig ofte gældende, når dyret er dræbt og præpareret, og man bør derfor altid klæbe bagkroppen til kartonen og kort tid efter præparationen efterse, om bagkroppen desuagtet har krummet sig, og da få det rettet, inden dyret bliver stift. Eksemplarer, på hvilke de sidste bagkropsled eller parringsorganerne er udpræparerede (jfr. nedenfor) mister som regel derved krumningstendensen. Hos mange arter, især blandt Tachyporinerne, er bagkroppen tilbøjelig til, når dyret er dræbt, at trække sig sammen, hvilket der da ved præparationen bør rådes bod på ved hjælp af en fin nål, der stikkes ind i bagkropsspidsen og med hvilken leddene trækkes ud i normal stilling.

Rovbillernes præparation kræver, navnlig for de mange små, ofte skrøbelige arter, stor omhu og nøjagtighed. Følehorn, palper og ben må strækkes godt frem, så at leddene kan tælles og deres længde- og breddeforhold måles. Da følehornene ofte ikke er trinde, men noget fladtrykte, må det iagttages, at de præpareres således, at man ved undersøgelse fra oven får leddene at se i deres største breddemål, da dette mål er lagt til grund ved beskrivelserne. Bagkroppen må klæbes til kartonen, så at den ikke trækker

sig for stærkt sammen eller løfter sig i vejret. For mange arter, navnlig i den store og vanskelige slægt *Atheta*, er det af afgørende betydning for bestemmelsen at kunne undersøge 6. frie rygleds og 6. bugleds form, skulptur og behåring m. m. Det er da praktisk at løsne 6. frie rygled og klæbe det op lige bag dyret, således at begge led bliver tydelige. For de arters vedkommende, hvor kendetegn på hannens parringsorgan eller hunnens sædkapsel er af vigtighed, bør da disse organer samtidig udtages og klæbes særskilt op, idet man for det førstnævnte organs vedkommende skiller penis og paramererne fra hinanden. Denne præparation lader sig med nogen øvelse næsten altid foretage uden at beskadige dyret, når den finder sted, samtidig med at dyret stilles op, medens det er blødt. Man må nøje passe på at undgå, at behåringen på dyrets overside lider skade ved at komme i berøring med fugtighed fra dyret eller med klisteret (*traganth*), der bruges til opklæbningen. Behåringen frembyder nemlig ofte vigtige artsken demærker, og let kendelige arter vil kunne blive næsten ubestemmelige, når deres behåring er ødelagt. Også mikroskulpturen bliver vanskelig eller umulig at undersøge i disse tilfælde. Når man har tilstrækkeligt materiale af en art, bør et eksemplar af hvert køn præpareres med undersiden opad. Endelig er der grund til at fremhæve, at præparationen bør være ensartet, f. eks. med hensyn til, hvor meget hovedet strækkes frem. To eksemplarer af samme

art vil kunne gøre et ret forskelligt indtryk som følge af uensartet præparation, hvilket naturligvis kan vanskeliggøre bestemmelsen. I det hele taget kan det siges, at den tid, der ofres på en omhyggelig præparation, er vel anvendt, fordi den — foruden at forøge den æstetiske glæde ved samlingen — i høj grad letter undersøgelsen og bestemmelsen, så at der ved dette arbejde rigeligt indvindes, hvad der er brugt af tid til præparation.

Vanskeligheden ved at bestemme rovbiller er ofte blevet overvurderet, og dette har utvivlsomt hyppigt medført en vis ulyst hos yngre Coleopterologer til at give sig i lag med denne gruppe. Mange arter er ret lette at bestemme. Men naturligvis findes der i en så ardrig gruppe slægter, hvis arter er vanskelige at adskille. Her kræves indsamling af et fyldigt materiale og som ovenfor nævnt en omhyggelig præparation. Men det arbejde, der anvendes hertil, lønner sig. Netop fordi denne gruppe er blevet forsømt af mange samlere, er mulighederne for at gøre interessante iagttagelser og forøge kendskabet til vor fauna betydelige.

Familien Staphylinidae er den ardrigste af de danske billefamilier. Hidtil er der i Danmark fundet c. 800 arter eller henimod en fjerdedel af vore c. 3400 billearter. Af familien Micropeplidae, der ofte behandles som en underfamilie i familien Staphylinidae, er der kun fundet 3 arter i Danmark.

Som ovenfor nævnt (p. 10) lever adskillige

arter af familien Staphylinidae ikke af rov, men helt eller overvejende af henrådende dyriske eller af vegetabiliske stoffer. Der findes dernæst som bekendt mange rovdyr blandt de øvrige billefamilier, f. eks. de fleste løbebiller. Det danske navn »rovbiller« er derfor i og for sig lidet betegnende, medens det svenske navn »kortvinger« er langt bedre, idet alle Staphyliner har mere eller mindre forkortede vingedækker, og der blandt de øvrige familier kun er ret få arter med korte vingedækker (se foran p. 12). Betegnelsen rovbiller, der kan føres helt tilbage til M. Th. Brünnich's Entomologia, 1764, er imidlertid gennem årene blevet det faste, hævdvundne danske navn for familien, medens betegnelsen kortvinger eller kortvingede, som herhjemme forsøgte indført i 1838 af H. Krøyer, aldrig er trængt igennem hos os.

Oversigt over familierne.

1. Følehornene 9-leddede, med eetleddet, skarpt afsat kølle (fig. 5). Forbrystet på hver side med en dyb følehornsfure 1. Micropéplidae.
Følehornene 11-leddede, undtagelsesvis 10-leddede.
Forbrystet uden følehornsfurer
2. Staphylinidae (p. 20).

1. familie **Micropéplidae.**

Hovedets underside og forbrystet på hver side med en dyb følehornsfure. Følehornene 9-leddede, med eetleddet, skarpt afsat kølle (fig. 5).

Vingedækkerne dækkende bagkroppens 3 eller 4 første frie rygled, hos den danske slægt med længderibber. Hofterne små, både mellemhofferne og baghofferne bredt adskilt fra hinanden. Fødderne 3-leddede. Bagkropsleddene indbyrdes kun meget lidt bevægelige. Jfr. iøvrigt foran p. 1 ff.

1. *Micropéplus* Latr.

Pronotum grubet. Vingedækkerne med længderibber. Bagkroppens 4 første frie rygled med gruber, indbyrdes adskilt ved køle. Benene korte og tynde.

Arterne lever i planteaffald og svampe, ved gødning og ådsel eller på fugtig bund. De kan undertiden aftenkætses.

Oversigt over arterne.

1. Vingedækkernes ribbemellemrum ikke punkterede.
Mindre, 1,5 mm *tessérula*.
Vingedækkernes ribbemellemrum tydeligt punkterede. Større, 2—2,5 mm 2.
2. Vingedækkerne mellem sømribben og skulderribben med kun 2 længderibber 3. *fúlvus*.
Vingedækkerne mellem sømribben og skulderribben med 3 længderibber 3.
3. Vingedækkerne ret matte, i bunden fint mikrochagrinerede, ribbemellemrummene tæt punkterede. Længde 2,3—2,5 mm 1. *porcátus*.
Vingedækkerne ret blanke, uden tydelig mikrochagrinerings, ribbemellemrummene mindre tæt punkterede. Længde 2 mm 2. *caelátus*.

1. *M. porcátus* Fabr. (fig. 5). Let kendelig på den matte forkrop i forbindelse med vingedækkernes 3 rygribber og tætte

punktur. Sort, pronotum midt på hver side med en gennemskinnende rødlig plet, følehorn og ben rødgule, de førstes endeled mørkere. Hoved og pronotum rynkede, pronotum over dobbelt så bredt som langt, med vinkelformede sider og kantede gruber, adskilt ved køle. Vingedækkerne bagtil

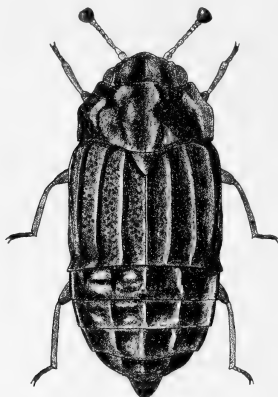

Fig. 5. *Micropeplus porcatus*. ♂. × 19.

med et tværandtryk. Bagkroppens 1.—4. frie rygled hvert med 4 store, dybe, glatte gruber, adskilt ved 3 længdekøle. Længde 2,3—2,5 mm.

♂: Mellem- og bagskinnebenenes spids indvendig med en lille, fin torn.

Udbredt, men ret sjælden (J, Ø). Nørholm, Juelsminde, Bygholm, Stensballe skov, Mossø, Skørping; Fåborg, Ærø, Bøtø, Tromnæs, Mogenstrup, Sorø, mange steder i Nordsjælland. I plantemøddinger og svampe, ved ådsel og gødning, både i skov og på åben, f. eks. gruset bund. Marts—sept.

2. *M. caelátus* Er. Nærstående til den foregående, men adskilt fra den ved de i oversigten nævnte kendemærker samt ved, at hoved og pronotum er lidt blankere og kraftigt punkterede, pronotums sider mindre skarpt vinkelformede og dets gruber og køle svagere, vingedækkerne lidt kortere og be-

tydeligt stærkere hvælvede, bagkropsleddene lidt kortere og 4. leds gruber kun tydelige ved roden. Længde 2 mm.

♂: Som den foregående.

Meget sjælden (Ø). På mosebund. Hejreengen i Sundby storskov (sigtet af opskyl om foråret og krybende på bund og sider af en meget fugtig grøft i aug.), Flommen ved Sorø, Vangede mose, Lyngby mose, Tirsdagsskoven ved Hillerød.

3. *M. fúlvus* Er. Let kendelig ved, at vingedækkerne kun har 2 rygribber, bagtil er ret stærkt tværandtrykte og tilsammen kun er c. $\frac{1}{3}$ bredere end lange. Brun eller brunrød, pronotums sider lysere, følehorn og ben rødgule. Hovedet bagtil med 5 fremefter konvergerende længdekøle. Pronotum c. dobbelt så bredt som langt, rygfladen med gruber og køle, siderne rundede. Vingedækkernes ribbemellemrum ret kraftigt punkterede. Bagkroppen omtrent som hos *M. porcatus*. Længde 2—2,3 mm.

♂: Mundskjoldets forrand i midten tandformet fremtrukket. Skinnebenene på indersiden noget foran spidsen med en tand, der er svagest på forskinnebenene, disse stærkere indadkrummede.

Udbredt, men ret sjælden (J, Ø). Haderslevengen, Horsens-egnen, Hadsten; Odense, mange steder i Nordsjælland. Især i kompost. April—juni, aug.—sept.

[*M. tessérula* Curtis. Let kendelig fra de foregående arter ved ringere størrelse samt ved, at vingedækkerne mangler punktur i ribbemellemrummene og ikke, som hos de foregående, har nogen længderibbe udenfor skulderribben. Sort eller brun, pronotums sider lysere, følehorn og ben brungule, de første mørkere mod spidsen. Hovedet bagtil med 2 knuder, adskilt ved en midtfure, der har en fin, undertiden utydelig længdekøl. Pronotums sider rundede. Vingedækkerne med 2 længderibber mellem sømribben og skulderribben. Længde 1,5 mm.

♂: Skinnebenenes inderside mod spidsen fint karvet.

Denne art, der bl. a. er fundet i Skåne, kunne muligvis træffes også hos os. Den er dels taget ved aftenketsning, dels i opskyl ved søbredder; i England er den fundet på skovbund i aske efter skovbrand i selskab med en *Acritus*-art (*A. homoeopathicus* Woll.), sept.]

2. familie **Staphylínidae.**

Forbrystet uden følehornsfurer. Følehornene 11-leddede, hos *Oligota* og *Hypocyptus* dog 10-leddede. Jfr. iøvrigt foran p. 1 ff.

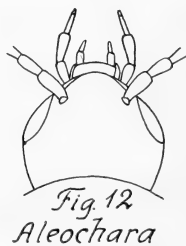
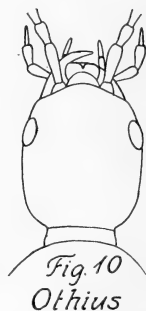
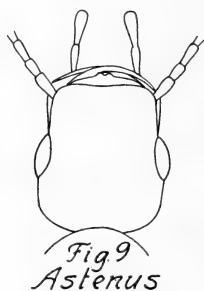
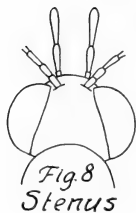
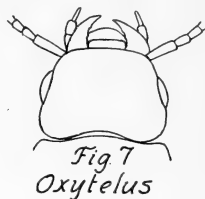

Fig. 6—12. Hoved af forskellige rovbiller.

De karakterer, der er af særlig betydning for en systematisk inddeling i underfamilier af familiens slægter, er navnlig baghofternes (fig. 13—15) og forbrystets (fig. 4, p. 7) bygning samt følehornenes indledning (fig. 6—12). Nedenfor gives

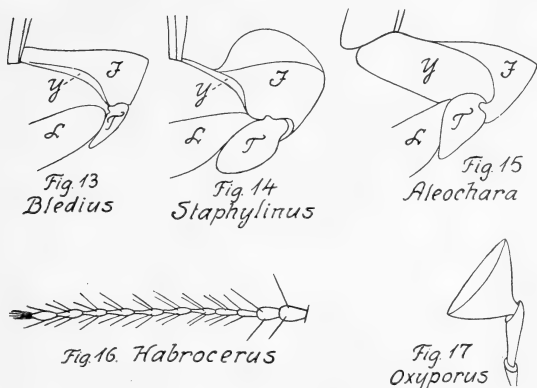

Fig. 13—15. Højre baghøfte. I: baghøftens inderplade. Y: baghøftens yderplade. T: bagbenets trochanter. L: baglår.

Fig. 16. Følehorn. Fig. 17. Højre læbepalpe.

først en oversigt over underfamilierne, i hvilken det af hensyn til dens praktiske anvendelse i videst muligt omfang er undgået at benytte under-sidekendetegn, og derefter en oversigt, som i første række hviler på de lige nævnte, i systematisk henseende vigtige karakterer.

Første oversigt over underfamilierne.

1. Følehornene fra 3. led hårfine og langt kranshårede (fig. 16)
- 2.

- Følehornene ikke hårfine, men trådformede eller jævnt fortykkede mod spidsen eller med tydeligt afsat kølle 3.
2. Hovedet ikke indsnøret bagtil. Vingedækkernes rygflade afsat fra sidedækkerne ved en skarp

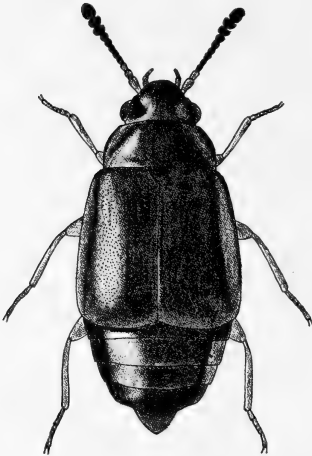

Fig. 18. *Proteinus brachypterus* ♀.
× 25.

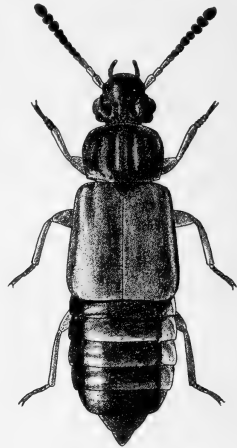

Fig. 19. *Omalium rivulare* ♂. × 13.

- sidekant. Kun een dansk, 3—3,5 mm lang art (fig. 28, p. 27) 11. *Habrocérinae*.
- Hovedet stærkt indsnøret bagtil. Vingedækkernes rygflade ikke afsat fra sidedækkerne ved nogen sidekant. Kun een dansk, 2,5—3 mm lang art (fig. 29, p. 28) 12. *Trichophýinae*.
3. Alle fødder 4-leddede. Følehornene 11-leddede, med tydeligt afsat 2-leddet kølle, indleddede langt foran øjet. Kun 3 danske, 1,5—2 mm lange arter (fig. 24, p. 25) 7. *Euaesthétinae* (p. 218). Fødderne ikke alle 4-leddede, i modsat fald følehornene 10-leddede (*Hypocyptus* og *Oligota*)

- eller indleddede nær den forreste del af øjets inderrand (*Hygronoma*)..... 4.
4. Læbepalpernes endeled meget stort, tværbredt, halvmåneformet (fig. 17, p. 21). Følehornene meget korte, mod spidsen meget bredere og flad-

Fig. 20. *Phloeocharis subtilissima* ♂. × 26.

- trykte. Kindbakkerne lange, krumme, fremstående, fortil krydsende hinanden. Kun 2 danske, 7—12 mm lange, sort og rødgult tegnede arter (fig. 22, p. 24) 5. *Oxypórinae* (p. 159).
- Læbepalpernes endeled anderledes formet 5.
5. Vingedækkernes rygflade (hos den danske slægt) ikke afsat fra sidedækkerne ved en sidekant. Følehornene indleddede langt foran øjet. Hovedet trukket tilbage næsten til de fremstående øjne. Kun een dansk, 1,5—2 mm lang art (fig. 20) 3. *Phloeochárinae* (p. 94).
- Vingedækkernes rygflade afsat ved en skarp sidekant, i modsat fald er følehornene ikke indleddede langt foran øjet eller størrelsen betydeligere 6.

6. Følehornene indleddede frit på panden, mellem øjnene eller nær den forreste del af disses inder-
rand (fig. 8 og 12, p. 20). Vingedækkerne som
regel uden sidekant 7.
Følehornene indleddede foran øjnene (fig. 6, 7 og
9—11, p. 20) 8.

Fig. 21. *Oxytelus rugosus*
♂. × 9.

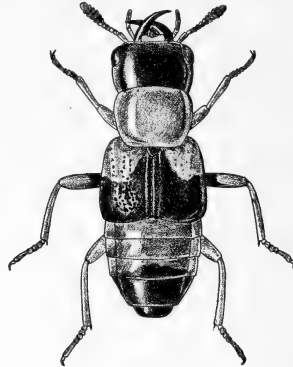

Fig. 22. *Oxyporus rufus*.
× 4.

7. Baghofferne adskilt ret bredt fra hinanden. Øjnene
store, stærkt hvælvede (fig. 8). Pronotum uden
sidekanter, som regel ikke bredere end langt.
Længde 2—7 mm (fig. 23, p. 25) 6. *Sténinae* (p. 160).
Baghofferne ikke adskilt fra hinanden. Længde
0,7—8 mm (fig. 30, p. 28) 13. *Aleocharinae*.
8. Hovedet ikke indsnøret bagtil, ofte ret lille og til-
bagetrukket i pronotum; følehornene indleddede
under pandens ikke fortykkede siderand (fig. 11,
p. 20). Bagkroppen næsten altid langt tilspidset
bagud. Vingedækkernes rygflade afsat fra side-
dækkerne ved en sidekant. Længde 0,6—10 mm
(fig. 27, p. 27) 10. *Tachypórinae*.
Hovedet bagtil mere eller mindre stærkt indsnøret,

- i modsat fald bagkroppen parallelsidet eller bredere bagud. 9.
9. Følehornene indleddede mere eller mindre frit på pandens forrand, indenfor kindbakkernes rod (fig. 10, p. 20). Vingedækkernes rygflade ikke af-

Fig. 23. *Stenus clavicornis*
♂. × 8.

Fig. 24. *Euaesthetus bipunctatus*. × 21.

- sat ved en sidekant. Længde 4—30 mm (fig. 26, p. 26) 9. Staphylíniinae.
- Følehornene indleddede under pandens fortykkede siderand eller forhjørne, ovenover kindbakkernes rod (fig. 6, 7 og 9). Længde 1—9 mm 10.
10. Hovedet bagtil med 2 (hos *Acrulia* og *Pycnoglypta* utydelige) punktøjne (fig. 6, p. 20). Kroppen oftest bred og ret flad. Vingedækkerne oftest forholdsvis lange, deres rygflade afsat ved en sidekant. Bagkroppen med bredt afsatte sidekanter, oftest ret kort og bred. Længde 1,5—7 mm (fig. 19, p. 22) 2. Omaliinae (p. 38).
- Hovedet uden eller (*Phloeobium*) med eet punktøje 11.

11. Følehornene trådformede. Pronotum ikke bredere end langt. Hovedet bagtil stærkt halsformet indsnøret (fig. 9, p. 20). Vingedækkernes rygflade som regel ikke afsat ved en sidekant. Længde 2,5—9 mm (fig. 25)..... 8. Paederinae (p. 220).

Fig. 25. *Paederus riparius*
♂. × 6.

Fig. 26. *Philonthus concinnus* ♀. × 9.

Følehornene mod spidsen tydeligt fortykkede, i modsat fald pronotum betydeligt bredere end langt. Vingedækkernes rygflade afsat ved en sidekant. Længde 1—7 mm 12.

12. Kroppen bred. Bagbenenes hoftringe store, mindst $\frac{1}{3}$ så lange som baglåret. Kun 7 danske, 1—3 mm store arter (fig. 18, p. 22)... 1. *Protēininae* (p. 31).
Kroppen langstrakt. Bagbenenes hoftringe små, højst $\frac{1}{5}$ så lange som baglåret. Længde 1—7 mm (fig. 21, p. 24) 4. *Oxytelinae* (p. 95).

Anden oversigt over underfamilierne.

1. Baghofferne bagud ragende stærkt tapformet frem, med konisk eller trapezformet inderplade og svagt udviklet yderplade (fig. 14, p. 21) ... 2.
 Baghofferne tværbrede, bagud som regel ikke eller

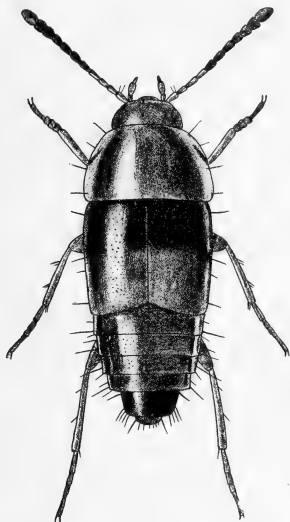

Fig. 27. *Tachyporus obtusus*
 ♂. × 12.

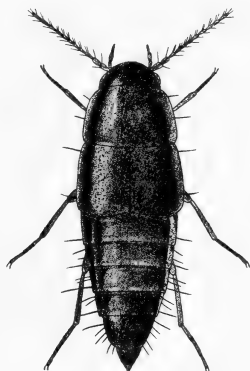

Fig. 28. *Habrocerus capillari-*
cornis. × 12.

kun lidt ragende frem, enten med kun svagt udviklet yderplade (fig. 13) eller med stærkt udviklet, bred og flad yderplade (fig. 15) eller (Habrocerinae) uden synlig adskillelse mellem inder- og yderplade 5.

2. Baghofferne ret bredt adskilt fra hinanden. Alle hoffer ret små. Forbrystet stærkt kitiniseret, åndehullerne dækkede af epimererne. Følehornene indleddede frit på panden, mellem de meget store, hvælvede øjne (fig. 8, p. 20), med mere

eller mindre tydeligt afsat, 3-leddet kølle. Kæbe-
palpernes 1. led ret langt, c. halvt så langt som
2. led, 4. led (endeleddet) yderst lille, ofte næppe
synligt. Fødderne 5-leddede (Fig. 23, p. 25)

6. Sténinae (p. 160).

Baghofferne ikke eller kun meget smalt adskilt

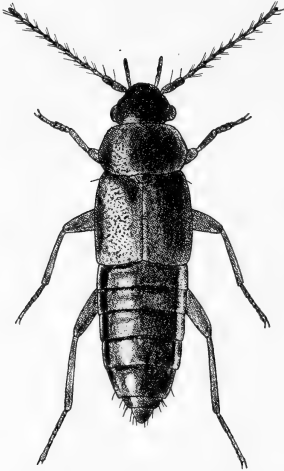

Fig. 29. *Trichophya pilicornis*.
× 16.

Fig. 30. *Atheta graminicola* ♂. × 12.

- fra hinanden. Følehornene indleddede foran øjnene (fig. 9 og 10, p. 20) 3.
3. Forhofferne kort tapformede. Forbrystet stærkt kitiniseret, åndehullerne dækkede af epimererne. Følehornene indleddede ved pandens forrand, med 2-leddet kølle. Kæbepalpernes 1. led ret langt, mindst halvt så langt som 2. led, 4. led (endeleddet) yderst lille, ofte næppe synligt. Fødderne 4-leddede (fig. 24, p. 25)

7. Euaesthétinae (p. 218).

- Forhofferne langt tapformede, stærkt fremstående.
 Kæbepalpernes 1. led kort. Fødderne 5-leddede
 (hos Tanygnathus er mellem- og bagfødderne
 dog 4-leddede)..... 4.
4. Følehornene indleddede under pandens fortykkede
 forhjørner, over kindbakkernes rod (fig. 9, p. 20).
 Forbrystets ånehuller dækkede af epimererne
 (undtagen hos Lithocharis og Cryptobium) (fig.
 25, p. 26) 8. Paedérinae (p. 220).
- Følehornene indleddede ved pandens forrand in-
 denfor kindbakkernes rod (fig. 10). Forbrystets
 ånehuller (fig. 4, p. 7) ikke dækkede af epi-
 mererne, synlige, når forhofferne løftes (fig. 26,
 p. 26) 9. Staphylininae.
5. Forbrystets ånehuller helt eller overvejende dæk-
 kede af epimererne (undtagen hos Thinobius og
 Platysthetus). Følehornene indleddede foran
 øjet, under pandens fortykkede siderand (fig. 6
 og 7, p. 20). Baghofferne med svagt udviklet
 yderplade (fig. 13, p. 21) 6.
- Forbrystets ånehuller (undtagen hos Tachinus)
 ikke dækkede af epimererne, synlige når for-
 hofferne løftes (jfr. fig. 4, p. 7). Følehornene
 enten indleddede frit på panden, nær den forreste
 del af øjets inderrand, eller under pandens
 simple, ikke fortykkede siderand (fig. 11 og 12,
 p. 20) 10.
6. Mellemhofferne meget bredt adskilt fra hinanden.
 Læbepalpernes endeled (fig. 17, p. 21) meget stort,
 tværbredt, halvmåneformet (fig. 22, p. 24)
 5. Oxypórinae (p. 159).
- Mellemhofferne ikke eller kun smalt adskilt fra
 hinanden. Læbepalpernes endeled simpelt..... 7.
7. Bagbenenes hoftringe små, højst $\frac{1}{5}$ så lange som
 baglåret. Hovedet uden punktøjne (fig. 21,
 p. 24) 4. Oxytélinae (p. 95).
- Bagbenenes hoftringe store, mindst $\frac{1}{4}$ så lange
 som baglåret 8.

8. Forhøfterne tværbrede, valseformede. Hovedet uden eller (*Phloeobium*) med eet punktøje (fig. 18, p. 22) 1. *Proteīninae* (p. 31).
 Forhøfterne konisk tapformede..... 9.
9. Hovedet med 2 (hos *Acrulia* og *Pycnoglypta* utydelige) punktøjne (fig. 6, p. 20). Kroppen oftest ret bred og flad. Vingedækkerne oftest forholdsvis lange, deres rygflade afsat fra sidedækkerne ved en skarp sidekant (fig. 19, p. 22)
 2. *Omalīinae* (p. 38).
 Hovedet uden punktøjne. Kroppen ret smal. Vingedækkernes rygflade (hos den danske slægt) ikke afsat ved en sidekant (fig. 20, p. 23)
 3. *Phloeochárinae* (p. 94).
10. Følehornene indleddede frit på panden, nær den forreste del af øjets inderrand (fig. 12, p. 20). Baghøfterne (fig. 15) med bred, flad yderplade (fig. 30, p. 28) 13. *Aleochárinae*.
 Følehornene indleddede foran øjet under pandens simple siderand (fig. 11, p. 20). Fødderne 5-leddede (hos *Hypocyptus* dog 4-leddede) 11.
11. Baghøfterne uden synlig adskillelse mellem inder- og yderplade. Følehornene fra 3. led hårfine og langt kranshårede (fig. 17, p. 21). Vingedækkernes rygflade skarpt afsat fra sidedækkerne (fig. 28, p. 27) 11. *Habrocérinae*.
 Baghøfterne med bred og flad yderplade (jfr. fig. 15, p. 21) 12.
12. Følehornene fra 3. led hårfine og langt kranshårede (jfr. fig. 17, p. 21). Hovedet stærkt indsnøret bagtil. Vingedækkernes rygflade ikke skarpt afsat fra sidedækkerne (fig. 29, p. 28)
 12. *Trichophýinae*.
 Følehornene ikke hårfine. Hovedet ikke indsnøret bagtil (fig. 11, p. 20). Vingedækkernes rygflade skarpt afsat fra sidedækkerne (fig. 27, p. 27)
 10. *Tachypórinae*.

I nærværende bind behandles de første 8 underfamilier, nemlig 1. Proteininae, 2. Omaliinae, 3. Phloeocharinae, 4. Oxytelinae, 5. Oxyporinae, 6. Steninae, 7. Euaesthetinae og 8. Paederinae. Arterne i disse underfamilier er opført i West's fortegnelse under nr. 728—970. De øvrige underfamilier påtænkes behandlet i to følgende bind, det ene omhandlende 9. Staphylininae, 10. Tachyporinae, 11. Habrocerinae og 12. Trichophyinae (West's fortegnelse nr. 971—1183), det andet 13. Aleocharinae (West's fortegnelse nr. 1184—1499).

1. underfamilie **Proteininae**.

Nærstående til den følgende underfamilie (Omaliinae, p. 38), men adskilt fra den ved, at hovedet mangler punktøjne eller (Phloeobium, fig. 31) kun har eet punktøje (i midten), og at forhofterne er tværbrede, valseformede, kun meget lidt fremstående.

Kun 7 danske arter, der er små (1—3 mm lange) og ret brede.

Oversigt over slægterne.

1. Pronotum uden midtfure, baghjørnerne uden udsnit. 9. og 10. følehornsled stærkt tværbrede (fig. 18, p. 22)	3. <i>Proteinus</i> (p. 36).
Pronotum med midtfure, baghjørnerne med et udsnit. 9. og 10. følehornsled ikke tværbrede (fig. 31 og 32, p. 33 og 35)	2.

2. Hovedet på hver side umiddelbart foran øjet med en lapformet udvidelse, i midten med et punktøje (fig. 31) 1. *Phloeóbiium*.
 Hovedet uden sådanne udvidelser, umiddelbart foran øjnene stærkt indsnævret, uden punktøje (fig. 32, p. 33) 2. *Megárthrus* (p. 35).

1. *Phloeóbiium* Er.

Let kendelig fra de to følgende slægter ved det store, brede hoved, der på midten har et punktøje, og hvis sider umiddelbart foran øjet har en lapformet udvidelse, der fortil begrænses af et smalt indsnit (fig. 31). Mundskjoldet bredt udfladet, med svagt indbuet forrand. Følehornene svagt fortykkede mod spidsen, 9. og 10. led ikke tværbrede. Pronotum omtrent så bredt som vingedækkerne, med bredt nedtrykte sider, der i midten har en grube, flad, men tydelig midtfure og et fladt udsnit i baghjørnerne. Bagføddernes kloled omtrent så langt som 1.—4. led tilsammen.

1. *Phl. clypeátum* Müll. (fig. 31). Brungul, følehornene mørke med lyst endeled, oversiden med spredte, lyse, krumme hår. Pronotum c. dobbelt så bredt som langt, ligesom hovedet ret kraftigt kornet, siderne svagt karvede. Vingedækkerne ret kraftigt kornet punkterede, siderne tydeligt karvede. Længde 2,5—3 mm.

♂: Mellem- og bagskinnebenene indadkrummede, på inder-siden mod spidsen med små, sorte, stumpede tænder (fig. 31). 6. bugled med indbuet bagrand, 7. bugled (spidsleddet) med en glat, dyb længdemidtfure.

Udbredt, men temmelig sjælden (J, Ø, B). Brakør, Hansted skov, Moesgård skov; Tranekær, »Engene« ved Svendborg, Høvblege på Høje Møen (i stort antal på solåben kridtbund ved planterødder, $\frac{2}{6}$), Amager, fæstningsterrænet ved Husum (i antal i bunden af en høbunke med musegange), Dyrehaven,

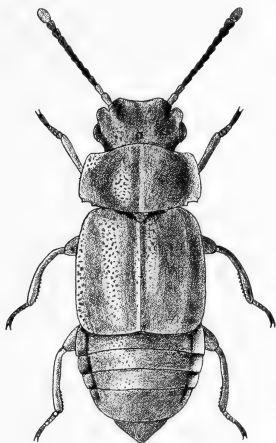

Fig. 31. *Phloeobium clypeatum* ♂. $\times 16$.

Holte, Rudeskov. Ved planterødder, i musegange, under bark på stubbe, ved træsaft, i svampe og under løv. Marts—okt., uindhædede stkr. i antal $\frac{21}{6}$.

2. *Megarthrus* Steph.

Nærstående til den foregående slægt, men adskilt fra den ved, at hovedet er mindre, mangler punktøje og umiddelbart foran øjnene er stærkt indsnævret, at mundskjoldets forrand er afrundet (fig. 32, p. 35), at pronotums midtfuler er dybere og skarpere og dets sider noget mindre bredt ned-

trykte, uden midtgrube, og at bagføddernes kloled er betydeligt kortere end 1.—4. led tilsammen.

Arterne lever i plantemøddinger, ved svamp, gødning og ådsler eller ved udsvedende træsaft.

Oversigt over arterne.

1. Følehornene ensfarvet sorte eller sortbrune 2.
I hvert fald følehornenes rodled rødligt 3.
2. Pronotum som regel ensfarvet sort, hjørneudsnit-
tene små, siderne smallere nedtrykte, sideran-
dene jævnt eller næsten jævnt rundede 1. depréssus.
Pronotum som regel lysere mod siderne, hjørne-
udsnittene større, siderne bredere nedtrykte,
siderandene bag midten vinkelformede
2. *sínuatocóllis*.
3. Oversiden overvejende brunsort eller brunlig
3. *denticóllis*.
Oversiden rødgul eller brungul, hovedet oftest sort
hemípterus.

1. *M. depréssus* Payk. Let kendelig ved de i oversigten anførte skelnemærker. Sort eller brunsort, vingedækkerne og bagkropsspidsen ofte brunlige, benene rustrøde, lårene ofte mørkere. Pronotum c. dobbelt så bredt som langt, punkturen fin. Vingedækkerne ret kraftigt og tæt kornet punkterede. Længde 2,5—3 mm.

♂: Benene kraftigere, mellem- og bagskinnebenene indadkrummede, på indersiden mod spidsen med en række små, sorte, stumpe tænder.

Almindelig (J, Ø, B). I plantemøddinger, ved svamp, gødning og ådsler eller ved udsvedende træsaft. Træffes næsten hele året rundt.

2. *M. sínuatocóllis* Lac. Adskilt fra den foregående ved de i oversigten nævnte kendemærker og ved, at pronotum

er lidt over dobbelt så bredt som langt og dets punktur kraftigere og tættere. Længde 2,5—3 mm.

♂: Omtrent som den foregående, tandrækken dog lidt længere.

Som den foregående (J, Ø, B), dog måske ikke helt så almindelig.

3. *M. denticollis* Beck (fig. 32). Nærstående til *M. sinuato-collis*, men adskilt fra den ved, at det eller de inderste følehornsled er rødgule, og at pronotums hjørneudsnit er mindre og dets siderande næppe eller ganske svagt vinkelformede. Længde 2,5—3 mm.

♂: Benene kraftigere. Bagbenenes trochantere meget store, med kort, tandformet spids. Mellemskinnebenene indadkrummede, indersiden i spidshalvdelen med en række små, sorte,

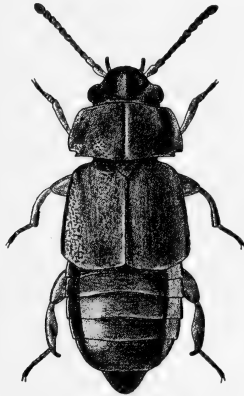

Fig. 32. *Megarthrus denticollis* ♂. × 16.

stumpe tænder, bagskinnebenene meget kraftige, på indersiden i midten stærkt udvidede, ydersiden mod spidsen opadbøjet og trukket ud i en lang spids (fig. 32).

Almindelig (J, Ø). Levevis som de foregående.

[*M. hemípterus* Illig. Let kendelig fra de foregående ved den lyse farve. Rødgul eller brungul, hovedet oftest sort, følehornene mod spidsen mørkere. Pronotum med ikke eller kun yderst svagt vinkelformede siderande, meget bredt nedtrykte sider og temmelig fin, meget tæt punktur. Vingedækkerne kraftigt kornet punkterede. Længde 2,5—3 mm.

♂: Bagbenenes trochantere midt på inderranden svagt tandede. Mellemskinnebenene svagt indadkrummede, bagskinnebenenes inderside foran midten med en kraftig tand, og i midten dybt indbuet.

Denne art, der er udbredt i størstedelen af Europa, kunne muligvis træffes også hos os.]

3. *Proteinus* Latr.

Adskilt fra de to foregående slægter ved, at pronotum mangler midtfure og baghjørneudsnit, at følehornene er meget stærkere kølleformet udvidede mod spidsen, og at kroppen er oval, fra *Phloeobium* yderligere ved, at hovedet mangler punktøje og tapformet udvidelse foran øjet. Bagføddernes kloled meget kortere end 1.—4. led tilsammen.

Arterne lever i rådne svampe, undertiden også ved ådsel, gødning og træsaft. De overvintrer som imago og træffes om foråret og især om efteråret.

Oversigt over arterne.

1. Pronotums bagrand yderst fint randet. Vingedækkerne ikke særligt fint punkterede. Større, 1,6—2 mm 1. *brachýpterus*.
- Pronotums bagrand ikke randet. Vingedækkerne fint eller yderst fint punkterede. Mindre, 1—1,7 mm 2.
2. Større, 1,4—1,7 mm. 10. følehornsled c. dobbelt så bredt som langt 2. *macrópterus*.

Mindre, 1—1,3 mm. 10. følehornsled over dobbelt
så bredt som langt 3. atomárius.

1. Pr. brachýpterus Fabr. (fig. 18, p. 22). Let kendelig fra de to følgende ved de i oversigten nævnte kendemærker. Sort eller brunsort, vingedækkerne og pronotums bagrand brunlige, følehornsroden lys, benene rødgule. 10. følehornsled c. dobbelt så bredt som langt. Pronotum kraftigt netmasket mikrochagrineret, spredt og yderst fint, næppe synligt punkteret. Vingedækkerne ret tæt tværridset-punkterede, i bunden glatte, bortset fra spidspartiet. Længde 1,6—2 mm.

♂: Forfødderne noget udvidede, 1. led lidt forlænget; mellemskinnebenenes inderside i spidshalvdelen med en række ganske små, sorte, stumpe tænder.

Meget almindelig (J, Ø, B).

2. Pr. macrópterus Gyll. Nærstående til den foregående, men let kendelig fra den ved de i oversigten anførte kendemærker samt ved, at pronotum og vingedækkerne er lidt stærkere hvælvede, de sidste, hvis punktur er yderst fin, i bunden yderst svagt og utydeligt mikrochagrinerede, og endelig ved andre sekundære kønsmærker hos ♂. Længde 1,4—1,7 mm.

♂: Forskinnebenene fortykkede, forfødderne udvidede, 1. led meget forlænget, c. så langt som de øvrige led tilsammen; mellemskinnebenene indadkrummede, indersiden i spidshalvdelen med en række små, lyse, ret spidse tænder, bag-skinnebenenes inderside i midten indbuet og langs under-randen mod spidsen med en række lange hår.

Udbredt, men sjældnere end den foregående (J, Ø). Bl. a. fundet i rådrende Polyporus squamosus på ask.

3. Pr. atomárius Er. Kendelig ved den ringe størrelse og de meget korte og stærkt tværbrede 9. og 10. følehornsled. Nærstående til den foregående, men adskilt fra den ved andre sekundære kønsmærker hos ♂. 8. følehornsled som regel

tydeligt tværbredt. Pronotums mikroskulptur ofte lidt svagere og vingedækkernes punktur lidt skarpere end hos den foregående. Længde 1—1,3 mm.

♂: Forfødderne svagt udvidede; skinnebenene simple.

Meget sjælden (Ø, B). Jydelejet på Møen (i antal i paddehatte, aug.), Hillerød; Rønne. I Sverige er den fundet ved træsaft, i træsvampen *Polyporus sulphureus* og talrigt engang på et pindsvineådsel.

2. underfamilie **Omalinae**.

Kroppen som regel ret bred, oftest temmelig flad. Hovedet fremstrakt, bagtil ofte indsnøret, issen med 2 punktøjne, foran hvilke der ofte findes 2 længdefurer, punktøjnene undertiden (*Acrulia* og *Pycnoglypta*) utydelige. Følehornene 11-leddede, trådformede eller fortykkede mod spidsen, indleddede foran øjnene, over kindbak-

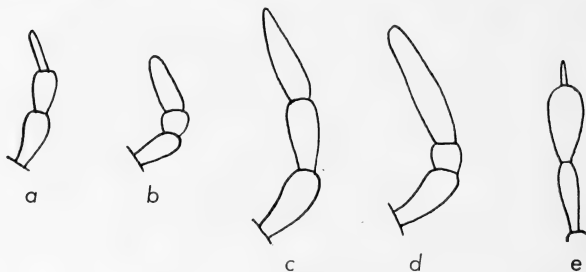

Fig. 33. Højre kæbepalpe af a: *Phloeonomus planus*, b: *Xylodromus concinnus*, c: *Arpedium quadrum*, d: *Lesteva longelythrata* og e: *Coryphium angusticolle*.

kernes rod, under pandens fortykkede siderand (fig. 6, p. 20). Kæbepalpernes endeled (fig. 33) mindst så langt som det foregående led, hos Geo-

dronicus dog lidt kortere end dette og hos *Coryphium* yderst lille og fint. Vingedækkerne som regel forholdsvis lange, undertiden (*Anthobium*) næsten så lange som bagkroppen, deres rygflade afsat fra sidedækkerne ved en skarp sidekant. Bagkroppen med bredt afsatte, skarptkantede sider, 1. bugleds rød mellem baghofferne med en længdekøl eller -fold. Forbrystet kitiniseret, åndehullerne dækkede af epimererne. Forhofferne konisk tapformede, oftest noget fremstående. Baghofferne tværbrede, kun lidt bagudragende, yderpladen kun svagt udviklet. Fødderne 5-leddede.

Hannen er oftest kendelig ved, at der bag 6. frie rygled træder endnu et lille rygled frem (se f. eks. fig. 19, p. 22) samt ved mere eller mindre tydeligt udvidede forfødder.

55 danske arter af størrelse 1,5—7 mm, gennemgående karakteriserede ved den ret brede, forholdsvis flade krop, hovedets 2 punktøjne og ofte ret lange vingedækker.

Oversigt over slægterne.

1. Kæbepalpernes endeled yderst lille og fint, næstsidste led pæreformet fortykket (fig. 33, e). Hovedet c. så bredt som pronotum, dette med ganske fint karvede siderande . . . 18. *Corýphium* (p. 93).
- Kæbepalpernes endeled normalt, oftest længere end næstsidste (fig. 33, a-d) 2.
2. Pronotum hjerteformet, i det højeste c. $\frac{1}{4}$ bredere end langt. Følehornene ikke eller næppe fortykkede mod spidsen, ingen af leddene bredere end

- lange. Bagføddernes kloled betydeligt kortere end 1.—4. led tilsammen 3.
- Pronotum ikke tydeligt hjerteformet..... 5.
3. Kæbepalpernes endeled mindst 3 gange så langt som næstsidste led (fig. 33, d).. 15. *Lestéva* (p. 88).
- Kæbepalpernes endeled i det højeste lidt længere end næstsidste led 4.

Fig. 34. *Anthophagus*, venstre bagfod.

4. Kæbepalpernes endeled lidt kortere end næstsidste led. Oversiden ret tæt og tydeligt behåret. Klørerne simple. (Den danske arts grundfarve sort) 16. *Geodrómicus* (p. 91).
- Kæbepalpernes endeled mindst så langt som næstsidste led. Oversiden tyndt og fint, ret utydeligt behåret. Klørerne med en hudlap ved roden (fig. 34). (Den danske arts grundfarve som regel rødgul) 17. *Anthóphagus* (p. 92).
5. Bagkroppen kraftigt punkteret, blank, i bunden uden eller med kun yderst svag mikrochagrineret. Vingedækkerne sribet punkterede. Længde 4,5—7 mm 14. *Acidóta* (p. 86).
- Bagkroppen fint eller yderst fint punkteret, i bunden tydeligt mikrochagrineret..... 6.
6. Bagføddernes kloled ikke eller næppe kortere end 1.—4. led tilsammen..... 7.
- Bagføddernes kloled tydeligt kortere end 1.—4. led tilsammen 15.

7. Pronotums siderande fint karvede. Kroppen ret stærkt hvælvet. 8.—10. følehornsled stærkt tværbrede. Punktøjnene meget utydelige. Længde 2—2,5 mm 2. *Acrúlia* (p. 48).
Pronotums siderande ikke karvede 8.
8. Hovedet på hver side med en skarp længdefure langs øjets inderrand. Punktøjnene ikke synlige. Følehornene med 3-leddet kølle. Bagfoden kun halvt så lang som skinnebenet. Længde 2,5—3 mm 3. *Pycnoglýpta* (p. 49).
Hovedet uden længdefure langs øjets inderrand. Punktøjnene tydelige 9.
9. Kæbepalpernes endeled meget tyndere end næstsidste led (fig. 33, a, p. 38). Kroppen flad, ret ligebred. Føddernes kloled omtrent dobbelt så langt som 1.—4. led tilsammen (undtagen hos *Phl. monilicornis*) 7. *Phloéónomus* (p. 68).
Kæbepalpernes endeled ikke eller næppe tyndere end næstsidste led. Føddernes kloled ikke nær dobbelt så langt som 1.—4. led 10.
10. Pronotum på hver side af midtlinien med et mere eller mindre tydeligt længdeindtryk. Bagfoden kun c. halvt så lang som skinnebenet. Mellembrystet med en fin længdemidtkøl 6. *Omálium* (p. 61).
Pronotum uden sådanne længdeindtryk; i modsat fald er bagfoden over halvt så lang som skinnebenet eller mellembrystet simpelt 11.
11. Kæbepalpernes næstsidste led betydeligt længere end bredt (fig. 33, c, p. 38). Følehornene næppe fortykkede mod spidsen, ingen af leddene tværbrede. Længde 3,5—5,5 mm 13. *Arpédium* (p. 84).
Kæbepalpernes næstsidste led ikke eller næppe længere end bredt (fig. 33, b, p. 38) 12.
12. Bagfoden næppe kortere end skinnebenet, dens kloled lidt kortere end 1.—4. led tilsammen. Følehornene ret tykke, 4. led ikke længere end bredt 8. *Xylódromus* (p. 74).

- Bagfoden tydeligt kortere end skinnebenet, dens kloled i hvert fald c. så langt som 1.—4. led tilsammen 13.
13. Bagfoden kun c. halvt så lang som skinnebenet. 3. følehornsled påfaldende tyndt mod roden
4. *Acrólocha* (p. 50).
- Bagfoden tydeligt over halvt så lang som skinnebenet 14.

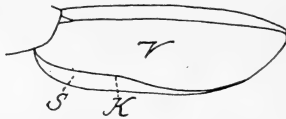

Fig. 35. *Orochares*. Vingedækker, set skråt fra siden. V: vingedække. S: sidedække. K: kant mellem vingedække og sidedække.

14. Føddernes 1.—4. led noget udvidede og på siderne langt behårede. Vingedækkerne som regel ret stærkt udvidede bagud. Pronotum som regel fint punkteret 1. *Anthóbium* (p. 43).
Fødderne (bortset fra hannens forfødder) simple. Vingedækkerne som regel kun ret svagt udvidede bagud. Pronotum som regel kraftigere punkteret
5. *Phyllódrepa* (p. 52).
15. Bagfoden næppe kortere end skinnebenet. Følehornene ret tykke, 4. led ikke længere end bredt
8. *Xylódromus* (p. 74).
Bagfoden betydeligt kortere end skinnebenet. Følehornene slankere, 4. led længere end bredt 16.
16. Vingedækkerne bagtil tilsammen over en halv gang bredere end pronotum. Kanten, der adskiller rygfladen fra sidedækket, lidt foran midten buet stærkt nedad (fig. 35)
9. *Oróchares* (p. 76).
Vingedækkerne bagtil i det højeste rigeligt $\frac{1}{4}$ bredere end pronotum, sidekanten omtrent retliniet 17.

17. Pronotum i det højeste c. $\frac{1}{2}$ gang bredere end langt. Følehornene næppe fortykkede mod spidsen, ingen af leddene tværbrede
13. *Arpédium* (p. 84).
Pronotum i det mindste c. $\frac{2}{3}$ bredere end langt; i modsat fald følehornene tydeligt fortykkede mod spidsen..... 18.
18. Hovedet bag øjnene med en skarp tværfure. Skinnebenene tydeligt tornede, bagfoden c. $\frac{2}{3}$ så lang som skinnebenet ... 10. *Déliphrum* (p. 77).
Hovedet uden skarp tværfure bag øjnene. Skinnebenene ikke eller yderst kort, spredt og utydeligt tornede, bagfoden c. halvt så lang som skinnebenet 19.
19. Hovedet med 2 skrå indtryk foran punktøjnene og 2 gruber mellem følehornenes indledning. Følehornene tydeligt fortykkede mod spidsen
11. *Lathrimæum* (p. 78).
Hovedet uden eller kun med yderst svage indtryk eller gruber. Følehornene kun meget svagt fortykkede mod spidsen 12. *Ólophrum* (p. 81).

1. *Anthóbium* Steph.

Adskilt fra alle de andre Omaliin-slægter ved, at 1.—4. led på alle fødder hos begge køn er udvidede og på siderne langt behårede. Kroppen oftest ret flad. Hovedet bag de fremstående øjne halsformet indsnøret, følehornene mod spidsen fortykkede, kæbepalpernes endeled som regel c. dobbelt så langt som næstsidste led, der ikke eller næppe er længere end bredt. Pronotum meget bredere end langt, smallere end vingedækkerne, disse ofte forholdsvis lange. Bagkroppen kort og bred. Bagfødderne over halvt så lange

som skinnebenet, kloleddet c. så langt som 1.—4. led tilsammen.

Hos hannen er forfødderne stærkere udvidede end hos hunnen.

Arterne træffes på blomster, ofte i stort antal.

Oversigt over arterne.

1. Oversiden sort eller brun, vingedækkerne ofte noget lysere 2.
Hoved, pronotum og vingedækker rødgyule eller gyule 4.
2. Hovedet uden længderidser langs øjets inder-
rand. Følehornene sorte, med rødlig rodhalvdel
3. minútum.
Hovedet på hver side langs den forreste del af
øjets inderrand fint længderidset. Følehornene
rødgyule, ofte lidt mørkere mod spidsen 3.
3. Pronotum omtrent dobbelt så bredt som langt,
med en ret stor grube midt på hver side 1. florále.
Pronotum c. $\frac{1}{2}$ gang bredere end langt, uden tyde-
lige sidegruber 2. primulae.
4. Pronotum med tydelig, fin og meget tæt punktur.
Hovedet på hver side langs øjets inderrand fint
længderidset 5. ophthálicum.
Pronotum uden eller med meget fin og spredt
punktur. Hovedet uden længderidser langs øjets
inderrand 5.
5. Bagbrystet sort eller sortbrunt. Større, 2,2—
2,5 mm 4. torquátum.
Bagbrystet rødgyult. Mindre, 1,5—2 mm 6. sórbí.

1. A. florále Panz. Vor største art, adskilt fra alle de følgende arter ved pronotums sidegruber og blandt de mørktfarvede arter iøvrigt kendelig ved den brede form, det stærkt tværbrede pronotum, pandens meget fine længderidsning ved

øjeranden og de ensfarvet rødgyule følehorn. Sort, vingedækkerne oftest brune, følehorn og ben rødgyule, bagkropsspidsen oftest lys. Pronotum ret fint og spredt punkteret, netmasket mikrochagrineret, siderne ret stærkt rundede, baghjørnerne meget stumpede. Vingedækkerne ret kraftigt og tæt punkterede. Længde 2,5—4 mm.

♂: Forfødderne ret kraftigt udvidede. Mellemskinnebenene let indadkrummede.

♀: Vingedækkernes bagrand simpel.

Af denne art foreligger hidtil kun et enkelt dansk eksempel, nedbanket af blomstrende slåen ved Fredsted, nær Haderslev, ²⁵/₅ 1940. I Hamburgegnen er den hyppig på Primula- og Anemone-blomster.

2. *A. primulae* Steph. Nærstående til den foregående og den følgende, men adskilt fra dem ved kraftigere punkturing på pronotum og vingedækkerne, fra *A. florale* tillige ved smallere form og mindre stærkt tværbredt pronotum, der mangler tydelige sidegruber, og fra *A. minutum* ved hovedets længderidsning ved øjeranden og lysere og lidt slankere følehorn. Sort, pronotum og vingedækkerne brunlige, følehorn og ben rødgyule, de første ofte lidt mørkere mod spidsen. Vingedækkerne bagud kun meget lidt udvidede. Skinnebenene, især de mellemste, fint tornede. Længde 2,8—3 mm.

♂: Forfødderne stærkere udvidede, lår og skinneben kraftigere, mellemskinnebenene lidt indadkrummede, mellem- og bagskinnebenenes inderside i spidshalvdelen med yderst fine, tætsiddende småknuder.

♀: Vingedækkernes bagrand simpel.

Sjælden (J, Ø). Haderslevvegnen, Horsens, Mossø; Ordrup krat, Boserup, Lejre. I blomster, især af Primula og hvidtjørn. April—juni, talrigst i maj.

3. *A. minutum* Fabr. (fig. 36). Nærstående til de to foregående arter, men adskilt fra dem ved de i oversigten nævnte kendemærker, fra *A. florale* yderligere ved manglende sidegruber på pronotum og fra *A. primulae* yderligere ved finere

punktur på pronotum og vingedækker. Pronotum hos ♂ c., hos ♀ oftest lidt over $\frac{1}{2}$ gang bredere end langt. Vingedækkerne hos ♂ lidt, hos ♀ betydeligt udvidede bagud. Længde 2—3 mm.

Fig. 36. *Anthobium minutum* ♀. × 18.

♂: Omtrent som hos den foregående, mellemskinnebenene dog næppe indadkrummede.

♀: Vingedækkernes sømspidser bagudtrukne.

Almindelig (J, Ø, B). I blomster af buske og urteagtige planter, især på fugtig bund; Maj—juli. Larven er fundet i antal i muldvarpeskud, $\frac{21}{4}$, forpuppede sig $\frac{23}{4}$ og klækkes $\frac{2}{5}$.

[*A. sorbicola* Y. Kangas. Denne art står *A. minutum* meget nær, men adskiller sig fra den ved lidt smallere og stærkere hvælvet krop, lidt længere, blankere og ofte noget lysere vingedækker, ikke bagudtrukne sømspidser på vingedækkerne hos hunnen og afvigende formet parringsorgan hos hannen, idet penis hos *minutum* er bred og kun kort og lidet tilsmalnet mod spidsen og paramererne tynde, medens penis

hos *sorbicola* er langt og stærkt tilsmalnet mod spidsen og paramererne meget kraftigere, mod spidsen noget udvidede. Længde 2—2,7 mm.

Arten, der er fundet i Norge og Sverige (bl. a. ved Örebro) og i Lübeck-egnen, kunne muligvis træffes også hos os. Den er fundet i moser i blomsterne af røn, pil (*Salix caprea* og *pentandra*) og kabbeleje (*Caltha palustris*) i maj—juni.]

4. *A. torquátum* Marsh. Let kendelig fra de to følgende arter ved, at bagbrystet og begge køns bagkrop er sorte eller sortbrune. Rødgul, vingedækkerne oftest lysere, halsen, scutellum, bagbrystet og bagkroppen sorte eller sortbrune, følehornene ofte lidt mørkere mod spidsen. Pronotum c. $\frac{1}{2}$ gang bredere end langt, netmasket mikrochagrineret og yderst fint og spredt punkteret. Vingedækkerne temmelig kraftigt og tæt punkterede. Længde 2,2—2,5 mm.

♂: Forfødderne stærkere udvidede, benene kraftigere.

♀: Vingedækkernes sømspidser bagudtrukne.

Udbredt, men ikke almindelig (J, Ø), hyppigst på øerne. I blomster; maj—juli, sept.

5. *A. ophthálmicum* Payk. Let kendelig fra den foregående og den følgende ved de i oversigten nævnte skelnesmærker. Ensfarvet rødgul, følehornene ofte lidt mørkere mod spidsen, slankere end hos den foregående. Hovedet tæt og ikke ret fint punkteret. Pronotum fint og meget tæt punkteret, i bunden netmasket mikrochagrineret. Vingedækkerne temmelig kraftigt og tæt punkterede. Længde 2,2—2,5 mm.

♂: Forfødderne stærkere udvidede, benene kraftigere, mellem- og bagskinnebenene svagt indadkrummede.

♀: Vingedækkernes bagrand simpel.

Sjælden (J, Ø). Rise skov ved Åbenrå, Rødekro, Kristiansdal ved Haderslev, Taps, Risskov ved Århus; Kirkeby skov ved Svendborg, Falster, Dyrehaven. I blomster, f. eks. af ranunkel og Viburnum; maj—juli.

6. *A. sórbi* Gyll. Vor mindste art, nærstående til de to foregående, men let adskilt fra dem ved de i oversigten

nævnte kendemærker. Rødgul, vingedækkerne lidt lysere, følehornene mod spidsen lidt mørkere, bagkroppen hos ♂ mørk. Pronotum c. $\frac{2}{3}$ bredere end langt, ligesom hovedet netmasket mikrochagrineret og yderst fint og spredt, meget utydeligt punkteret. Vingedækkerne lidt mindre tæt og kraftigt punkterede end hos de to foregående. Længde 1,5—2 mm.

♂: Forfødderne stærkere udvidede, lårene og forskinnene lidt kraftigere; bagkroppen mørkere.

♀: Vingedækkernes sømhjørner ganske lidt bredere afrundede end hos ♂.

Temmelig almindelig (J, Ø). I blomster, f. eks. af hvidtjørn, mjødukt (Spiraea) og Viburnum. Maj—juli.

2. *Acrúlia* Thoms.

Let kendelig fra alle de andre Omaliin-slægter, undtagen *Coryphium*, ved pronotums fint karvede sider og fra sidstnævnte slægt bl. a. ved, at kæbepalpernes endeled er omtrent dobbelt så langt som det lidt tykkere næstsidste led. Kroppen ret stærkt hvælvet, oval, oversiden yderst tyndt og utydeligt behåret. Pandens listeformede siderande fortsat bagud indenfor og ovenover øjnene, punktøjnene meget utydelige, følehornene med kraftig, 5-leddet kølle, 9. og 10. led over $\frac{1}{2}$ gang bredere end lange. Bagkroppen kort, rundet tilspidset. Mellembrystet med en fin længdemidtkøl. Bagfødderne over halvt så lange som skinnbenet, kloleddet næsten dobbelt så langt som 1.—4. led tilsammen.

1. *A. infláta* Gyll. Brunrød eller brun, pronotums og vingedækkernes rande og de sidstes søm oftest lysere, følehorn og ben rødlige. Forkroppen ret blank. Pronotum c. $\frac{3}{4}$

bredere end langt, bredest bag midten, stærkere tilsmalnet fremefter end bagud, siderne i bageste trediedel ofte ganske svagt indbuede, punkturen temmelig tæt og kraftig. Vingedækkerne rigeligt dobbelt så lange som pronotum, lidt kraftigere punkterede end pronotum, sideranden lige bag skulder-rundingen med en yderst fin, stumpvinklet tand. Bagkroppen yderst fint og utydeligt punkteret, netmasket mikrochagri-neret. Længde 2—2,5 mm.

♂: Forfødderne svagt udvidede.

Meget sjælden, hidtil kun fundet i Jylland. Estrup skov (nedbanket i antal af nedfaldne, svampede grene, sept.—okt.), Lille Dyrehave ved Frijsenborg (på en egegren, $\frac{9}{7}$), Hald. Den lever på gamle, svampede grene og under bark af løv- eller nåletræer og er også undertiden truffet ved træsaft og ådsel.

3. *Pycnoglýpta* Thoms.

Kroppen noget hvælvet, bagud noget udvidet. Hovedet hvælvet, på hver side med en skarp længdefure langs øjets inderrand, bagtil mellem øjnene med en kraftigt punkteret tværfure, punktøjnene ikke synlige. Følehornene med ret tydeligt afsat, 3-leddet kølle, 9. led ikke eller svagt, 10. led noget tværbredt. Kæbepalpernes endeled c. $\frac{1}{2}$ gang længere end og noget tyndere end næstsidste led. Pronotum tværbredt. Vingedækkerne noget bredere end pronotum, bagud noget udvidede. Bagfoden kun halvt så lang som skinnebenet, kloleddet rigeligt så langt som 1.—4. led tilsammen.

1. *P. lúrida* Gyll. Blankt brun eller brunsort, oversiden meget tyndt og fint behåret, følehorn og ben rødgule. Pronotum c. $\frac{1}{2}$ gang bredere end langt, siderne fortil rundede,

bagtil ganske svagt indbuede, punkturen kraftig. Vingedækkerne med meget kraftig, ofte noget rækkevis ordnet punktur. Bagkroppen yderst svagt og utydeligt punkteret, i bunden netmasket mikrochagrineret. Længde 2,5—3 mm.

♂: Forfødderne ganske svagt udvidede, mellem- og bagskinnebenenes spids indvendig med en yderst fin, spids tand.

Fig. 37. *Pycnoglypta lurida* ♂, de sidste bugled.

4. bugleds bagrand i midten med en kraftig, noget udstående tand, 5. bugleds bagrand på hver side indbuet, 6. bugleds bagrand i midten bagudtrukket og svagt tvespidset (fig. 37).

Meget sjælden og stedegen, hidtil kun fundet i Jylland. Ved sø- og åbredder og på kær- og engbund i opskyl og planterester. Silkeborgegnen (f. eks. ved Ørnsø), egnen mellem Randers og Ålborg (f. eks. Lindum, Hasseris kær, Gravlev enge). Forår og efterår.

4. *Acrólocha* Thoms.

Nærstående til de 2 følgende slægter, men adskilt fra *Phyllodrepa* ved, at bagfoden kun er c. halvt så lang som skinnebenet, og fra *Omalium* ved, at vingedækkernes punktur er tydeligt rækkevis ordnet, og at mellembrystet mangler en tydelig længdemidtkøl. Følehornene med tydeligt afsat, 5-leddet kølle, 3. led påfaldende tyndt mod roden. Pronotum uden eller med et meget svagt længdeindtryk på hver side af midtlinien. Bagføddernes kloled c. så langt som 1.—4. led tilsammen.

Acrolocha minder i kropsform om Anthobium, men adskilles fra denne slægt bl. a. ved, at bagfoden kun er c. halvt så lang som skinnebenet, og at fødderne (undtagen hannens forfødder) er simple.

Hos hannen er forfødderne tydeligt udvidede.

Oversigt over arterne.

1. Vingedækkerne over dobbelt så lange som pronotum, bagud betydeligt udvidede. Pronotum bagtil med et længdeindtryk langs sideranden og med et svagt længdeindtryk på hver side af midtlinien. Længde 1,8—2 mm 1. *striáta*.
Vingedækkerne c. dobbelt så lange som pronotum, bagud kun yderst svagt udvidede. Pronotum hvælvet lige til siderandene, overfladen jævn. Længde 1,8—3,3 mm..... 2.
2. Større, 2,7—3,3 mm. Pronotum ret fint og spredt punkteret, temmelig blankt 2. *pliginskii*.
Mindre, 1,8—2,3 mm. Pronotum noget tættere og kraftigere punkteret, lidt mindre blankt.. *súlculus*.

1. *A. striáta* Grav. Let kendelig fra de følgende arter ved de i oversigten nævnte skelnemærker. Sort eller brunsort, vingedækkerne brunlige, følehornenes rod og benene rødgule. Hovedet med et længdeindtryk foran hvert punkt-øje. Pronotum c. $\frac{3}{4}$ bredere end langt, ret spredt punkteret, punkterne — ligesom på hovedet — indbyrdes forbundne ved fine, uregelmæssige ridser, baghjørnerne stumpvinklede, smalt afrundede. Vingedækkerne med ret fine, uregelmæssige, bagtil forsvindende punktstriber, i bunden med bagtil tæt og kraftig, fremefter mere åben og uregelmæssig netmasket mikroskulptur. Bagkroppen uden tydelig punktur, tydeligt netmasket mikrochagrineret. Længde 1,8—2 mm.

Sjælden (J, Ø). Haderslev, Esbjerg, Boller, Horsens; Odense, Lolland-Falster, Frederiksberg, Kagsmose. I plantemøddinger, undertiden også ved ådsel og i svampe. Marts—maj, okt.—nov.

2. A. *pliginskii* Bernh. (*sulcátula* Joh.). Let adskilt fra den foregående ved de i oversigten nævnte kendemærker samt ved kortere følehorn, meget kraftigere, på skinnebenenes yderside kraftigt tornede ben og mere parallelsidet krop. Ligner iøvrigt den foregående, men pronotum er kun c. $\frac{1}{2}$ gang bredere end langt og dets baghjørner bredt afrundede. Længde 2,7—3,3 mm.

Sjælden (J, Ø). Haderslev, Esbjerg, Horsens; »Engene« ved Svendborg, stranddige ved Knuthenborg, Frejlev, Dyrehaven, Holteegnen, Hillerød, Gilleleje strand, Tisvilde. I plantemøddinger og i ko-, heste- og hjortegødning; ofte aftenketset; kun fundet om efteråret, aug.—okt.

[A. *súlculus* Steph. Meget nærstående til den foregående, men adskilt fra den ved de i oversigten nævnte kendemærker samt ved, at pronotum er lidt stærkere tværbredt og lidt stærkere hvælvet, og at vingedækkernes bageste parti er lidt mindre mat og punktstriberne her lidt tydeligere samt ved, at hannens 6. bugled, der hos *pliginskii* er simpelt, midt på bagranden har en temmelig lang, tynd torn. Længde 1,8—2,3 mm.

Denne art, der bl. a. er fundet i Sverige (Gotland, Øland og Østergötland), kunne muligvis træffes også hos os. Den er fundet i aug.—sept. i frisk ko- og hestegødning og flyvende kort før solnedgang i nåleskovslysninger.]

5. *Phyllódrepa* Thoms.

Nærstående til den følgende slægt (*Omalium*), men adskilt fra den ved, at pronotum mangler eller kun har svagt antydede længdeindtryk på hver side af midtlinien, at fødderne er længere,

bagfødderne over halvt så lange som skinnebenet, og at mellembrystet mangler midtkøl. Følehornene med femleddet, ofte ret kraftig kølle.

Hannen er kendelig ved svagt udvidede forfødder, undertiden tillige ved andre sekundære kønsmærker.

Arterne træffes i de fleste af årets måneder, bedst som regel i maj—juni og om efteråret. De overvintrer som imago.

Om adskillelse fra slægten *Xylodromus* se under denne slægt (p. 74).

Oversigt over arterne.

1. Hovedet foran hvert af punktøjnene med et kort, stregformet indtryk. Længde 3—5 mm	2.
Hovedet uden sådanne indtryk. Længde 2—3,5 mm	7.
2. Vingedækkernes punktur uregelmæssig, i det højeste dannende utydelige rækker, punkterne indbyrdes forbundne ved fine ridser	3.
Vingedækkerne tydeligt rækkepunkterede, punkterne ikke indbyrdes forbundne ved ridser . . .	6.
3. Kun 1. frie rygled med 2 grå hårpletter. Følehornene som regel mørke med lysere rod. Længde 3—3,5 mm	4. nigra.
1. og 2. frie rygled hvert med 2 grå, på 2. led meget små hårpletter. Følehornene som regel enten med mørk rod eller helt eller næsten helt gulbrune. Længde 3,5—4,5 mm	4.
4. Hoved og pronotum brune. Pronotum med 3 vagt afgrænsede, glatte længdepartier, et i midten og et på hver side. Følehornene ensfarvet brungule	3. mélis.
Hoved og pronotum som regel sorte. Pronotum uden glatte længdepartier	5.

5. Følehornene helt eller overvejende sorte, mod spidsen ret stærkt fortykkede, 7.—10. led stærkt tværbrede 1. florális.
 Følehornene helt eller næsten helt brungule, mod spidsen svagere fortykkede, 7.—10. led oftest kun svagt tværbrede, endeledet oftest mere langstrakt 2. pubérula.
6. Oversiden sort eller brunlig 5. sálicis.
 Oversiden rødgul, hovedet og en udvisket plet bagtil på vingedækkerne mørke 6. mélanocéphala.
7. Kroppen ret bred, aflangt oval, temmelig stærkt hvælvet. Hovedet rigeligt halvt så bredt som vingedækkernes samlede bredde bagtil. Oversiden overvejende rødgul 10. pygmæa.
 Kroppen ret smal og ligebred. Hovedet omtrent $\frac{2}{3}$ så bredt som vingedækkernes samlede bredde bagtil. 8.
8. Vingedækkerne med kraftige, ret regelmæssige punktrækker. Pronotum rødgult, hovedet sort
 7. ióptera.
 Vingedækkerne uden regelmæssige punktrækker, i modsat fald er punkturen ikke ret kraftig.. 9.
9. Større, 2,5—3,5 mm. Vingedækkerne kraftigt punkterede, betydeligt kraftigere end pronotum. Følehornene rødgule, stærkt udvidede mod spidsen, 7.—10. led c. dobbelt så brede som lange
 lineáris.
- Mindre, 2—2,8 mm. Vingedækkerne ikke ret kraftigt punkterede, ikke eller kun lidt kraftigere end pronotum. Følehornene som regel mørkere mod spidsen 10.
10. Lidt større, 2,3—2,8 mm. Vingedækkernes punktur ikke eller næppe rækkevis ordnet. Oversiden lysere 9. grácilicórnis.
 Lidt mindre, 2—2,3 mm. Vingedækkerne med ret tydelig rækkevis ordnet punktur. Oversiden mørkere 8. vilis.

1. *Ph. floralis* Payk. (fig. 38). Sort, yderst fint og tyndt behåret, vingedækkerne undertiden lidt lysere, benene rødlige, følehornene sorte, 3. og 4. led samt endeledet ofte lysere. Pronotum bredere end langt, tilsmalnet fremefter og bagud, siderne fortil rundede, bagtil meget svagt indbuede, punkturen ikke særligt tæt, bunden delvis fint nåleridset. Vingedækkerne ikke ret tæt punkterede, punkterne indbyrdes forbundne ved fine ridser. Bagkroppen netmasket mikrochagrineret, spredt og yderst fint og utydeligt punkteret. Længde 3,5—4,5 mm.

♂: Paramererne nående til penisspidsen, mod spidsen kun svagt udvidede (fig. 39, b). Mellemskinnebenenes inderside yderst fint og kort tandet.

Temmelig almindelig (J, Ø, B). På blomster, f. eks. af hvidtjorn, ved træsaft, i hule træer, i fugle-reder og under bark. Hyppigst i maj—juni.

Fig. 38. *Phyllostreta floralis* ♀. × 11.

2. *Ph. pubérula* Bernh. Meget nærstående til den foregående, men adskilt fra den ved de i oversigten nævnte kendemærker samt ved, at pronotums sider er lidt finere randede og bagtil ikke eller næppe indbuede, bagkroppens punktur lidt tydeligere, oversidens behåring, navnlig på bagkroppen, lidt længere og hannens parringsorgan anderledes formet. Længde 3,5—4,5 mm.

♂: Paramererne nående forbi penisspidsen, tydeligt udvidede mod spidsen (fig. 39, c). Mellemskinnebenene som hos den foregående. Forskinnebenene mod roden kraftigere end hos den foregående, med svagt indbuget inderside.

Arten har været sammenblandet med den foregående, men er antagelig udbredt (J, Ø, B). Eksemplarer foreligger fra

Estrup skov (i svamp på egestub), Horsens (i kompost og i udskrab fra et dueslag), Dyrehaven (i savsmuld) og Bornholm (i hestestald ved Rahbækkeværket). Arten forekommer vistnok især i dueslag og hønsehuse og søger også undertiden til blomster. Maj, aug.—sept.

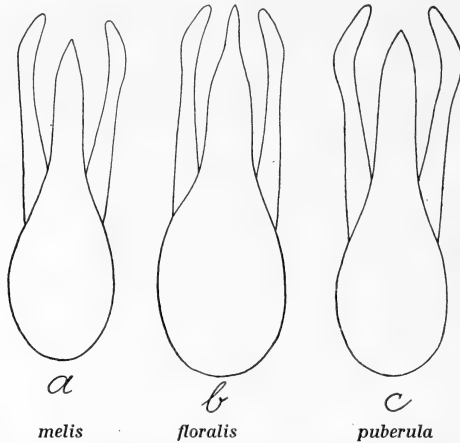

Fig. 39. Hannens parringsorgan hos *Phyllocrepa melis* (a), *floralis* (b) og *puberula* (c).

3. *Ph. mélis* Victor Hansen. Meget nærstående til de to foregående, men adskilt fra dem ved de i oversigten nævnte kendetegn samt ved, at bagkroppens mikrochagriner er finere og dens netmasker tværbredde, og ved hannens køns-karakterer. Følehornenes bygning danner nærmest en mellemform mellem de to foregående arters. Pronotum lidt mindre stærkt tværbredt end hos *Ph. floralis*, dets sider bagtil omtrent rette. Bagkroppens behåring omtrent som hos *Ph. puberula*, lidt længere end hos *Ph. floralis*. Længde 3,5—4 mm.

♂: Paramererne nående forbi penisspidsen, mod spidsen kun svagt udvidede (fig. 39, a). Mellemskinnebenenes inder-side meget svagere tandede end hos de to foregående, for-skinnebenene omtrent som hos *Ph. floralis*.

Sjælden (J, Ø). Kristiansdal, Nørholm skov, Bygholm, Hansted skov; Ledreborg, Luknam ved Furesøen, Rudeskov, Meulenberg ved Snekkersten. Arten lever i grævlingegange. April—aug., i antal i juni og beg. af juli.

4. *Ph. nigra* Grav. Nærstående til de tre foregående, men adskilt fra dem ved, at gennemsnitsstørrelsen er lidt ringere, at kun det første frie rygled har to grå hårpletter, at vingedækkerne og bagkroppen er forholdsvis lidt bredere, og at følehornene normalt er sorte eller sortbrune med lysere rod. Sort eller sortbrun, pronotums sider og bagrand samt vingedækkerne eller deres skuldre ofte lysere. Følehornenes form og oversidens behåring omtrent som hos *Ph. floralis*. Pronotums mikroridsning mere udpræget tværbølgeliniet end hos de foregående, dets sider bagtil omtrent rette, vingedækkernes punktur oftest kraftigere end hos *Ph. floralis*. Bagkroppens mikroskulptur nærmest som hos *Ph. melis*. Længde 3—3,5 mm.

♂: Mellemskinnebenenes inderside næppe synligt tandet. Forskinnebenene simple.

Udbredt (J, Ø), men ikke så almindelig som *Ph. floralis*, med hvilken den stemmer overens i levevis. Den er undertiden fundet i hvepseboer og hos myren *Lasius fuliginosus*.

5. *Ph. sálicis* Gyll. Nærstående til *Ph. floralis*, men adskilt fra den ved lidt betydeligere størrelse, lidt bredere form og navnlig ved, at vingedækkernes tydeligt rækkevis ordnede punkter ikke er indbyrdes forbundne ved nåleridsning. Sort eller sortbrun, pronotums sider og bagrand samt vingedækkerne eller deres skuldre ofte lysere, følehorn og ben rødgule, de første ofte delvis brunlige. Pronotums sider bagtil omtrent rette, mikroridsningen udpræget tværbølgeliniet. Vingedækkernes punktrækker oftest tydeligt fureagtigt fordybede. Bagkroppen netmasket mikrochagrineret, kun 1. frie rygled med 2 grå harpletter. Længde 4—5 mm.

Temmelig sjælden (J, Ø, B), men udbredt, især i vore sydlige egne. Levevis som *Ph. floralis*. Undertiden i rov-fuglereder.

6. *Ph. mélanocéphala* Thoms. Let kendelig ved farven i forbindelse med størrelsen. Iøvrigt nærtstående til den foregående, men adskilt fra den ved, at følehornene er slankere, med mindre stærkt tværbrede kølled, at pronotum er meget stærkere hvælvet, med smallere afsatte siderande og stærkere rundede, bagtil oftest lidt indbuede sider, og at bagkroppens punktur er betydeligt kraftigere. Rødgul, hovedet sort eller brunsort, en udvisket plet bagtil på hvert vingedække, bagkropspidsen og bagbrystet mørke. Længde 4—5 mm.

Sjælden (J, Ø). Draved skov, Estrup skov, Frijsenborg skove, Laurbjerg, Randers, Lindum, Skørping; Sundby stor-skov, Dyrehaven. Ved træsaft og træsvamp, under bark og i hule træer eller i fuglereder; også på blomster, f. eks. af hvidtjørn; især i juni og sept. En larve er fundet $^{30}/_3$, forpuppede sig $^{24}/_4$ og klækkedes $^{29}/_4$.

7. *Ph. ióptera* Steph. Let kendelig på vingedækkernes kraftige, ret regelmæssige punktrækker i forbindelse med størrelsen og farven. Temmelig ligebred, noget hvælvet, meget fint og tyndt behåret. Rødgul, hovedet sort, vingedækkerne og bagkroppen i større eller mindre udstrækning samt bagbrystet sorte eller sortbrune, følehornene oftest mørkere mod spidsen, kraftige, 7.—10. led omtrent dobbelt så brede som lange. Pronotum kraftigt punkteret, siderne bagtil omtrent rette. Bagkroppen med meget svag, netmasket mikrochagrinering, meget fint og spredt punkteret. Længde 2,5—2,8 mm.

Udbredt, men ikke helt almindelig (J, Ø, B). Ved træsvamp, under bark og kvas og på blomster. Larven er fundet i april og klækket i maj.

[*Ph. lineáris* Zett. Nærtstående til de to følgende, men adskilt fra dem ved betydeligere størrelse, bagtil tydeligt indbuede sider på pronotum, kraftigere punktur på vingedækkerne og svagere mikroskulptur på bagkroppen. Fra *Ph. vilis* adskilles den yderligere let ved den lyse farve og meget tyndere og kortere oversidebehåring og fra *Ph. gracilicornis* yderligere ved betydeligt kraftigere følehornskølle. Rødgul,

hoved, vingedækkerne ved scutellum og bagtil samt bagkropsspidsen undertiden lidt mørkere. Vingedækkernes punktur meget kraftigere end pronotums. Længde 2,5—3,5 mm.

Denne art, der bl. a. er fundet i Skåne, kunne muligvis træffes også hos os. Den er bl. a. taget under bark af tørre løv- og nåletræsstammer, på tøndersvamp (*Polyporus fomentarius*) og på birkestubbe i beg. af juli.]

8. *Ph. vilis* Er. Let kendelig ved den ringe størrelse i forbindelse med den mørke farve og den tydeligt rækkevis ordnede vingedækkepunktur. Ret smal, ligebred og flad, oversiden tyndt og fint behåret. Sort eller brunsort, pronotums sider og vingedækkerne ofte lidt lysere, følehorn og ben rødgule, de førstes kølle mørkere. Følehornskollen kraftig, 7.—10. led c. dobbelt så brede som lange. Pronotum bagud tilsmalnet i omtrent rette linier, på hver side af midtlinien ofte med et meget svagt længdeindtryk, punkturen ret tæt og ikke ret kraftig. Bagkroppen med tydelig, netmasket mikrochagrinerung og spredt og yderst svag punktur. Længde 2—2,3 mm.

Sjælden (J, Ø). Draved skov, Rødekro, Haderslev østerskov, Estrup skov, Endrupholm, Esbjerg nørreskov (i antal i barkbillegange under fyrrebark), Fårup ved Vejle, Brakør; Tommerup, Fuglse, Lysemose skov, Holmegårds mose, Københavns omegn. Den træffes under bark på insektangrebne nåle- og løvtræer, under mos og i hule træer og skal også søge til blomster. April—nov., i antal bl. a. $1^5/_{10}$.

9. *Ph. grácilicórnis* Fairm. Meget nærstående til den foregående, men adskilt fra den ved de i oversigten nævnte skelnemærker samt ved, at kroppen er lidt bredere og lidt mindre flad, at oversidens behåring, navnlig på vingedækkerne, er tyndere og finere, meget utydelig, og at følehornenes 7.—10. led oftest er knapt så tværbrede. Hoved og bagkrop brunsorte eller brune, pronotum og vingedækkerne som regel betydeligt lysere, brunrøde eller rødgule. Pronotum oftest uden eller med næppe antydede længdeindtryk. Længde 2,3—2,8 mm.

Meget sjælden (Ø, B). Lolland, Københavns omegn, Dyrehaven (enkeltvis under bøgebark og på blomstrende hvidtjørn og en enkelt gang i slutn. af juni og beg. af juli i meget stort antal i musegange under en brændestabel); Hammeren. Søger også til friske granstubbe.

10. Ph. (underslægt *Hapalaræa* Thoms.) *pygmæa* Gyll. Ret stærkt afvigende fra de foregående ved den ret brede, aflangt ovale, temmelig stærkt hvælvede krop og han-

Fig. 40. *Phyllodrepa pygmaea* ♂, bagben. L: lår. T: trochanter.

Fig. 41. *Phyllodrepa pygmaea* ♂, de sidste bugled.

nens sekundære kønsmærker. Rødgul, oversiden fint behåret, hovedet, vingedækkerne bagtil og bagkroppen delvis oftest lidt mørkere. 7.—10. følehornsled noget tværbrede. Pronotum bredest lidt bag midten, siderne her ganske svagt stumpvinklede og herfra mod roden svagt indbuede, punkturen ret fin og tæt. Vingedækkerne ret fint og tæt, uregelmæssigt punkterede. Bagkroppen meget svagt netmasket mikrochagri-neret og spredt og yderst fint punkteret. Længde 2,5—3 mm.

♂: Bagbenenes hofteringe meget store, trekantet økseformede (fig. 40), 1. frie bugled fortil med en kraftig længdemidtkøl, 5. frie bugled med et dybt, glat, halvmåneformet indtryk og bagtil med en opstående, tvetandet forlængelse (fig. 41). Mellem- og bagskinnebenene svagt indadkrummede.

Udbredt, men ikke almindelig (J, Ø). Under bark, ved træsvamp, f. eks. tøndersvamp (*Polyporus fomentarius*) og i hule træer; ofte i fuglereder.

6. *Omálium* Grav.

Kroppen lidet hvælvet, næsten nøgen. Hovedet smallere end pronotum, på issen med to indtryk foran de tydelige punktøjne, bagtil halsformet indsnøret. Følehornene fortykkede mod spidsen. Kæbepalpernes endeled 2—3 gange så langt som næstsidste led. Pronotum tværbredt, på hver side af midtlinien med et mere eller mindre tydeligt længdeindtryk. Vingedækkerne meget længere end pronotum, ikke eller kun svagt udvidede bagud. Bagkroppen med brede, opadbøjede siderande. Mellembrystet med en fin længdemidtkøl. Bagfødderne c. halvt så lange som skinnebenet, kloleddet så langt som eller lidt længere end 1.—4. led tilsammen.

Kroppens farve er sort eller brun, ofte noget varierende hos samme art; det samme gælder følehornenes farve, som derfor ikke egner sig til artsskelnemærke.

Hannen er kendelig ved svagt udvidede forfødder.

Arterne findes især ved gødning, ådsel, svamp og træsaft, i kompost og opskyl eller under tang. Træffes størstedelen af året, bedst dog som regel i maj—juni og om efteråret.

Oversigt over arterne.

1. Vingedækkerne fint punkterede, i bunden skælagtigt mikrochagrinerede og derfor lidet blanke. Hoved og pronotum meget fint og spredt punkterede. Længde 4—4,5 mm *laeviúsculum*. Vingedækkerne kraftigere punkterede, i bunden

- uden mikrochagrineret og blanke. Længde 2—4 mm 2.
2. Bagkroppens rygled blanke, yderst fint tværridset mikrochagrinerede. Pronotum bredest omkring midten, fremefter ret stærkt, bagud kun meget svagt tilsmalnet (fig. 42). Tindingerne lange. Længde 3—3,8 mm 8. *excavatum*.

Fig. 42. *Omalium excavatum*.

- Bagkroppens rygled mere eller mindre matte, med oftest ret kraftig, netmasket mikrochagrineret. Pronotum tydeligt tilsmalnet bagud .. 3.
3. Hovedets indsnørede halsparti ret fint og spredt punkteret, netmasket mikrochagrineret og mat. Pronotums sider bagtil netmasket mikrochagrinerede. Længde 3—4 mm 4.
- Hovedets indsnørede halsparti ret kraftigt og tæt punkteret, uden mikrochagrineret. Pronotums sider ikke mikrochagrinerede bagtil 5.
4. Vingedækkerne med kraftige, velafgrænsede punkter, kun bagtil rynkede eller ridsede. Følehornenes 5. og 6. led længere end brede, 9. og 10. led kun svagt tværbrede 2. *riparium*.
- Vingedækkerne med svagere, mindre velafgrænsede punkter og kraftig, uregelmæssig længderidsning. Følehornene kortere og lysere, 5. og 6. led ikke længere end brede, 9. og 10. led c. $\frac{1}{2}$ gang bredere end lange 1. *rúgulipénne*.

5. Hovedet foran hvert punktøje med grubeformet indtryk 6.
 Hovedet foran hvert punktøje med en smal, skarp, dyb længdestreg 11.
6. Pronotum bredest kort bag forhjørnerne, derfra tilsmalnet bagud. Længde 2,3—2,5 mm 6. *laticólle*.
 Pronotum bredest omkring eller noget foran midten 7.
7. Hoved og pronotum i bunden fint ridsede. Vingedækkernes punkter lidet kraftige, vagt afgrænsede på grund af bundens ridsede rynkning. Længde 2,8—3 mm *allárdi*.
 Pronotum ikke eller næppe ridset i bunden. Vingedækkernes punkter kraftige, velafgrænsede, selv om punkturen kan være noget rynket 8.
8. Større 3—4 mm. Følehornenes rod oftest rødlig. 9.
 Mindre, 1,7—2,5 mm. Følehornenes rod oftest mørk 10.
9. Følehornenes 9. og 10. led kun noget tværbrede. Hovedets gruber foran punktøjnene brede. Pronotum og vingedækkerne temmelig tæt punkterede. Længde 3,5—4 mm 3. *rivuláre*.
 Følehornenes 9. og 10. led mindst $\frac{1}{2}$ gang bredere end lange. Hovedets gruber foran punktøjnene smalle, noget stregformede. Pronotum og vingedækkerne tæt punkterede. Længde 3—3,5 mm
septentriónis
10. Større, 2,3—2,5 mm. Pronotums længdeindtryk flade. Vingedækkernes punktur tæt, næppe rynket 4. *óxyacánthæ*.
 Mindre, 1,7—2 mm. Pronotums længdeindtryk dybe. Vingedækkernes punktur meget tæt, rynket 5. *exíguum*.
11. Hovedet c. $\frac{1}{2}$ gang bredere end langt, tindingerne korte. Følehornenes 9. og 10. led mindst $\frac{1}{2}$ gang bredere end lange *septentriónis*.
 Hovedet rigeligt $\frac{1}{4}$ bredere end langt, tindingerne

temmelig lange. 9. og 10. følehornsled mindre
stærkt tværbrede 7. $\overline{\text{caesum}}$.

[O. laeviúsculum Gyll. Let kendelig fra alle de følgende arter ved, at vingedækkerne i bunden er skælagtigt mikrochagrinerede, og iøvrigt udmærket ved fin og spredt punktur på hoved (også halspartiet) og pronotum, mikrochagrineret bagtil på pronotums sider, fin og lidet dyb punktur på vingedækkerne og betydeligere gennemsnitsstørrelse end hos de følgende. Brun, ofte delvis eller overvejende sort, følehornene eller deres rod og benene rødlig. Hovedets indtryk foran punktøjnene grubeformede, tindingerne meget korte, følehornene slanke, 5.—7. led længere end brede, 9. og 10. led næppe tværbrede. Pronotum meget tværbredt, fremefter noget, bagud kun svagt tilsmalnet. Bagkroppen ret mat, tydeligt netmasket mikrochagrineret. Længde 4—4,5 mm.

Denne strandart, der bl. a. er fundet i Skåne og Nordtyskland, kunne muligvis træffes også hos os. Den er især fundet i de dybere lag af tangbræmmer på havstrande.]

1. O. rúgulipénne Rye. Denne art er let kendelig fra de følgende arter ved det ret fint og spredt punkterede, mikrochagrinerede halsparti og pronotums bagtil mikrochagrinerede sider i forbindelse med vingedækkernes ret svage og noget udviskede punktur, men kraftige, uregelmæssige længderidsning. Brun, undertiden delvis mørkere, følehorn og ben rødlig. Hovedet ret fint og ikke ret tæt punkteret, indtrykkene foran punktøjnene grubeformede, lidet dybe, tindingerne meget korte, følehornene ret korte, 5.—7. led ikke længere end brede, 9. og 10. led c. $\frac{1}{2}$ gang bredere end lange. Pronotum bredest lidt foran midten, fremefter og bagud tydeligt tilsmalnet i ikke eller næppe buede linier, punkturen ret fin og ikke særlig tæt. Længde 3—3,5 mm.

Af denne art foreligger kun 2 danske eksemplarer, fundne på stranden udfor Gammel Skagen, $^{20}/_7$ 1929. Den angives at være en strand- og klitart.

2. O. ripárium Thoms. Kendelig fra de følgende arter ved det ret fint og spredt punkterede, mikrochagrinerede hals-

parti og pronotums bagtil mikrochagrinerede sider. Ligner iøvrigt den følgende, men har som regel mørkere vingedækker. Endvidere er punkturen på hoved og pronotum gennemgående mindre kraftig og lidt mindre tæt, pronotum mangler det kraftigt punkterede tværingstryk foran bagranden, og følehornenes 9. og 10. led er lidt mindre stærkt tværbrede. Længde 3,5—4 mm.

Udbredt, men ikke almindelig (J, Ø, B). På strandbredder under tang og ved ådsel eller gødning.

3. *O. rivuláre* Payk. (fig. 19, p. 22). Sort eller sortbrun, vingedækkerne brungule eller brune, benene og som regel følehornenes rod rødlig. Hoved og pronotum ret kraftigt punkterede. Pronotum bagud noget tilsmalnet i rette eller svagt indbuede linier, med ganske svagt buet bagrand og foran denne et tværingstryk med en række kraftige punkter. Vingedækkerne kraftigt og ret tæt punkterede. Længde 3,5—4 mm.

Vor almindeligste art (J, Ø, B). Ved ådsel, gødning, svamp, træsaft og henrådnende plantedele, undertiden også på blomster; også på strandbredder, f. eks. under tang.

[*O. septentriónis* Thoms. Nærstående til den foregående, men adskilt fra den ved de i oversigten (under 9) nævnte kendemærker. Endvidere er vingedækkerne oftest mørkere, følehornene lidt kortere, pandens over følehornsroden ophøjede siderand ikke som hos den foregående fortsat tilbage forbi øjnenes forrand og pronotums bagrand ret. Fra *O. caesum*, som den ligner noget i formen af indtrykkene foran punktøjnene, adskilles den let ved de i oversigten (under 11) nævnte kendetegn. Længde 3—3,5 mm.

Denne art, der bl. a. er fundet i Småland og Sydnorge, kunne muligvis træffes også hos os. Den stemmer vistnok overens med den foregående art i levevis.

O. allárdi Fairm. Kendelig fra de nærstående arter ved de i oversigten (under 7) nævnte kendemærker. Brun, ofte delvis mørkere, vingedækkernes skuldre hyppigt lyse, føle-

hornenes rod og benene rødlig. Hoved og pronotum ret fint og lidet tæt punkterede, isseindtrykkene smalt trekantede, tindingerne korte, følehornenes 9. og 10. led c. $\frac{1}{2}$ gang bredere end lange. Længde 2,8—3 mm.

Denne art, der bl. a. skal være fundet i Skåne, kunne muligvis træffes også hos os. Den angives at leve i kompost og gødning, især i stalde, dueslag og hønsehuse, samt i *Cossus-gnav.*]

4. *O. óxyacánthae* Grav. Tydeligt mindre end de foregående arter. Sort eller sortbrun, vingedækkerne brunlige, følehornene undertiden delvis lysere, benene rødlig. Hoved og pronotum temmelig kraftigt og tæt punkteret, tindingerne korte, lidt stumpvinklet fremstående, følehornenes 9. og 10. led svagt tværbrede. Pronotum bredest omkring eller lidt foran midten, fremefter lidt, bagud omtrent retliniet tilsmalnet, længdeindtrykkene flade. Vingedækkerne med kraftig og tæt, i det højeste bagtil noget rynket punktur. Længde 2,3—2,5 mm.

Udbredt, men temmelig sjælden (J, Ø, B). Ved ådsler, gødning, træsaft og svamp (f. eks. på tøndervamp, *Polyporus fomentarius*) og i kompost, både i og udenfor skove, undertiden også på strandbredder og på blomster.

5. *O. exíguum* Gyll. Kendelig fra alle de andre arter ved den ringe størrelse. Nærstående til den foregående, men adskilt fra den ved de i oversigten nævnte kendetegn samt ved, at de korte tindinger ikke er stumpvinklet fremstående, at pronotums sider bagtil oftest er svagt indbuede, og at kroppen er tydeligt smallere. Længde 1,7—2 mm.

Sjældnere end den foregående (J, Ø). Haderslev, Endrupholm, Lindum skov, Skørping holme, Ålborg (bl. a. ved fjorden); Lindeskov ved Nykøbing F., Jydelejet og Høvblege på Høje Møen, Københavns omegn, Charlottenlund, Dyrehaven, Malmmosen, Brødeskov. Levevis som den foregående; hyppigst er den vistnok taget ved ådsel.

6. *O. laticólle* Kr. Nærstående til *O. oxyacanthae*, men adskilt fra den såvel som fra alle de andre arter ved, at pro-

notum er bredest kort bag forhjørnerne og derfra tilsmalnet bagud, med bagtil lidt indbuede sider. Iøvrigt adskilt fra *O. oxyacanthae* ved bagtil betydeligt stærkere halsformet indsnøret hoved med længere tindinger, større og mere tværbredt pronotum med dybere længdeindtryk og tættere, noget rynket og kornet punktur på vingedækkerne. Følehornene som regel brunrøde, mørkere mod spidsen. Længde 2,3—2,5 mm.

Denne art er hidtil kun fundet i Dyrehaven, ved hjorte- og egernådsel, undertiden i antal. Maj—juni, sept.

7. *O. caesum* Grav. Adskilt fra alle de foregående, bortset fra *O. septentrionis*, ved at isseindtrykkene er formede som smalle, skarpe, dybe længdestreger, og, bortset fra *O. laticolle*, ved længere tindinger. Sort eller sortbrun, vingedækkerne ofte brunlige, benene rødlig, følehornene varierende i farve. Hovedet meget tæt, rynket punkteret, følehornene ret slanke, 9. og 10. led lidt tværbrede. Pronotum bredest omkring eller lidt foran midten, fremefter og bagud noget tilsmalnet, kraftigt og tæt punkteret, længdeindtrykkene ret dybe. Vingedækkerne kraftigt og tæt, ofte noget rynket punkterede. Længde 2,5—3,5 mm.

Ab. litorale Kr. adskiller sig fra hovedformen ved gennemsnitligt lidt mindre størrelse (2,5 mm), blankere, ikke rynket-punkteret hoved, og lidt kortere, noget finere og tættere punkterede vingedækker. Endvidere skal hovedets underside på hver side være mindre kraftigt rynket og tydeligere punkteret.

Almindelig (J, Ø, B). I kompost, ved gødning, ådsel og svamp, i opskyl og under tang, vistnok ofte i og ved muse-reder og andre dyreboer. Af ab. litorale er hidtil kun kendt 2 danske eksemplarer, det ene fundet på Esbjerg strand (²⁷/₉ 1934), det andet på stranden nord for Rønne (⁹/₆ 1935).

8. *O. excavatum* Steph. (fig. 42, p. 62). Let kendelig fra de andre arter ved de i oversigten (under 2) angivne karakterer

samt ved de bredt afsatte siderande på pronotum og vingedækkerne. Sort eller brunlig, benene rødlige, følehornene ofte lidt lysere mod spidsen. Hovedet tæt, ofte noget rynket punkteret, isseindtrykkene formede som dybe længdestreger, følehornenes 9. og 10. led lidt tværbrede. Pronotum ret fint punkteret, længdeindtrykkene dybe. Vingedækkerne meget bredere end pronotum, med temmelig kraftig og tæt punktur, hvert med 2 svage længdeindtryk, det ene langs sømmen, det andet lidt udenfor det første og bagud skråt indadrettet mod sømhjørnet. Bagkroppen bred, blank. Længde 3—3,8 mm.

Udbredt, men ikke helt almindelig (J, Ø, B). I kompost, ved gødning, ådsel og svamp, i opskyl og under tang.

7. *Phloeónomus* Heer.

Nærstående til den foregående slægt (*Omalium*), men adskilt fra den ved, at kæbepalpernes endeled er meget tyndere end næstsidste led (fig. 33, a, p. 38), at mellembrystet mangler længdekøl, og at bagføddernes 1. led (undtagen hos *Phl. monilicornis*) er omtrent dobbelt så langt som 1.—4. led tilsammen. Kroppen ret parallelsidet og meget fladtrykt. Følehornene med bred, 6-leddet kølle. Pronotum med eller uden tydelige længdeindtryk. Bagfoden c. halvt så lang som skinnebenet.

Slægten er let kendelig fra alle vore andre *Omalii*slægter, undtagen *Acrulia*, ved det meget lange kloled og fra sidstnævnte slægt ved den flade, parallelsidede krop og pronotums simple — ikke karvede — sider.

Arterne træffes især under bark, hvor der er barkbilleangreb eller saftflod, og ved træsvamp.

Oversigt over arterne.

1. Vingedækkerne i bunden blanke, uden mikrochagrinering, tæt og ret kraftigt punkterede. Bagføddernes kloled rigeligt så langt som 1.—4. led tilsammen. Længde 3—3,5 mm .. *mónilicórnis*.
Vingedækkerne i bunden tydeligt mikrochagrinerede, lidet blanke. Bagføddernes kloled omtrent dobbelt så langt som 1.—4. led tilsammen. Længde 1,5—3 mm 2.
2. Pronotum uden tydelige længdeindtryk, tydeligt punkteret. Længde 2—3 mm 3.
Pronotum på hver side af midtlinien med et tydeligt længdeindtryk, ikke eller næppe synligt punkteret. Længde 1,5—2,5 mm 4.
3. Pronotum og vingedækkerne temmelig fint punkterede, pronotums forrand på hver side med en lille knude 1. *plánus*.
Pronotum og vingedækkerne yderst fint og mindre tæt punkterede, pronotums forrand uden tydelige knuder. 2. *lappónicus*.
4. Brede, vingedækkerne tilsammen c. $\frac{3}{4}$ bredere end hovedet, fint men ret tydeligt punkterede. Følehornene mod spidsen brunlige *sjøbérgei*.
Smallere, vingedækkerne tilsammen c. $\frac{1}{2}$ gang bredere end hovedet 5.
5. Vingedækkerne yderst fint og utydeligt punkterede. Følehornene mod spidsen oftest brunlige
3. *pusillus*.
Vingedækkerne med fin, men tydelig punktur.
Følehornene ensfarvet gule 4. *punctipénnis*.

1. underslægt *Phloeóstiba* Thoms.

Pronotum uden tydelige længdeindtryk. Bagføddernes kloled c. dobbelt så langt som 1.—4. led tilsammen.

1. *Phl. plánus* Payk. (fig. 43). Ret bred, temmelig blank, sort eller sortbrun, vingedækkerne overvejende gulbrune, følehorn og ben rødgule, de første som regel lidt mørkere mod spidsen. Forkroppen omtrent nøgen, bagkroppen meget fint og spredt behåret. Forkroppen temmelig fint punkteret og med fin, ridset mikroskulptur. Hovedet foran punktøjnene

Fig. 43. *Phloeonomus planus* ♂. $\times 15$.

med en kort, smal, skarp længdefure, 7.—10. følehornsled rigeligt $\frac{1}{2}$ gang bredere end lange. Pronotum kun ganske lidt bredere end hovedet, c. $\frac{1}{2}$ gang bredere end langt, bagud tilsmalnet. Bagkroppen fint netmasket mikrochagrineret, næppe synligt punkteret, hvert led i midten med en tværrække af fine korn. Længde 2,5—3 mm.

Udbredt, men ikke almindelig (J, Ø, B). Haderslev, Bygholm, Vestbirk, Frijsenborg, Lindum; Svendborg, Odense, Christianssæde, Løgnor, Bregentved, Næsbyholm, Sorø, Køge ås, Boserup, Dyrehaven, Rude-skov, Børstingerød mose, Store Dyrehave; Almindingen. Under bark såvel af løvtræ som af nåletræ, ved træsvamp

(f. eks. *Polyporus sulphureus* på eg) og træsaft og savsmuld ved stubbe, i Dyrehaven undertiden talrig under saftig bark af friskfældede eller væltede bøge. Især i maj—juni.

2. *Phl. lappónicus* Zett. Ligner den foregående stærkt, men adskilles fra den ved, at forkroppens, navnlig pronotums punktur er betydeligt finere og noget mindre tæt, og at pronotums forrand i det højeste har en yderst svag antydning af to knuder. Endvidere er størrelsen gennemgående lidt ringere, kroppen ganske lidt fladere og smallere og følehornenes kølle ganske lidt smallere og lidt mindre tydeligt afsat, idet 6. led er mindre bredt. Længde 2—2,8 mm.

Meget sjælden (Ø, B). 1 stk. på Køge ås (i frisk savsmuld på en bogestub, $\frac{27}{5}$), 1 stk. i Dyrehaven (på tøndersvamp

(*Polyporus fomentarius*) på bøg, $1\frac{6}{8}$); Rø plantage og Rønne plantage (i antal under bark på fældede fyrrestammer, sept.). Den angives især at leve under bark af barkbilleangreben fyr og gran.

2. underslægt *Phloeónomus* s. str.

Pronotum med et ret dybt længdeindtryk på hver side af midtlinien og et indtryk langs sideranden. Bagføddernes kloled c. dobbelt så langt som 1.—4. led tilsammen.

3. *Phl. pusillus* Grav. Ret smal, brun eller brunsort, hovedet sort, følehorn og ben gule, de første oftest lidt mørkere mod spidsen; forkroppen mat, ret kraftigt netmasket mikrochagrineret, kun på vingedækkerne med yderst fin og spredt, utydelig punktur, bagkroppen fint netmasket mikrochagrineret, kun yderst svagt, næppe synligt punkteret, ret blank. Hovedet kun lidt smallere end pronotum, foran punktøjnene med en ganske kort, smal fure, følehornenes 7.—10.

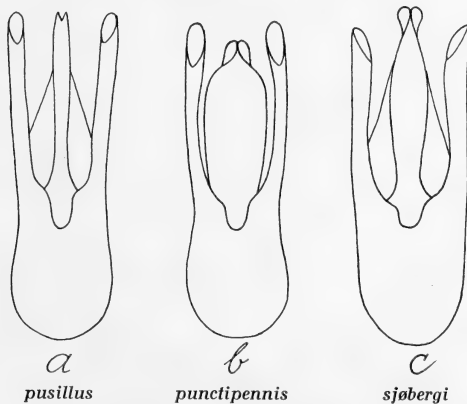

Fig. 44. Hannens parringsorgan hos *Phloeonomus pusillus* (a), *punctipennis* (b) og *sjøbergi* (c).

led næsten dobbelt så brede som lange. Pronotum c. $\frac{1}{2}$ gang bredere end langt, bagud lidt tilsmalnet, siderne bagtil rette eller yderst svagt indbuede. Vingedækkerne kun meget lidt bredere end pronotum. Længde 1,7—2 mm.

♂: Paramererne så lange som penis, denne smal (fig. 44, a).

Almindelig (J, Ø, B) under bark af barkbilleangrebne nåletræstammer og -stubbe.

4. *Phl. punctipennis* Thoms. Yderst nærstående til den foregående, men adskilt fra den ved, at følehornene er ensfarvet gule, og at vingedækkerne er tydeligt stærkere omend meget fint punkterede. Endvidere er oversiden gennemgående lidt lysere og forkroppen lidt mindre mat, 3. følehornsled ganske lidt kortere og 8.—10. led ganske lidt stærkere tværbrede, pronotum bagud ganske lidt stærkere tilsmalnet med noget dybere indtryk, så at de mellemliggende, ophøjede partier, der er lidt blankere end hos den foregående på grund af lidt svagere mikrochagrinerig, træder noget stærkere frem. Længde 1,7—1,9 mm.

♂: Paramererne længere end penis, denne meget bred (fig. 44, b).

Arten har været sammenblandet med den foregående, men er antagelig udbredt (J, Ø). Sikre fund foreligger fra Haderslevvegnen og fra Bromme plantage, Bognæs, Dyrehaven, Gelsskov og Donse. Arten lever hos os vistnok hyppigst under bark af eller ved saft eller træsvamp på løvtræer, såsom bøg og eg, men er i Norge og Sverige fundet også ved træsvamp på granstubbe og under granbark.

[*Phl. sjøbergi* Strand (*punctipennis* Sjøberg). Nærstående til de to foregående, men adskilt fra dem ved lidt betydeligere størrelse, betydeligt bredere, men fremefter mere tilsmalnet form, fremefter lidt stærkere tilsmalnet pronotum med bagud svagt indbuede og derfor i midten lidt stumpvinklet fremtrædende sider, lidt tydeligere behårede, bagud lidt mere udvidede vingedækker med ganske lidt bredere afsatte siderande og anderledes formet parringsorgan hos hannen. Fra *Phl. pusillus* adskilles den yderligere ved lidt

mindre mat overside, dybere sideindtryk på pronotum, hvis siderande derfor er tydeligere og bredere afsat, og lidt tydeligere punkterede vingedækker, og fra *Phl. punctipennis* yderligere ved, at følehornene er farvede og formede omtrent som hos *Phl. pusillus*. Længde 2—2,2 mm.

♂: Paramererne kortere end penis, denne ret smal, udvidet i midten (fig. 44, c).

Denne art, der er fundet i Skåne, kunne muligvis træffes også hos os. Den angives hyppigst at forekomme under gran- og fyrrebark, hvor der er angreb af barkbiller (*Polygraphus*, *Ips*) eller træbukke (*Tetropium*.)

[3. underslægt *Xylóstiba* Ganglb.

Pronotum med kun svage længdeindtryk. Bagføddernes kloled rigeligt så langt som 1.—4. led tilsammen.

Phl. mónilifórmis Gyll. Let kendelig fra de foregående arter ved meget blankere overside, tæt og ret kraftigt punkterede vingedækker uden mikrochagriner og kortere kloled. Overvejende brunsort, følehorn og ben rødgule, 6.—11. følehornsled sorte, dannende en tydeligt afsat kølle, 8.—10. led ikke over $\frac{1}{2}$ gang bredere end lange. Forkroppen næsten nøgen. Hoved og pronotum fint mikroridsede. Hovedets gruber foran punktøjnene små, runde. Pronotum tydeligt, lidet tæt punkteret. Længde 3—3,5 mm.

Arten afviger så stærkt fra de foregående, at det er antageligt, at underslægten *Xylostiba* bør ophøjes til slægt.

Denne art, der bl. a. er fundet i Småland og i Hamburgen, kunne muligvis træffes også hos os. Den findes om efteråret under bark af nåle- og løvtræer, såsom gran, fyr, eg, bøg og birk, hvor der er angreb af barkbiller, såsom *Ips typographus* L., *Hylurgops palliatus* Gyll. eller *Pityogenes*- og *Polygraphus*-arter; den er også fundet talrigt på varme forårsdage under løsnet bark af bøg.]

8. *Xylódromus* Heer.

Nærstående til *Phyllodrepa* (p. 52), men adskilt fra den ved, at bagfødderne er c. så lange som skinnebenet og deres kloled ikke fuldt så langt som 1.—4. led tilsammen, samt ved at følehornene gennemgående er lidt tykkere og med svagere eller næppe afsat kølle¹⁾). Kroppen er temmelig ligebred og fladtrykt, bagkroppen fint netmasket mikrochagrineret og meget fint punkteret.

Hannen er kendelig ved udvidede forfødder.

Oversigt over arterne.

1. Vingedækkerne i hvert fald indadtil og bagtil med netmasket mikroskulptur. Følehornene overvejende brunsorte. Pronotum sort 4. *affinis*.
Vingedækkerne uden eller med længderidset mikroskulptur. Følehornene overvejende rødgyldne eller gulbrune. Pronotum som regel helt eller delvis rødgyldt eller brunt..... 2.
2. Følehornene c. $\frac{1}{2}$ gang længere end hovedets største bredde, 5. led ikke bredere end langt. Oversiden overvejende rødgyldt. Mindre, 2,5—3 mm 1. *testaceus*.
Følehornene højst c. $\frac{1}{4}$ længere end hovedets største bredde, 5. led bredere end langt. Oversiden mørkere. Større, 3—3,5 mm 3.
3. Pronotum og vingedækkerne fint og tæt punkterede, lidet blanke, pronotum med mere eller mindre udbredt, især bagtil tydelig, ridset eller netmasket mikroskulptur 2. *depressus*.
Pronotum og vingedækkerne temmelig fint og ikke særlig tæt punkterede, blanke, pronotum uden mikroskulptur 3. *concinus*.

¹⁾ *X. testaceus*, der har de slankeste følehorn, kan på grund af farven og størrelsen kun tænkes forvekslet med *Phyllodrepa* ioptera og *Ph. pygmaea*, men kendes let fra den første ved uregelmæssig vingedækkepunktur og fra den sidste ved meget smallere form.

1. *X. testaceus* Er. Let kendelig fra de følgende arter ved lysere farve, lidt ringere størrelse, mindre og mindre tværbredt hoved, længere og slankere følehorn og lidt slankere ben. Rødgul, hoved og bagkrop oftest mørkere, oversiden fint og tyndt behåret. 7.—10. følehornsled noget tværbrede. Pronotum og vingedækkerne ret blanke, uden mikrochagrinering, punkturen noget varierende, oftest lidt kraftigere og stærkere på vingedækkerne. Længde 2,5—3 mm.

Sjælden (J, Ø). Haderslev, Nørholm skov (i antal i hul eg), Gyllingnæs, Hald egeskov, Hvorup, Vang og Lerbæk skove i Vendsyssel; Killerup (Fyn), Tranekær, Redsle skov (i musegange), Sundby storskov (aftenketset under gamle ege i juni), Københavns omegn, Bellevues have (i hult æbletræ). Under bark, ved træsvamp og i hule træer; kan undertiden ketses, især henad aften.

2. *X. depréssus* Grav. Kendelig fra de andre arter ved mattere, finere og tættere punkterede og tydeligere behårede pronotum og vingedækker og i hvert fald bagtil tydelig mikrochagrinering på pronotum. Brunsort eller brun, pronotums rande og vingedækkerne lysere, følehorn og ben rød-gule eller gulbrune. Hovedet tydeligt smallere end pronotum. 8.—10. følehornsled stærkt tværbrede. Vingedækkerne med tæt og fin, lidet dyb punktur, i bunden mere eller mindre tydeligt mikroridsede. Længde 3—3,5 mm.

Ret almindelig (J, Ø, B) i gamle hø- og halmbunker, i hule træer, især hvor der er fuglereder, og under bark og mos.

3. *X. concinnus* Marsh. (fig. 45). Meget nærstående til den foregående, men let kendelig fra den ved de i oversigten nævnte skelnemærker samt ved, at pronotum og vingedækker er kortere og tyndere, meget utydeligt be-

Fig. 45. *Xylodromus concinnus* ♂. ×14.

hårede. Vingedækkernes punktur ret dyb, især bagtil noget længderidset eller -rynket. Længde 3—3,2 mm.

Som den foregående (J, Ø, B), men måske ikke helt så almindelig. Ofte i stalde, udhuse og kældere.

4. X. *affinis* Gerh. (cephalótes Epp.). Mørkere end de foregående og yderligere kendelig fra dem ved, at hovedet kun er ganske lidt smallere end pronotum, og at vingedækkerne i hvert fald indadtil og bagtil er fint netmasket mikrochagrinerede. Sort, vingedækkerne og bagkroppen ofte brunlige, følehornene overvejende brunsorte. Ligner iøvrigt den foregående, men følehornene er lidt mindre kraftige, med længere endeled, der er næsten så langt som 9. + 10. led, og pronotum lidt stærkere hvælvet. Længde 3—3,2 mm.

Hidtil kun kendt i eet dansk eksemplar fra Esbjerg strandskov (i en muldvarperede, ²⁰/₂ 1923). Den angives at leve i muldvarpereder og hos myren *Lasius fuliginosus* og at være fundet i febr.—marts og nov.

9. *Oróchaes* Kr.

Kroppen ret flad, næsten nøgen. Hovedet mellem øjnene med to skrå, dybe gruber, følehornene slanke, mod spidsen svagt fortykkede, ingen af leddene tværbrede, kæbepalpernes endeled c. dobbelt så langt som og lige så tykt som næstsidste led. Pronotum kun omtrent $\frac{1}{3}$ bredere end langt, bredest foran midten, siderne bagtil omtrent rette. Vingedækkerne over dobbelt så lange som pronotum og meget bredere end dette, bagud udvidede, siderne omtrent rette; kanten, der adskiller rygfladen fra sidedækket, lidt foran midten buet stærkt nedad (fig. 35, p. 42). Bagfoden over halvt så lang som skinnebenet, kloleddet

noget kortere end 1.—4. led tilsammen, mellem- og bagskinnebenene på ydersiden svagt karvede og børsteklædte.

1. O. angustatus Er. Blankt sort, pronotums sider oftest lysere, vingedækkerne brungule, følehornenes rød og benene rødgule. Hoved og pronotum oftest med ganske svagt metal-skær, fint og ret spredt punkterede, i bunden med meget fin, bølgeliniet eller delvis masketegnet mikroskulptur. Vingedækkerne temmelig tæt og kraftigt, uregelmæssigt punkterede. Bagkroppen yderst svagt og utydeligt punkteret, fint tværmasket mikrochagrineret. Længde 3,2—3,8 mm.

♂: Forfødderne tydeligt udvidede.

Skjælden og hidtil kun fundet på Øerne. Nykøbing F., København, Dyrehaven (i antal i hestegødning, ¹⁶/₁₁), Hille-rød. I gødning (den angives bl. a. at foretrække menneske-gødning), under rådnende plantestoffer, undertiden også i hule træer. Den tages sent på efteråret og tidligt på foråret, undertiden siddende på plankeværker og mure eller krybende på sneen.

10. *Déliphrum* Er.

Nærstående til de to følgende slægter (*Lathri-maeum* og *Olophrum*), men adskilt fra dem ved, at hovedet bag øjnene har en skarp tværfure, og at pronotum bagtil indenfor siderandfuren, langs denne, har en svagt ophøjet længdefold, der ind- adtil begrænses af en svag længdefure, som foran midten ender i en meget svag grube, samt ved at skinnebenene er tydeligt tornede og bagfoden c. ²/₃ så lang som skinnebenet. Fra *Olophrum* adskilles *Deliphrum* yderligere ved, at hovedet bagtil er indsnøret og foran hvert punktøje har et længdeindtryk.

1. D. *téctum* Payk. Temmelig flad, næsten nøgen, blankt sort, hoved og pronotum oftest med ganske svagt metalskær, det sidstes sider og bagrand samt vingedækkerne, følehornenes rod og benene brungule. Følehornene tydeligt fortykkede mod spidsen, 10. led lidt tværbredt. Pronotum c. $\frac{2}{3}$ bredere end langt, med rundede sider og afrundede for- og baghjørner, fint og ret tæt punkteret, i bunden fint mikroridset, i midten med en svag længdefure. Vingedækkerne c. dobbelt så lange som pronotum, bagud noget udvidede, lidt tættere og kraftigere, noget rækkevis punkterede. Bagkroppen fint og ret spredt punkteret, i bunden med tværridset eller tværmasket mikroskulptur. Længde 3—3,5 mm.

♂: Forfødderne tydeligt udvidede.

Af denne art foreligger kun 2 danske eksemplarer, fundne i Tisvilde hegn, $\frac{25}{5}$ 1890 (på en saftflydende egestub) og $\frac{18}{6}$ 1896. Den angives at forekomme forår og efterår under løv og mos, i gødning og rådden svamp, f. eks. blækhat (*Coprinus*), ved træsaft og på ådsel.

11. *Lathrimæum* Er.

Nærstående til den følgende slægt (*Olophrum*), men adskilt fra den ved, at hovedet foran hvert punktøje har et skråt udadrettet indtryk og bagtil er indsnøret (indsnøringen er som regel trukket ind under pronotum), samt at følehornene er tydeligt fortykkede mod spidsen. Pronotums siderande i midten med et indtryk.

Arterne træffes især på mere eller mindre fugtig bund.

Oversigt over arterne.

1. Pronotums forrand dybt tvebugtet indbuet, så at forhjørnerne rækker betydeligt længere frem end forrandens midte. Større, 3,5—4 mm. Hovedet sort *mélanocéphalum*.

- Pronotum svagt tvebugtet, men ikke dybt indbuet, forhjørnerne rækker ikke eller kun ganske lidt længere frem end forrandens midte. Mindre, 2,4—3,5 mm. 2.
2. Mindre, 2,4—2,6 mm. Pronotum rigeligt $\frac{1}{2}$ gang bredere end langt, vingedækkerne c. dobbelt så lange som pronotum. Oversiden brunlig eller brunsort 3. *fúsculum*.
- Større, 3—3,5 mm. Pronotum mindst $1\frac{3}{4}$ gang så bredt som langt, vingedækkerne mindst $2\frac{1}{2}$ gang så lange som pronotum. Oversiden, bortset fra hovedet, lysere, gulbrun. 3.
3. Hovedet tydeligt mørkere end pronotum, dette med bagtil ikke eller næppe indbuede sider og stumpvinklede baghjørner. Vingedækkerne lidt længere end tilsammen brede . . . 1. *atrócéphalum*.
- Hovedet ikke væsentligt mørkere end pronotum, dette med bagtil kort, men tydeligt indbuede sider og næsten retvinklede, skarpe baghjørner. Vingedækkerne c. så lange som tilsammen brede 2. *unicolor*.

[*L. mélanocéphalum* Illig. Adskilt fra de følgende ved pronotums dybt indbuede forrand og betydeligere størrelse, fra *L. unicolor* yderligere ved det sorte hoved og fra *L. atrocephalum* og *L. fuscum* yderligere ved pronotums bagtil indbuede sider og skarpt retvinklede baghjørner. Iøvrigt nærstående til *L. atrocephalum*. Vingedækkerens punkturl kraftig, tydeligt rækkevis ordnet, med rækker af fine punkter mellem de kraftige punkturlrækker. Længde 3,5—4 mm.

♂: Forfødderne svagt udvidede, forskinnebenene midt på undersiden stumpvinklet udvidede (ses bedst udvendigt fra), mellemskinnebenene svagt indadkrummede.

Denne art, der bl. a. er fundet i Småland, kunne muligvis træffes også hos os. Den angives at leve på fugtig skovbund under mos, i løv og ved træsaft og rådne svampe.]

1. *L. atrocéphalum* Gyll. (fig. 46). Blankt gulbrun¹⁾, hovedet tydeligt mørkere, mørkebrunt eller sort, følehornene mørkere mod spidsen. Pronotum ret tæt og kraftigt punkteret. Vingedækkerne med ret tæt og kraftig, noget rækkevis

Fig. 46. *Lathrimaeum atrocéphalum* ♂. × 15.

ordnet punktur, bagud kun svagt udvidede. Længde 3—3,3 mm.

♂: Forfødderne betydeligt udvidede, forskinnebenene midt på undersiden stumpvinklet udvidede (ses bedst udvendigt fra), mellemskinnebenene i yderste halvdel noget udvidede på indersiden.

Almindelig (J, Ø, B). På fugtig eller halvfugtig bund under mos og løv, i kompost og opskyl, ved svampe og træsaft; engang fundet i antal i et hermelinbo.

2. *L. unicolor* Marsh. Meget nærstående til den foregående, men adskilt fra den ved de i oversigten nævnte

¹⁾ Et enkelt sort eksemplar foreligger fra Brede.

kendemærker samt ved, at kroppen er betydeligt bredere. Kæbepalpernes næstsidste led tydeligt (hos den foregående næppe) længere end bredt og vingedækkerne bagud noget mere udvidede og deres punktur oftest noget mere uregelmæssig. Længde 3—3,5 mm.

♂: Forbenene som hos den foregående, mellemskinnebenene simple.

Som den foregående og ofte i selskab med den, men langt mindre hyppig (J, Ø, B).

3. *L. fúsculum* Er. Let kendelig fra de foregående ved ringere størrelse, meget fladere krop, som regel mørkere farve og mindre stærkt tværbredt pronotum med mere ujævn flade og noget afrundede baghjørner. Brunlig eller brunsort, pronotums rande og vingedækkerne ofte lysere, følehorn og ben brungule, de første ofte mørkere, især mod spidsen. Pronotum ret fint og tæt punkteret. Vingedækkerne bagud noget udvidede, punkturen tæt, lidt kraftigere end pronotums, ofte noget tværrynket, men som regel uden tydelig rækkedannelse. Længde 2,4—2,6 mm.

♂: Forfødderne tydeligt udvidede, forskinnebenene på undersiden kun yderst svagt udvidede i midten.

Herhjemme hidtil kun fundet ved Sønderborg og på Hvorup sandbakker nord for Nørresundby (sept.—okt.). Den angives at leve under mos og løv og at være fundet i antal under gamle fyrreris.

12. *Ólophrum* Er.

Kroppen noget hvælvet, næsten nøgen. Hovedet med ret jævn overside, uden indtryk foran punktøjnene, ikke indsnøret bagtil. Følehornene ret lange og slanke, mod spidsen kun meget svagt fortykkede, de næstyderste led ikke tværbrede. Kæbepalpernes endeled meget længere end næstsidste led. Pronotum tværbredt, meget bredere end hovedet. Vingedækkerne meget længere

end pronotum, bagud noget udvidede. Bagkroppen bred, tilspidset, fint netmasket mikrochagrineret og kun meget fint og spredt punkteret. Bagfødderne c. halvt så lange som skinnebenet, kalleddet betydeligt kortere end 1.—4. led tilsammen.

Hos hannen er forfødderne kun ganske lidt bredere end hos hunnen.

Arterne træffes især på fugtig mose- eller skovbund, hyppigst forår og efterår.

Oversigt over arterne.

1. Pronotums bagrand ikke randet, dets baghjørner smalt afrundede, men dog antydede. Forkroppen gulbrun. Længde 3,5—4 mm 3. *assimile*.
Pronotums bagrand fint randet, dets baghjørner meget bredt afrundede. Forkroppen rødbrun eller brunsort. Længde 4—5,5 mm. 2.
2. Pronotum omtrent dobbelt saa bredt som langt, omtrent lige så kraftigt punkteret som vingedækkerne, disse ret stærkt hvælvede, lidt kortere end tilsammen brede 1. *piceum*.
Pronotum c. $\frac{2}{3}$ bredere end langt, tydeligt finere punkteret end vingedækkerne, disse fladt hvælvede, c. så lange som tilsammen brede .. 2. *fuscum*.

1. *O. piceum* Gyll. (fig. 47). Bred og hvælvet, blank, lysere eller mørkere rødbrun, kæbepalperne ensfarvet rødgyldne. Pronotum oftest bredest bag midten, kraftigt og lidet tæt punkteret, oftest med et lille, glat midtparti. Vingedækkerne fortil næppe bredere end pronotum, c. dobbelt så lange som dette, punkturen omtrent som pronotums. Længde 4,5—5,5 mm.

Temmelig almindelig (J, Ø, B). På fugtig skov- og mosebund i mos og løv.

Fig. 47. *Olophrum piceum* ♂. × 8.

2. *O. fuscum* Grav. Meget nærstående til den foregående, men adskilt fra den ved de i oversigten nævnte kendemærker samt ved, at kroppen oftest er lidt smallere, farven oftest noget mørkere, kæbepalperne som regel delvis brunlige og pronotums punktur tættere. Pronotums bredeste sted falder oftest lidt nærmere midten end hos den foregående. Vingedækkernes punktur ofte antydet rækkevis ordnet. Længde 4—4,5 mm.

Udbredt, men sjældnere end den foregående (J, Ø, B). I Jylland bl. a. ved Frøslev og Haderslev; ret almindelig i Nordsjælland. På lignende steder som den foregående, sammen med hvilken den ofte træffes. Imago er klækket i april.

3. *O. assimile* Payk. Mindre, slankere og lysere end de to foregående, fra hvilke den yderligere kendes ved pronotums urandede bagrand og antydede, kun smalt afrundede baghjørner. Blank, gulbrun, bagkroppen ofte mørkere. Pronotum rigeligt $\frac{1}{2}$ gang bredere end langt, kraftigt og ret tæt punkteret, bredest omtrent i midten, siderandene i midten med

en grube. Vingedækkerne omtrent dobbelt så lange som pronotum, deres punktur noget kraftigere end pronotums. Længde 3,5—4 mm.

Temmelig sjælden (J, Ø, B). På lignende steder som de foregående, dog også på kun lidet fugtig bund; undertiden fundet i musegange. Larver er fundet $2\frac{1}{4}$; de forpuppede sig $2\frac{7}{4}$ og klækkedes $2\frac{9}{4}$.

13. *Arpédium* Er.

Kroppen temmelig flad. Hovedet bagtil noget indsnøret, med tydelige tindinger bag de kun svagt hvælvede øjne og en kort længdegrube foran hvert punktøje. Følehornene tynde, næppe fortykkede mod spidsen, ingen af leddene tværbrede. Kæbepalpernes endeled c. $\frac{1}{2}$ gang længere end næstsidste led, dette betydeligt længere end bredt (fig. 33, c, p. 38). Pronotum i det højeste c. $\frac{1}{2}$ gang bredere end langt, med en grube midt på sideranden. Bagkroppen fint punkteret, i bunden fint netmasket mikrochagrineret. Bagfoden kun lidt over halvt så lang som skinnebenet, kloleddet lidt kortere end 1.—4. led tilsammen.

Oversigt over arterne.

1. Pronotum og vingedækkerne næsten nøgne, det første blankt, uden mikroskulptur, groft punkteret 1. quádrum.
- Pronotum og vingedækkerne tydeligt behårede, det første lidet blankt, i bunden netmasket mikrochagrineret, ret fint punkteret 2. ténue.

1. A. quádrum Grav. Forkroppen næsten nøgen, bagkroppen tyndt behåret. Blankt brunsort, pronotums rande

og vingedækkerne lysere, følehorn og ben brungule. Pronotum omtrent $\frac{1}{2}$ gang bredere end langt, groft og uregelmæssigt, lidet tæt punkteret, baghjørnerne stumpvinklede, smalt afrundede. Vingedækkerne omtrent dobbelt så lange som pronotum, bagud noget udvidede, kraftigt og ret tæt, på ryggen svagt antydet rækkevis punkterede. Bagkroppen spredt og meget fint punkteret, i bunden netmasket mikrochagrineret. Længde 4,5—5,5 mm.

♂: Forfødderne tydeligt udvidede, forskinnebenene, set udvendig fra; på undersiden lidt foran midten med en stumpvinklet udvidelse.

Sjældnen (J, Ø). Haderslev dam, Esbjerg, Nørholm, Munkebjerg, Grejsdalen, Randers, Gravlev enge; Guldborgsund, Sorø, Kalvebod strand, Esrom sø. Ved vandkanter i opskyl og på stranden under tang; undertiden ved svamp, i muldvarpereder og i gangene til grævlingeboer. Apr.—maj, sept.—okt. Den er i Sverige truffet fremme meget tidligt på foråret, flyvende i antal på solvarme dage, medens sneen endnu dækkede jordbunden.

2. A. ténue Lec. (brachýpterum Ganglb., Joh.). For-kroppen tydeligt, ret spredt og lidt opstående, bagkroppen tættere, nedliggende behåret. Brunsort, lidet blank, pronotum og vingedækkerne oftest helt eller mod randen lysere i øehorn og ben gulbrune. Pronotum c. $\frac{1}{2}$ gang bredere end langt, med ret jævnt rundede sider og bredt afrundede baghjørner. Vingedækkerne c. $\frac{1}{2}$ gang længere end pronotum, bagud noget udvidede, ret kraftig og tæt, uregelmæssigt punkterede. Bagkroppen tydeligt, ret fint og noget kornet punkteret. Længde 3,5—4 mm.

♂: Som den foregående.

Sjældnere end den foregående (J, Ø). Limfjorden vest for Nørresundby; Valsøllille sø, Kagsmose, Hjortekæret og det flade vandhul i Dyrehaven, Kollemose, Malmlose, Arresoens østbred, Dybesø (Rørvig). I opskyl og Sphagnum; undertiden ketset. Marts—aug.

14. *Acidóta* Steph.

Nærstående til den foregående slægt, men adskilt fra den ved, at hovedet er forholdsvis noget mindre, øjnene noget stærkere hvælvede, tindingerne næsten forsvundne, følehornene noget kraftigere, kæbepalpernes næstsidste led noget kortere og bagkroppen (hos de danske arter) kraftigt punkteret og i bunden ikke eller kun yderst svagt mikrochagrineret. Oversiden er næsten nøgen. Vingedækkerne mere eller mindre regelmæssigt sribet punkterede. Skinnebenenes yderside med kraftige torne, bagfoden mindst $\frac{2}{3}$ så lang som skinnebenet, kloleddet lidt eller betydeligt kortere end 1.—4. led tilsammen.

Hos hannen er forfødderne svagt udvidede.

Oversigt over arterne.

1. Hele pandens forrand vulstformet ophøjet. Brun.
 Større, 6—7 mm 1. *crenátá*.
 Pandens forrand ikke ophøjet i midten. Rødlig.
 Mindre, 4,5—5 mm 2. *cruentátá*.

1. *A. crenátá* Fabr. (fig. 48). Blankt brun, følehorn og ben oftest noget lysere. Hovedet påfaldende lille. Pronotum omtrent så bredt som vingedækkerne, c. $\frac{1}{3}$ bredere end langt, kraftigt og ret tæt punkteret, siderandene jævnt og ret stærkt rundede og ret bredt afsat, baghjørnerne stumpvinklede. Vingedækkerne over $\frac{1}{2}$ gang længere end pronotum, bagud kun meget svagt udvidede, punkturen kraftig, på ryggen ordnet i fordybde, ret regelmæssige længderækker. Bagkrop-

pen ret kraftigt punkteret. Bagføddernes kloled betydeligt kortere end 1.—4. led tilsammen. Længde 6—7 mm.

Udbredt, men temmelig sjælden (J, Ø, B). På fugtig skov- og mosebund, undertiden i tørvemos (Sphagnum), i kildemos, ved træsaft eller under bark. Marts—okt. I Sverige er den undertiden truffet krybende i antal på sneflader. Larven angives at fortære fluelarver.

2. *A. cruentata* Mann. Nærstående til den foregående, men let kendelig fra den ved de i oversigten nævnte kendemærker. Endvidere har hovedet foran hvert punktøje et lille indtryk, følehornene er lidt kortere og kraftigere, pronotum kortere, omtrent $\frac{1}{2}$ gang bredere end langt, med meget svagere rundede og smallere afsatte siderande, fint randet bagrand og med 2 flade længdeindtryk på ryggen, vingedækkernes punktstriber mindre regelmæssige, bagkroppens punkter lidt mindre kraftige og bagføddernes kloled kun lidt kortere end 1.—4. led tilsammen. Blankt rødlig. Længde 4,5—5 mm.

Stedegen og betydeligt sjældnere end den foregående (J, Ø, B). Esbjerg strandskov (i musegange under kompost), Randers, Skørping; Orlogsværftet, Utterslev mose, Dyrehaven, Frederikslund skov, Ravneholm (i grusgrav), Gelsskov, Sanddalen (øst for Sandbjerg), Hillerød. I kompost, under løv og mos, i trøskede træstubbe, under bark og i musegange og gange af andre pattedyr; undertiden på tørre knogler; også aftenketset (okt.). April—maj, okt.—dec. Den er oftest og talrigst taget sent på efteråret og kommer frem selv i meget koldt vejr. Imago har en ejendommelig, ret stærk lugt. En larve er fundet i trøsket bøgstub $\frac{28}{4}$, forpuppede sig $\frac{9}{5}$ og klækkedes $\frac{22}{5}$.

Fig. 48. *Acidota cruentata* ♂. $\times 7$.

15. *Lestéva* Latr.

Oversiden fint behåret. Følehornene ikke eller næppe fortykkede mod spidsen, ingen af leddene bredere end lange. Kæbepalpernes endeled mindst 3 gange så langt som og omtrent af samme tykkelse som næstsidste led (fig. 33, d, p. 38). Pronotum hjerteformet, i det højeste lidt bredere end langt. Vingedækkerne længere end pronotum, bagud noget udvidede. Bagkroppen bred, bagud tilspidset, med brede, ophøjede siderande. Bagføddernes kloled meget kortere end 1.—4. led tilsammen.

Hos hannen er forfødderne oftest kun svagt udvidede, men som regel er det 6. frie rygled svagt indbuet på siderne og et yderligere lille led fremtrædende bag 6. frie led.

Arterne lever på fugtig bund, i opskyl og løv og ofte i vådt mos ved eller i rindende vand, såsom kildevæld og skovbække.

Oversigt over arterne.

1. Pronotums sider uden grube.....	2.
Pronotum på hver side med en grube omtrent ved midten af sideranden. Hoved, pronotum og vingedækker groft punkterede. Vingedækkerne ikke dobbelt så lange som pronotum	
2. Vingedækkerne ikke helt dobbelt så lange som pronotum, dette meget fint og tæt punkteret, lidet blankt	3. pubéscens.
Vingedækkerne rigeligt dobbelt så lange som pronotum, dette noget mindre tæt punkteret, blankt	
3. Pronotum og vingedækkerne fint punkterede, de sidste stærkt udvidede bagud, tæt behårede, siderandene i midten ret bredt afsat	2. fontínális.

Pronotum og vingedækkerne noget kraftigere punkterede, de sidste kun ret svagt udvidede bagud, mindre tæt behårede, siderandene smalt afsat

1. longelytráta.
 4. Pronotums sider randede i hele deres udstrækning 4. hēeri.
 Pronotums sider ikke randede bagtil ... 5. punctáta.

1. *L. longelytráta* Goeze (fig. 49). Adskilt fra de to følgende ved ret kraftigt punkteret hoved og pronotum og lange,

Fig. 49. *Lesteva longelytrata* ♂. × 12.

bagud kun ret svagt udvidede, mindre tæt behårede, kraftigt punkterede vingedækker. Sort eller brunsort, følehorn og ben brunrøde, de sidste og følehornsrøden ofte mørkere. Bag-

kroppen yderst svagt og utydeligt mikrochagrineret, meget fint og ret tæt punkteret. Længde 3,5—4,5 mm.

Almindelig (J, Ø, B). Ved vandkanter, især på mudret bund, i fugtigt løv og opskyl og i Sphagnum ved kildevæld. Maj—okt.

2. *L. fontinalis* Kiesw. Nærstående til den foregående, men let kendelig fra den ved oversidens betydeligt finere punktur, de bagtil meget stærkere udvidede vingedækker og den fortil meget bredere bagkrop. Endvidere er følehornene lidt længere og tyndere. Længde 3,8—5 mm.

Meget sjælden (J, Ø). Hidtil kun fundet på Marselisborg skrænt ved Varnabækkens udløb i antal i vådt kildemos sammen med *L. longelytrata*, *pubescens* og *punctata*, og et enkelt stk. ved en skovbæk ved Ledreborg (Lejre). Juni—aug., i antal $\frac{8}{7}$.

3. *L. pubescens* Mann. Nærstående til de to foregående, men adskilt fra dem ved mindre blank overside og lidt kortere vingedækker, fra *L. longelytrata* yderligere ved meget finere punktur og bagtil meget stærkere udvidede vingedækker og fra *L. fontinalis* yderligere ved lidt stærkere tværbredt, tættere punkteret og behåret pronotum, lidt kortere og tykkere følehorn og lidt ringere størrelse. Længde 3,5—4 mm.

Sjælden (J, Ø). På fugtig bund, især ved rindende vand, i fugtigt mos ved kilder og bække. Munkebjerg, Fårup sø, Hansted skov, Silkeborg, Højlund skov ved Mossø, Borresø, Marselisborg skrænt (se under den foregående), Vejerslev; Ledreborg (Lejre), bæk ved Fønstrup dam. Marts—okt.

4. *L. hēeri* Fauvel (*sícula* Er.). Denne og den følgende art adskilles fra de tre foregående ved, at pronotum på hver side ved sideranden har en grube bag det udvidede sted, ved den grove punktur på hoved, pronotum og vingedækkerne og ved lidt kortere følehorn og lidt kortere ben, navnlig fødder; fra *L. longelytrata* adskilles de yderligere ved meget kortere vingedækker og fra de to foregående ved bagud mindre stærkt udvidede vingedækker. Farven er ofte noget

lysere end hos de foregående, brunrød, og bagkroppens punktur er noget stærkere og mindre tæt. Oversidens behåring tynd. Længde 3—3,5 mm.

Temmelig sjælden (J, Ø). På fugtig skov- og engbund og i opskyl ved strandkanter. Haderslev fjord, Esbjerg østre strand, Spangsbjerg, Nørholm skov, Horsenseggen, Gravlev enge, Ålborg (ved fjorden); Skibhusene ved Odense, Glænø, Boserup strand, stranden ved Bognæs vesterskov, Lyngby mose. Jan.—juni, aug.—nov.

5. L. punctata Er. Nærstående til den foregående, men adskilt fra den, såvel som fra alle de andre arter, ved at pronotums sider ikke er randede bagtil. Endvidere er oversidens punktur lidt grovere, vingedækkerne bagud lidt stærkere udvidede, bagkroppens behåring lidt længere og størrelsen gennemsnitligt lidt betydeligere. Længde 3,3—3,8 mm.

Temmelig sjælden (J, Ø, B). På lignende steder som den foregående og ofte i vådt mos ved bække og kilder. Mange steder i det østlige Jylland; Odense, Møen, Sorø, Ledreborg (Lejre), Luknam ved Holte, Fiskebæk, Esrom sø. Maj—sept.

16. *Geodromicus* Redtb.

Nærstående såvel til den foregående slægt (Lesteva), fra hvilken den adskiller sig ved, at kæbepalpernes endeled er lidt kortere end og betydeligt tyndere end næstsidste led, som til den følgende slægt (*Anthophagus*), fra hvilken den ligeledes afviger ved formen af kæbepalpernes endeled samt ved simple kløer og ret tæt og tydeligt behåret overside.

Hos hannen er forfødderne tydeligt udvidede.

1. G. plagiatus Fabr. Blankt sort, vingedækkerne oftest hvert med en aflang rød plet på midten, følehorn brune eller brungule. Hovedet med et tværandtryk fortil mellem følehornene og et indtryk mellem punktøjnene. Følehornene lange

og slanke. Pronotum lidt bredere end hovedet, c. $\frac{1}{3}$ bredere end langt. Vingedækkerne rigeligt dobbelt så lange som pronotum, bagud udvidede, deres og pronotums punktur variabel, oftest ret kraftig og lidet tæt. Bagkroppen tydeligt punkteret, i bunden med meget fin, tværliniet mikroskulptur. Længde 5—6 mm.

Hidtil kun fundet på Bornholm i få eksemplarer. Nexø (under tang på stranden, aug.), Sandvig, Hammeren (på stranden under opskyl og sten, $5-11/6$). I udlandet er den fundet under mos, plantedele og sten ved bjergbække eller søbredder, på forskelligartet, bl. a. gruset eller sandet bund; de danske eksemplars forekomst på stranden er sikkert af tilfældig karakter.

17. *Anthóphagus* Grav.

Adskilt fra de to foregående slægter ved, at kæbepalpernes endeled er så langt som eller lidt længere end og kun meget lidt tyndere end næstsidste led, og kendelig fra alle de andre Omaliin-slægter ved, at klørerne har en hudlap ved roden (fig. 34, p. 40). Oversiden er tyndt og fint, ret utydeligt behåret.

1. *A. caraboïdes* L. (fig. 50). Ret blankt rødgul, hoved, pronotum og bagkropspidsen ofte noget mørkere. Hovedet omtrent så bredt som pronotum, foran punktojnene med en skarp, smal længdefure, følehornene lange og slanke. Pronotum lidt bredere end langt, ret kraftigt punkteret. Vingedækkerne c. dobbelt så lange som pronotum, bagud lidt udvidede, punkturen lidt kraftigere end pronotums. Bagkroppen fint punkteret, i bunden med meget fin, tværliniet mikroskulptur. Længde 4,5—5 mm.

♂: Forfødderne ganske svagt udvidede.

Udbredt, men noget stedegen (J, Ø). I skove og lunde på løvtræer og -buske, såsom hassel, el og birk, især på halv-fugtig bund. Juni—sept.

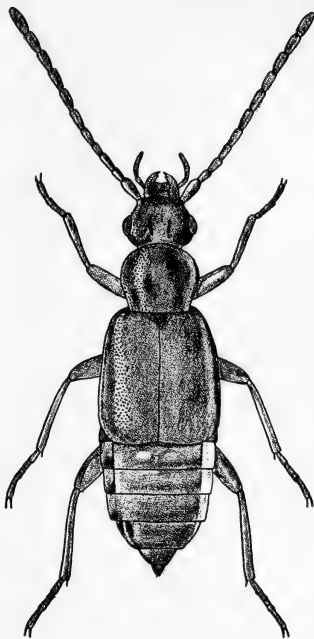

Fig. 50. *Anthophagus caraboides* ♂. × 12.

18. *Corýphium* Steph.

Let kendelig fra alle vore andre Omaliin-slægter ved, at kæbepalpernes endeled er yderst lille og fint og næstsidste led pæreformet fortykket (fig. 33, e, p. 38), og fra dem alle undtagen *Acrulia* ved pronotums ganske fint karvede sider. Kroppen ret flad, tyndt behåret. Hovedet så bredt som pronotum, følehornene næppe fortykkede mod spidsen, ingen af leddene tværbrede. Pronotum bredere end langt, bagud til-

smalnet. Vingedækkerne meget bredere end pronotum og mindst dobbelt så langt som dette, bagud noget udvidede, uregelmæssigt punkterede. Bagfoden kun lidt kortere end skinnebenet, klobledet meget kortere end 1.—4. led tilsammen.

1. *C. angusticólle* Steph. Brunsort, pronotum og vingedækkerne oftest lysere, brune eller brungule, følehorn og ben rødgule, de første mørkere mod spidsen. Forkroppen ret kraftigt punkteret. Pronotum omtrent $\frac{1}{2}$ gang bredere end langt, bredest foran midten, med bagtil ganske svagt indbuede sider, på ryggen med to ret svage, bagtil oftest forenede længdeindtryk. Bagkroppen meget fint kornet-punkteret, i bunden meget fint netmasket mikrochagrineret. Længde 2,8—3 mm.

♂: Forfodderne svagt udvidede.

Sjælden (J, Ø, B). Fredsted ved Haderslev, Horsens, Rye, Silkeborg, Bjørum skov; Svendborg, Hvidkilde, Tvedemose ved Stubbekøbing, Holmegårds mose, Sorø, Køge, Ledreborg (Lejre), Ryget skov, Tokkekøb hegn, Donse, Jægerspris nordskov; Almindingen. Den træffes under løv- og nåletræsbark i barkbillegange, i trøsket ved, f. eks. i ellestubbe, under mos og ved svamp på stammer og stubbe. Marts, maj—juni, okt.—nov. Friskklækkede eksemplarer i slutn. af maj.

3. underfamilie *Phloeochárinae*.

Nærstående til den foregående underfamilie (*Omaliiinae*, p. 38), men adskilt fra den ved, at hovedet mangler punktøjne, og at de korte vingedækkers rygflade (hos den danske slægt) ikke er afsat fra sidedækkerne.

Kun een dansk, 1,5—2 mm lang, ret smal art.

1. *Phloeócharis* Mann.

Kroppen ret smal, temmelig ligebred, oversiden tydeligt behåret. Hovedet tilsmalnet fremefter, uden tydelige tindinger, følehornene tykkere mod spidsen, kæbepalpernes 3. (næstsidste) led fortykket, endeleddet meget lille og tilspidset. Pronotum med jævnt rundede sider. Bagkroppen kort tilspidset. Benene korte, skinnebenene kraftige, bagføddernes kloled ca. så langt som 1.—4. led tilsammen.

1. *Phl. subtilíssima* Mann. (fig. 20, p. 23). Brun eller brunsort, oversiden med tydelig, ret spredt, gullig behåring, følehorn og ben brungule. Følehornenes 9. og 10. led stærkt tværbrede. Hoved og pronotum netmasket mikrochagrinerede og yderst fint og spredt punkterede, det sidste c. $\frac{1}{2}$ gang bredere end langt, rigeligt så bredt som og lidt kortere end vingedækkerne. Disse og bagkroppen yderst fint og lidet tæt kornet punkterede og i bunden yderst fint mikroridsede. Længde 1,5—2 mm.

♂: Forfødderne ret stærkt (hos ♀ svagt) udvidede.

Temmelig almindelig (J, Ø). Under bark af løv- og nåletræer, hyppigt i barkbillegange. Marts—sept.

4. underfamilie **Oxytélinæ.**

Kroppen oftest ret langstrakt, hyppigt noget cylindrisk. Hovedet fremstrakt, undertiden indsnøret bagtil. Følehornene 11-leddede, oftest fortykkede mod spidsen, undertiden knæbøjede mellem 1. og 2. led, indleddede foran øjnene, over kindbakkernes rod, under pandens fortyk-

kede siderand (fig. 7, p. 20 og fig. 19, p. 22). Læbepalpernes endeled normalt. Vingedækkernes rygflade afsat fra sidedækkerne ved en sidekant. Bagkroppen oftest ret tykt kantet, med 8 bugled (1. led dog hos *Syntomium rudimentært*), bugens rod uden længdekøl eller -fold i midten. Forbrystet kitiniseret, ånehullerne helt eller overvejende dækkede af epimererne (undtagen hos *Thinobius* og *Platysthetus*). Forhofferne konisk tapformede, ret store og fremstående. Mellemhofferne ikke eller kun smalt adskilt fra hinanden. Baghofferne tværbrede, kun lidt bagudragende, yderpladen kun svagt udviklet (fig. 13, p. 21). Bagbenenes hoftringe små, højst $\frac{1}{5}$ så lange som låret. Fødderne 5-leddede eller 3-leddede, hos *Thinobius* dog 2-leddede. Forbenene undertiden udviklede som graveben.

70 danske arter af størrelse 1—7 mm.

Oversigt over slægterne.

1. Fødderne 5-leddede	2.
Fødderne 2- eller 3-leddede.....	5.
2. For- og mellemskinnebenene på ydersiden ikke
tornede	3.
For- og mellemskinnebenene på ydersiden tydeligt
tornede	4.
3. Følehornene med tydeligt afsat 3-leddet kølle, 9.
og 10. led tværbrede. Kroppen kort og hvælvet,
med metalglans (fig. 51, p. 99). Længde 2—
2,5 mm.....	1. <i>Syntómium</i> (p. 98).
Følehornene kun svagt fortykkede mod spidsen,
9. og 10. led længere end brede. Kroppen ret	

- slank og lidet hvælvet, uden metalskær. Længde 6,5—7,5 mm 2. *Deleáster* (p. 100).
4. Pronotum i midten med en længdefure. Vingedækkerne med fordybede punktstriber, i bunden glatte og blanke (fig. 52, p. 101)
3. *Copróphilus* (p. 101).
- Pronotum i midten med et svagt ophøjet, upunkteret længdeparti. Vingedækkerne uden fordybede punktstriber, i bunden matte, fint netmasket mikrochagrinerede 4. *Acrógnathus* (p. 101).
5. For- og mellemskinnebenene på ydersiden ikke tornede 6.
- For- og mellemskinnebenene på ydersiden tydeligt tornede 9.
6. Kæbepalpernes endeled mindst så langt som det foregående (3.) led og ved roden omtrent så bredt som dette. Vingedækkerne med afsatte sidedækker. Den danske art 3,5—4,5 mm lang
6. *Ancyróphorus* (p. 103).
- Kæbepalpernes endeled meget kortere end det foregående (3.), fortykkede led (eller endog helt forsvundet) 7.
7. Vingedækkerne uden sidedækker og med meget bredt afrundede sømhjørner. Meget lille, den danske art 1—1,2 mm 7. *Thinóbius* (p. 104).
- Vingedækkerne med afsatte sidedækker og ikke afrundede sømhjørner 8.
8. Kæbepalpernes endeled yderst lille og fint, ikke nær halvt så langt som det næstsidste led. Pronotums side- og bagrand uden tydelig, fordybet randlinie 8. *Trogophlōeus* (p. 105).
- Kæbepalpernes endeled mindst c. halvt så langt som det næstsidste led. Pronotums sider og bagrand med en tydelig, fordybet randlinie. Længde 3,5—4,5 mm 9. *Aplóderus* (p. 116).
9. 1.—5. frie rygled fortil på hver side indenfor den ophøjede siderand med et trekantet hjørnefelt,

der bagtil begrænses af en skrå fure (fig. 21, p. 24). Pronotum med længdemidtfure og på hver side af denne endnu en længdefure

10. *Oxýtelus* (p. 118).

- 1.—5. rygled uden sådanne hjørnefelter. Pronotum ikke med 3 længdefurer 10.
10. Scutellum ligger på mellembrystets halsformede forlængelse, foran vingedækkerne og griber ikke bagtil ind mellem disse. Følehornene ret stærkt knæede mellem 1. og 2. led (fig. 58, p. 135 og 62, p. 148) 12. *Blédius* (p. 134).
Scutellum bagtil i hvert fald delvis gribende ind mellem vingedækkerne. 11.
11. Pronotum mindst c. så langt som bredt. Vingedækkerne længere end tilsammen brede. Kroppen smal og slank 5. *Planēustomus* (p. 102).
Pronotum bredere end langt. Vingedækkerne kortere end tilsammen brede. Kroppen ret bred og kraftig. 12.
12. Pronotum uden længdefure i midtlinien, men på hver side af denne med et længeindtryk. Vingedækkerens sømhjørner ikke eller næppe afrundede (fig. 54, p. 117) 9. *Aplóderus* (p. 116).
Pronotum med midtfure, men uden længeindtryk på hver side af denne. Vingedækkerens sømhjørner bredt afrundede (Fig. 57, p. 132)
11. *Platystéthus* (p. 130).

1. *Syntómium* Curt.

Let kendelig ved kroppens brede form (fig. 51) og bronzeskær. Kæbepalpernes endeled omtrent så langt som 3. led. Følehornene med tydeligt afsat, 3-leddet kølle, 9. og 10. led tværbrede. For kroppen kraftigt punkteret. Pronotum bredere end hovedet, smallere end vingedækkerne, meget

breder end langt, siderne fint karvede, baghjørnerne spidsvinklede. Skinnebenenes yderside ikke tornede, fødderne 5-leddede, bagføddernes kloled c. så langt som 1.—4. led tilsammen.

1. *S. aeneum* Müll. (fig. 51). Sort, oversiden med mørkt bronzeskær, meget tyndt behåret, følehornene udadtil og

Fig. 51. *Syntomium aeneum*. $\times 18$.

benene brunlige. Pronotum med rundede, bagtil oftest lidt indbuede sider og på hver side stærkt indbuet bagrand, med glat midtlinie og bagtil på hver side af denne med et indtryk. Vingedækkerne oftest hvert med to meget svage længdeindtryk. Bagkroppen fint netmasket mikrochagrineret, næsten upunkteret. Længde 2—2,5 mm.

Udbredt, men temmelig sjælden (J, Ø, B). På fugtig skovbund under mos og løv; fundet næsten hele året rundt, hyppigst for- og efterår.

2. *Deleáster* Er.

I kropsform mindende om Omaliin-slægten *Anthophagus* (pag. 92), men adskilt fra den ved manglen af punktøjne. Hovedet med store, hvælvede øjne, bagtil halsformet indsnøret. Følehornene slanke, alle led længere end brede. Kæbepalpernes endeled c. dobbelt så langt som 3. led. Pronotum næppe bredere end hovedet, meget smallere end vingedækkerne, kun meget lidt bredere end langt, noget hjerteformet. Vingedækkerne med brede, afsatte sidedækker. 6. frie rygleds bagrand i midten uregelmæssigt, kamformet tandet. Benene lange og slanke, skinnebenenes yderside uden torne, fødderne 5-leddede, bagføddernes kloled omtrent så langt som 1.—4. led tilsammen.

1. *D. dichrous* Grav. Fladtrykt, oversiden tyndt behåret. Rødgul, hovedet undtagen forpartiet og bagkroppen undtagen spidsen sorte eller sortbrune; pronotum og vingedækkerne undertiden delvis mørke. Hovedet med to fremefter divergerende furer. Pronotum spredt og ret fint punkteret, med fin, oftest meget forkortet eller utydelig midtfure og 4 indtryk, et på hver side og to i midtlinien, et svagt fortil og et stærkere og større bagtil. Vingedækkerne c. dobbelt så lange som pronotum, meget fint og ikke særlig tæt punkterede. Bagkroppen med tværmasket mikroskulptur, mod siderne punkteret. Længde 6,5—7,5 mm.

♂: For- og mellemfødderne udvidede.

Denne store og smukke *Oxytelin* er hidtil kun kendt i 2 danske eksemplarer, fundne ved foden af Gravenshoved havskrænt, under tang, løv og sten ved et kildeudløb, ²²⁻²³/₆ 1941. I udlandet er den fundet ved floder og bække under sten og planterester.

3. *Coprophilus* Latr.

Hovedet bagtil ikke indsnøret. Kæbepalpernes endeled omtrent dobbelt så langt som det foregående led. Følehornene temmelig lange og kraftige. Vingedækkerne med fordybete punktstriber, i bunden glatte og blanke, sidedækkerne brede, afsatte. For- og mellemskinnebenenes yderside tornet, fødderne 5-leddede, bagføddernes kloled c. så langt som 1.—4. led tilsammen.

Fig. 52. *Coprophilus striatulus* ♀. × 7.

1. *C. striatulus* Fabr. (fig. 52). Blankt sort eller sortbrun, forkroppen omtrent nøgen, bagkroppen tyndt behåret, følehorn og ben brunlige. Pronotum lidt bredere end langt, bagud tilsmalnet, med karvede sider, ret spredt punkteret, med længdemidtfure og bagtil på hver side af denne med et skråt indtryk. Længde 6—7 mm.

♂: 7. bugled med mindre stærkt bagudtrukket bagrand end hos ♀.

Udbredt, men ikke almindelig (J, Ø, B). Ved planteaffald og gødning; en enkelt gang fundet i en muldvarperede; ofte krybende på mure og plankeværker eller sværmende henimod solnedgang. Marts—juli, sept.—okt., hyppigst i april—maj.

4. *Acrógnathus* Er.

Denne og den følgende slægt udmærker sig ved, at panden umiddelbart foran følehornenes

rod er brat nedfaldende mod det dybere liggende mundskjold, og at kindbakkerne er lange og stærkt fremragende. Hovedet med store, hvælvede øjne, bagtil indsnøret, næsten så bredt som pronotum. Følehornene mod spidsen fortykkede, 3. led meget længere end 2., ingen af leddene tydeligt tværbrede. Kæbepalpernes endeled meget længere end næstsidste led. Vingedækkerne med afsatte, ret brede sidedækker. Mellemhofterne sammenstødende. For- og mellemskinnebenenes yderside tornet, fødderne 5-leddede, kloleddet mindst så langt som 1.—4. led tilsammen.

1. *A. mandibuláris* Gyll. Langstrakt. Brungul, hovedet og ofte pronotum mørkere. Oversiden fint netmasket mikrochagrineret, lidet blank, fint, på bagkroppen langt og lodret opstående behåret. Pronotum rigeligt så bredt som langt, spredt punkteret, bagud tilsmalnet. Vingedækkerne bredere og meget længere end pronotum, lidet tæt punkterede, hvert med 3 yderst svagt ophøjede, upunkterede længdestriber. Længde 6—7 mm.

♂: 2. bugled bagtil i midten med en lille, randet knude.

Meget sjælden (Ø). Roden skov (i antal krybende på de lodrette sider af et hul, der var udgravet på en sumpet, mudret skovvej, $\frac{4}{6}$), Hejrengen i Sundby storskov (i en mudret grøft) Falster, Øbjerggård, Olstrup ved Karise. Maj—juli. På sumpet eng- og skovbund, undertiden sværmende henimod solnedgang.

5. *Planeūstomus* Duval.

Nærstående til den foregående slægt, men adskilt fra den ved bagtil næppe indsnøret hoved, 3-leddede fødder og meget smallere, næsten skarpe sidekanter på bagkroppen.

1. *Pl. palpális* Er. Langstrakt. Brungul, hovedet og bagkroppen mørkere, følehorn og ben gule, de første med mørkere kølle. Oversiden fint netmasket mikrochagrineret, tyndt behåret. Hovedet så bredt som pronotum, følehornene med tydeligt afsat, 5-leddet kølle, 3. led lidt kortere end 2. Pronotum c. så bredt som langt, bagud tilsmalnet, spredt punkteret. Vingedækkerne bredere og meget længere end pronotum, med bagtil uregelmæssige punkttrækker. Længde 2—2,5 mm.

♂: Bagranden af 7. bugled mere rundet og mindre tilspidset end hos ♀.

Meget sjælden (Ø). Sorø lillemark (i antal ved et vandhul, ²³/₅ 1848), Amager (2 stkr., ²⁵/₅ 1842), Damhusmosen (1 stk. ketset henimod solnedgang, aug. 1909). Den lever på sumpet bund, i hvis overflade den graver gange på lignende måde som Bledierne, og sværmer ofte henimod solnedgang.

6. *Ancyróphorus* Kr.

Nærstående til *Trogophloeus* (p. 105), men adskilt fra denne slægt ved, at kæbepalpernes endeled er mindst så langt som næstsidste led, ved roden omtrent så bredt som dette og derpå ret pludseligt sylformet tilspidset. Endvidere er vingedækkerne forholdsvis længere.

Arterne lever især ved bjergbække.

1. *A. longipennis* Fairm. Sort, vingedækkerne oftest lysere, følehornene brunsorte eller brune, benene gulbrune. Oversiden tydeligt behåret, ikke ret blank. Hoved og pronotum fint netmasket mikrochagrinerede, og fint og lidet tæt punkterede. Hovedet smallere end pronotum, følehornenes 3. led længere end 2., de næstsidste led ikke eller næppe bredere end lange. Pronotum bredere end langt, bagud tilsmalnet, med bagtil lidt indbuede sider, bagtil med en buet tværfure; denne begrænses bagtil af en ophøjet tværvulst, som i forbindelse med den ophøjede længdemidtlinie danner et anker-

formet parti. Vingedækkerne ret flade, bredere end og c. dobbelt så lange som pronotum, ret fint og meget tæt punkterede. Fødderne meget korte, bagfødderne kun c. $\frac{1}{3}$ så lange som skinnebenene. Længde 3,5—4,5 mm.

♂: Følehornene længere end hos ♀.

Hidtil kun fundet ved Munkebjerg (6 stkr., $\frac{5}{4}$ 1924) og ved kanalen mellem Furesø og Farum sø (1 stk., $\frac{15}{8}$ 1926). Den vil hos os antagelig være at søge ved rindende, især stærkt rindende vand på mere eller mindre skygget bund sammen med *Lesteva*-arter.

7. *Thinóbius* Kiesw.

Nærstående til *Trogophloeus*, men adskilt fra denne slægt ved, at vingedækkerne har bredt afrundede sømhjørner, så at de bagtil gaber, og mangler afsatte sidedækker. Kæbepalpernes næstsidste led stærkt fortykket, endeledet yderst fint, sylformet, eller endog helt forsvundet. Scutellum tydeligt. Fødderne 3-leddede eller (hos den danske art) tilsyneladende 2-leddede.

Arterne lever i det øverste fugtige lag af fint sand eller ler ved rindende eller stillestående ferskvand. De er meget små dyr; den danske art er vor mindste *Oxytelin* og en af vore mindste rovbiller.

Oversigt over arterne.

1. 4.—6. følehornsled tydeligt tværbrede. Følehorn og vingedækker sorte 1. *brevipennis*.
- 4.—6. følehornsled ikke eller næppe tværbrede. Følehornenes rod brungul, vingedækkerne brune eller brunsorte *longipennis*.

1. *Th. brevipennis* Kiesw. Sort, oversiden fint og kort behåret, benene undertiden brunlige, forkroppen mat, tæt

kornet, bagkroppen svagt glinsende, kornet punkteret. Hovedet ganske lidt smallere end pronotum; dette meget bredere end langt, bagtil med et meget svagt tværandtryk på hver side, bagranden rundet i eet med siderne. Vingedækkerne meget længere end pronotum (forholdet som 12 til 7). Længde 1—1,2 mm.

Meget sjælden (Ø). Sanderum ved Odense, Sorø, Iglehullet i Dyrehaven, Malmmosen ved Holte (sigtet af fugtigt sand ved en grøft, okt.), Allerød (i antal i en lergrav ved sigtning af det øverste lag af fugtigt ler nær kanten af et vandhul, juli og sept.).

[Th. longipennis Heer. Adskilt fra den foregående ved de i oversigten nævnte kendemærker samt ved, at hovedet er lidt smallere, følehornene lidt længere og vingedækkerne længere i forhold til pronotums længde. Længde 1—1,2 mm.

Denne art, der i Mellemeuropa anses for den hyppigste art i slægten, og som bl. a. er fundet i Värmland, kunne muligvis træffes også hos os.]

8. *Trogophlōeus* Mann.

Kroppen oftest ret langstrakt, fint behåret. Følehornene mod spidsen fortykkede. Kæbepalpernes endeled yderst lille og fint, sylformet. Pronotum uden længdemidtfure, men som regel med indtryk på hver side af midtlinien. Scutellum ikke synligt. Vingedækkerne med afsatte sidedækker og ikke afrundede sømhjørner. Skinnebenenes yderside ikke tornet, fødderne 3-leddede, med meget korte 1. og 2. led og langt kloled.

Arterne lever på fugtig bund i overfladelaget. I hvert fald nogle af arterne (*Tr. foveolatus*, *despectus* og *schneideri*) er konstateret at ernære sig af alger og, ligesom *Bledius*-arterne, at besidde organer, der kan frembringe en orangeagtig duft. De træffes hyppigst forår og efterår.

Arterne er tildels vanskelige at bestemme. Tindingens længde i forhold til øjets længde er ofte af betydning for bestemmelsen, men forholdet er vanskeligt at angive i absolut mål på grund af øjets og tindingens hvælving, og fordi tindingens afslutning bagtil kan være vanskelig at iagttage som følge af, at hovedet er trukket ind i pronotum. En sammenlignende undersøgelse af de nærstående arter er derfor her af ganske særlig betydning og en ensartet præparation af materialet, navnlig med hensyn til, hvorledes hovedet er strakt fremad, er af stor vigtighed til lettelse af bestemmelsen.

Oversigt over arterne.

1. Pronotum bagtil med en dyb, buet tværfure.
Længde 3,5—4 mm 1. *arcuátus*.
Pronotum uden sådan tværfure. Længde 1,3—
3,5 mm 2.
2. Benene ensfarvet gule eller brungule. Længde
1,3—1,6 mm. Følehornene eller de inderste led
brungule eller gule. Vingedækkerne brune eller
brungule 3.
Benene overvejende rødbrune, brune eller brun-
sorte, i modsat fald større, 2—3,5 m 5.
3. Kroppen bredere. Pronotum omtrent $\frac{1}{3}$ bredere
end langt. Bagkroppen fortil omtrent $\frac{1}{2}$ gang
bredere end pronotums længde. Øjnene ret store,
tindingerne kun c. halvt så lange som øjets
længde 12. *pusillus*.
Kroppen smallere. Pronotum højst c. $\frac{1}{5}$ bredere
end langt. Bagkroppen fortil højst c. $\frac{1}{5}$ bredere
end pronotums længde. Øjnene mindre, tin-
dingerne over halvt så lange som øjets længde 4.
4. Lidt bredere. Pronotum c. $\frac{1}{5}$ bredere end langt.
Følehornene mørkere mod spidsen. Tindingerne
lidt kortere end øjets længde 13. *grácilis*.
Lidt smallere. Pronotum c. $\frac{1}{7}$ bredere end langt.
Følehornene ikke eller næppe mørkere mod

- spidsen. Tindingerne mindst så lange som øjets
 længde 14. subtilis.
5. Hoved og pronotum tydeligt punkterede, uden
 mikrochagrinering. Længde 1,8—3,5 mm..... 6.
 Hoved og pronotum med kornet eller netmasket
 mikrochagrinering, uden tydelig punktur.
 Længde 1,3—2,5 mm 12.
6. Pronotum næppe smallere end vingedækkerne over
 skuldrene, blankt, yderst fint punkteret, foran
 roden med to små skråindtryk, indbyrdes ad-
 skilt ved en svagt antydet, kort længdemidtfold.
 Vingedækkerne meget fint punkterede. Føle-
 hornenes rod og benene rødlige. Længde 2,6—
 2,8 mm 4. fuliginósus.
 Pronotum tydeligt smallere end vingedækkerne
 over skuldrene, ikke påfaldende fint punkteret,
 med indtryk også foran midten 7.
7. 5. og 6. følehornsled tydeligt længere end brede. 8.
 5. og 6. følehornsled ikke tydeligt længere end
 brede 10.
8. Øjnene påfaldende store, tindingerne meget korte.
 Følehorn og ben brunsorte, knæ og fødder lysere
 obésus.
- Øjnene af normal størrelse, tindingerne c. halvt
 så lange som øjets længde. Følehornene med
 lysere rod 9.
9. Pronotums sider foran midten stærkt rundet ud-
 videde, forhjørnerne spidst tandformet frem-
 trædende. Vingedækkerne temmelig fint punk-
 terede. Længde 3—3,5 mm 2. bilineátus.
 Pronotums sider foran midten mindre stærkt
 rundet udvidede. Vingedækkerne fint punk-
 terede. Længde 2,7—3 mm 3. rivuláris.
10. Tindingerne over halvt så lange som øjets længde.
 Kroppen ret smal 5. corticínus.
 Tindingerne i det højeste c. halvt så lange som
 øjets længde 11.

11. Hovedets punktur meget fin og tæt, tindingerne c. halvt så lange som øjets længde. Kroppen lidt bredere. Gennemsnitligt lidt større, 2,3—2,6 mm. Følehornsroden ofte rødlig. 6. *impréssus*.
Hovedets punktur mindre fin og tæt, tindingerne ikke halvt så lange som øjets længde. Kroppen lidt mindre bred. Gennemsnitligt lidt mindre, 2,2—2,3 mm. Følehornene omtrent ensfarvet mørke 7. *lindróthi*.
12. Større, 2,2—2,5 mm. Tindingerne mindst så lange som øjets længde. Vingedækkerne kun ganske lidt længere end pronotum. Følehornsroden lysere. Hoved og pronotum fuldstændig matte, med kornet, ikke netmasket mikroskulptur
8. *elongátulus*.
Mindre, 1,3—1,8 mm. Tindingerne (undtagen hos *Tr. schneideri*) kortere end øjets længde. Hoved og pronotum (undtagen hos *Tr. schneideri*) med netmasket mikroskulptur 13.
13. Pronotum ikke eller næppe tilsmalnet fremefter, med skarp, kornet, ikke netmasket mikroskulptur, kun lidt, højst c. $\frac{1}{4}$, bredere end langt. Tindingerne mindst så lange som øjets længde. Vingedækkerne yderst fint punkterede. Oversiden tæt og fint, hvidgråt behåret 15. *schneideri*.
Pronotum tydeligt tilsmalnet fremefter, med netmasket mikroskulptur. Tindingerne kortere end øjets længde. Oversiden ikke særlig tæt behåret 14.
14. Vingedækkerne kraftigt punkterede. Pronotum omtrent $\frac{1}{2}$ gang bredere end langt, med 4, oftest tydelige indtryk. Større, 1,6—1,8 mm 9. *foveolátus*.
Vingedækkerne meget fint eller ret fint punkterede. Pronotum højst c. $\frac{1}{3}$ bredere end langt, med kun svage eller udviskede indtryk. Mindre, 1,3—1,7 mm 15.
15. Pronotum betydeligt smallere end vingedækkerne

over skuldrene. Vingedækkerne meget fint og tæt, noget rynket punkterede, ret matte

10. *halophilus*.

Pronotum kun lidt smallere end vingedækkerne over skuldrene. Vingedækkerne ret fint og tæt, simpelt punkterede, ret blanke . . . 11. *despectus*.

1. *Tr. arcuatus* Steph. Vor største og bredeste art, let kendelig på pronotums buede tværfure. Blankt sort, følehornenes rod ofte lysere, benene brunsorte eller brune med gule fødder. Hoved og pronotum ret fint, vingedækkerne kraftigere, bagkroppen fint punkterede. Pronotum meget bredere end langt, stærkt tilsmalnet fremefter og bagud, foran tværfuren med to lidt skrå længdeindtryk. Vingedækkerne betydeligt bredere og meget længere end pronotum. Længde 3,5—4 mm.

Udbredt, men temmelig sjælden (J, Ø). Haderslev, Grejsdalen, Hansted skov; Dalum, Langesø, Sorø, Lellinge å, Lyngby sø, Furesø, Esrom sø. I opskyl ved søer og på fugtig engbund.

2. *Tr. bilineatus* Steph. (fig. 53). Vor næststørste art, blandt arterne med punkteret hoved og pronotum kendelig ved, at 5. og 6., ofte også 7. følehornsled er tydeligt længere end brede, at pronotums forhjørner er fint tandformet fremspringende, at vingedækkerne er temmelig fint punkterede og kun lidt bredere end pronotum, og at følehornsrøden og benene er lyse. Sort, vingedækkerne undertiden brunlige, følehornene brunlige eller brunrøde, deres rod og benene rødgule, lårene undertiden

Fig. 53. *Trogophloeus bilineatus*. $\times 14$.

mørkere. Pronotum meget bredere end langt, med 2, ofte tværdelte længdefurer, på ryggen fint punkteret og blankt, mod siderne og roden kraftigt og tæt navleformet punkteret og mat. Længde 3—3,5 mm.

Almindelig (J, Ø, B). På fugtig bund i opskyl og plantester, undertiden også ved gødning.

3. *Tr. rivuláris* Motsch. Meget nærstående til den foregående, men adskilt fra den ved de i oversigten nævnte kendemærker, navnlig ved den finere punktur på vingedækkerne. Pronotums forhjørner er oftest ikke, men undertiden næsten lige så tydeligt som hos den foregående, fint tandformet fremtrædende. Følehorn og ben er ofte noget mørkere. Længde 2,7—3 mm.

Udbredt (J, Ø, B), men mindre almindelig end den foregående. Levevis som den foregående.

[*Tr. obésus* Kiesw. (memnónius Er.). Nærstående til *Tr. bilineatus*, men adskilt fra denne og den foregående ved de i oversigten nævnte kendemærker samt ved oftest lidt bredere krop. Blankt sort, knæ og fødder rødlig. Pronotums forhjørner ikke fremspringende, punkturen simpel også mod sider og rød. Længde 2,7—3 mm.

Denne art, der bl. a. er fundet i Skåne og i Hamburg- og Lübeck-egnen (under siv), kunne muligvis træffes også hos os. I Sverige er den fundet på småstenet, fugtig åbred, på sandbanker ved en å, på fugtig, leret bred af en dam og på havstrand under alger.]

4. *Tr. fuliginósus* Grav. Meget let kendelig ved de i oversigten nævnte kendemærker, især det store, blanke, yderst fint punkterede, ikke mikrochagrinerede pronotum, samt ved oversidens meget fine og korte, navnlig på bagkroppen meget tætte, lidt silkeagtige behåring. Sort, pronotum og vingedækkerne ofte brunlige, følehorn og ben rødlig, de første mørkere mod spidsen. Tindingerne yderst korte, næppe $\frac{1}{4}$ så lange som øjets længde. Bagkroppen yderst fint og tæt mikropunkteret. Længde 2,6—2,8 mm.

Sjælden (J, Ø). Søgård sø, vest for Gråsten; Dyreborg strand ved Fåborg, Dyrehaven (i kompostbunkerne ved dyrehusene), Malmmosen. På fugtig, muldrig bund, i kompost, undertiden også på stranden under tang.

5. *Tr. corticinus* Grav. Blandt arterne med punkteret hoved og pronotum kendelig fra de foregående bl. a. ved ringere størrelse og fra de følgende bl. a. ved mindre øjne og længere tindinger. Temmelig smal og ligebred. Sort, følehornsroden ofte noget lysere, benene brunsorte eller brune, med lysere knæ og fødder. 3. følehornsled ikke nær dobbelt så langt som bredt, 9. og 10. led tydeligt tværbrede. Pronotum c. $\frac{1}{3}$ bredere end langt, fint og tæt punkteret, med 2, ofte tværdelte længdefurer. Vingedækkerne fint og tæt punkterede, c. $\frac{1}{2}$ gang længere end pronotum og omtrent så lange som tilsammen brede. Længde 2—2,3 mm.

Almindelig (J, Ø, B). På fugtig, muldrig eller dyndet bund, undertiden også på stranden under tang.

6. *Tr. impréssus* Lac. Adskilt fra den foregående ved meget bredere krop, kortere tindinger, c. $\frac{1}{2}$ gang bredere end langt pronotum, der er meget mindre i forhold til vingedækkerne og meget stærkere tilsmalnet fremefter og bagud, og ved at de brede vingedækker er over $\frac{1}{2}$ gang længere end pronotum og mindre fint punkterede. Endvidere er følehornenes 3. led omtrent dobbelt så langt som bredt, 9. led ikke og 10. led kun svagt tværbrede. Kroppen tydeligt bredere end hos de nærstående arter. Følehornsroden ofte rødlig, benene brunrøde eller sortbrune med lysere knæ og fødder. Længde 2,3—2,6 mm.

Sjælden (J, Ø, B). Draved skov, Ulfslyst ved Haderslev, Bygholm, Nim (i antal i løv ved en skovsump); Lyø, Dyreborg ved Fåborg, Sundby storskov, Roden skov, Ermelunden (i antal i løv i en fugtig, muldrig grøft, juli—aug.), Frerslev hegn; Bornholm. På fugtig, muldrig bund.

[*Tr. heidenreichi* L. Benick. Meget nærstående til den foregående, men adskilt fra den ved, at pronotum kun er

ca. $\frac{1}{3}$ bredere end langt, og at vingedækkernes punktur er finere, samt ved ringere størrelse. Fra *Tr. corticinus* adskiller arten sig ved, at øjnene er større, tindingerne kortere og vingedækkerne i forhold til pronotum større og bredere. Længde 1,8—2,2 mm.

Denne art er nordligst fundet i Lauenborg (ved Elbens bredder på slambedækkede flader med rigelig pilebevoksning). Skønt dens forekomst hos os ikke er særlig sandsynlig, er den dog nævnt, fordi den i udlandet antagelig har været sammenblandet med *Tr. impressus*.]

7. *Tr. lindróthi* Palm. Nærstående til *Tr. impressus*, men adskilt fra den ved de i oversigten nævnte kendemærker samt ved, at oversiden er tydeligt blankere, pronotums og vingedækkernes punktur mindre fin og mindre tæt og bagkroppens mikroskulptur svagere. Endvidere er hovedets pandeknuder og pandefurer noget kraftigere og benenes mørke farve oftest stærkere udpræget og mere udstrakt. Pronotum c. eller rigeligt $\frac{1}{3}$ bredere end langt, siderne foran midten tydeligt stumpvinklet — ofte ret skarpt — bøjede. Længde 2,2—2,3 mm.

Af denne art foreligger hidtil kun to danske eksemplarer, det ene fundet ved foden af Trappeskov havskrænt på Ærø, $\frac{12}{5}$ 1933, det andet ved foden af Møens klint, $\frac{5}{7}$ 1930. I Sverige er arten fundet på sumpet bred af et vegetationsrigt vandsted, på leret bred af en lille dam i løvskov, under pileløv på fugtig tørvebund, omgivet af sandbund, på sandet åbred og på havstrand under alger.]

8. *Tr. elongátulus* Er. Let kendelig fra alle vore andre arter, undtagen den meget mindre *Tr. schneideri*, ved at hoved og pronotum ikke er punkterede og ikke netmasket, men tæt kornet mikrochagrinerede og fuldstændig matte, og iøvrigt kendetegnet ved lange tindinger og korte vingedækker. Sort, følehornene sortbrune, deres rod og benene brunrøde, fødderne lysere. Øjnene ret små, tindingerne mindst så lange som øjets længde. 4.—10. følehornsled alle tværbrede. Pronotum c. $\frac{1}{3}$ bredere end langt, noget smallere end vingedækkerne, på

ryggen med 2 svage længdefurer. Vingedækkerne kun lidt længere end pronotum, fint og tæt punkterede. Bagkroppen netmasket mikrochagrineret, næppe synligt punkteret. Længde 2,2—2,5 mm.

Almindelig (J, Ø, B). På fugtig eng-, mose- og skovbund.

9. Tr. *foveolatus* Sahlb. Let kendelig ved upunkteret, netmasket mikrochagrineret, lidet blankt hoved og pronotum, stærkt tværbredt pronotum og kraftigt og ret tæt punkterede vingedækker. Sort, benene brunsorte med lysere knæ og fødder. Tindingerne rigeligt halvt så lange som øjets længde. 4.—6. følehornsled ikke tydeligt tværbrede. Pronotum omtrent $\frac{1}{2}$ gang bredere end langt, på ryggen med 4 indtryk, tydeligt smallere end vingedækkerne, disse c. $\frac{1}{2}$ gang længere end pronotum. Bagkroppen netmasket mikrochagrineret og yderst fint og spredt punkteret. Længde 1,6—1,8 mm.

Sjælden (J, Ø). Haderslev, Esbjerg, Skallingen, Ringkøbing, Horsens nørrestrand, Gravlev enge; Stavisa (ved Odense), Nykøbing F., Løgnor og Guldborg (Lolland), Glænø, Korsør, Amager. På fugtig engbund og på stranden under tang. På Skallingen er den fundet på meget fugtig, sejg og klæg bund, hvor den blev jaget af løbebilleren *Dyschirius globosus* Hbst. Nyklækkede eksemplarer er taget i antal $15/7$.

10. Tr. *halophilus* Kiesw. Nærstående til den foregående, men let adskilt fra den ved ringere størrelse, noget smallere og fladere krop, kun c. $\frac{1}{3}$ bredere end langt pronotum, der som regel kun har to svage gruber foran roden, og meget finere og tættere, noget rynket punkterede, mattere og meget tættere behårede vingedækker. Sort eller mørkebrun, hoved, pronotum og vingedækker ret matte, følehorn og ben brunsorte eller brunrøde, knæ og fødder lysere. Vingedækkerne er som regel over $\frac{1}{2}$ gang, men hos ab. *curtipennis* Muls. et Rey kun meget lidt, længere end pronotum. Bagkroppen fint og tydeligt punktuleret og med svag eller utydelig netmasket mikroskulptur. Længde 1,3—1,5 mm.

Fra Tr. *despectus* adskiller arten sig ved de i oversigten

(under 15) nævnte kendemærker samt ved betydeligt fladere, mindre ligebred krop, bagtil lidt stærkere indsnøret hoved og ved, at pronotum som regel kun har to gruber. Fra *Tr. pusillus* adskiller arten sig ved, at pronotum er upunkteret, i forhold til vingedækkerne betydeligt mindre og smallere og som regel kun bagtil grubet, at vingedækkerne er bredere og deres punktur noget rynket, at bagkroppens punktulering er lidt mindre tæt, og at følehornene og benene er mørkere.

Af denne art foreligger hidtil kun nogle få danske eksemplarer fra ældre tid: Sønderborg-egnen, Amager og Dyrehaven (1 stk.). Arten lever på fugtig bund ved salt- eller brakvand, og Dyrehave-fundet er derfor antagelig tilfældigt. I Sverige er den fundet på sandede lerbanker i selskab med *Bledius tricornis* Hbst. og løbebillerne *Dyschirius chalcus* Er. og *aeneus* Dej., løbende fremme i solskinet.

11. *Tr. despéctus Baudi (exiguus Gglb.)*. Blandt arterne med netmasket mikrochagrineret hoved og pronotum kendetegnet ved smal, ret ligebred, hvælvet, næsten cylindrisk krop, samt ved at pronotum kun er c. $\frac{1}{4}$ bredere end langt og vingedækkerne kun c. $\frac{1}{4}$ længere end pronotum og kun lidt kortere end tilsammen brede. Sort, følehornsrøden og benene brunlige. Hovedet bagtil tydeligt indsnøret, men lidt svagere end hos de foregående arter, tindingerne højst c. halvt så lange som øjets længde. Pronotum på ryggen med 4 indtryk, der er meget svagere end hos *Tr. foveolatus* og undertiden næsten udviskede. Vingedækkerne temmelig fint og tæt punkterede. Bagkroppen netmasket mikrochagrineret og yderst fint eller næppe synligt punktuleret. Længde 1,5—1,7 mm.

Om forskellen fra den foregående art, med hvilken den herhjemme har været forvekslet, se under denne.

Temmelig sjælden (J, Ø). Esbjerg, Skallingen (i antal i sandalgelag på fugtig, af rævling (*Empetrum nigrum*) overskygget bund), Kragelund teglværksgrav ved Århus, Ålborg; Møens klint (i fugtig lerskrænt), Allerød (i fugtig skrænt i lergrav). Arten graver gange i overfladelaget af fugtige sand- eller lerskrænter eller -flader.

12. *Tr. pusillus* Grav. Denne og de to følgende arter udmærker sig ved de i oversigten under 2 anførte kendetegn samt ved, at kroppen er temmelig ligebred, smal eller meget smal, oversiden meget fint, noget silkeagtigt behåret, pronotum højst c. $\frac{1}{3}$ bredere end langt og vingedækkerne mindst c. så lange som tilsammen brede. Fra de to følgende adskilles nærværende art let ved den bredere krop og de øvrige i oversigten under 3 nævnte skelnemærker, jfr. endvidere nedenfor under *Tr. gracilis*. Brunsort, vingedækkerne brune eller brungule, følehornene brune eller sortbrune med lysere rod, benene gule. Pronotum fremefter noget, bagud betydeligt tilsmalnet, fint kornet, på ryggen med 2 svage længdefurer, der ofte er delt i 4 svage indtryk. Vingedækkerne c. $\frac{1}{2}$ gang længere end pronotum, c. så lange som tilsammen brede, fint kornet punkterede. Bagkroppen med yderst fin, kornet mikrochagriering. Længde 1,4—1,6 mm.

Almindelig (J, Ø, B). Især i plantemøddinger, sjældnere i planterester ved sø- og åbredder. I udlandet har arten undertiden gjort skade ved at begnave blade, knopper og frugter af agurk, melon, spinat m. m.

13. *Tr. gracilis* Mann. Nærstående til den foregående, men adskilt fra den ved de i oversigten anførte kendemærker samt ved, at pronotum såvel fremefter som bagud er lidt svagere tilsmalnet og dets sider derfor noget svagere rundede, at vingedækkerne er lidt længere end tilsammen brede, og at pronotums og vingedækkernes skulptur er ganske lidt finere og knapt så tæt. Vingedækkerne rigeligt $\frac{1}{2}$ gang længere end pronotum. Længde 1,3—1,6 mm.

Sjælden (J, Ø). Haderslev dam; Staviså og Munke mose ved Odense, København (ved Ladegårdsåen), Frederiksberg (i plantemødding), Kalvebod strand, Dyrehaven (i fugtig plantemødding), Lundtofte (i sandgrav).

14. *Tr. subtilis* Er. Meget nærstående til den foregående, som den ligner meget stærkt, men adskilt fra den ved de i oversigten nævnte kendemærker samt ved, at følehornene er

lidt længere, at pronotum er endnu ganske lidt svagere tilsmalnet fremefter og bagud og dets indtryk svagere, ofte næsten helt udviskede, og at vingedækkerne kun er c. $\frac{1}{2}$ gang længere end pronotum. Længde 1,3—1,6 mm.

Meget sjælden (Ø). Munke mose ved Odense, Tromnæs (under tang), Lundtofte (i en sandgrav), Malmmosen (i antal i halvfugtigt, fint grus ved en grøft, $\frac{23}{5}$), Lynæs havskrænt (ved et kildevæld sammen med *Bledius atricapillus* Germ.). Maj og aug.

15. *Tr. schneideri* Ggbl. Sort eller sortbrun, ret mat, tæt og fint, hvidgråt behåret. Følehorn og ben brunlige, knæ og fødder lysere. Hovedet omtrent så bredt som pronotum, med yderst fin, kornet mikroskulptur, bagtil kun svagt tilsmalnet. Pronotum lidt smallere end vingedækkerne, på ryggen uden eller med 2 yderst svage indtryk, bagud betydeligt tilsmalnet, siderne her ofte ganske svagt indbuede. Vingedækkerne c. $\frac{1}{2}$ gang længere end pronotum, c. så lange som tilsammen brede. Bagkroppen fint kornet mikrochagrineret. Længde 1,3—1,8 mm.

Hidtil kun fundet på Skallingen, på plantebare, algebedækkede steder i marskleret sammen med *Bledius diota* Schiødte og andre Bledier. Aug.—sept.

9. *Aplóderus* Steph.

Nærstående til den følgende slægt (*Oxytelus*), men adskilt fra den ved, at pronotum mangler længdemidtfure, at rygledene mangler trekantede hjørnefelter, og at mellemhofferne kun er ganske smalt adskilt fra hinanden. Før- og mellemskinnebenenes yderside tornet, tornene dog dog hos *A. caesus* meget fine. Fra *Trogophloeus*, der helt mangler torne på skinnebenenes yderside, adskilles *Aplóderus* yderligere ved kæbepalpernes meget kraftigere endeled, der er mindst

c. halvt så langt som næstsidste led. Fra Platystethus adskilles Aploderus let ved manglende midtfure på pronotum og vingedækkernes ikke eller næppe afrundede sømhjørner. Pronotum på ryggen med to buede længdeindtryk, sider og bagrand med en fordybet randlinie.

Oversigt over arterne.

1. Hovedet med tværmasket, pronotum med længderiset mikroskulptur, pronotums punktur lidet dyb. Forskinnebenenes yderside ved spidsen indskåret (omtrent som fig. 55, c, p. 120).. 1. *caelátus*. Hoved og pronotum uden tydelig mikroskulptur, pronotums punktur dybere. Forskinnebenenes yderside ikke indskåret ved spidsen 2. *caesus*.

1. *A. caelátus* Grav. (fig. 54). Sort eller sortbrun, hoved og pronotum tyndt, vingedækker og bagkrop tættere behårede, vingedækkerne brungule eller brunrøde, oftest med mørkere rod og søm, bagkropsspidsen og følehornsrøden lysere, benene rødgule. Hovedet bagtil med en kort, svag eller næsten forsvundet midtfure. Pronotum meget bredere end langt, bagud tilsmalnet. Vingedækkerne ret tæt og kraftigt punkterede. Bagkroppen med tværmasket mikroskulptur og fin og spredt punktur. Længde 3,5—4,5 mm.

♂: Hovedet så bredt som (hos ♀ noget smallere end) pronotum, med længere og mere udvidede tindinger (hanner med lille hoved er dog fundet i Finland). 6. bugleds bagrand på hver side lidt indbuet, 7. bugleds bagrand bredt og dybt indbuet.

Fig. 54. *Aploderus caelatus* ♀. × 11.

Meget almindelig (J, Ø, B). I planteaffald og gødning. Febr.—okt. En larve er fundet $2\frac{6}{5}$, forpuppede sig $1\frac{0}{6}$ og klækkedes $1\frac{6}{6}$.

2. A. *cæsus* Er. Nærstående til den foregående, men adskilt fra den ved de i oversigten nævnte kendemærker samt ved, at hovedets midtfure er dyb og kraftig, at følehornene er lidt slankere, at vingedækkerne er lidt kortere, deres behåring betydeligt længere og deres rodflade afgrænset ved en fin tværlinie, at bagkroppens netmaskede mikroskulptur er skarpere og ikke tydeligt tværmasket, og at skinnebens-tornene er finere. Længde 3,5—4,5 mm.

♂: Hovedet omtrent som hos den foregående. 6. bugled simpelt, 7. bugleds bagrand bredt indbuet.

Meget sjælden (J, Ø). Tørring ved Haderslev (okt.); Vester Ulslev, Maribo (maj), Engestofte mose (i antal i gamle tagrør-rester ved Maribo sø, $1\frac{3}{7}$), Riserup (aug.), Fedmosen syd for Hareskovene. På fugtig skov- og mosebund under løv, mos og lign.

10. *Oxytelus* Grav.

Kroppen temmelig ligebred og fladtrykt. For-kroppen næppe, bagkroppen tyndt behåret. Hovedet bagtil indsnøret. Kæbepalpernes endeled meget tyndere, men kun lidt kortere end næstsidste led. Pronotum tværbredt, bagud oftest tilsmalnet, med en længdemidtfure og på hver side af denne endnu en længdefure. Scutellum delvis liggende foran vingedækkernes rod. Vingedækkernes sømhjørner ikke eller næppe afrundede. 1.—5. frie rygled fortil på hver side indenfor den ophøjede siderand med et trekantet hjørnefelt, der bagtil begrænses af en skrå fure (fig. 21, p. 24). Mellemhofterne ret bredt adskilt fra hinanden. For- og mellemskinnebenes yderside tornet, fødderne 3-leddede, kloleddet langt.

Hannen er oftest kendelig ved bredere hoved og særlige kønsmærker på nogle af bugleddene.

Arterne lever især i gødning, svampe og planteaffald, ved ådsler eller i overfladen af fugtig jord; flere arter træffes på stranden under tang. Imago træffes i de fleste af årets måneder, som regel dog hyppigst for- og eftersommer, og klækkes vistnok som regel i aug.—sept.

Oversigt over arterne.

1. Pronotums siderande fint karvede. Længde 3,5—5 mm..... 2.
Pronotums siderande ikke karvede 5.
2. Mundskjoldet mat som følge af tydelig, kraftig chagrinering 1. rugósus.
Mundskjoldet blankt, ikke eller kun svagt chagrineret 3.
3. Pronotums siderande meget svagt og utydeligt karvede, men med tydelig randfure. Bagføddernes kloled næppe længere end 1. + 2. led.
Oversiden blankt sort 4. fúlvipes.
Pronotums siderande tydeligt karvede, men uden tydelig randfure. Bagføddernes kloled c. dobbelt så langt som 1. + 2. led 4.
4. Følehornenes rodled sort eller brunligt. Halsen på midten punkteret, i bunden blank. Mundskjoldet uden chagrinering. Vingedækkerne brungule, oftest betydeligt lysere end pronotum 2. insecátus.
Følehornenes rodled rødgult. Halsen på midten punkteret, i bunden fint, men tydeligt længderidset. Mundskjoldet i hvert fald på hver side, indenfor knuderne, svagt chagrineret. Vingedækkerne brunlige, oftest ikke tydeligt lysere end pronotum 3. rúgifrons.
5. Følehornenes rodled indsnævret noget bag spidsen (fig. 55, a). Oversiden sort med lyse vingedækker. Længde 3,8—4,5 mm..... 6.

- Følehornenes rodled ikke eller ikke tydeligt indsnævret bag spidsen (fig. 55, b)..... 7.
6. Øjnene fint facetterede, ret små, hos ♂ kortere end, hos ♀ lidt længere end tindingen . 5. *laqueatus*. Øjnene groft facetterede, store, hos ♂ lidt, hos ♀ meget længere end tindingen 6. *piceus*.
7. Øjnene meget store, meget længere end tindingen. Vingedækkernes rygflade udadtil afgrænset fra

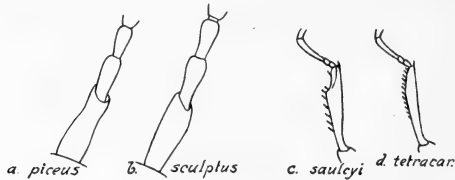

Fig. 55. *Oxytelus*. a og b: følehornsrød. c og d: venstre forben.

- sidefladen ved en fordybet, udvendig fint kantet længdelinie. Længde 3,8—4,2 mm 7. *sculptus*. Øjnene ret små, ikke eller ikke ret meget længere end tindingen. Vingedækkernes rygflade ikke afgrænset fra sidefladen 8.
8. Pronotums siderande meget svagt karvede. Bagføddernes kloled næppe længere end 1. + 2. led. Følehornene sorte med rødlig rod. Længde 3,5—4 mm 4. *fùlvipes*. Pronotums siderande ikke karvede. Bagføddernes kloled tydeligt længere end 1. + 2. led. Følehornene som regel ensfarvede, sorte eller brune 9.
9. Større, 3—4,5 mm, i modsat fald (*O. nitidulus*) forkroppen blank 10.
- Mindre, 1,2—2,3 mm. Forkroppen fuldstændig mat, fint og tæt længderidset eller chagrineret 14.
10. Hovedet blankt, i midten spredt punkteret, uden eller med kun svag og lidet udpræget chagrineret eller længderidsning. Forkroppen blank 11.

- Hovedet mindre blankt eller mat, med udpræget chagrineret eller længderidsning. Forkroppen lidet blank. 13.
11. Mindre, 2,4—2,5 mm 11. nitídulus.
Større, 3—4,5 mm 12.
12. Følehornene brune 8. perrísi.
Følehornene sorte 9. inústus.
13. Pronotums længdefurer tydeligt punkterede, i bunden uden eller med svag chagrineret. Større, 3,5—4,5 mm 10. sculpturátus.
Pronotums længdefurer kraftigt chagrinerede, men uden tydelig punktur. Mindre, 3—3,2 mm 12. complanátus.
14. Forskinnebenenes yderside simpel (fig. 55, d) 13. tétracarinátus.
Forskinnebenenes yderside med en indskæring ved spidsen (fig. 55, c) 15.
15. Mindre, 1,2—1,5 mm. ♂: 6. bugleds bagrand i midten med en lang torn hamátus.
Større, 1,8—2,3 mm. ♂: 6. bugled anderledes formet 16.
16. Større, 2—2,3 mm. Bagkroppen spredt og utydeligt punkteret. ♂: 6. bugleds bagrand med 3 torne púmílus.
Mindre, 1,8—2,1 mm. ♂: 6. bugled anderledes formet 17.
17. Bagkroppen ret tæt og kraftigt punkteret. ♂: 6. bugled i midten med 2 for- og bagtil forkortede længdekøle, mellem disse glat 15. fairmäirei.
Bagkroppen meget spredt og utydeligt punkteret. ♂: 6. bugled med en midterknude og dets bagrand med en kort og bred tværplade 14. saúlcyi.

1. *O. rugósus* Fabr. (fig. 21, p. 24). Blandt arterne med urandede, karvede siderande på pronotum let kendelig på det matte, kraftigt chagrinerede mundskjold. Sort, forkroppen ret blank, bagkroppen ret mat, næppe synligt punkteret,

benene brunlige; undertiden er vingedækkerne brunrøde, og pronotum kan da være brunligt og følehorn og ben lysere. Forkroppen ret kraftigt længderynket-punkteret. Længde 4,5—5 mm.

♂: Hovedet så bredt som (hos ♀ smallere end) pronotum. 5., sjældent også 4., bugleds bagrand i midten med en ud-

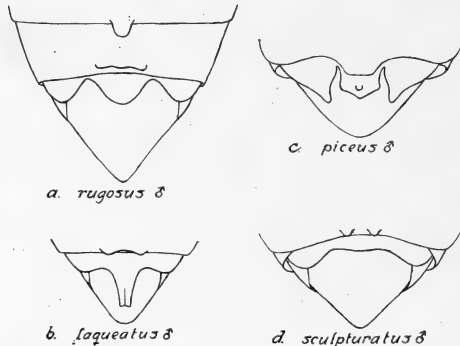

Fig. 56. *Oxytelus* ♂♂, de sidste bugled.

stående tand, 6. bugleds bagrand i midten lidt fortykket og svagt dobbelt indbuet, 7. bugleds bagrand på hver side dybt indskåret (fig. 56, a).

Meget almindelig (J, Ø, B) på halvfugtig bund i kompost og gødning, ved svamp og ådsel.

2. *O. insecátus* Grav. Nærstående til den foregående, men adskilt fra den ved, at mundskjoldet er blankt, ikke chagrineret, at vingedækkerne er lidt kortere, og at bagkroppen er lidt mere blank og spredt og meget fint kornet punkteret, samt ved andre sekundære kønsmærker hos ♂. Sort, vingedækker og ben rødlig, følehornene sorte eller brune, 2.—4. led ofte noget lysere, pronotum undertiden rødbrunt. Længde 4—4,5 mm.

♂: Hovedet c. så bredt som (hos ♀ smallere end) pronotum.

6. bugled fortil i midten med en længdekøl, bagranden i midten med to yderst svage, tætstående knuder, 7. bugled som hos den foregående.

Udbredt, men ret sjælden (J, Ø, B). Kelstrup strand, Bygholm, Stensballe; Ærø, »Engene« ved Svendborg, Odense; Guldborg L., Gedser (i antal $\frac{5}{6}$ ved kildevæld på leret havskrænt), Klinteskoven på Møen, Herlufsholm, omkring København; Bornholm. I Gentofte er den engang fundet i antal i en have i og ved løg, bl. a. tulipanløg, der var angrebet af tusindben og fluelarver, sammen med *Rhizophagus perforatus* Er., *Anommatus duodecimstriatus* Müll. og *Scopaeus sulcicollis* Steph., $2\frac{3}{6}$ - $2\frac{7}{7}$.

3. O. *rúgifrons* Hochh. (élegans Mein., Joh.). Meget nærstående til den foregående, men adskilt fra den ved de i oversigten nævnte kendemærker samt ved, at bagkroppen er betydeligt mattere, tættere og kraftigere mikrochagrineret og næppe synligt punkteret, at følehornene er brunlige med lysere rod, og at de sekundære kønsmærker hos ♂ er afvigende. Fra O. *rugosus* adskilles den bl. a. let ved, at mundskjoldet, der vel — helt eller på siderne — er mikrochagrineret, er blankt og chagrineringen meget svagere. Brunsort, pronotum og vingedækkerne brunlige, benene gulbrune. Hovedet bagtil i midten med en lille, aflang grube, der ikke eller kun utydeligt er til stede hos den foregående. Længde 4—4,2 mm.

♂: Hovedet lidt (hos ♀ betydeligt) smallere end pronotum. 5. bugleds bagrand i midten med en lille, blank knude, 6. bugled i midten med et længdeindtryk og dets bagrand i midten med to meget små knuder, 7. bugled omtrent som hos de to foregående.

Sjælden (J, Ø). Christiansdal ved Haderslev; Hestehaven ved Tranekær, Holmdrup mose ved Svendborg; Kohaven ved Nykøbing F., Ravnstrup eng, Redsle skov, Lersøen, Boserup skov, Bidstrup mose ved Boserup, Ermelunden. Den tages bedst om foråret ved sigtning af løv o. lign. på fugtig bund ved kanten af moser og vandhuller.

4. O. *fúlvipēs* Er. Let kendelig fra alle vore andre arter ved det korte kloled, der næppe er længere end 1. + 2. led,

og iøvrigt adskilt fra de foregående ved, at pronotums siderande er meget svagere karvede og har en tydelig randfure, og fra de følgende ved, at disse helt mangler karvning på pronotums siderande. Sort, vingedækkerne ofte lidt lysere, følehornenes rød og benene brungule. Forkroppen blank, kraftigt, på vingedækkerne noget længderynket, punkteret. Mundskjoldet blankt, yderst svagt mikrochagrineret. Pronotum stærkere tværbredt end hos de foregående, omtrent $\frac{2}{3}$ bredere end langt, siderne bagtil svagt, men tydeligt indbuede. Bagkroppen ret blank, svagt mikrochagrineret. Længde 3,5—4 mm.

♂: Hovedet næppe (hos ♀ noget) smallere end pronotum. 7. bugleds bagrand i midten med et bredt, bagud tilsmalnet fremspring, hvis bagrand er svagt indbuet eller omtrent ret.

Sjældn (J, Ø). Draved skov, Silkeborg; Korinth, Odense, Nebøllegård skov ved Nørre Alslev, Lyngby mose, Kollemose, Bøllemosen, Ølstykke overdrev. Levevis som den foregående.

5. *O. laqueátus* Marsh. Denne og den følgende art adskilles let fra alle vore andre arter ved det bag spidsen indsnævrede 1. følehornsled (fig. 55, a, p. 120). Blankt sort, vingedækkerne gule eller brungule, ofte lidt mørkere langs sømmen, følehornenes rød og benene rødgule eller gule. Hovedet bagtil med 3, undertiden utydelige længdefurer, den midterste kort, fortil indtrykt, uden mikrochagrinering, mundskjoldets forrand noget opadbøjet. Følehornene korte. Pronotum tværbredt, ret spredt, mod siderne tættere punkteret. Vingedækkerne ikke særlig tæt længderynket-punkterede. Bagkroppens mikrochagrinering svag. Længde 3,8—4,5 mm.

♂: Hovedet mindst så bredt som (hos ♀ betydeligt smallere end) pronotum, med stærkt udvidede tindinger, bagtil uden halstværfure. 6. bugleds bagrand i midten med 2 små knuder, 7. bugleds bagrand på hver side indbuet, i midten med en forlængelse, der har en midtfure bagtil, og hvis bagrand ofte er indbuet (fig. 56, b, p. 122).

Udbredt, men ikke almindelig (J, Ø). I gødning, kompost, ved ådsler og i opskyl o. lign.

6. *O. piceus* L. Nærstående til den foregående, men let kendelig fra den ved de meget større, groft facetterede øjne, fortil fint mikrochagrineret hoved, betydeligt længere følehorn, kraftigere mikrochagrineret på bagkroppen og andre sekundære kønsmærker. Hovedet bagtil kun med en svag eller utydelig midtfure, hos begge køn med halsfure. Vingedækkernes rygflade begrænset af en meget fin, udvendig kantet længdelinie. Længde 3,8—4,5 mm.

♂: Hovedet mindst så bredt som (hos ♀ lidt smallere end) pronotum. 6. bugleds bagrand i midten med en kort, ret bred, bagtil afstudet eller svagt indbuet forlængelse, 7. bugled ved 2 dybe, smalle indsnit delt i 3 dele, sidedelene med spidst inderhjørne, midterdelen kortere, i midten med en lille knude, dets bagrand ganske svagt og stumpet tretandet (fig. 56, c, p. 122).

Ikke sjælden (J, Ø, B). I gødning, kompost, ved ådsler og i opskyl o. lign. Arten er klækket midt i aug.

7. *O. scúlpus* Grav. Let kendelig fra alle vore andre arter, bortset fra *O. piceus*, ved de store, groft facetterede øjne og den udvendig kantede længdelinie, der udadtil begrænser vingedækkernes rygflade, og fra *O. piceus* ved længere følehorn med simpelt rødled og ikke opadbøjet forrand på mundskjoldet. Ret blankt sort, vingedækkerne og ofte pronotums midtparti brunlige eller brungule, følehornsrøden lys, benene gule. Hovedet hos begge køn lidt smallere end pronotum, bagtil med kort midtfure, fortil mat og fint mikrochagrineret, tindingerne meget korte. Følehornene lange og slanke, ingen af leddene tværbrede. Pronotum tværbredt, mod siderne med længderynket punktur. Vingedækkerne ret tæt længderynket-punkterede. Bagkroppens mikrochagrineret ret svag. Længde 3,8—4,2 mm.

♂: 7. bugled ved 2 dybe, smalle indsnit delt i 3 dele, sidedelene med lidt afrundet inderhjørne, midterdelen ikke kortere end sidedelene, bagtil i midten med en forhøjelse.

Ikke sjælden (J, Ø, B). I gødning og kompost. Arten er klækket i sept.

8. *O. perrisi* Fauv. Let kendelig fra de nærstående arter ved de brunlige følehorn og iøvrigt udmærket ved, at forkroppen er blank, hovedet simpelt, ret spredt punkteret, uden længderidsning og fortil kun med svag og lidet udbredt mikrochagrinering og pronotums punktur kun i ret ringe grad længderynket. Sort, vingedækkerne oftest, pronotum undertiden brunlige, følehorn brunlige, ben gulbrune. Følehornene ret korte, mod spidsen ikke ret stærkt fortykkede. Vingedækkernes punktur noget længderidset eller -rynket. Bagkroppens mikrochagrinering ret svag. Længde 3—3,5 mm.

♂: Hovedet så bredt som (hos ♀ lidt smallere end) pronotum, med fyldige tindinger. 6. bugleds bagrand i midten med 2 knuder, imellem disse svagt indtrykt og indbuet, 7. bugleds bagrand i midten med en dyb, bred indskæring, i bunden af dette med et lille stumpet eller afrundet, lyst fremspring.

Temmelig sjælden (J, Ø, B). Halk, Fanø, Juelsminde, Ålborg, Blokhus, Ålbæk, Skagen; Falsters østkyst (f. eks. Bøtø og Tromnæs), Hornbæk, Tisvilde, Skarby strand nord for Nykøbing S.; Arnager, Dueodde. På strandbredder under tang og ved gødning og dyriske rester.

9. *O. inústus* Grav. Nærstående til den foregående, men adskilt fra den ved, at følehornene er sorte, mod spidsen lidt kraftigere og deres 3. led længere, at hovedets punktur er betydeligt finere, og at pronotums og vingedækkernes punktur er stærkere udpræget længderynket. Sort, vingedækkerne ofte brunlige, følehornene sorte; benene gulbrune. Længde 3—4 mm.

♂: Omtrent som hos den foregående, knuderne på 6. bugled dog lidt kortere indbyrdes adskilt og 7. bugleds fremspring er kortere og mørkt.

Temmelig sjælden, men udbredt, især i vore sydlige egne (J, Ø). Såvel på strandbredder (især under havskrænter) som inde i landet. Især i heste- og menneskegødning.

10. *O. sculpturátus* Grav. Kendelig fra de to foregående ved betydeligt mattere forkrop samt ved, at hovedet bagtil

er ret tæt længderynket-punkteret og fortil tydeligt mikrochagrineret, og at pronotums og vingedækkernes punktur er tættere og meget mere udpræget længderynket, og fra de følgende ved betydeligere størrelse og — bortset fra *O. nitidulus* — betydeligt grovere længderynkning på forkroppen. Sort, vingedækkerne ofte brunlige, benene brungule. Følehornene sorte, mod spidsen stærkere udvidede end hos de to foregående, med tydeligt stærkere, tværbrede 9. og 10. led. Pronotum og vingedækkerne ret tæt længderynket-punkterede. Bagkroppens mikrochagrineret ret svag. Længde 3,5—4,5 mm.

♂: Hovedet så bredt som (hos ♀ smallere end) pronotum, med fyldige tindinger. 6. bugled bagtil i midten med et halvrundt, glat tværintryk, bagranden i midten med 2 tætstillede, kraftige, oftest brunrøde knuder, 7. bugleds bagrand i midten med en bred og dyb, i midten ofte svagt tvebugtet indskæring (fig. 56, d, p. 122).

Ikke sjælden (J, Ø, B). I gødning og kompost, ved svamp og ådsler.

11. *O. nitidulus* Grav. Let kendelig fra de foregående og *O. complanatus* ved den ringe størrelse og fra de følgende ved den blanke forkrop. Blankt sort, følehornsrøden ofte lysere, vingedækkerne brunlige, benene brungule. Hovedet bagtil ret spredt, mod siderne noget rynket punkteret, fortil noget indtrykt, med glat og blankt mundskjold. Pronotum og vingedækkerne med længderynket punktur. Bagkroppens mikrochagrineret utydelig. Længde 2,4—2,5 mm.

♂: Hovedet omtrent så bredt som (hos ♀ tydeligt smallere end) pronotum. 7. bugleds bagrand i midten bredt og svagt indbuet.

Almindelig (J, Ø, B). I gødning og kompost, ved ådsel og svamp; også i løv på fugtig bund og på stranden under tang.

12. *O. complanatus* Er. Adskilt fra de foregående ved mattere forkrop, kraftig mikrochagrineret i pronotums længdefurer og — bortset fra *O. nitidulus* — ringere gennem-

snitsstørrelse og fra de følgende ved betydeligere størrelse og noget mindre mat forkrop. Sort, vingedækkerne ofte brunlige, følehornsrøden undertiden brunlig, benene brungule. Hovedet bagtil tæt længderidset med iblandet utydelig punktur, fortil mikrochagrineret. Følehornene ret korte, mod spidsen ret stærkt udvidede. Pronotums ophøjede partier mindre matte, længderidsede med iblandede punkter, fordybningerne kraftigt mikrochagrinerede. Vingedækkerne tæt længderidsede og med flad, men ret tydelig, henimod scutellum svagere punktur. Bagkroppen med ret svag mikrochagrineret og forholdsvis tæt og tydelig, meget fin, lidt kornet punktur. Længde 3—3,2 mm.

♂: Hovedet så bredt som (hos ♀ smallere end) pronotum. 6. bugled i midten med et tværandtryk, bagranden i midten fortykket og med 2 ret tætstillede knuder, 7. bugleds bagrand med en bred og ret dyb, i midten ganske svagt tvebugtet indskæring.

Udbredt, men ikke helt almindelig (J, Ø). I gødning, kompost o. lign.; også i affald i kædere og udhuse og på stranden under tang.

13. *O. tétracarinátus* Block. Denne og de følgende arter udmærker sig ved den ringe størrelse i forbindelse med den fuldstændig matte, længderidsede og mikrochagrinerede forkrop. Fra de følgende adskilles denne art let ved, at forskinnebenenes yderside mangler indskæring ved spidsen (fig. 55, d, p. 120). Sort, forkroppen mat, bagkroppen blank, benene gule eller brungule, lårene ofte lidt mørkere. Hovedet ret fladt. Følehornene korte, mod spidsen ret stærkt udvidede, endeledet tydeligt længere end bredt. Vingedækkerne med svag og flad punktur. Bagkroppen med svag mikrochagrineret og yderst fin og nogenlunde tæt punktur. Længde 1,8—2,1 mm.

♂: Hovedet så bredt som (hos ♀ lidt smallere end) pronotum. 6. bugled simpelt, 7. bugleds bagrand dobbelt indbugtet, det tungeformede parti mellem indbugtningerne glat og blankt, fortil afgrænset af en fin tværliste.

Meget almindelig (J, Ø, B), ofte i stort antal. I gødning og kompost, ved ådsler og svamp.

14. *O. saulcyi* Pand. Denne og de følgende arter ligner hinanden stærkt, men er for hannernes vedkommende lette at adskille ved hjælp af de sekundære kønsmærker på bugleddene. Meget nærstående til den foregående, men let kendelig fra den ved forskinnebenenes indskæring (fig. 55, c, p. 120). Endvidere er hovedets overflade lidt mindre jævn, følehornenes endeled kortere, kun yderst lidt længere end bredt, vingedækkerne lidt kortere og lidt mere kornet punkterede, bagkroppens punktur mere spredt og hannens sekundære kønsmærker forskellige. Længde 1,8—2,1 mm.

♂: Hovedet så bredt som (hos ♀ lidt smallere end) pronotum. 6. bugled bagtil i midten med en knude, der har en fin længdekøl, bagranden i midten med en kort og bred, bagtil afstudet forlængelse, 7. bugleds bagrand i midten tungeformet fremstående og på hver side indbugtet.

Sjældnen (J, Ø). Fredericia, Horsenseggen; Damhusmosen, Ermelunden, Rudehegn, Bidstrup enge ved Furesøen, Sandbjerg. Arten lever i muldvarpereder og vil antagelig vise sig udbredt. Marts—maj, okt.

15. *O. fairmairei* Pand. Nærstående til *O. saulcyi*, men adskilt fra den ved, at benene er mørkere, oftest brune eller sortbrune med lysere knæ og fødder, og at bagkroppen er betydelig tættere og kraftigere punkteret, samt ved andre sekundære kønsmærker hos ♂. Følehornenes endeled er lidt mere aflangt end hos *O. saulcyi*. Længde 1,8—2,1 mm.

♂: Hovedet som hos den foregående. 6. bugled i midten med 2 længdekøle, adskilt ved et glat parti, 7. bugleds bagrand bredt og ret dybt indbuet.

Meget sjældnen (J, Ø). Estrup skov (1 stk., $\frac{10}{8}$), Lysbro skov (1 stk., $\frac{24}{7}$); Slettestrand (1 stk. på stranden sammen med mange *Bledius arenarius* Payk., $\frac{7}{7}$); Hunderup (1 stk., $\frac{12}{11}$); Boserup skov (1 stk., $\frac{14}{4}$). Den angives at søge bl. a. til menneskegødning.

[*O. hamátus* Fairm. Ligeledes nærstående til *O. saulcyi*, men adskilt fra den såvel som fra *O. fairmairei* ved lidt ringere størrelse, svagere, næsten udvisket punktur på vinge-

dækkerne og andre sekundære kønsmærker hos ♂. Længde 1,2—1,5 mm.

♂: Hovedet næppe så bredt som (hos ♀ smallere end) pronotum. 6. bugleds bagrand i midten med en lang, bagudrettet, i spidsen opadbøjet torn, 7. bugled med et midterindtryk og på hver side af dette en lille, skrå køl eller knude, bagranden med en bred og dyb, i bunden tvebugtet indskæring.

Denne art, der bl. a. er fundet i Hamburgeggen og i Halland, kunne muligvis træffes også hos os. Den er bl. a. fundet i menneskegødning på løs kalkbund.

O. púmilus Er. Ligeledes nærstående til *O. saulcyi*, men adskilt fra den såvel som fra *O. fairmairei* og *hamatus* ved lidt betydeligere størrelse og andre sekundære kønsmærker hos ♂, fra *O. saulcyi* og *hamatus* yderligere ved mørkere ben med lysere knæ og fødder og fra *O. fairmairei* yderligere ved meget svagere punktur på bagkroppen. Længde 2—2,3 mm.

♂: Hovedet så bredt som (hos ♀ smallere end) pronotum. 6. bugleds bagrand i midten med en ret dyb indbugtning og med 3 torne, en kortere midtertorn og 2 længere sidetorne, der begrænser indbugtningen og i spidsen er indadkrummede; 7. bugleds bagrand med en bred og ret dyb indbugtning og midt i denne med 2 bagudrettede torne.

Denne art, der bl. a. er fundet i Skåne, men overalt synes at være meget sjælden, kunne muligvis træffes også hos os. Den angives at søge bl. a. til menneskegødning.]

11. *Platystéthus* Mann.

Nærstående til den foregående slægt (*Oxytelus*), men adskilt fra den ved, at pronotum har en skarp længdemidtfure, men ingen sidefurer, at vingedækkernes sømhjørner er bredt afrundede, og at rygledene mangler trekantede hjørnefelter. Oversiden næsten nøgen. Kæbepalpernes endeled meget tyndere og tydeligt kortere

end næstsidste led. Pronotums bagrand og sider rundede i eet. Scutellum stort, med 2 gruber eller furer.

Arterne lever i gødning og planteaffald eller som tunnelgravende i jordoverfladen på fugtig bund.

Oversigt over arterne.

1. Hovedet uden fure langs øjets inderrand. Pronotum og vingedækkerne med længderidset mikroskulptur 1. arenarius.
Hovedet langs øjets inderrand med en bagud fortsat fure. Pronotum og vingedækkerne uden eller med netmasket mikroskulptur..... 2.
2. Pronotum og vingedækkerne med netmasket mikroskulptur..... 3.
Pronotum og vingedækkerne uden mikroskulptur 4.
3. Vingedækkerne på midten brungule 2. cornutus.
Vingedækkerne ensfarvet sorte 3. alutaceus.
4. Pronotums og vingedækkernes punktur kraftig og temmelig spredt 4. nodifrons.
Pronotums og vingedækkernes punktur ret fin og meget spredt 5. nitens.

1. Pl. arenarius Fourcr. Let kendelig fra de følgende arter ved de i oversigten nævnte kendemærker samt ved, at hovedet bagtil er tydeligt indsnøret, at vingedækkernes sømstribe ikke fortsættes langs bagranden, og at følehornene er kortere og mod spidsen meget stærkere udvidede, med stærkt tværbrede 7.—10. led. Blankt sort, vingedækkerne brune, benene brungule, lårene ofte mørkere, følehornenes rod ofte brunlig. Hovedet bagtil med en midtfure, der begynder i indsnøringstværfuren. Pronotum og vingedækkerne ret spredt punkterede. Bagkroppen netmasket mikrochagri-neret. Længde 2,5—4 mm.

♂: Hovedet større, c. så bredt som (hos ♀ smallere end)

pronotum, dette større, bredere end (hos ♀ c. så bredt som) vingedækkkerne. 7. bugleds bagrand i midten med en trekantet udskæring og på hver side af denne en lang, lige torn.

Almindelig (J, Ø, B). I gødning og planteaffald og i løv på fugtig bund.

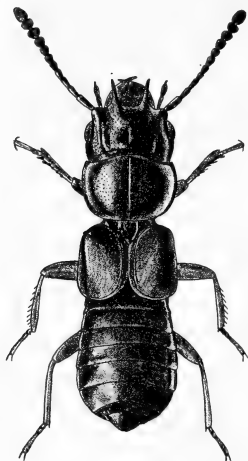

Fig. 57. *Platysthetus cornutus* ♂. × 13.

2. *Pl. cornutus* Grav. (fig. 57).
 Let kendelig på vingedækkernes netmaskede mikroskulptur i forbindelse med deres på midten brungule farve. Sort, vingedækkkerne på midten og benene brungule, lårene oftest mørkere. Oversiden netmasket mikrochagrineret. Hovedet bagtil med 3 korte længdefurer. Pronotum og vingedækkkerne ret fint og spredt punkterede, de sidstes sømfure fortsat langs bagranden. Længde 2,5—4 mm.

♂: Hovedet større, mundskjoldets forhjørner med en fremrettet længere eller kortere torn, følehornene længere, 8.—10. led kun svagt (hos ♀ stærkere) tværbrede. 6. bugled med i midten indbuet bagrand og foran indbugtningen et indtryk, 7. bugled i midten glat, bagranden på hver side tvetandet.

Udbredt, men ikke almindelig (J, Ø). På fugtig, mudret bund ved vandsteder eller i fugtige brinker, gravende gange i jordskorpen, ofte sammen med *Bledius*- og *Trogophloeus*-arter.

3. *Pl. alutaceus* Thoms. Meget nærstående til den foregående, men let adskilt fra den ved, at vingedækkkerne er ensfarvet sorte, meget skarpere netmasket mikrochagrinerede og derfor mattere, og tydeligt finere punkterede. Også hoved og pronotum er mattere end hos *Pl. cornutus* og følehornene

hos begge køn lidt længere og slankere, 8.—10. led hos ♂ næppe, hos ♀ svagt tværbrede. Længde 3—4 mm.

Betydeligt sjældnere end den foregående (J, Ø). Mossø, Frederikshavns å; Bremersvold, Riserup på Falster, Stege, Sorø, Boserup, Dragør, Damhusmosen (på fugtig skråning langs åen), Dyrehaven, Allerød. Levevis som den foregående, sammen med hvilken den undertiden forekommer.

4. Pl. *nódifrons* Sahlb. Let kendelig fra de foregående ved den manglende mikroskulptur på pronotum og vingedækkerne såvelsom på hovedet, og ringere gennemsnitsstørrelse. Blankt sort, vingedækkerne undertiden brunlige, benene brungule, lårene ofte mørkere. Pronotum og vingedækkerne med mere eller mindre kraftig, oftest ikke ret tæt punktur. Længde 2,3—3 mm.

♂: Hovedet større og følehornene lidt længere, med længere og mere parallelsidet endeled. 7. bugled bagtil i midten med et glat, svagt indtryk, der på hver side ofte er svagt kølformet begrænset.

Udbredt, men temmelig sjælden (J, Ø). Levevis som de to foregående.

5. Pl. *nítens* Sahlb. Meget nærstående til den foregående, men adskilt fra den ved, at pronotum er lidt længere og pronotum og vingedækkerne finere og mere spredt punkterede, jfr. endvidere nedenfor om hannen. Længde 1,7—3 mm.

♂: Hovedet lidt større end hos ♀, hos ab. *striatulus* Heer på hver side med 2 buede længdefurer indenfor furen langs øjet og med fint tandformede forhjørner på mundskjoldet. Følehornene lidt længere end hos ♀. 7. bugled med et i midten undertiden fint kølet, svagt, glat indtryk med mere eller mindre skarpe sidekanter, der er tornformet forlængede udover bagranden; denne yderst på hver side yderligere med en meget lille tand.

Yderst sjælden (J, Ø). Kun fundet ved Kongslunds inddæmning ved Randers (1 stk., $\frac{2}{5}$ 1886), på Amager (1 stk. ab. *striatulus* ♂) og i Dyrehaven (sigtet i antal fra kompostbunken ved Eremitagens dyrehus, maj 1950, både hovedformen og ab. *striatulus*).

12. *Blédius* Mann.

Kendelig fra de foregående slægter ved, at pronotum er adskilt fra vingedækkerne ved en kort halsformet mellembrystforlængelse, på hvilken scutellum ligger uden at gribe ind mellem vingedækkerne, og at følehornene er ret stærkt knæede mellem det lange 1. led og 2. led. Kroppen oftest noget cylindrisk. Kæbepalpernes endeled lille, sylformet, meget kortere end næstsidste led (fig. 60, p. 138). Mellemhofterne tætstillede. For- og mellemskinnebenenes yderside med torne, oftest ordnede i 2 rækker, forbenene udviklede til graveben, fødderne 3-leddede, kloleddet meget længere end 1. + 2. led.

Som kendetegn ved artsadskillelsen må bl. a. benyttes tilstedeværelsen eller manglen af en fordybet længdemidtfure på pronotum og formen af pronotums baghjørner (fremstående eller ikke). I begge disse henseender varierer nogle af arterne en del, og bestemmelsen sikres derfor bedst ved at have rigeligt materiale af hver art, hvilket lettes ved, at arterne, hvor de forekommer, ofte er til stede i betydeligt antal. Vingedækkernes længdemål er regnet fra rodlinien indenfor skulderen til det bagest liggende punkt af bagranden.

Arterne lever i fugtige sand- eller lerbrinker eller på fugtige bredder af ferske eller salte vande og ernærer sig overvejende af alger. De graver gange i overfladen og træffes ofte sammen med de andre »tunnelgravende biller« *Macroductylia*-slægten (*Heterocerus*¹⁾ og løbebilleslægten *Dyschirius*²⁾). Bledierne og

¹⁾ Se Danmarks Fauna, Biller X, p. 143 ff.

²⁾ Se Danmarks Fauna, Biller XI, p. 46 ff.

deres larver, der træffes sammen, jages af Dyschirierne. De besidder organer, der frembringer en orangeagtig duft. Flere af arterne er i nyeste tid blevet studeret på Skallingen af fru dr. phil. Ellinor Bro Larsen¹⁾.

Oversigt over arterne.

1. Mundskjoldets side- og forrande opadbøjede, skarptkantede (fig. 58, b og 61, a, p. 144). Hovedets forhjørner horn- eller øreformet opstå-

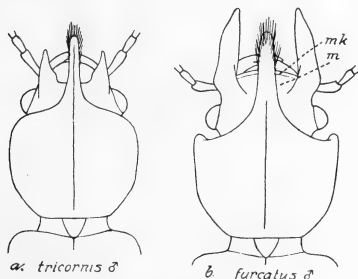

Fig. 58. Hoved af *Bledius tricornis* ♂ (a) og *furcatus* ♂ (b).
m: mundskjold. mk: mundskjoldets opadbøjede rand.

ende. Pronotums forhjørner omtrent retvinklede eller endog spidsvinklet fremstående. Længde 3,8—7 mm 2.

Mundskjoldets rande eller i hvert fald forranden ikke opadbøjet 4.

2. Bagskinnebenenes yderside mod spidsen med mindst 4 lange torne. Længde 6—7 mm. Pronotums forhjørner fremstående, dets forrand hos ♂ med et langt, fremadrettet horn (fig. 58, b)

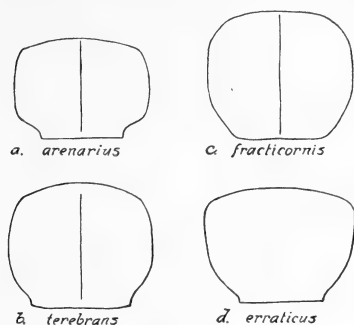
3. *furcatus*.

Bagskinnebenenes yderside kun med en enkelt

¹⁾ Se Biologische Studien über die tunnelgrabenden Käfer auf Skallingen, i Videnskabelige Meddelelser fra Dansk Naturhistorisk Forening, Bind 100, 1936.

- lang torn nær spidsen. Længde 3,8—6 mm. Pronotum uden horn 3.
3. Pronotums forhjørner fremstående. Vingedækkerne ret kraftigt punkterede. Længde 5—6 mm *bicórnis*.
Pronotums forhjørner omtrent retvinklede, men ikke fremstående. Vingedækkerne ret fint punkterede. Længde 3,8—5 mm 4. *dióta*.
4. Pandens forhjørner hornformede (♂) eller stærkt knudeformet opstående (♀). Længde 5,5—7 mm. Pronotums forrand hos ♂ med et langt, fremadrettet horn. Vingedækkernes grundfarve rød. 5.
Pandens forhjørner i det højeste noget knudeformede. Længde 2—5 mm. Pronotum uden horn hos ♂ 6.
5. Pronotums overflade ret jævn, tæt og ret jævnt punkteret. Vingedækkerne ret tæt og kraftigt punkterede 1. *tricórnis*.
Pronotums overflade noget ujævn, på hver side oftest med to ophøjede, upunkterede længdepartier, det ene tæt langs midtfuren, det andet noget udenfor og fremefter konvergerende med, undertiden endog forenet med det inderste, punkturen mindre tæt. Vingedækkernes punktur noget kraftigere, men lidt mindre tæt 2. *spectábilis*.
6. Vingedækkerne mørkt metalblå, deres behåring stærkt hvirvlet. Følehorn, lår og skinneben overvejende sorte. Længde 4,5—5 mm 25. *tálpá*.
Vingedækkerne uden blå metaliskær, deres behåring ikke eller kun svagt hvirvlet. 7.
7. Pronotum mat, yderst fint og tæt punktuleret, uden tydelige større punkter eller netmasket mikroskulptur. Vingedækkerne sorte, meget fint og tæt punkterede. Længde 2,5—2,7 mm 26. *tibiális*.
Pronotum med tydelig punktur eller tydelig netmasket mikroskulptur eller (oftest) med begge dele 8.
8. Mindre, 2—2,5 mm. Vingedækkerne korte, højst c. $\frac{1}{4}$ — $\frac{1}{3}$ længere end pronotum, ret fint og

- spredt punkterede. Pronotum spredt og fladt punkteret 9.
 Større, mindst 2,8 mm, i modsat fald (*baudii*) er vingedækkerne c. $\frac{1}{2}$ gang længere end pronotum 10.

Fig. 59. *Bledius*. Pronotum.

9. Hoved og pronotum ret matte, netmaskningen kraftig. Vingedækkerne som regel rødlig 16. *pusillus*.
 Hoved og pronotum noget blankere, netmaskningen lidt finere. Vingedækkerne som regel brunlige 17. *agricultor*.
 10. Pronotum i midtlinien med en fin, lidt fordybet længdefure 11.
 Pronotum i midtlinien uden tydelig, fordybet længdefure, men ofte med en glat længdestribe 27.
 11. Pronotums baghjørner tydeligt, omend ofte meget kort, stump- eller retvinklet fremstående (fig. 59, a og b) 12.
 Pronotums baghjørner helt afrundede eller lidt stumpvinklede, men ikke fremstående (fig. 59, c) 20.
 12. Vingedækkerne helt eller delvis røde eller gule.. 13.
 Vingedækkerne ensfarvet sorte¹⁾ 14.

¹⁾ Bl. *baudii* kan undertiden have en ganske svagt antydet midtfure på pronotum, men adskilles fra arterne under nr. 14—19 i oversigten bl. a. ved ringere størrelse, 2,5—3 mm.

13. Pronotum c. $\frac{2}{5}$ bredere end langt, fint punkteret, siderne bagtil stærkt og brat indbugtede, baghjørnerne omtrent retvinklede (fig. 59, a)

23. arenarius.

Pronotum højst $\frac{1}{4}$ bredere end langt, kraftigt punkteret, bagtil jævnt tilsmalnet, med ikke eller næppe indbugtede sider 5. longulus.

14. Overlæbens forrand dybt indskåret (fig. 60). Vinge-

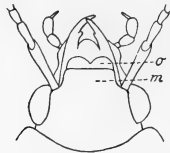

Fig. 60. Bledius subterraneus. Hoved. m: mundskjold. o: overlæbe.

- dækkerne c. dobbelt så lange som pronotum, meget fint punkterede. Følehornenes rodled brunligt. Længde 3,8—4,2 mm . . 24. subterraneus. Overlæbens forrand lidet dybt indskåret. Vingedækkerne ikke dobbelt så lange som pronotum, mindre fint punkterede. Følehornenes rodled rødgult 15.
15. Følehornskøllen rødlig. Pronotum c. $\frac{1}{3}$ bredere end langt. Vingedækkerne ikke eller næppe længere end tilsammen brede. Længde 3,5—4 mm 16. Følehornskøllen sort eller brun. Længde 3—5,5 mm 17.
16. Pronotum meget tæt punkteret. Vingedækkerne tæt punkterede 22. defensus. Pronotum temmelig spredt punkteret. Vingedækkerne lidt mindre tæt punkterede . . 19. térebrans.
17. Kroppen ret smal. Pronotum c. $\frac{1}{4}$ bredere end langt. Vingedækkerne tydeligt længere end tilsammen brede. Issen bagtil med en lille, oftest ret dyb midtgrube. Benene ensfarvet gule. Længde 3—3,6 mm 18. filipes.

- Kroppen ret bred. Pronotum c. $\frac{1}{3}$ eller $\frac{1}{2}$ gang bredere end langt. Issen bagtil uden eller med en ret svag eller utydelig midtgrube. Længde 3,5—5,5 mm. 18.
18. Mindre, 3,5—3,8 mm. Pronotum omtrent $\frac{1}{2}$ gang bredere end langt 20. rastéllus.
Større, 4,3—5,5 mm. Pronotum c. $\frac{1}{3}$ bredere end langt 19.
19. Mindre, 4,3—4,8 mm. Pronotums baghjørner skarpe, retvinklede. Vingedækkerne temmelig dybt punkterede, med temmelig kort behåring. Mundskjoldets forrand uden eller med en meget svag lille knude på hver side 21. larséni.
Større, 4,5—5,5 mm. Pronotums baghjørner mere stumpe. Vingedækkerne mindre dybt punkterede, med temmelig lang behåring. Mundskjoldets forrand på hver side med en lille, tydelig, fremstående knude vilis.
20. Pronotum ret svagt og fladt, temmelig spredt punkteret 21.
Pronotum ret kraftigt og oftest ret dybt og ret tæt punkteret 23.
21. Hovedet lidt foran øjnenes bagrand med en fin tværfure. Større, 3,8—4,2 mm 6. opácus.
Hovedet uden sådan tværfure. Mindre, 2,8—3,2 mm. 22.
22. Vingedækkerne over $\frac{1}{2}$ gang længere end pronotum, dette som regel rødbrunt. Længde 3—3,2 mm 7. atricapillus.
Vingedækkerne omtrent $\frac{1}{2}$ gang længere end pronotum, dette som regel sort eller sortbrunt. Længde 2,8—3 mm 8. nánus.
23. Hovedet betydeligt — c. $\frac{1}{4}$ — smallere end pronotum, dette blankt, spredt punkteret, baghjørnerne tydeligt stumpvinklede. Vingedækkerne røde 5. lóngulus.
Hovedet ikke eller kun lidt smallere end pronotum,

- dette tæt eller ret tæt punkteret, baghjørnerne afrundede eller næsten afrundede (fig. 59, c) .. 24.
24. Vingedækkerne c. $\frac{1}{2}$ gang eller c. $\frac{2}{3}$ længere end pronotum og tilsammen mindst $\frac{1}{4}$ bredere end dette 25.
- Vingedækkerne i det højeste c. $\frac{1}{3}$ længere end pronotum og tilsammen højst c. $\frac{1}{5}$ bredere end dette 26.
25. Større, 4—4,5 mm. Pronotum med kraftig og ret dyb punktur og oftest ret kraftig midtfure
9. *fracticornis*.
Mindre, 3—3,5 mm. Pronotum med mindre kraftig og mindre dyb punktur og oftest meget fin midtfure 10. *femorális*.
26. Pronotum ret mat, netmaskningen kraftig *procérulus*.
Pronotum blankt, netmaskningen svag 11. *crassicóllis*.
27. Pronotum ret mat, ret kraftigt netmasket, fint eller ret fint og fladt punkteret. Vingedækkerne ikke kraftigt punkterede 28.
Pronotum blankt, kraftigt punkteret. Vingedækkerne kraftigt punkterede 29.
28. Større, 3,5—4 mm. Vingedækkerne røde eller brunrøde, benene ensfarvet rødgule.. 14. *erráticus*.
Mindre, 2,5—3 mm. Vingedækkerne brunsorte, undertiden rødbrune, lårene oftest brunlige 15. *báudii*.
29. Pronotum uden netmaskning, spredt punkteret
13. *cribricóllis*.
Pronotum i hvert fald pletvis tydeligt, omend ret svagt netmasket 30.
30. Vingedækkerne røde, i det højeste mørkere omkring roden, næppe så lange som tilsammen brede, c. $\frac{1}{3}$ længere end pronotum, sømhjørnerne smalt afrundede 11. *crassicóllis*.
Vingedækkerne røde med et mørkt længdebælte langs sømmen, rigeligt så lange som tilsammen brede, c. $\frac{1}{2}$ gang længere end pronotum, sømhjørnerne noget bredere afrundede ... 12. *dissímilis*.

Arterne er nedenfor inddelt i 8 grupper, af hvilke dog navnlig grupperne 3—6 ikke er skarpt adskilt, som følge af den ovenfor nævnte variation med hensyn til pronotums midtfure og baghjørner, hvorfor oversigten for så vidt kun er orienterende.

Oversigt over grupperne.

1. Pandens forhjørner stærkt horn-, øre- eller knudeformet udviklede. Længde 3,8—7 mm 2.
 Pandens forhjørner i det højeste noget knudeformede 3.
2. Hannen med et langt, fremadrettet horn midt på pronotums forrand (fig. 58). Længde 5,5—7 mm
 1. gruppe.
 Hannen uden sådant horn. Længde 3,8—6 mm 2. gruppe.
3. Overlæben dybt tvelappet (fig. 60) 8. gruppe.
 Overlæben ikke dybt tvelappet 4.
4. Pronotum i midtlinien med en fin, lidt fordybet midtfure 5.
 Pronotum i midtlinien uden tydelig, fordybet midtfure, men ofte med en glat længdestribe 7.
5. Pronotums baghjørner helt afrundede eller lidt stumpvinklede, men ikke fremstående (jfr. fig. 59, c) 3. gruppe.
 Pronotums baghjørner tydeligt, omend ofte meget kort, stump- eller retvinklet fremstående (jfr. fig. 59, a og b) 6.
6. Pronotums sider bagtil stærkt og brat indbugtede (fig. 59, a). Vingedækkerne delvis gule . . . 7. gruppe.
 Pronotum bagud mere jævnt tilsmalnet (fig. 59, b).
 Vingedækkerne sorte 6. gruppe.
7. Pronotums baghjørner helt afrundede eller lidt stumpvinklede, ikke fremstående. Pronotum blankt, kraftigt punkteret. Vingedækkerne kraftigt punkterede 4. gruppe.

Pronotums baghjørner tydeligt, omend ofte meget kort, stump- eller retvinklet fremstående. Pronotum fint eller ret fint punkteret. Vingedækkerne ikke kraftigt punkterede 5. gruppe.

1. gruppe.

Hannen med stærkt udviklede pandeforhjørner og et langt fremadrettet horn midt på pronotums forrand. Pronotum med midtfore og ikke fremstående, stumpvinklede eller afrundede baghjørner. Store arter, 5,5—7 mm.

1. *Bl. tricórnis* Hbst. Sort, vingedækkerne rødlige, med sort fællesplet på roden og ad sømmen, bagkropsspidsen ofte rødlig, følehornene sortbrune, benene brungule, lårene ofte mørkere. Hoved og pronotum ret matte, med tæt netmasket mikroskulptur. Pronotum c. $\frac{1}{6}$ — $\frac{1}{5}$ bredere end langt, med lidt stumpvinklede, ikke fremstående forhjørner, bagtil skråt smalnet. Vingedækkerne c. $\frac{1}{3}$ længere end pronotum. Bag-skinnebenenes yderside ved spidsen med en enkelt torn. Længde 5,5—7 mm.

♂: Hovedets forhjørner formede som korte, fremadrettede, tilspidsede horn. Pronotums forrand i midten med et fremadrettet, fortil behåret, oftest midtforet horn, der som regel når lidt frem foran hovedets forrand (fig. 58, a, p. 135).

♀: Hovedets forhjørner stærkt knudeformet opstående.

Udbredt, men stedegen og ikke almindelig (J, Ø, B). På mere eller mindre planteklædt sandbund, fortrinsvis på strandbredder eller strandfællede, men også i sandblandet ler inde i landet og i marskler. Maj—aug.

2. *Bl. spectábilis* Kr. Nærstående til den foregående, men adskilt fra den ved de i oversigten nævnte kendemærker samt ved, at vingedækkerne er lidt længere, c. $\frac{1}{2}$ gang længere end pronotum og deres farve stærkere rød, oftest mørkt blod-

rød, jfr. endvidere nedenfor om hannens sekundære køns­mærker. Længde 6—7 mm.

♂: Hovedets forhjørner kortere end hos den foregående, but tilspidsede, pronotums horn længere, oftest nående ret langt frem foran hovedets forrand.

♀: Hovedets forhjørner stærkt knudeformet opstående.

De danske eksemplarer synes at tilhøre subsp. *germanicus* Wagner (? *limicola* Tott.), der bl. a. afviger fra hovedarten ved gennemsnitligt noget mindre størrelse og smallere krop, og som måske kan vise sig at være en god art.

Meget sjælden og kun fundet på Jyllands vestkyst: Højer (i lave lerbrinker i marsken), Esbjerg, Fanø, Skallingen (på plantebær eller salturtbevokset, stærkt saltholdig og meget fugtig bund sammen med *Bl. furcatus* og *diota*, *Trogophloeus schneideri* Gglb. samt *Dyschirius chalceus* Er. og *salinus* Schaum). Juli—aug., friskklækkede eksemplarer d. $\frac{3}{7}$ samtidig med nylig anlagte æg i modergangene.

3. *Bl. furcatus* Oliv. Nærstående til de to foregående, men let adskilt fra dem ved, at mundskjoldets for- og side­rande er opadbojede og skarptkantede, og at pronotums forhjørner er fremspringende. Endvidere er pronotums spredte punktur betydeligt finere, vingedækkernes tætte punktur lidt finere end hos *Bl. tricornis* og meget finere end hos *Bl. spectabilis*, og de sekundære kønsmærker afvigende. Hos hovedfor­men er vingedækkerne brunsorte, hos var. *skrimshiri* Curt. rødlig med mørk plet på rod og søm. Pronotum bredest over forhjørnerne. Længde 6—7 mm.

♂: Hovedet fortil blankt, i midten fladt udhullet, i hvert forhjørne med et langt, opstående, knivformet horn. Prono­tums forrand i midten med et fremadrettet, kraftigt, fortil stærkt behåret horn (fig. 58, b, p. 135).

♀: Hovedets forhjørner øreformet opstående, skarpt­kantede.

Meget sjælden (J). Esbjerg, Skallingen, Læsø. På Skallingen omkring de meget lave klitter i marsken på plantebær eller salturtbevokset, oftest stærkt saltholdig og meget fugtig bund, sammen med den foregående (se under denne). Maj—sept.,

hyppigst i juni og sept. Store larver og pupper i slutn. af juli. Var. skrimshiri synes hos os at være hyppigere end hovedformen.

2. gruppe.

Mundskjoldets for- og siderande opadbøjede og skarptkantede (fig. 61, a). Hovedets forhjørner hornformet eller øreformet opstående. Pronotum med midtfure, forhjørnerne fremspringende eller omtrent retvinklede, baghjørnerne afrundede eller meget stumpvinklede, ikke fremstående. Længde 3,8—6 mm.

4. Bl. dióta Schiødte (hinnulus Er.?). Sort, vingedækkerne lyst brungule, lidt mørkere langs sømmen, bagkropsspidsen ofte rødlig, følehorn og ben brungule. Hoved og pronotum med netmasket mikroskulptur, lidet blanke. Pronotum lidt

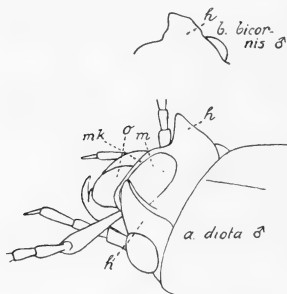

Fig. 61. Bledius. Hoved. o: overlæbe. m: mundskjold. mk: mundskjoldets ophøjede rand. h: pandehorn.

breder end langt, bredest fortil, spredt og ikke ret kraftigt punkteret. Vingedækkerne omtrent $\frac{1}{2}$ gang længere end og kun lidt bredere end pronotum, ret fint og lidet tæt punkterede. Længde 3,8—5 mm.

♂: Hovedets forhjørner formede som et kort, opstående, sammentrykt, tilspidset horn (fig. 61, a) (hos ♀ er hornet betydeligt lavere og mere but i spidsen). Pronotums forrand fortykket, stærkt nedfaldende (hos ♀ simpel).

Udbredt, men sjælden (J, Ø, B). Rømø, Esbjerg, Skallingen, Horsens, Harboøre, Blokhus; Maribo, Redsle, Nysø, strandfælleden vest for Kongelunden, Amager fællad; Bornholm. På Skallingen på de nøgne, algebedækkede indervader sammen med *Trogophloeus schneideri* Gglib. og på slikholdige, svagt bevoksede flader ved loerne sammen med *Bl. furcatus* og *spectabilis*, *Trogophloeus schneideri*, *Heterocerus flexuosus* Steph. og *Dyschirius chalceus* Er. og *salinus* Schaum. Fortrinsvis på strandbredder og strandfællede, men også undertiden ved søbredder.

[*Bl. bicórnis* Germ. Meget nærstående til den foregående, men adskilt fra den ved de i oversigten nævnte kendemærker samt ved, at vingedækker og ben oftest er noget mørkere, at pronotum er noget mattere, og at hannens pandehorn er skråt afstudsede, ikke simpelt tilspidsede (fig. 61, b). Længde 5—6 mm.

Denne art, der bl. a. er fundet på Slesvigs vestkyst syd for Højer i lave lerbrinker i marsken, kunne muligvis også træffes nord for grænsen.]

3. gruppe.

Overlæben ikke dybt tvelappet. Mundskjoldet simpelt. Hovedets forhjørner i det højeste noget knudeformede. Pronotum med en fin, fordybet længdefure, baghjørnerne (fig. 59, c, p. 137) helt afrundede eller lidt stumpvinklede, men ikke fremstående (undtagen hos *Bl. longulus*). Bagskinnebenenes yderside mod spidsen fint tornet.

Bl. crassicollis (i 4. gruppe) har undertiden midtforet pronotum og er derfor optaget 2 steder i oversigten. *Bl. pusillus* og *agricultor* (i 5. gruppe),

der undertiden kan have ganske svagt antydet midtfure på pronotum og kun utydeligt fremstående baghjørner på dette, er kendelige bl. a. ved ringe størrelse (2—2,5 mm). Bl. longulus, der er stillet i nærværende gruppe, har stumpvinklede og ofte svagt, men dog tydeligt fremstående baghjørner på pronotum og er derfor optaget 2 steder i oversigten.

5. Bl. longulus Er. Blandt de nærstående rødvingede arter let kendelig ved, at forkroppen er ret blank, hovedet betydeligt smallere end pronotum, dette kun c. $\frac{1}{4}$ bredere end langt, tydeligt midtfuret og kraftigt, men ret spredt punkteret, og dets baghjørner tydeligt stumpvinklet markerede. Ret smal, sort, vingedækkerne røde, ofte mørke omkring scutellum, følehorn og ben rødgule, de første ofte delvis mørkere. Vingedækkerne c. $\frac{2}{5}$ længere end pronotum, temmelig kraftigt, ikke særlig tæt punkterede. Længde 3,2—3,5 mm.

♂: 7. bugleds bagrand i midten kun meget svagt rundet (hos ♀ stærkere, vinkelformet) fremtrukket.

Udbredt, men ikke almindelig (J, Ø). Især på halvfugtig sand- eller grusbund, f. eks. i klitter, på havskrænter og i sand- og grusgraves sider. Maj—sept.

6. Bl. opacus Block. Blandt de nærstående rødvingede arter let kendelig ved, at forkroppen er lidet blank, issen bagtil tværfuret, pronotum tydeligt midtfuret, ret svagt og fladt, temmelig spredt punkteret og dets baghjørner meget stumpe. Ret bred, sort, vingedækkerne røde eller gulbrune, mørkere langs sømmen, følehornene brunlige med lysere rød, benene rødgule. Hovedet noget smallere end pronotum, dette c. $\frac{1}{3}$ bredere end langt. Vingedækkerne over $\frac{1}{2}$ gang længere end pronotum, temmelig kraftigt og tæt punkterede. Længde 3,8—4,2 mm.

♂: 7. bugleds bagrand på hver side indbuet.

Temmelig almindelig (J, Ø, B). Ved sø- og åbredder, i sand- og grusgrave og ved stranden. April—aug.

7. Bl. *atricapillus* Germ. Kendelig ved ret ringe størrelse, ret mat forkrop, rødligt, midtfuret, ret svagt og fladt, temmelig spredt punkteret pronotum med afrundede baghjørner og lyse, ret lange vingedækker. Sort eller sortbrun, pronotum rødligt, sjældent brunligt, vingedækker, følehorn og ben gullige, de første langs sømmen og følehornene mod spidsen mørkere. Hovedet c. så bredt som pronotum, dette c. $\frac{1}{4}$ bredere end langt. Vingedækkerne ret fint og ikke ret tæt punkterede. Længde 3—3,2 mm.

♂: 7. bugleds bagrand i midten mindre stærkt fremtrukket end hos ♀.

Sjælden (J, Ø). På havskrænterne langs Sydjyllands østkyst, f. eks. ved Vemmingbund; Ærø, Østlolland (i grusgrave), Gedser, Refsnæs og Lynæs havskrænter. Især på lerede havskrænter. Maj—sept.

8. Bl. *nánus* Er. Meget nærstående til den foregående, men adskilt fra den ved de i oversigten nævnte kendemærker samt ved, at forkroppen er tydeligt blankere, hovedet lidt smallere end pronotum, dettes sider i forreste halvdel ikke parallelle, men ganske svagt konvergerende bagud, vingedækkernes mørke sømparti bredere, oftest nående ud til eller over vingedækkets midte, og følehornenes spidsparti mørkere. Længde 2,8—3 mm.

♂: Som den foregående.

Sjælden (J, Ø, B). På havskrænterne langs Sydjyllands østkyst, f. eks. ved Vemmingbund og Als sønderskov, Søndervig; Gedser havskrænt (ved et kildevæld), Nykøbing F., Østlolland, Enø; Rønne, Hasle, Onsbæk. Især på lerede havskrænter. Juni—sept.

9. Bl. *fracticornis* Payk. (fig. 62). Blandt gruppens arter kendelig ved, at hovedet i det højeste er lidt smallere end pronotum og mangler tværfure bagtil, at pronotum er ret kraftigt, dybt og tæt punkteret, at vingedækkerne er c. $\frac{2}{3}$ længere end pronotum, og at størrelsen er ret betydelig. Sort,

noget blank, vingedækkerne undertiden brunrøde med mere eller mindre udbredt mørkt rod- og sømparti, følehornene brune eller brunrøde, oftest med lysere rod, benene rødgule. Pronotum (fig. 59, c, p. 137) kun c. $\frac{1}{6}$ bredere end langt.

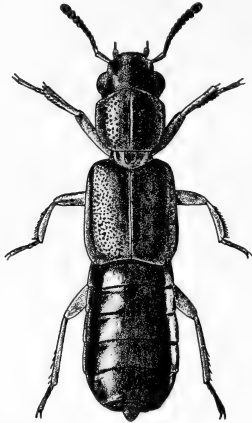

Fig. 62. *Bledius fracticornis*. $\times 12$.

Vingedækkerne kraftigt og ret tæt punkterede. Længde 4—4,5 mm.

♂: 6. bugleds bagrand med et bredt og fladt indbuet parti, der er udfyldt med en lys, gennemsigtig hinde og på hver side svagt stumpvinklet begrænset; 7. bugleds bagrand på hver side indbuet.

Almindelig (J, Ø, B) og lidt bundkræsen. I halvfugtig sand-, grus-, ler- eller muldjord. April—okt. Imago er klækket $\frac{11}{8}$. Mørkvingede eksemplarer er hyppigst.

10. *Bl. femoralis* Gyll. Nærstående til den foregående, men adskilt fra den ved de i oversigten nævnte kendemærker samt ved,

at følehornene oftest er lidt mørkere og omtrent ensfarvede og lårene oftest lidt mørkere, at vingedækkerne kun er c. $\frac{1}{2}$ gang længere end pronotum, og at indbugtningen i 6. bugleds bagrand hos hannen er meget bredere og på hver side begrænset af en ret lang tand (noget kortere og bredere end hos *Bl. dissimilis*, se fig. 63, b, p. 150). De danske eksemplarer har brunsorte vingedækker. Længde 3—3,5 mm.

Meget sjælden (J). Esbjerg (1 stk., $\frac{15}{6}$), Breininggård øst for Ringkøbing (1 stk. ved et vandsted), Slettestrand (2 stk. i fugtig lerskrænt, $\frac{8}{7}$), Kettrupgård syd for Løkken (i antal $\frac{21}{7}$). I Sverige er den fundet i ret groft, stenblandet morænegrus på tiltrampede stier.

[*Bl. procérulus* Er. Nærstående til de to foregående, men adskilt fra dem ved mattere, kraftigere mikro-netmasket

pronotum og betydeligt kortere vingedækker, der kun er c. $\frac{1}{4}$ — $\frac{1}{3}$ længere end og ikke eller kun ganske lidt bredere end pronotum, fra *Bl. fracticornis* yderligere ved ringere størrelse. Sort, vingedækkerne brune eller brunrøde med mørkt scutellarparti, følehornene eller deres rod og benene rødgule. Pronotums og vingedækkernes punktur ret tæt og ret kraftig og dyb. Længde 3—3,5 mm.

♂: 6. bugleds bagrand i midten med et indbuet parti, der er udfyldt med en lys, gennemsigtig hinde, 7. bugleds bagrand næppe indbuet på hver side.

Denne art er bl. a. fundet i Skåne i juni og aug. ved planterødder på en sandet havskrænt, sammen med bl. a. *Harpalus picipennis* Duftschm. og *anxius* Duftschm., *Amara fusca* Dej. og *lucida* Duftschm. og *Hispella atra* L.]

4. gruppe.

Overlæben ikke dybt tvelappet. Mundskjoldet simpelt. Hovedets forhjørner i det højeste noget knudeformede. Pronotum som regel uden midtfure, blankt, kraftigt punkteret, baghjørnerne helt afrundede eller lidt stumpvinklede, men ikke fremstående. Vingedækkerne kraftigt punkterede. Bagskinnebenenes yderside mod spidsen fint tordnet. Længde 3,3—4 mm.

Bl. crassicornis har undertiden midtfuret pronotum og er derfor optaget to steder i oversigten. *Bl. baudii*, *pusillus* og *agricultor* (i gruppe 5) har undertiden kun utydeligt fremstående baghjørner på pronotum, men er mindre (2—3 mm) og har fint eller ret fint punkteret pronotum.

11. *Bl. crassicornis* Lac. Blankt sort, vingedækkerne røde, ofte med mørkt scutellarparti, følehorn og ben rødgule, de første ofte lidt mørkere. Hovedet lidt smallere end prono-

tum, dette c. $\frac{1}{5}$ bredere end langt, ret tæt punkteret, ad midtlinien oftest glat. Vingedækkerne kun lidt bredere end pronotum, kraftigt og ikke særlig tæt punkterede. Længde 3,3—3,8 mm.

♂: 6. bugleds bagrand med et bredt, indbuet parti, der er udfyldt med en lys, gennemsigtig hinde og på hver side begrænset af en kort, spids tand (fig. 63, a).

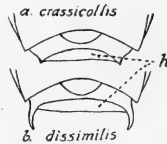

Fig. 63. *Bledius* ♂, de sidste bugled. h: den lyse hinde i indbugtningen af 6. bugleds bagrand.

Eksemplarer med antydet, fordybet midtfure adskilles let fra *Bl. longulus* ved bredere hoved, fra *Bl. opacus* ved mindre stærkt tværbredt, meget blankere pronotum og ikke tværfuret hoved og fra *Bl. fracticornis* ved betydelig kortere vingedækker.

Sjældnen (J, Ø, B). Haderslev, Kragelund ved Århus (i fugtige skrænter ved en teglværksgrav), Randers, Ålborg; Fyn, Thoreby på Lolland (i grusgrav), Møens klint, Amager fællod (langs grøftkanter), Malmosen (på leret-gruset bund), Nærum overdrev, Allerød (på leret-gruset skrænt); Hasle. Marts—sept., i antal i juli.

12. *Bl. dissimilis* Er. Nærstående til den foregående, men adskilt fra den ved de i oversigten (under nr. 30) nævnte kendemærker samt ved, at vingedækkerne gennemgående er lidt tættere punkterede og hannens sekundære kønsmærker afvigende. Vingedækkerne er undertiden helt eller overvejende sorte. Længde 3,3—3,8 mm.

♂: Som den foregående, dog er indbugtningen på hver side begrænset af en lang, slank, lidt opadkrummet tand (fig. 63, b).

Sjælden (J, Ø). Udbredt på havskrænterne og i lergrave langs Sydjyllands østkyst, f. eks. ved Vemmingbund, Juelsminde, Slettestrand; Gedser havskrænt, Enø havskrænt. Juni—aug.

13. *Bl. cribricollis* Heer. Ligeledes nærstående til *Bl. crassicornis*, men let adskilt fra den — såvelsom fra alle vore andre arter — ved, at pronotum i bunden er glat, uden nogen mikrochagrinering. Pronotum er betydelig mere spredt punkteret end hos de to foregående. Vingedækkerne klart røde, ofte med et lille, mørkt scutellarparti, kortere end hos *Bl. dissimilis*, men rigeligt så lange som hos *Bl. crassicornis* (c. $\frac{2}{5}$ længere end pronotum) og punkterede omtrent som hos denne. Længde 3,5—4 mm.

♂: Som hos *Bl. crassicornis*, dog er sidetænderne ganske lidt længere (men meget kortere end hos *Bl. dissimilis*).

Hidtil kun fundet på Thurø (2 stkr., $\frac{30}{7}$ 1917). Arten er i Tyskland fundet ved vandgrave med lerede skråninger. April—aug.

5. gruppe.

Adskilt fra 4. gruppe ved, at pronotum har fremspringende baghjørner (hos *Bl. baudii*, *pu-sillus* og *pygmaeus* dog undertiden noget utydeligt) og er ret mat eller dog mindre blankt og fint eller ret fint punkteret, og at vingedækkerne er ret fint eller dog mindre kraftigt punkterede. Længde 2—4 mm.

14. *Bl. erraticus* Er. Blandt de rødvingede arter let kendelig ved det ret matte, kraftigt mikro-netmaskede, spredt og yderst svagt punkterede, i midtlinien ufurede pronotum, hvis baghjørner er fremspringende og næsten retvinklede, og de fint og ikke ret tæt punkterede vingedækker. Sort, pronotum undertiden brunligt, vingedækkerne rødlig, oftest mørkere fortil og langs sømmen, følehornene brunlige med lysere rød, benene rødgule. Pronotum (fig. 59, d, p. 137) c. $\frac{1}{3}$

bredere end langt, bredest fortil. Vingedækkerne rigeligt $\frac{1}{2}$ gang længere end pronotum. Længde 3,5—4 mm.

♂: 7. bugleds bagrand på hver side svagt indbuet.

Temmelig sjælden (J, Ø, B). Udbredt på havskrænterne langs Sydjyllands østkyst, f. eks. ved Vemmingbund, Sønderkov på Als og Halk, Hyby strand, Marselisborg skrænt, Bolbjerg, Løkken; Trappeskov skrænt på Ærø, Møen (under klinten og i grusgrave), Allerød (på leret-gruset skrænt), Lynæs, Tisvilde; Nexø strandbred. Juni—aug.

15. *Bl. baudii* Fauv. Kendelig på den ret ringe størrelse, det kraftigt mikro-netmaskede, spredt og meget svagt punkterede, ikke eller kun antydet midtfurede pronotum med som regel tydeligt fremspringende, omtrent retvinklede baghjørner, og de mørke vingedækker, der er c. $\frac{1}{2}$ gang længere end pronotum. Sort, vingedækkerne brunsorte, undertiden brunrøde, følehornene brunlige, med lysere rod, benene brungule, lårene oftest mørkere. Hovedet kun meget lidt smallere end pronotum, dette kun meget lidt bredere end langt, bredest fortil. Vingedækkerne temmelig tæt og ikke ret kraftigt punkterede. Længde 2,5—3 mm.

♂: Omtrent som den foregående.

Arten er let kendelig fra de andre små eller ret små arter. Fra de to følgende adskilles den ved længere vingedækker, fra *Bl. tibialis* ved ganske anderledes formet og skulpteret pronotum og kortere, mindre tæt punkterede og behårede vingedækker, fra *Bl. atricapillus* ved meget mørkere pronotum og vingedækker og fra *Bl. nanus* ved tydeligt markerede baghjørner på det ikke eller kun antydet midtfurede pronotum.

Meget sjælden (J). Hidtil kun fundet på Skallingen, ved Vejrs og ved Nørre Nebel. På Skallingen er den fundet i selskab med *Bl. opacus* og *longulus* på klitrækkens læside, på beskyttede og skyggefulde steder, hvor overfladen ikke udtørres altfor hurtigt. Aug.—sept.

16. *Bl. pusillus* Er. Denne og den følgende er vore mindste arter og yderligere kendetegnede ved spredt og svagt punkteret pronotum og korte, ret fint og spredt punkterede

vingedækker. Sort eller brunsort, vingedækker, følehorn og ben rødgule, følehornene mørkere mod spidsen. Hovedet kun ganske lidt smallere end pronotum, dette c. $\frac{1}{4}$ — $\frac{1}{3}$ bredere end langt, bredest fortil, i midtlinien ikke eller svagt længdefuret, baghjørnerne oftest kort stumpvinklet fremspringende. Vingedækkerne næppe eller kun lidt længere end pronotum og kun meget lidt bredere end dette, bagud betydeligt udvidede. Længde 2—2,5 mm.

♂: Omtrent som hos *Bl. erraticus*.

Meget sjælden (J, Ø). Halk havskrænt, Fanø; Lynæs og Refsnæs havskrænter. Maj—juni, aug.

17. *Bl. agricultor* Heer (*pygmaeus* Ganglb., Reitter, Joh. nec Er.). Meget nærstående til den foregående, men adskilt fra den ved de i oversigten nævnte kendemærker samt ved, at vingedækkerne oftest er mindre stærkt udvidede bagud. Vingedækkerne er som regel sortbrune eller brune, kun sjældent lidt lysere. Længde 2—2,5 mm.

♂: Omtrent som hos *Bl. erraticus*, dog er det fremtrukne midtparti mellem sideindbugtningerne undertiden i spidsen ganske svagt indbuet.

Hidtil kun fundet i Hvorup bakker nord for Nørresundby, i antal i halvfugtige sandskrænter, tildels sammen med *Bl. longulus* og *opacus*, ⁵⁻⁹/₈ 1895.

[*Bl. pygmaeus* Er., der står *Bl. agricultor* yderst nær, men vistnok er artsforskellig fra denne, adskiller sig fra *Bl. agricultor* ved, at vingedækkerne er endnu kortere, bagud tydeligere udvidede, røde eller rødgule med mørkere søm, og at pronotum er smallere. Fra *Bl. pusillus* angives *Bl. pygmaeus* at adskille sig ved smallere og kortere vingedækker. *Bl. pygmaeus* er bl. a. fundet ved Berlin.]

6. gruppe.

Overlæben i midten med en lidet dyb indbugtning. Mundskjoldet simpelt. Hovedets forhjørner

i det højeste noget knudeformede. Pronotums midtlinie med en fin, fordybet længdefure, baghjørnerne tydeligt, omend ofte meget kort, stump eller retvinklet fremstående (fig. 59, b, p. 137). Vingedækkerne sorte. Længde 3—5 mm (de danske arter 3—4,8 mm).

Bl. *baudii* og *agricultor* (i 5. gruppe) kan undertiden have en ganske svagt antydet midtfure på pronotum, men udmærker sig bl. a. ved ringe størrelse (henholdsvis 2,5—3 og 2—2,5 mm).

18. Bl. *filipes* Sharp (*pállipes* Schiødte, Joh., Benick nec Kraatz, Ganglb., Reitter, Horion). Den mindste og slankeste art i gruppen, med bagtil lidt mindre tilsmalnet pronotum og finere og ofte lidt mere åben mikro-netmaskning på bagkroppen, yderligere kendelig fra Bl. *terebrans* og *defensus* ved mørk følehornskølle og svagere punktur på pronotum og fra de andre arter i gruppen ved kun svagt tværbredt pronotum. Sort, følehorn og ben rødgule, de første mod spidsen brune eller sorte. Pronotums punktur svag og ret spredt, baghjørnerne svagt stumpvinklet fremtrædende. Vingedækkernes punktur tæt og ret fin. Længde 3—3,6 mm.

♂: 7. bugleds bagrand på hver side indbuet, i midten stumpvinklet fremtrædende.

Udbredt, men ikke almindelig (J, Ø, B). I fugtige sandskrænter eller -brinker ved havet, søer og åer eller i sand- og grusgrave. Maj—sept.

19. Bl. *térebrans* Schiødte. Let kendelig fra Bl. *defensus* ved ret spredt punkteret pronotum og fra de øvrige arter i gruppen ved den rødlige følehornskølle, fra Bl. *filipes* yderligere ved de under denne anførte kendemærker samt ved manglende issegrube, stærkere afsatte, omtrent retvinklede baghjørner og lidt stærkere rundede sider på pronotum (fig. 59, b, p. 137) samt forholdsvis lidt kortere, grovere punk-

terede vingedækker og fra de tre følgende arter ved noget smallere form. Følehornene rødlige, på midten ofte lidt mørkere. Pronotums punktur ret spredt, lidt kraftigere end hos *Bl. filipes*. Længde 3,5—4 mm.

♂: Som den foregående.

Udbredt, men temmelig sjælden (J, Ø, B). Især i sandede åbrinker og grøftesider. Juni—juli.

20. *Bl. rastellus* Schiødte (? *fúscipes* Rye). Bredere end de to foregående med stærkere tværbredt pronotum, fra *Bl. filipes* yderligere adskilt ved de under denne anførte kendetegn, fra *Bl. terebrans* yderligere ved mørk følehornskølle, oftest lidt svagere afsatte, mere stumpvinklede baghjørner på pronotum samt lidt tættere og lidt mindre dyb punktur på vingedækkerne. Benenes farve oftest noget mørkere end hos de to foregående. Pronotums punktur omtrent som hos *Bl. terebrans*. Længde 3,5—3,8 mm.

♂: Som hos *Bl. filipes*.

Sjælden (J, Ø, B). Fanø (i klitlavninger), Skallingen (i lavninger bag klitterne, på lidt ophøjede steder, hvor sandet ofte er let blandet med humus), Vandet sø i Thy, Klitmøller, Blokhus, fra Råbjerg til Skagen; Bøtø; Neksø. Især ved stranden på fugtig, sandet klit- eller hedebund. Juni—sept.

21. *Bl. larséni* Victor Hansen. Meget nærstående til den foregående, men adskilt fra den såvel som fra gruppens andre arter, undtagen *Bl. vilis*, ved betydeligere størrelse; fra *Bl. filipes* yderligere kendelig ved bredere form, lidt mørkere ben, stærkere tværbredt pronotum, med stærkere afsatte, retvinklede baghjørner og lidt mindre fin punktur, fra *Bl. terebrans* ved bredere form, mørk følehornskølle og lidt tættere og lidt mindre dyb punktur på vingedækkerne, og fra *Bl. rastellus* ved lidt mindre stærkt tværbredt pronotum med kraftigere afsatte, retvinklede baghjørner og lidt slankere følehorn. Længde 4,3—4,8 mm.

♂: 7. bugleds bagrand på hver side lidt indbuet.

Hidtil kun fundet i Sydjylland. Endrupholm (i antal i skrænter af sort muldjord ved Sneum å i selskab med *Bl.*

terebrans), Nørholm (ved Varde å), Faurfeld bæk, Nørre å (ved Oksenvad). Maj, juli—sept.

De danske eksemplarer af arten synes at være vel adskilt fra *Bl. rastellus*. Undersøgelser (foretagne af P. Breddin) af et større mellemeuropæisk materiale af herhenhørende former synes imidlertid at tyde i retning af, at der kun foreligger een fra sted til sted og efter forskellige bundforhold stærkt varierende art. Mulig er det da denne art (eller formkreds), der bør betegnes *pallipes* Grav.

22. *Bl. defénsus* Fauvel. Let kendelig fra gruppens andre arter ved pronotums kraftige og tætte punktur og (bortset fra *Bl. terebrans*) ved omtrent ensfarvet rødlig følehorn. Iøvrigt nærstående til sidstnævnte art, men afvigende ved, at pronotums sider er lidt mindre rundede og dets midtfure lidt kraftigere, og at vingedækkernes punktur og behåring er noget tættere. Længde 3,5—3,8 mm.

♂: Omtrent som hos *Bl. filipes*.

Meget sjælden (J, Ø). Hidtil kun fundet på Møens klint (i okkergult, grusblandet sand på havskrænten) og på Gra-venshoved havskrænt. Maj, juli—sept.

[*Bl. vilis* Mäkl. Større end nogen af de andre arter i gruppen. Iøvrigt meget nærstående til *Bl. larseni*, men adskilt fra den ved de i oversigten nævnte kendemærker. Længde 4,5—5,5 mm.

Denne art, der bl. a. er fundet i Oldenburg på sandet flodbred, kunne, omend ikke særlig sandsynligt, måske træffes også her i landet.]

7. gruppe.

Adskilt fra 6. gruppe ved bagtil meget stærkt og brat indsnævret pronotum (fig. 59, a, p. 137), slankere, mere fremstrakte kindbakker og gultegnede vingedækker. Følehornene med ret tydeligt afsat, treleddet kølle.

23. Bl. arenarius Payk. Sort, vingedækkerne strågule, rod og søm sorttegnede i varierende udstrækning, så at undertiden kun spidsranden er gul, følehorn brune eller brunsorte, med lysere midtparti, benene brungule med mørkere lår. Hoved og pronotum mikro-netmaskede, svagt glinsende. Overlæben simpel, mundskjoldets forhjørner med en lille, fremspringende, blank knude. Pronotum (fig. 59, a, p. 137) bredere end hovedet, punkturen spredt, fin og lidet dyb. Vingedækkerne c. $\frac{3}{4}$ længere end pronotum, fint og ret tæt punkterede, behåringen meget kort, rimagtig. Bagskinnebenenes yderside i spidshalvdelen med c. 4 torne. Længde 3—3,5 mm.

Arten varierer betydeligt i farve, størrelse og skulptur. En stor form med kraftigere netmaskning og punktur og kun langs bagranden gule vingedækker er udskilt som var. subniger Schneider (secerdendus Joy), men er vistnok ikke artsforskellig fra hovedformen.

Udbredt og ikke ret sjælden (J, Ø, B). På sandede strandbredder (på plantebare pletter med konstant fugtighed) og i fugtige klitlavninger; sjældent inde i landet. Maj—aug. Var. subniger forekommer blandet med hovedformen, men angives at foretrække mørkere, navnlig humusblandet, sandbund.

8. gruppe.

Overlæben dybt tvelappet (fig. 60, p. 138). Kindbakkerne slanke, stærkt fremstrakte. Mundskjoldet simpelt. Hovedets forhjørner kun svagt knudeformede. Vingedækkerne sorte eller blå.

24. Bl. subterraneus Er. Minder i udseende en del om arterne i 6. gruppe, men adskiller sig fra dem, foruden ved den dybt tvelappede overlæbe, ved de meget fint punkterede vingedækker, der er c. dobbelt så lange som pronotum, og det brunlige følehornsrødled. Sort, hoved og pronotum ret smalle, følehornene brunlige, benene brungule, lår og forskinneben ofte mørkere. Pronotum mindst $\frac{2}{5}$ bredere end

langt, tydeligt mikro-netmasket, meget svagt og ikke ret tæt punkteret, med fin midtfure og fremtrædende, oftest omtrent retvinklede baghjørner. Vingedækkerne betydeligt bredere end pronotum, meget fint og ret tæt punkterede. Længde 3,8—4,2 mm.

♂: 7. bugleds bagrand på hver side meget svagt indbuet.

Udbredt, men ikke almindelig (J, Ø). Nørre å (ved Oksenvad), Grejsdalen, Varde å (ved Nørholm), Langesø ved Bryrup, Borum bæk, Lilleå (ved Nørre Vosborg), Hald sø, Karup å; Odense, Lellinge å, Københavns omegn. Især i sandede å- og søbredder. Juli—sept.

25. Bl. tálpa Gyll. Let kendelig fra alle vore andre arter ved de mørkeblå vingedækker. Sort, vingedækkerne mørkt metalblå, fødderne rødlig. Hoved og pronotum matte, ret kraftigt mikro-netmaskede. Pronotum bredere end hovedet, c. $\frac{1}{3}$ bredere end langt, bagtil stærkt indbuet tilsmalnet, punkturen spredt og yderst svag, midtlinien yderst fin, glat, men ikke tydeligt fordybet, baghjørnerne retvinklede. Vingedækkerne c. $\frac{2}{5}$ længere end pronotum, ret langt, lyst, stærkt hvirvlet behårede, ret tæt og kraftigt punkterede. Bagskinnebenene udvendigt ved spidsen med en enkelt torn. Længde 4,5—5 mm.

♂: 7. bugleds bagrand på hver side svagt indbuet.

Sjælden og stedegen (J, Ø). Langesø ved Bryrup, Mossø, Venge sø, Lerbæk å, Elling å, Sletteå, Blokhus; Furesø, Esrom sø, Tisvilde m. fl. st. På sandede bredder og i lave brinker ved søer og åer. Maj—aug. Larver, pupper og imagines er fundet sammen i antal $\frac{5}{8}$ og $\frac{18}{8}$.

26. Bl. tibiális Heer. Let kendelig ved pronotums form og skulptur. Sort, hoved og pronotum matte, følehornene brune eller brunsorte, benene brungule med mørkere lår. Hovedet lidt smallere end pronotum. Pronotum rigeligt $\frac{1}{3}$ bredere end langt, bredest bag midten, fremefter svagt, bagud stærkt og ret brat, rundet tilsmalnet, mat, yderst fint og tæt punktuleret, men uden tydelige, større punkter

eller mikro-netmaskning, med yderst fin eller utydelig midtfure og fuldstændigt afrundede baghjørner. Vingedækkerne over $\frac{2}{3}$ længere end pronotum, meget fint og tæt punkterede, med tæt, kort, rimagtig behåring. Længde 2,5—2,7 mm.

♂: 7. bugleds bagrand på hver side svagt indbuet.

Hidtil kun fundet på Bornholm ved Hasle og Sorthat, i lerskrænter i selskab med *Bl. nanus*. Aug.—sept.

5. underfamilie *Oxyporinae*.

Nærstående til den foregående underfamilie (*Oxytelinae*, p. 95), men adskilt fra den ved, at læbepalpernes endeled er meget stort, tværbredt, halvmåneformet (fig. 17, p. 21), og at mellemhofferne er meget bredt adskilt fra hinanden.

Kun 2 danske, 7—12 mm lange, sort og rød-gult tegnede arter.

1. *Oxyporus* Fabr.

Kroppen bred, hvælvet. Hovedet stort, kindbakkerne langt fremstående. Følehornene korte og kraftige, fladtrykte, mod spidsen udvidede. Skinnebenene børsteklædte, fødderne med kort 1. led og langt kloled.

Arterne lever både som larve og imago i svampe.

Oversigt over arterne.

1. Pronotum rød-gult	1. <i>rufus</i> .
Pronotum sort	2. <i>maxillósus</i> .

1. *O. rufus* L. (fig. 22, p. 24). Blank, sort, pronotum, en stor skulderplet på vingedækkerne, bagkroppens forreste del,

følehorn og ben rødgule, lårenes rod ofte mørk. Hovedet mindst så bredt som pronotum, ligesom dette uden tydelig punktur. Vingedækkerne med en punkteret sømstribe og 2 punkterede, uregelmæssige længdestriber, iøvrigt spredt punkterede, indenfor skulderen med et længdeindtryk. Længde 7—11 mm.

♂: Hovedet større. 5. og 6. bugleds bagrand svagt og bredt indbuet.

Udbredt, men ikke almindelig (J, Ø). I skove, i paddehatte ofte i antal. Juni—aug.

2. *O. maxillósus* Fabr. Nærstående til den foregående, men adskilt fra den ved farven og ved, at pronotum fortil har et tværandtryk. Gul, hoved, pronotum og en stor plet på vingedækkernes ydre baghjørne samt oftest brystet sorte. Hoved og pronotum ofte hvert med to små, lyse pletter. Undertiden er hele bagkroppen (var. *anguláris* Gebl.) eller tilige lårene (var. *schónhérri* Mann.) sorte. Længde 8—12 mm.

♂: Som den foregående.

Hidtil kun fundet i Jylland, især i skove langs højderyggen. Jels skov, Estrup skov, Silkeborg-egnen, Frijsenborg, Lindum skov, Rold skov. I paddehatte, ofte i antal, varieteterne sjældnere. Juni—sept.

6. underfamilie *Sténinae*.

Kroppen langstrakt, noget cylindrisk. Hovedet fremstrakt, bagtil indsnøret, mundskjoldet sammenvokset med panden, øjnene meget store, stærkt hvælvede (fig. 8, p. 20, fig. 23, p. 25 og fig. 79, p. 192). Følehornene 11-leddede, ret korte og tynde, med mere eller mindre tydeligt afsat, 3-leddet kølle, indleddede frit på panden, mellem øjnene (fig. 8), kæbepalpernes 1. led ret langt, c. halvt så langt som 2. led, endeledet

yderst lille, ofte næppe synligt. Pronotum som regel ikke bredere end langt, uden sidekanter. Vingedækkerne uden eller med ganske smalle, lineære sidedækker. Bagkroppen enten med kantede sider eller ukantet og trind, 7. frie rygled ved en dyb udskæring delt i 2 tilspidsede sidestykker, mellem hvilke 8. frie rygled fremtræder. Forbrystet kitiniseret, åndehullerne dækkede af epimererne. Hofterne ret små, forhøfterne kort tapformet fremstående, baghøfterne tapformet bagudragende, uden synlig yderplade, adskilt ret bredt fra hinanden. Benene slanke, bagbenenes hoftringe små, skinnebenene udvendigt uden torne, fødderne 5-leddede.

Steninerne er let kendelige fra alle de andre underfamiliers arter ved deres ejendommelige habitus (se f. eks. fig. 23, p. 25). De fleste arter lever på fugtig bund.

70 danske arter af størrelse 2—7 mm.

Oversigt over slægterne.

1. Øjnene så store, at tindingerne helt eller næsten helt er forsvundne (fig. 8, p. 20) 1. *Sténus*.
Tindingerne mindst halvt så lange som øjet
2. *Dianóus* (p. 217).

1. *Sténus* Latr.

Øjnene meget store, hvælvede, tindingerne helt eller næsten helt forsvundne. 1.—4. frie rygled ofte fortil hvert med 1—4 længdekøle. Benene

oftest slanke, føddernes 3. og 4. led undertiden svagt eller stærkt og dybt tvelappede. 7. bugleds spids med 2 meget fine, utydelige hår.

Slægten udmærker sig ved underlæbens bygning og tungens udskydelighed.

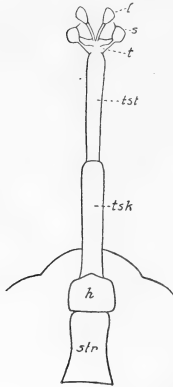

Fig. 64. Stenus. Tungen. str: strube. h: hage. tsk: tungeskede. tst: tungestøtte. t: tunge. s: tungens sidelapper. l: læbepalper.

På den indvendige del af hagen er fæstet et langt rør, tungeskeden; indkrænget i denne sidder en næsten ligeså lang tungestøtte, der i spidsen bærer tungen med dens to sidelapper og læbepalperne. Ved et tryk på hovedets underside kan tungeskeden skydes frem og samtidig stødes den indkrængede tungestøtte ud. Når trykket ophører, trækker begge dele sig atter tilbage. På dræbte dyr er de nævnte

dele ofte helt udskudt (fig. 64).

Hannen, hvis bagkrop ofte er slankere end hunnens, er iøvrigt kendelig ved en indbugtning eller indskæring i midten af 6. bugleds bagrand, ofte tillige ved særlige kendemærker på de andre bugled eller på bagbrystet eller ved fortykkede lår, indvendig tandformet mellem- eller bagskinnebensspids (fig. 70), eller en, ofte meget fin, torn indvendig ved eller nær ved spidsen af mellem- eller bagskinnebenene (i det følgende

betegnet som spidstorn) (fig. 66, 68, 71 og 74). Disse sekundære kønsmærker er ofte af værdi ved adskillelsen af nærbeslægtede arter. Også hannens parringsorgan, der er kraftigt kitiniseret og let at udpræparere, især på friske eksemplarer, frembyder for nogle arter vigtige kendetegn, og enkelte arter er det hidtil ikke lykkedes at adskille med sikkerhed på anden måde. Hos nogle arter (f. eks. *St. tarsalis*, *similis* og *cicindeloides*) er hannen betydeligt sjældnere end hunnen.

Næstefter slægten *Atheta* er *Stenus* vor artrigeste rov-billeslægt. Hidtil er 69 arter fundet i Danmark. De fleste lever på fugtig bund, enkelte dog på tør eller ret tør sandbund (f. eks. *St. atratulus*) eller på høj, gruset eller sandet bund (f. eks. *St. ater* og *geniculatus*); *St. vafellus* foretrækker kompostbunker og *St. aterrimus* lever hos myrer. Mange arter træffes løbende hurtigt fremme om dagen i varmt solskinsvejr, nogle går op i vegetationen, især henad aften, og kan da ketses. Iøvrigt indsamles arterne bedst ved sigtning om foråret eller efteråret af opskyl, løv og mos ved sø- og åbredder, i moser og enge.

Oversigt over underslægterne.

1. 4. fodled ikke eller kun lidt bredere end 2. led, ikke tvelappet (fig. 65 og 66), i modsat fald er lapperne højst halvt så lange som leddet og kloleddet for langt den største del ragende ud over lappernes bagrand (fig. 67—69)..... 2.
4. fodled dybt tvelappet, tydeligt bredere end 2. led, lapperne langt over halvt så lange som leddet, kloleddet kun med c. halvdelen eller lidt derover ragende ud over lappernes bagrand (fig. 72—74) 4.
2. Bagkroppens sider ukantede, undertiden dog fortil utydeligt kantede (som fig. 90 og 91, p. 203—4).

Bagfødderne meget kortere end bagskinnebenet, 1. led højst så langt som kloledet. Længde 2—4 mm 3. Tésnus (p. 195).
 Bagkroppens sider med tydelig kant (fig. 23,

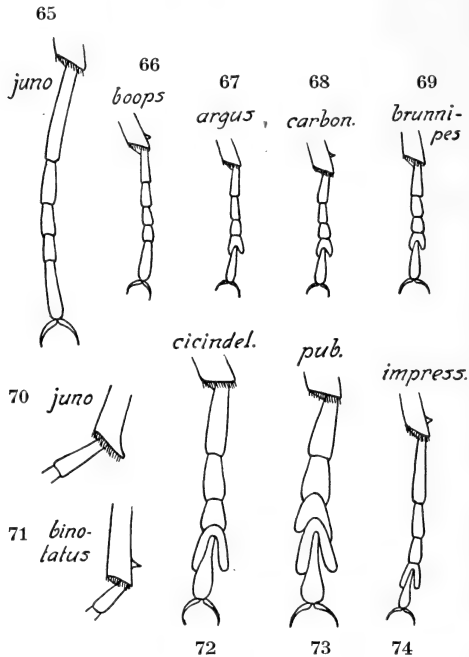

Fig. 65—69 og 71—74. Venstre bagben, ♂. Fig. 70. Venstre mellemben, ♂. Stenus.

- p. 25, og fig. 79, p. 192), undertiden er kanten dog noget utydelig (*St. fuscipes* og *argus*) 3.
 3. Bagfødderne kun lidt kortere end bagskinnebenet, 1. led tydeligt — oftest meget — længere end kloledet (fig. 23, p. 25, og fig. 65). Bagkroppens 3 første frie rygled enten med en længde-

midtkøl fortil eller ukølede. Længde 3—7 mm

1. Sténus.

Bagfødderne meget kortere end bagskinnebenet, 1. led c. så langt som kloleddet (fig. 66 og 79, p. 192). Bagkroppens 3 første frie rygled oftest fortil med 1 eller 4 korte længdekøle, sjældent ukølede. Længde 1,7—4,5 mm .. 2. Néstus (p. 179).

4. Bagkroppens sider ukantede (fig. 90 og 91, p. 203 og 204), undertiden dog fortil utydeligt kantede. Længde 2,5—5,8 mm 4. Hypóstenus (p. 198).
 Bagkroppens sider med tydelig kant (som fig. 23, p. 25, og fig. 79, p. 192), sjældent (St. pallipes) er kanten utydelig..... 5.

5. Bagfødderne kun c. eller lidt over halvt så lange som bagskinnebenet, 1. led c. så langt som kloleddet (fig. 73). Længde 3—6 mm

5. Hemístenus (p. 206).

Bagfødderne tydeligt over halvt så lange som bagskinnebenet, 1. led tydeligt længere end kloleddet (fig. 74). Længde 3—4,5 mm

6. Parástenus (p. 213).

1. underslægt Sténus s. str.

4. fodled simpelt, ikke tydeligt bredere end 2. eller 3. led, bagfødderne slanke, kun lidt kortere end bagskinnebenet, deres 1. led betydeligt (hos St. fasciculatus og aterrimus dog kun lidt) længere end kloleddet. Bagkroppens sider tydeligt kantede.

De sekundære kønsmærker på benene og navnlig på bugleddene er af værdi for adskillelsen af flere af arterne, jfr. oversigten nedenfor p. 168.

Oversigt over arterne¹⁾.

1. Hvert vingedække med en rund, rødgul plet ...	2.
Vingedækkerne ensfarvet sorte	5.
2. Benene ensfarvet sorte	3.
Benene delvis rødgyule eller røde.....	4.
3. 2. kæbepalpeled med rødgyul rod	1. biguttátus.
2. kæbepalpeled ensfarvet sort	2. bipunctátus.
4. Bagkroppens rygled uden længdekøl. Smallere og mindre, 4—4,5 mm	3. gúttula.
Bagkroppens 1.—4. frie rygled ved roden med en længdemidtkøl. Længde 6—7 mm..	4. bimaculátus.
5. Bagkroppens rygled uden længdekøl	6.
Bagkroppens 3 eller 4 første frie rygled ved roden med en længdemidtkøl	7.
6. Skinnebenene rødgyule med lidt mørkere rod og spids. Kroppen tydeligt, hvidligt behåret	
	5. fossulátus.
Skinnebenene brune eller brunsorte. Kroppen kun meget utydeligt behåret	6. atérrimus.
7. Mindre, 3—3,5 mm. Hovedet c. så bredt som vingedækkerne, disse langs sømmen kun c. så lange som pronotum. Benene brunsorte, oftest med lysere lårrød	11. próditor.
Større, 4—6 mm, i modsat fald (St. fasciculatus) er hovedet betydeligt smallere end vingedækkerne og disse langs sømmen tydeligt længere end pronotum	8.
8. Benene sorte	9.
Benene helt eller delvis rødgyule eller brunlige...	14.
9. Vingedækkerne langs sømmen tydeligt længere end pronotum	10.
Vingedækkerne langs sømmen ikke eller næppe længere end pronotum.....	13.
10. Hovedet kun meget lidt, c. $\frac{1}{6}$, smallere end vingedækkerne. Længde 5—6 mm	11.

¹⁾ Jfr. endvidere oversigten nedenfor p. 168.

- Hovedet noget, c. $\frac{1}{4}$, smallere end vingedækkerne.
 Længde 3,5—4,8 mm 12.
11. Breder. Pronotum ikke eller næppe længere end bredt. Vingedækkerne tilsammen omtrent $\frac{1}{4}$ bredere end langs sømmen lange. Længde 5,5—6 mm 7. júno.
 Smallere. Pronotum lidt længere end bredt. Vingedækkerne tilsammen kun meget lidt bredere end langs sømmen lange. Længde 5—5,5 mm .. 8. áter.
12. Større, 4,2—4,8 mm. 1. bagfodsled c. $\frac{1}{2}$ gang længere end kloledet 9. longitársis.
 Mindre, 3,5—3,8 mm. 1. bagfodsled kun lidt længere end kloledet fasciculátus.
13. Større og bredere, 5,5—6 mm. Pronotums og vingedækkernes punktur kraftigt rynket calcarátus.
 Mindre og smallere, 4—5 mm. Pronotums og vingedækkernes punktur ikke tydeligt rynket
 10. excúbitor.
14. Vingedækkerne tilsammen omtrent $\frac{1}{2}$ gang bredere end pronotum, langs sømmen omtrent $\frac{1}{3}$ længere end pronotum. Kæbepalpernes 3. led brunt, benene brune eller brunsorte med lysere inderste lårhalvdel. Længde 4,5—4,6 mm 16. scrutátor.
 Vingedækkerne tilsammen kun c. $\frac{1}{3}$ bredere end pronotum, langs sømmen i det højeste c. $\frac{1}{6}$ længere end pronotum..... 15.
15. Pronotum langs midten af forranden med et ganske smalt, meget blankt parti, hvis punktur er betydeligt finere og mere spredt end pronotums punktur iøvrigt. Kæbepalpernes 3. led rødgult eller brunligt 14. rógeri.
 Pronotum uden noget sådant parti fortil..... 16.
16. Kæbepalperne rødgule. Længde 5—5,5 mm
 13. clavicórnis.
 Kæbepalpernes 3. led og oftest spidsen af 2. led brunlige..... 17.
17. Forkroppen blank, punkturen ret tæt, især på

vingedækkerne med blanke mellemrumsflader.
 Større, 4,5—5 mm 15. lustrátor.
 Forkroppen lidet blank, punkturen yderst tæt, så
 at mellemrummene overvejende er indskrænket
 til smalle rynker. Mindre, 4—4,2 mm 12. sylvéster.

Oversigt over hannerne til arterne nr. 7-16

(ensfarvede arter med midtkølet bagkrop).

1. 1.—4. bugled med en længdemidtkøl 7. júno.
 1.—4. bugled uden længdemidtkøl 2.
2. Bagskinnebenene bag midten med en knude
 (fig. 75 og 76)..... 3.
 Bagskinnebenene uden sådan knude 4.
3. 6. bugled fortil med 2 knuder 8. áter.
 6. bugled uden sådanne knuder calcarátus.
4. Baglårene indvendig med lang behåring..... 5.
 Baglårene uden lang behåring..... 7.
5. 5. bugleds indtryk i midten med en længdekøl
 15. lustrátor.
 5. bugleds indtryk uden midtkøl..... 6.
6. 1.—4. bugled simple. 5. bugleds indtryk lidet dybt,
 punkteret undtagen helt bagtil, sidekølene og
 bagrandens indbugtning svagere .. 13. clavicórnis.

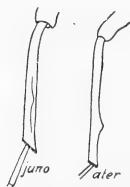

Fig. 75—76. Stenus. Venstre bagben, ♂.

- 4., oftest også 1.—3. bugled med glattet midtparti
 og lang sidebehåring. 5. bugleds indtryk dybt,
 spejlblankt, sidekølene og bagrandens indbugt-
 ning kraftigere 14. rógeri.

7. 4. bugled med et glat, på hver side kølformet be-
grænset midterindtryk. Baglårene indvendig nær
roden med en ganske lille, spids tand 9. longitársis.
4. bugled uden sidekøle. 8.
8. Baglårene indvendig nær roden med en slank, spids
tand 12. sylvéster.
Baglårene utandede 9.
9. 5. bugleds bagrand bagtil på hver side af indbugt-
ningen tandformet fremspringende..... 10.
5. bugleds bagrand ikke tandformet fremsprin-
gende..... 11.
10. 6. bugleds bagrand med en lidet dyb indbugtning.
5. bugleds indtryk ikke tydeligt kølformet be-
grænset på siderne 11. próditor.
6. bugleds bagrand dybt indskåret. 5. bugleds
indtryk på siderne tydeligt kølformet begrænset
16. scrutátor.
11. Mellemskinnebenets spidstorn kraftig og tydelig
10. excúbitor.
Mellemskinnebenets spidstorn yderst svag og
utydelig fasciculátus.

1. *St. biguttátus* L. Denne og de tre følgende arter er vore eneste plettede *Stenus*-arter og let kendelige fra hinanden ved de i oversigten nævnte kendemærker; en femte, plettet art, *St. kiesenwetteri*, der let adskilles ved ukantede bagkropsider og dybt tvelappet 4. fodled, er omtalt nedenfor p. 204 i underslægten *Hypostenus*. Slank, sort, ofte med ganske svagt metalskær, kæbepalpernes 1. led og 2. leds rod rødgule, vingedækkernes rødgule plet nærmest sømmen lidt mere end sideranden. Hovedet meget bredere end pronotum, bredt indtrykt mellem øjnene, ofte svagt midtkølet. Pronotum og vingedækkerne tæt og noget rynket punkterede, det første med en kort længdemidtfure. Bagkropsleddene ukølede. Længde 4,8—5 mm.

♂: 4. og 5. bugled bagtil i midten med et halvrundt, glattet parti, der er svagere på 4. led, kraftigere og fordybet

på 5. led, dette leds bagrand svagt, 6. bugleds bagrand dybt indbuet.

Ret almindelig (J, Ø) på åbne, sandede sø- og åbredder og på fugtige sand- og lerskrænter. Ofte løbende fremme i solskin.

2. *St. bipunctatus* Er. Nærstående til den foregående, men adskilt fra den ved kraftigere og bredere krop, lidt større plet, der er adskilt omtrent lige langt fra vingedækkets søm og siderand, helt sort 2. kæbepalpeled og tydeligere midtkølet pande. Længde 5—6 mm.

♂: Som den foregående, dog er 4. og 5. bugleds glattede partier meget svagere udprægede, på 4. led meget utydeligt, og 6. bugleds indbugtning dybere.

På lignende steder som den foregående (J, Ø, B), men mindre almindelig.

3. *St. gúttula* Müller. Slank, sort, hvert vingedække med en rødgul plet, kæbepalperne gule med brunligt 3. led, følehornene brunlige med mørkere rød, benene gule eller brun-gule, med sort lårspidshalvdel. Ligner iøvrigt *St. biguttatus*, men er lidt mindre og tydeligere hvidligt behåret, navnlig på bagkropssiderne. Pronotum uden midtfure, ofte med 2 glatte småbuler. Længde 4—4,5 mm.

♂: 5. og 6. bugleds bagrand svagt indbuet, 5. bugled med et fladt, glattet midterindtryk, der på hver side begrænses af lange, hvide, udstående hår.

Udbredt (J, Ø, B), men ikke almindelig. På lignende steder som de to foregående, navnlig ofte på sandede eller lerede havskrænter ved kildevæld, løbende fremme i solskin, undertiden sammen med *St. fossulatus*.

4. *St. bimaculátus* Gyll. Vor største art, kraftigt bygget. Sort, hvert vingedække med en rødgul plet, kæbepalperne gullige med brunligt 3. led, følehornene sorte eller brunlige, benene rødlig, knæene samt ofte skinnebensspidserne og fødderne mørkere. Hovedet bredere end pronotum, med 2

længdefurer mellem øjnene. Pronotum kraftigt og meget tæt, vingedækkerne kraftigt og tæt punkterede, det første med en kort længdemidtfure. Længde 6—7 mm.

♂: Lårene noget fortykkede, baglårene på undersiden langt behårede. Mellemskinnebenenes spids indvendig tandformet. 4. bugled med et glattet midtparti, der i midten og på hver side har en lille tand, bagranden svagt indbuet; 5. bugled i midten med et dybt, glattet indtryk, der i midten har en tand og på hver side begrænses af en høj, bagtil tandformet fremspringende køl, bagranden i midten ret dybt indbuet; 6. bugleds bagrand med en dyb midterindskæring, leddets rod med en lille midtertand (ofte skjult af 5. led).

Udbredt, men ikke almindelig (J, Ø, B). På fugtige, lerede skrænter eller sø- og åbredder. Ofte løbende fremme i solskin.

5. *St. fossulatus* Er. Adskilt fra alle gruppens følgende arter undtagen *St. aterrimus* ved de ukølede bagkropsled. Slank, sort, med tydelig, hvidlig, skinnende, især på vingedækkerne noget hvirvlet behåring, kæbepalperne gullige, 3. led ofte lidt mørkere mod spidsen, benene gullige, knæene og skinnebenenes spids og ofte fødderne mod spidsen mørke. Hovedet meget bredere end pronotum, omtrent så bredt som vingedækkerne, mellem øjnene indtrykt og med 2 pandefurer. Pronotum og de ret ujævne vingedækker meget tæt, noget rynket punkterede, det første uden midtfure. Længde 4,5—5 mm.

♂: 4. bugled med et meget svagt, 5. bugled med et dybere midterindtryk og med lang, udstående behåring langs indtrykkenes sider; 5. bugleds bagrand i midten indbuet, 6. bugleds bagrand med en ikke ret dyb indskæring.

Sjælden (J, Ø). Christiansdal ved Haderslev, Gravenshoved, Grejsdalen, Boller, Staksrode vest for Barrit, Marselisborg skrænt, Hobro; Middelfart, Møens klint, Stevns klint. På fugtige lerskrænter og i lergrave, løbende fremme i solskin, især på havskrænter ved kildevæld, ofte sammen med *Bem-bidier*, f. eks. *B. nitidulum* Marsh. og *stephensi* Crotch.

6. *St. aterrimus* Er. Adskilt fra alle gruppens følgende arter ved de ukølede bagkropsled. Sort, noget blank, kæbe-

palper, følehorn og ben brune, 1. og roden af 2. kæbepalpeled lysere, følehornsroden mørkere, lårene mod roden lysere. Hovedet betydeligt bredere end pronotum, mellem øjnene svagt indtrykt og med 2 svage pandefurer. Pronotum og de noget ujævne vingedækker tæt og ret kraftigt punkterede, det første med kort midtfure. Bagføddernes 1. led kun lidt (c. $\frac{1}{4}$) længere end kloleddet. Længde 4,5—5 mm.

♂: Bagskinnebenene med yderst fin og kort, mellemskinnebenene med endnu svagere og meget utydelig spidstorn. 5. bugleds bagrand yderst svagt, 6. bugleds tydeligt, men ikke ret dybt indbuget.

Sjælden (J, Ø). Nørholm skov, Thorsager, Lundby krat ved Ålborg; Falster, Nordsjælland (Gelsskov, Rudeskov, Donse, Strødam). Vor eneste virkeligt myrmecophile *Stenus*. Lever i tuerne af *Formica rufa* og dennes var. *pratensis*. April—juli, okt.—nov.

7. *St. júno* Fabr. Denne vor største og almindeligste af gruppens uplettede, sortbenede arter er kendetegnet ved ret lange vingedækker, bredt hoved og — sammen med *St. calcaratus* — hannens fortykkede lår. Kraftigt bygget, sort, lidet blank, kæbepalperne gule med mørkere spids. Panden mellem øjnene let nedtrykt og med to længdefurer. Pronotum og de noget ujævne vingedækker ret groft og meget tæt rynket-punkterede, det første ofte med en kort midtfure. Længde 5,5—6 mm.

♂: Lårene fortykkede, mellem- og bagskinnebenenes spids indvendig tandformet (fig. 70, p. 164), kortest på bagskinnebenene, disse yderligere bag midten med en knude indvendig på oversiden (fig. 75, p. 168). Mellembrystforlængelsen og bagbrystet samt baglårenes inderside mod roden langt behårede. 1.—5. bugled med en længdemidtkøl, 5. led bag kølen med et dybt udhulet, glattet, på siderne kølformet begrænset parti, bagranden med en rundet indskæring, 6. bugleds bagrand dybt indskåret.

Almindelig på fugtig bund (J, Ø, B).

8. St. áter Mann. Nærstående til den foregående, men adskilt fra den ved de i oversigten nævnte kendemærker — navnlig som regel straks kendelig ved den betydeligt smallere krop — samt ved, at pandefurerne er svagere, pronotum tydeligere og længere midtfuret, vingedækkerne mere jævne og hannens sekundære kønsmærker anderledes formede. Længde 5—5,5 mm.

♂: Lårene ganske svagt fortykkede, mellemskinnebenene med kort og fin spidstorn, bagskinnebenene bag midten indvendig med en kraftig knude (fig. 76, p. 168), 4. bugled med et svagere, 5. bugled med et dybt, glattet midterindtryk og med lang behåring langs indtrykkens sider, der på 5. led er ophøjet som en skarp, bagtil tandformet fremspringende køl; 5. bugleds bagrand indbuet; 6. bugled med et glattet midtparti og fortil med to små, spidse knuder, dets bagrand dybt indskåret.

Sjælden og stedegen (Ø, B). Af findesteder kan anføres: Odense; Mogenstrup (i antal $9\text{--}11/8$), Fortunens Indelukke; Onsbæk. Den foretrækker høj, tør, solbeskinnethed, gruset bund, hvor den findes under sten eller ved planterødder.

[St. calcarátus Scriba. Nærstående til St. juno, men let kendelig fra den ved kraftigere bygning, lidt bredere hoved, betydeligt kortere og lidt fladere vingedækker og andre sekundære kønsmærker hos hannen. Længde 5,5—6 mm.

♂: Benene, mellem- og bagbrystet omtrent som hos St. juno. Bugen med et glat, bagud bredere og dybere midtparti, der på 3.—5. bugled langs siderne er begrænset af lange hår og af en bagud kraftigere køl, som springer tandformet frem over 5. ledes bagrand; 4. og 5. led med lidt indbuet, 6. led med dybt indskåret bagrand.

Denne art, der bl. a. er fundet i Hamburg-egnen og i Vestergötland, kunne muligvis træffes også hos os. Den lever på fugtig bund og er i Sverige fundet i antal i opskyl ved Göta elv.]

9. St. longitársis Thoms. Nærstående til St. ater, men let kendelig fra den ved tydeligt smallere hoved, kortere

pronotum, der kun er c. så langt som bredt, lidt ringere størrelse og andre sekundære kønsmærker hos hannen. Længde 4,2—4,8 mm.

♂: Baglårerne indvendig nær roden med en ganske lille, spids tand. Mellem- og bagskinnebenene med meget kort og fin spidstorn. Bagbrystet let indtrykt og langt behåret. 4. og 5. bugled i midten med et udhulet og glattet indtryk, på siderne begrænset af en køl, som bagtil er tandformet fremstående, bagranden indbuet; disse karakterer er stærkest udpræget på 5. led; 6. bugled fortil med 2 meget små og svage længdeknuder, dets bagrand i midten indskåret.

Sjældnen (J, Ø, B). Esbjerg-egnen, Skanderborg sø, Pindstrup tørvemose (på meget fugtig, planteklædt tørvebund, lige ved vandkanten, i antal $\frac{30}{6}$), Skørping, Vestbjerg og Hunetorp hede i Vendsyssel; Svendborg, Odense, Gedser, stranden øst for Vallensbæk, Lyngby mose, Strødam, Hillerød; Bornholm. På fugtig hede- og mosebund.

[*St. fasciculátus* J. Sahlb. Nærstående til *St. longitarsis*, men adskilt fra den ved de i oversigten nævnte kendemærker samt ved lidt tydeligere pandefurer, lidt kortere fødder og andre sekundære kønsmærker hos hannen. Længde 3,5—3,8 mm.

♂: Mellem- og bagskinnebenene indvendig med meget kort og fin, meget utydelig spidstorn. Bagbrystet let indtrykt, spredt, langt behåret. 5. bugled med et lidet dybt, punkteret, mod siderne langt, udstående behåret indtryk, 6. bugleds bagrand indskåret.

Denne art, der bl. a. er fundet i Bohuslen og Sydnorge, kunne muligvis træffes også hos os. I Sverige er den fundet på sandede elv- og søbredder og i tørvemos (*Sphagnum*.)]

10. *St. excúbitor* Er. ab. *gállicus* Fauvel. Adskilt fra *St. calcaratus* ved mindre og betydeligt smallere krop og fra de andre forannævnte ensfarvede, sortbenede arter ved mere ligebred form, korte, i forhold til pronotum ret smalle vingedækker og ikke så tydeligt rynket punktur på forkroppen. Sort, kæbepalperne sortbrune, 1. led og 2. leds rod gullig.

Hovedet ikke eller kun ganske lidt (højest c. $\frac{1}{9}$) smallere end vingedækkerne, mellem øjnene kun svagt nedtrykt, med to tydelige pandefurer. Pronotum rigeligt så bredt som langt, tæt og ret kraftigt punkteret, uden eller med svag og kort midtfure. Vingedækkerne kun c. $\frac{1}{3}$ bredere end pronotum, tæt og kraftigt punkterede, omtrent jævne. Bagkroppen lidt finere og mindre tæt punkteret end hos *St. ater* og *longitarsis*. Længde 4—5 mm.

♂: Bagbenenes hoftering bagtil fint tandformet tilspidset og ragende et ganske lille stykke frem over lårroden. Mellemskinnebenene med kort spidstorn. 5. bugled i midten med et fladt, bagud glattet indtryk, på siderne begrænset af to bagud divergerende fine køle, der ikke bagtil er tandformede og ikke når helt ud til leddets bagrand, denne indbuet; 6. bugleds bagrand indskåret.

Meget sjælden (*J.*). Skørping (2 stkr. på skovbund under fugtigt kvas), Højkol (2 stkr., $\frac{16}{10}$), Dronninglund storskov (nogle stkr., $\frac{19-24}{7}$). På de to sidstnævnte lokaliteter er arten taget på høj, sydvendt, åben eller lidet overskygget, sandet bund, under store lyngbuske. I udlandet er den bl. a. fundet på fugtig, skygget skovbund.

11. *St. próditor* Er. Gruppens mindste art, let kendelig ved størrelsen, bredt hoved med dybe pandefurer, korte vingedækker og benenes farve. Sort, noget blank, følehornene undertiden brunlige, kæbepalperne brune, lysere mod roden, benene brunsorte, lårenes rodhalvdel oftest brunrød. Pronotum c. så langt som bredt, tæt og kraftigt punkteret, som regel uden tydelig midtfure. Vingedækkerne ret smalle, omtrent jævne, tæt og kraftigt punkterede. Længde 3—3,5 mm.

♂: Lårene ganske svagt fortykkede, mellemskinnebenene med meget kort og fin, bagskinnebenene med en endnu svagere, meget utydelig spidstorn. 5. bugled bagtil i midten ganske svagt nedtrykt og glattet, bagranden med en bred indbugtning, der på hver side er begrænset af en stumpvinklet tand, 6. bugleds bagrand med en smallere indbugtning.

Sjælden og stedegen (*J.*, *Ø.*, *B.*). Fanø, Esbjerg, Nørholm, Bygholm, Matstrup, Silkeborg vesterskov, Nørre Vosborg,

Randers, Ræbild, Brønderslev; Odense, Holte-egnen, Strandmøllen, Bøllemosen, Hillerød; Bornholm. På eng- og mosebund, især i fugtigt mos.

12. St. sylvéster Er. Tydeligt større og bredere og med svagere pandefurer end den foregående og tydeligt mindre og med noget kortere fødder end de følgende. Sort, lidet blank, følehornene undertiden brunlige, kæbepalperne brun-gule med brunligt 3. led, benene brungule eller brunlige, lårene mørkere mod spidsen. Hovedet ganske lidt smallere end vingedækkerne, mellem øjnene svagt indtrykt og med to svage længdefurer. Pronotum c. så langt som bredt, med en svag, kort midtfure. Vingedækkerne lidt ujævne, langs sømmen kun meget lidt længere end pronotum. 1. bagfodsled kun c. $\frac{1}{3}$ længere end kloledet. Længde 4—4,2 mm.

♂: Lårene lidt fortykkede, baglårene indvendig nær roden med en slank, spids tand, mellemskinnebenene med en lille, spidstorn. Bagbrystet fladtrykt, tyndt langhåret. 4. bugled i midten bagtil glattet, bagranden yderst svagt indbuet, siderne med lange hår, 5. bugled i midten bredt udhulet og glattet, på siderne fint kølet og langt behåret, kølene ved den i midten indbuede bagrand tandformet fremstående, 6. bugled ad midten glat, bagranden temmelig dybt indskåret.

Meget sjælden (J, Ø). Skoven ved Nim; Odense, Rådmandshaven ved Næstved, Slagelse, Boserup. I fugtigt løv ved skovsøer og i opskyl på engbund; også i bundrester af høstakke.

13. St. clavicórnis Scop. (fig. 23, p. 25). Den største og almindeligste af gruppens ensfarvede, lysbenede arter. Iøvrigt kendetegnet ved kraftig bygning, lidet blank forkrop, gule kæbepalper og hannens sekundære kønsmærker. Sort, følehornene ofte delvis brunlige, kæbepalperne ensfarvet gule, benene rødgule, med mørkere knæ og fødder. Forkroppen kraftigt og meget tæt, noget rynket punkteret. Hovedet ganske lidt smallere end vingedækkerne, mellem øjnene let nedtrykt og med to tydelige pandefurer. Pronotum c. så langt som bredt, ofte med svagt antydet, kort midtfure. Vingedækkerne

kun lidt ujævne, langs sømmen rigeligt så lange som pronotum. Bagkroppen ret kraftigt og tæt, bagtil finere punkteret. 1. bagfodsled c. dobbelt så langt som kloleddet. Længde 5—5,5 mm.

♂: Lårene noget fortykkede, baglårene indvendig langhårede, mellemskinnebenene med kort, bagskinnebenene med yderst kort spidstorn. Mellembrystforlængelsen og et fladtrykt midtparti på bagbrystet langt behårede. 5. bugled med et bredt, kun helt bagtil upunkteret, på siderne bagtil kølet og langhåret indtryk, kølene kort tandformet fremstående ved bagranden, denne fladt indbuet; 6. bugled ad midten glattet, bagranden ret dybt indskåret.

Almindelig (J, Ø, B). På fugtig mark- og skovbund.

14. St. rógeri Kr. (próvidus Joh.). Meget nærstående til den foregående, men adskilt fra den ved gennemsnitligt ganske lidt ringere størrelse, lidt smallere krop, lidt mere blank forkrop, idet pronotums og navnlig vingedækkernes punktur er lidt mere uregelmæssig og hist og her lader plads åben for små, blanke mellemrum, lidt mindre tæt punktur på bagkroppen og afvigende sekundære kønsmærker hos hannen. Endvidere er pronotum hyppigst noget tydeligere og længere midtfuret (jfr. om punkturen fortil oversigten under nr. 15), vingedækkerne langs sømmen i det højeste så lange som pronotum og lårenes mørke spidsfarve lidt mere udbredt. Skinnebets og fødders farve noget varierende, kæbepalperne enten helt gule eller med noget mørkere 3. led. Længde 5—5,2 mm.

♂: Ben og bryst omtrent som hos den foregående, bagskinnebenenes spidstorn yderst svag og utydelig. 5. bugleds indtryk er meget dybere, upunkteret og spejlblankt, sidekølene meget kraftigere og bagtil stærkere tandformede, bagranden betydeligt dybere indbugtet. Også de forreste bugled er langs midten mere eller mindre tydeligt glattede og på hver side langt behårede.

Udbredt, men ikke almindelig (J, Ø, B). På fugtig bund, oftest i løv og mos ved bredden af moser og vandhuller i skove.

15. *St. lustrátor* Er. Meget nærstående til *St. rogeri*, men adskilt fra den ved gennemsnitligt ganske lidt ringere størrelse, blankere forkrop, lidt mindre tæt punkterede vingedækker, der langs sømmen er lidt længere end pronotum, brunt 3. kæbepalpeled og afvigende sekundære kønsmærker hos hannen (jfr. endvidere om pronotums punktur fortil oversigten under nr. 15, p. 167). Fra *St. clavicornis* kendes den let ved smallere form, blankere forkrop, mindre tæt punktur på vingedækker og bagkrop, mørkere 3. kæbepalpeled og hannens kønsmærker. Længde 4,5—5 mm.

♂: Afviger fra *St. rogeri* ved, at lårene er lidt mindre stærkt udvidede, mellemskinnebenenes spidstorn længere, bag-skinnebenene uden spidstorn, 5. bugleds indtryk i midten med en lille længdekøl, dets sidekøle ubehårede, bagud jævnt nedfaldende og ikke tandformet fremstående og dets bagrand stumpvinklet indbuet. Bagbenenes hoftering omtrent som hos *St. excubitor*.

Sjælden og stedegen (J, Ø). Draved skov, Esbjerg, Skørping skov; Søholt (Lolland), Korsør, Boserup, Lyngby mose, Malmmosen, Bøllemosen o. fl. st. i Nordsjælland. I løv og mos ved bredden af skovmoser og -vandhuller.

16. *St. scrutátor* Er. Nærstående til de tre foregående arter, men adskilt fra dem ved længere og i forhold til hoved og pronotum bredere vingedækker (jfr. oversigten under nr. 14), gennemgående mørkere ben, finere og tættere punktur på 5. og 6. frie rygled og afvigende sekundære kønsmærker hos hannen, fra *St. clavicornis* yderligere ved mørkere kæbepalper og ringere størrelse. Sort, kæbepalperne gullige, 2. leds spids og 3. led brune, benene brune eller brunsorte, lårenes inderhalvdel brunrød eller brungul. Hovedet tydeligt, omtrent $\frac{1}{5}$ smallere end vingedækkerne. Pronotum undertiden med antydet, forkortet midtfure. Vingedækkerne noget ujævne, punkturen lidt tættere end hos *St. lustrator*. Bagkroppens punktur fortil ret kraftig og tæt, lidt tættere end hos de to foregående. Længde 4,5—4,6 mm.

♂: Lårene næppe fortykkede, baglårene ikke langt be-

hårede, mellemskinnebenene med en kort spidstorn. Bagbrystet uden tydelig, lang behåring. 5. bugled med et bredt, glattet, på hver side kølformet begrænset indtryk, kølene bagtil tandformet fremstående, kun sparsomt langhårede, bagranden bredt og ret dybt indbugtet, 6. bugleds bagrand dybt indskåret.

Af denne overalt meget sjældne art kendes kun 4 danske eksemplarer, sigtet i fugtige grøfter og af opskyl på engbund ved Arresøs nordende, nær Tisvilde hegn, $\frac{7}{10}$ 1910 og $\frac{9}{4}$ 1911.

2. underslægt *Néstus* Rey.

4. fodled enten simpelt og ikke bredere end 2. eller 3. led (fig. 66, p. 164) eller (*St. argus*, *humilis* og *carbonarius*) ganske svagt tvelappet og da ganske lidt bredere end 2. og 3. led (fig. 67 og 68, p. 164); bagfødderne meget kortere end bagskinnebenet, deres 1. led c. så langt som eller lidt længere end kloleddet (fig. 66—68). Bagkroppens sider tydeligt kantede (fig. 79, p. 192), hos *St. argus* og *fuscipes* dog fint eller meget fint.

De sekundære kønsmærker på bugleddene er hos denne gruppes arter lidet differentierede. Derimod er det af betydning for bestemmelsen at bemærke, at hannen hos nogle arter (f. eks. *St. boops*, *incrassatus* og *carbonarius*) har spidstorn både på mellem- og bagskinneben, hos andre (*St. melanarius* og *glabellus*) kun på bagskinnebenene, og endelig hos andre arter (f. eks. *St. canaliculatus*, *nitens*, *atratus* og *melanopus*) helt mangler spidstorne.

Oversigt over arterne.

1. Bagkroppen ikke påfaldende kort eller særlig stærkt tilspidset. Længde 2,5—4,5 mm 2.
 Bagkroppen kort, stærkt tilspidset (fig. 79, p. 192).
 1.—3. frie rygled ukølede eller med en kort længdemidtkøl fortil. Længde 1,7—2,5 mm . . . 20.
2. Bagkroppens 1.—3. frie rygled ved roden med 4 korte (hos *St. morio* undertiden utydelige) længdekøle 3.
 Bagkroppens 1.—3. frie rygled ved roden med en tydelig længdemidtkøl 18.
3. Kæbepalperne helt sorte. Vingedækker og bagkrop med iøjnefaldende, hvirvlet, sølvhvid behåring. Benene sorte. ♂: mellem- og bagskinneben med spidstorn 4.
 Kæbepalpernes rod gul eller brunrød. Behåringen normal, ofte utydelig 5.
4. Større, 4—4,5 mm *palpósus*.
 Mindre, 3,5—3,8 mm *zurális*.
5. Panden mellem øjnene bredt indtrykt, dens midtparti (mellem to svage længdefurer) ligger lavere end øjnenes inderrand. Længde 3—3,6 mm. ♂: Mellem- og bagskinneben med spidstorn 6.
 Panden mellem øjnene ikke bredt indtrykt, men ofte med 2 længdefurer, dens midtparti ligger ikke lavere end øjnenes inderrand 7.
6. Vingedækkerne langs sømmen tydeligt længere end pronotum, bagud ikke tydeligt udvidede 21. *mório*.
 Vingedækkerne langs sømmen kun ganske lidt længere end pronotum, bagud tydeligt udvidede
 25. *silesiacus*.
7. Lår og skinneben sorte eller brunsorte 8.
 Lår eller skinneben rødlig eller brune. Længde 2,5—3,5 mm. ♂: skinnebenene uden spidstorn. 15.
8. Vingedækkerne næsten $\frac{1}{2}$ gang bredere end hovedet, dette næppe bredere end pronotum.

- Længde 3,5—4 mm. ♂: Mellem- og bagskinneben med spidstorn 18. *incrassátus*.
 Vingedækkerne ikke nær $\frac{1}{2}$ gang bredere end hovedet 9.
9. Hovedet kun rigeligt så bredt som pronotum, med dybe pandefurer. Forkroppen meget blank, uden mikroskulptur, meget kraftigt, men ikke tæt punkteret. Længde 3—3,5 mm. ♂: skinnebenene uden spidstorn 24. *melanópus*.
 Hovedet tydeligt bredere end pronotum, uden eller med svage pandefurer 10.
10. Panden flad, uden tydelige længdefurer. Pronotum med ret skarp, som regel gennemgående midtfure (ses bedst fra siden), Længde 3,5—4 mm. ♂: skinnebenene uden spidstorn 11.
 Panden med to tydelige længdefurer og mellem disse et let hævet midtparti, i modsat fald pronotum uden midtfure 12.
11. Forkroppen ret mat. Pronotum c. så langt som bredt 19. *canaliculátus*.
 Forkroppen blank. Pronotum lidt længere end bredt 20. *nitens*.
12. 4. fodled svagt tvelappet (fig. 67, p. 164) .. 29. *árgus*.
 4. fodled simpelt (fig. 66, p. 164) 13.
13. Større, 3,5—4 mm. Pronotum oftest med i hvert fald antydet midtfure. Forkroppen lidet blank. Vingedækkerne og 1.—3. frie bagkropsled fint mikrochagrinerede. ♂: mellem- og bagskinneben med spidstorn 17. *bóops*.
 Mindre, 2,5—3,3 mm. Pronotum uden midtfure. Vingedækkerne og 1.—3. frie bagkropsled ikke eller kun yderst svagt og utydeligt mikrochagrinerede. ♂: mellemskinnebenene uden spidstorn 14.
- 14¹⁾. Bagkroppen fortil ret fint punkteret. Pronotum

¹⁾ Jfr. også *St. vafellus*, der undertiden har meget mørke ben, se nedenfor p. 190.

- rigeligt så langt som bredt. Længde 2,8—3,3 mm.
 ♂: bagskinnebenene med spidstorn 22. melanárius.
 Bagkroppen fortil ret kraftigt punkteret. Pronotum
 rigeligt så bredt som langt. Længde 2,5—3 mm.
 ♂: bagskinnebenene uden spidstorn .. 23. atrátulus.
15. 4. fodled svagt tvelappet (fig. 67, p. 164) .. 29. árgus.
 4. fodled simpelt..... 16.
16. Bagkroppens sider påfaldende fint kantede, især
 hos ♂. Vingedækkerne langs sømmen ikke læn-
 gere end pronotum 28. fúscipes.
 Bagkroppens sider ikke særlig fint kantede. Vinge-
 dækkerne langs sømmen længere end pronotum 17.
17. Hovedet c. så bredt som vingedækkerne, disse
 langs sømmen over $\frac{1}{4}$ længere end pronotum,
 bagved ikke tydeligt udvidede. Benene brunrøde
 26. cáutus.
- Hovedet lidt smallere end vingedækkerne, disse
 langs sømmen kun omtrent $\frac{1}{4}$ længere end pro-
 notum, bagud tydeligt udvidede. Benene oftest
 brune 27. vaféllus.
18. Vingedækkerne langs sømmen højst så lange som
 pronotum. Benene røde eller brunrøde 30. húmilis.
 Vingedækkerne langs sømmen tydeligt længere end
 pronotum. Benene sorte eller sortbrune..... 19.
19. 4. fodled svagt tvelappet (fig. 68, p. 164)
 31. carbonárius.
 4. fodled simpelt 32. glabéllus.
20. Pandefurerne dybe (fig. 79, p. 192). 1.—3. frie
 bagkropsled uden køle..... 21.
 Pandefurerne flade. 1.—3. frie bagkropsled med en
 (hos *St. pumilio* undertiden utydelig) midtkøl 23.
21. Vingedækkerne ujævne (fig. 79, p. 192). Benene
 oftest omtrent helt sorte 33. pusíllus.
 Vingedækkerne jævne. Benene oftest delvis brune
 eller brunrøde 22.
22. ♂: Penis mod spidsen noget tilsmalnet (fig. 80,
 p. 193) 34. declarátus.

- ♂: Penis ikke tilsmalnet mod spidsen, denne meget bred (fig. 81, p. 193) 35. *simillimus*.
 23. Mindre, 1,7—2 mm. Benene oftest brunrøde eller mørkere 37. *pumilio*.
 Større, 2—2,4 mm. Benene rødlige ... 36. *circuláris*.

[*St. palpósus* Zett. (*argentéllus* Thoms., Joh.). Denne og den følgende art adskiller sig fra alle gruppens andre arter ved helt sorte kæbepalper og øjnefaldende, sølvhvid, hvirvlet behåring på vingedækker og bagkrop. Mat sort. Hovedet lidt smallere end vingedækkerne, mellem øjnene ganske svagt nedtrykt og med to lidet dybe pandefurer. Pronotum og vingedækker meget tæt rynket-punkterede, pronotum bredest foran midten, rigeligt så langt som bredt, med kort og ret svag midtfure. Vingedækkerne langs sømmen rigeligt så lange som pronotum. Længde 4—4,5 mm.

♂: Mellem- og bagskinnebenene med meget lille spidstorn. 5. og 6. bugleds bagrand noget indbuet, 5. led foran indbugtningen let nedtrykt.

Denne art, der bl. a. er fundet i Skåne (ved Ringsøen) og i Hamburg-egnen, kunne muligvis træffes også hos os. Den er i Tyskland truffet løbende i antal i solskin på sandede og slammede bredder af større indsøer og i Sverige på sandede elv- og søbredder.

St. rurális Er. Meget nærstående til den foregående, men adskilt fra den ved lidt ringere størrelse, forholdsvis lidt smallere hoved og nær midten bredest pronotum. Længde 3,5—3,8 mm.

Denne art, der bl. a. er fundet i Sydnorge, kunne måske, omend mindre sandsynligt end den foregående, træffes også hos os. Den angives især at leve på sandede flodbredder.]

17. *St. bóops* Ljungh (*buphthálmus* Grav., Ganglb., Joh.). Den almindeligste art i gruppen, Blandt gruppens større, sortbenede arter med 4 køle på de forreste bagkropsled karakteriseret ved, at forkroppen er meget tæt, oftest noget

rynket-punkteret og kun lidet blank, hovedet kun lidt smallere end vingedækkerne, uden bredt indtryk mellem øjnene og med ret svage længdefurer, pronotum højst med kort midtfure, vingedækkerne langs sømmen kun lidt længere end pronotum og hannens mellem- og bagskinneben forsynede med spidstorn. Sort, kæbepalpernes rodled gulligt. Hovedet med lidet dybe pandefurer. Pronotum rigeligt så langt som bredt, bredest lidt foran midten. Vingedækkerne omtrent jævne. Bagkroppen fortil temmelig tæt, ikke ret kraftigt punkteret. Længde 3,5—4 mm.

♂: Lårene svagt fortykkede, mellem- og bagskinnebenene med spidstorn (fig. 66). 6. bugleds bagrand bredt og svagt indbuet.

Blandt de større, sortbenede arter i gruppen med torn på hannens mellem- og bagskinneben kendes arten fra *St. incrasatus* ved meget bredere hoved og meget smallere vingedækker, fra *St. morio* ved de nedenfor under denne art anførte skelnemærker og fra *St. carbonarius* ved firkelede bagkropsled og simpelt 4. fodled.

Meget almindelig (J, Ø, B). På fugtig bund.

18. *St. incrasatus* Er. Meget let kendelig fra de nærmestående arter ved det lille hoved, der næppe er bredere end pronotum, og de store vingedækker, der er næsten $\frac{1}{2}$ gang bredere end hovedet, og langs sømmen c. $\frac{1}{3}$ længere end pronotum. Sort, forkroppen lidet blank, meget tæt punkteret, kæbepalpernes rodled gulligt. Panden ikke indtrykt, pandefurerne ret svage. Pronotum c. så langt som bredt, uden midtfure. Bagkroppens punktur lidet kraftig og lidet tæt. Længde 3,5—4 mm.

♂: Mellem- og bagskinnebenene med spidstorn. Bagbrystet bagtil i midten med en kort køl. Bagranden af 5. bugled yderst svagt, af 6. bugled tydeligt indbuet.

Temmelig sjælden (J, Ø, B). Bryrup, Pinstrup mose; Ristinge, Ærø, Sorø, Langtved, stranden øst for Vallensbæk, Vesterfælle, Amager, Fuglesangssø, Tissø; Onsbæk, Rø (på stranden). På fugtige sø- og mosebredder og under tang på stranden.

19. *St. canaliculatus* Gyll. Let kendelig fra den følgende bl. a. ved meget mattere og tættere punkteret forkrop og fra de andre nærstående arter ved, at panden er flad, både uden bredt indtryk og uden længdefurer, at pronotums midtfure som regel er gennemgående (ses bedst fra siden), og at forkroppen er ret mat og forholdsvis tydeligt, hvidligt behåret. Sort, kæbepalpernes rod gullig. Forkroppen meget tæt, ikke udpræget rynket-punkteret. Hovedet noget bredere end pronotum og tydeligt smallere end vingedækkerne. Pronotum c. så langt som bredt. Vingedækkerne omtrent jævne, langs sømmen tydeligt længere end pronotum. Bagkroppen fortil tæt og ikke særlig kraftigt punkteret. Længde 3,5—4 mm.

♂: Skinnebenene uden spidstorn. 6. bugleds bagrand let indbuet.

Ret almindelig (J, Ø). Ved sø- og åbredder, på fugtig mose- og skovbund og på strandbredder.

20. *St. nitens* Steph. Ligesom den foregående udmærket ved flad pande uden tydeligt indtryk eller længdefurer og oftest gennemgående, set fra siden tydelig midtfure på pronotum og iøvrigt kendetegnet ved blank forkrop, groft og ikke meget tæt punkteret pronotum og vingedækker med blanke, ikke synligt mikrochagrinerede flader mellem punkterne og ret slank bygning. Sort, blank, oversiden uden synlig mikrochagrinering, kæbepalperne mod roden lysere. Hovedet betydeligt bredere end pronotum og kun meget lidt smallere end vingedækkerne, disse langs sømmen kun lidt længere end pronotum. Bagkroppen fortil ret fint og især langs midten lidet tæt punkteret. Følehornene længere end hos den foregående. Længde 3,5—4 mm.

♂: Skinnebenene uden spidstorn. 5. bugled bagtil lidt fladtrykt, bagranden yderst svagt indbuet, 6. bugleds bagrand tydeligt indbuet.

Udbredt, men temmelig sjælden. Kollund, Esbjerg, Horsens nørrestrand, Århus, Gravlev enge; Odense, Falster, mose ved Korsør, Kagsmose, Lyngby mose, Kollemose og flere andre nordsjællandske moser. Især i opskyl ved moser og enge.

21. *St. mório* Grav. Adskilt fra de nærstående arter ved, at panden mellem øjnene er bredt nedtrykt, så at midtpartiet (mellem de svage længdefurer) ligger lavere end øjnenes inder- rand, og at bagkropsleddenes køle er meget korte eller endog utydelige. Ligner iøvrigt *St. boops*, men afviger fra den ved, at forkroppen som regel er noget tydeligere behåret, pronotum og vingedækkerne oftest noget mindre tæt og ikke udpræget rynket-punkterede, at vingedækkerne langs sømmen er tyde- ligt, som regel over $\frac{1}{4}$, længere end pronotum, og at fødderne er ganske lidt slankere og længere. Pronotum uden midtfure. Vingedækkerne snart næppe, snart noget ujævne. Længde 3—3,6 mm.

♂: Mellem- og bagskinnebenene med spidstorn (oftest lidt kraftigere end hos *St. boops*). 6. bugleds bagrand i midten med en indbugtning, der er dybere end hos *St. boops*; 5. bug- leds bagrand yderst svagt indbuet, foran indbugtningen er leddet yderst svagt og utydeligt fladtrykt og ganske lidt tættere punkteret og behåret (5. bugleds karakterer lidet ud- prægede og ofte utydelige).

Arten varierer stærkt i form, punktur og behåring; under- tiden er lårene brunlige. Pandens bygning og de korte eller utydelige bagkropskøle gør dog som regel arten sikkert kendelig. Eksemplarer med brunlige lår kendes fra *St. sile- siacus*, der har en lignende pandebygning, ved længere, i for- hold til pronotum lidt bredere, bagud ikke tydeligt udvidede vingedækker.

Meget sjælden (J, Ø, B). Esbjerg østre strand (1 stk., $\frac{25}{6}$), Kelstrup strand ved Haderslev (1 stk. på halvfugtig ler- skrænt sammen med *Limnichus pygmaeus* St., $\frac{4}{7}$), Ulfslyst ved Haderslev (1 stk. ved et vandhul, april), Gravenshoved (1 stk., $\frac{15}{7}$), stranden ved Frederikshavn (1 stk.), Thurø rev (1 stk., $\frac{16}{5}$ 1948); Bornholm. Den er i Norge fundet ved elvbredder og i Sverige oftest på sumpet bund ved vandsteder.

22. *St. melanárius* Steph. Nærstående til *St. boops*, men adskilt fra den ved tydeligt ringere størrelse, lidt længere vingedækker, ikke mikrochagrinerede 1.—3. frie bagkropsled og simple mellemskinneben hos hannen. Hovedet er tydeligt

smallere end vingedækkerne, pandefurerne svage eller meget svage. Pronotum rigeligt så langt som bredt, uden midtfure. Vingedækkerne langs sømmen tydeligt — c. $\frac{1}{4}$ — $\frac{1}{3}$ — længere end pronotum, lidt ujævne, i bunden yderst svagt mikrochagrinerede, punkturen tæt, især langs sømmen noget længderynket. Bagkroppen fortil ret fint og langs midten lidet tæt punkteret. Længde 2,8—3,3 mm.

♂: Bagskinnebenene med ganske lille spidstorn. 6. bugleds bagrand let indbuet.

Bortset fra *St. glabellus*, fra hvilken *St. melanarius* er let kendelig bl. a. ved firkølede bagkropsled, er *St. melanarius* den eneste art i gruppen, hvis han har spidstorn på bag-, men ikke på mellemskinnebenene.

Fra *St. canaliculatus* og *nitens* adskilles *St. melanarius* let ved manglende midtfure på pronotum og tydeligt ringere størrelse, og fra *St. morio* ved, at panden ikke er indtrykt, så at midtpartiet ikke ligger lavere end øjnenes inderrand, at forkroppen er tyndere og utydeligere behåret, at bagkropsleddenes køle er tydeligere og de tre første frie led ikke mikrochagrinerede, og at fødderne er lidt kortere.

Temmelig sjælden (J, Ø). Kegnæs, Esbjerg, Fanø, Skanderborg sø, Ry, Randers, Rebild, Ålborg; Odense, Hildesvig ved Guldborg L., København, Malmmosen, Rudeskov, Eremitagesletten (det flade vandhul), Hillerød. Ved sø- og mosebredder i løv, opskyl og mos; undertiden talrig ved aftenketsning på bredvegetationen i juni.

23. *St. atrátulus* Er. Meget nærstående til den foregående, men adskilt fra den ved de i oversigten nævnte kendemærker samt ved, at følehornene er lidt kortere, at punkturen på pronotum og vingedækkerne er noget grovere, men ikke helt så tæt, så at der mellem punkterne er tydeligere, blanke flader, at vingedækkernes punktur nær sømmen ikke er tydeligt længderynket, og at deres bund ikke er synligt mikrochagrineret. Længde 2,5—3 mm.

♂: Skinnebenene uden spidstorn, 6. bugleds bagrand let indbuet.

Arten er mindre end nogen af de andre af gruppens sort-

benede arter, bortset fra arterne med kort og stærkt tilspidset ukolet eller midtkolet bagkrop.

Meget sjælden (J, Ø, B). Esbjerg, Skallingen, Bryrup, Ørnso, Agger, Klitmøller, Slettestrand; Gentofte (1 stk. i en have, sikkert tilfældigt); Rosmandebæk. I modsætning til de nærstående arter lever den på tør sandbund ved planterødder o. lign. Maj, aug.—okt.

24. *St. melanópus* Marsh. Let kendelig ved de i oversigten (under nr. 9) anførte kendetegn. Blankt sort, kæbepalpernes rodled lyst. Hovedet tydeligt smallere end vingedækkerne. Pronotum omtrent så langt som bredt, bagtil med en kort, men som regel ret dyb midtfure. Vingedækkerne langs sømmen omtrent $\frac{1}{4}$ længere end pronotum, noget ujævne. Bagkroppen fortil temmelig kraftigt punkteret. Længde 3—3,5 mm.

♂: Skinnebenene uden spidstorn. 6. bugleds bagrand let indbuet.

Sjælden (J, Ø). Esbjerg, Ålborg, Frederikshavn; Lolland, Falster, Utterslev mose. På åben, fugtig, især mudret bund ved åer og moser, også på fugtig brakvandsbund og på strandbredder.

25. *St. silesiacus* Benick (*negléctus* Gerh., Joh.). Adskilt fra de følgende fire arter, der ligeledes har firkølede bagkropsled og ikke helt sorte ben, ved svagt, men tydeligt indtrykt pande og lidt betydeligere størrelse og iøvrigt udmærket ved ret korte, bagud tydeligt udvidede vingedækker og torn på hannens mellem- og bagskinneben. Sort, kæbepalperne mod roden lysere, lårene brunrøde, brune eller sortbrune med mørkere spids. Oversiden mere eller mindre tydeligt mikrochagrineret, forkroppen kraftigt og tæt punkteret. Hovedet omtrent så bredt som vingedækkerne, pandefurerne svage. Pronotum c. så langt som bredt, uden midtfure. Vingedækkerne omtrent jævne. Bagkroppen forholdsvis bred, lidet kraftigt punkteret. Længde 3—3,5 mm.

♂: Som hos *St. morio*.

Om artens adskillelse fra *St. morio*, der har en lignende

pandebygning og også varierer noget i benenes farve, se foran p. 186.

Meget sjælden (J, Ø). Kollund, Vinten skov ved Horsens, Nim skov, Skanderborg sø; Brahetrolleborg, Langesø (Fyn). På fugtig bund ved søer og skovsumpe.

26. *St. cautus* Er. (*cautus* Benick, nec Ganglb., *vafellus* Thoms., Joh.). Denne og den følgende art adskilles fra grup-

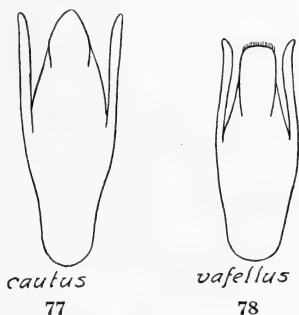

Fig. 77 og 78. *Stenus*. Hannens parringsorgan.

pens andre arter med firkølede bagkropsled og ikke sorte ben ved forkroppens manglende mikroskulptur. Sort, følehornene ofte brunlige, kæbepalperne brunlige, mod roden lysere, benene røde eller brunrøde. Forkroppen kraftigt og tæt punkteret. Panden ikke indtrykt, med to ret flade længdefurer. Pronotum rigeligt så bredt som langt, for- og bagtil stærkt tilsmalnet, uden midtfure. Vingedækkerne omtrent jævne. Bagkroppen lidet kraftigt punkteret. Længde 2,5—2,7 mm.

♂: 6. bugleds bagrand noget indbuet. Penis stærkt tilspidset, paramererne c. så lange som penis (fig. 77).

Temmelig almindelig (J, Ø). Især i opskyl i moser og enge.

27. *St. vafellus* Er. (*vafellus* Benick, Ganglb., subdepréssus Joh.). Yderst nærstående til den foregående, men

adskilt fra den ved de i oversigten nævnte kendemærker samt ved, at pronotums og vingedækkernes punktur er lidt grovere, at bagkroppen er lidt bredere og lidt tykkere sidekantet, at benene oftest er noget mørkere, og at hannens parringsorgan er anderledes formet. Længde 2,6—3 mm.

♂: 6. bugleds bagrand yderst svagt indbuet. Penisspidsen bredt afstudet, med en række korte randhår, paramererne lidt længere end penis (fig. 78).

Mørkenede eksemplarer adskilles fra *St. melanarius* og *atratus* bl. a. ved lysere kæbepalper, tydeligere pandefurer og bagud tydeligt udvidede vingedækker.

Arten har måske været overset herhjemme, men er antagelig meget sjældnere end den foregående (J, Ø). Randers; Frederiksberg (i kompost, maj), Ordrup og Klampenborg (i antal i gødning ved drivbænke, juni, aug.), Ravneholm (i en sandgrav, $20/5$). Arten lever sikkert fortrinsvis i kompostdynger.

28. *St. fuscipes* Grav. Den mindste af gruppens arter med firkølede bagkropsled og ikke sorte ben, let kendelig ved fint sidekantet bagkrop, fint mikrochagrineret forkrop, korte vingedækker og simpelt 4. fodled. Sort, kæbepalperne brunlige, mod roden lysere, benene brungule. Forkroppen kraftigt og tæt punkteret. Hovedet så bredt som vingedækkerne, panden ikke indtrykt, pandefurerne svage. Pronotum c. så langt som bredt, uden midtfure. Vingedækkerne lidt bredere end pronotum, omtrent jævne. Bagkroppens punktur ikke ret kraftig. Længde 2,3—2,5 mm.

♂: 6. bugleds bagrand let indbuet. Bagkroppens sidekantning endnu finere og svagere end hos ♀.

Udbredt, men ikke almindelig (J, Ø, B). Især i opskyl ved søer, moser og vandløb.

29. *St. árgus* Grav. Kendelig fra de nærstående arter ved det svagt tvelappede 4. fodled (fig. 67, p. 164). Iøvrigt nærbeslægtet med den foregående, men adskilt fra den ved, at vingedækkerne langs sømmen er tydeligt længere end pronotum, benene som regel noget mørkere og størrelsen lidt be-

tydeligere. Bagkroppens sidekantning er omtrent så fin som hos den foregående. Længde 2,8—3,5 mm.

♂: Som den foregående.

Kraftige eksemplarer med mørke lår er var. *austriacus* Bernh.

Udbredt, men ikke almindelig (J, Ø, B). Levevis som den foregående.

30. *St. húmilis* Er. Blandt arterne med midtkølede bagkropsled let kendelig ved de korte, bagud tydeligt udvidede vingedækker, de lyse ben med ganske svagt tvelappet 4. fodled og størrelsen. Uvinget. Sort, kæbepalperne brungule med mørkere 3. led, benene brunrøde eller brungule. Hovedet omtrent så bredt som vingedækkerne, med ret flade pandefurer. Pronotum c. så langt som bredt, kraftigt og meget tæt punkteret, uden midtfure. Vingedækkerne temmelig flade og omtrent jævne, kraftigt og yderst tæt rynket-punkterede, tilsammen næsten $\frac{1}{2}$ gang bredere end langs sømmen lange. Længde 2,8—3,5 mm.

♂: Mellem- og bagskinnebenene med fin spidstorn. 5. bugled med bredt og svagt, 6. bugled med smallere og dybere indbuet bagrand.

Temmelig almindelig (J, Ø). På fugtig bund i løv og opskyl, især i skovegne.

31. *St. carbonarius* Gyll. Let kendelig ved midtkølede bagkropsled og svagt tvelappet 4. fodled (fig. 68, p. 164). Sort, oversiden lidt blank, kæbepalpernes rod lys, benene undertiden sortbrune. Forkroppen kraftigt og tæt punkteret, fint og kort, lidet tydeligt behåret. Hovedet omtrent så bredt som vingedækkerne, med flade, men tydelige pandefurer. Pronotum c. eller rigeligt så bredt som langt, uden midtfure. Bagkroppen ret tæt punkteret. Længde 3—3,2 mm.

♂: Mellem- og bagskinnebenene med spidstorn (fig. 68, p. 164). 5. bugled med let, 6. bugled med dybere indbuet bagrand, 5. bugled foran indbugtningen let fladtrykt og lidt tættere behåret.

Temmelig almindelig (J, Ø, B). På fugtig mose- og engbund.

32. *St. glabellus* Thoms. Nærstående til den foregående, men let adskilt fra den ved simpelt 4. fodled, mattere, tættere punkteret overside, næsten helt nøgen forkrop og flad pande uden eller næsten uden antydning af pandefurer. Længde 2,8—3,2 mm.

Fig. 79. *Stenus pusillus* ♀.
× 18.

♂: Som den foregående, dog har kun bagskinnebenene spidstorn.

Hidtil kun fundet ved Lyngby sø (1 stk., marts 1910) og i Kollemosen og Malmosen ved Holte (i antal i fugtig mos, april, maj, okt.). I moser i fugtige mos- og græspuder, som rager op over vandet.

33. *St. pusillus* Steph. (fig. 79). Denne og de følgende arter i gruppen udmærker sig ved kort, stærkt tilspidset bagkrop, ukølede eller kun midtkølede forreste bag-

kropsled og ringe størrelse. Sort, kæbepalpernes rodled gulligt, benene undertiden brunlige. Forkroppen kraftigt og tæt punkteret. Hovedet c. $\frac{1}{5}$ bredere end pronotum, kun meget lidt smallere end vingedækkerne, med dybe pandefurer, adskilt af et ophøjet midtparti. Pronotum lidt bredere end langt, med stærkt rundede sider, overfladen noget ujævn, bagtil med to skrå, fremefter divergerende, oftest tydelige indtryk. Vingedækkerne langs sømmen $\frac{1}{4}$ — $\frac{1}{3}$ længere end pronotum, temmelig ujævne. Bagkropsleddene uden tydelige køle. Længde 2—2,5 mm.

♂: 6. bugleds bagrand ganske svagt indbuet. Penis stærkt tilspidset.

Almindelig (J, Ø, B). På fugtig bund, især i opskyl.

34. *St. declarátus* Er. (nánus auct. partim). Meget nærstående til den foregående, men adskilt fra den ved de i over-

sigten nævnte kendemærker samt ved, at hovedet som regel er lidt smallere i forhold til pronotum og til vingedækkerne, og at pronotums overflade er mere jævn. Længde 2—2,5 mm.

♂: 6. bugleds bagrand ganske svagt indbuet. Penis mod spidsen noget tilsmalnet, spidsen afstudet (fig. 80).

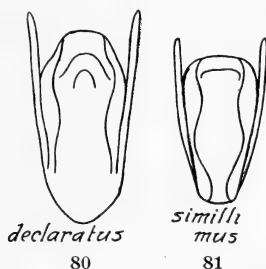

Fig. 80 og 81. Stenus. Hannens parringsorgan.

Arten har været sammenblandet med den følgende, men er antagelig almindelig (J, Ø). På fugtig bund, især i opskyl.

35. *St. simillimus* L. Benick (nå us auct. partim). Denne art står den foregående yderst nær og synes kun at kunne skelnes fra den for hannens vedkommende ved anderledes formet parringsorgan og lidt dybere og skarpere indbuet bagrand af 6. bugled. Længde 2—2,5 mm.

♂: 6. bugleds bagrand lidt dybere og skarpere indbuet. Penis mod spidsen ikke tilsmalnet, spidsen meget bredt afstudet (fig. 81).

Arten har været sammenblandet med den foregående, men er antagelig almindelig. Eksemplarer foreligger fra Lejre og Bøllemosen. På fugtig bund, især i opskyl.

36. *St. circularis* Grav. Let kendelig fra de 3 foregående arter ved de lyse ben, de midtkølede bagkropsled og de svage pandefurer. Sort, følehorn, kæbepalper og ben rødgule, de førstes spids og knæene mørkere. Forkroppen kraftigt og

meget tæt punkteret. Hovedet lidt smallere end vingedækkerne. Pronotum lidt bredere end langt, uden midttfure. Vingedækkerne langs sømmen c. $\frac{1}{4}$ længere end pronotum, omtrent jævne. Længde 2—2,4 mm.

Fig. 82. *Stenus circularis*, hannens parringsorgan.

♂: Lårene betydeligt fortykkede, mellem- og bagskinnebenene med spidstorn. 6. bugleds bagrand let indbuet. Penis se fig. 82.

Temmelig sjælden (J, Ø). Haderslev, Horsens nærrestrand, Skanderborg sø, Randers; Odense, Nykøbing F., Sorø, Søskær-mose ved Korsør, Boserup, flere nordsjællandske moser. På fugtig mose-, eng- og skovbund.

37. *St. pumilio* Er. Vor mindste *Stenus*-art. Nærstående til den foregående, men adskilt fra den ved ringere størrelse, lidt smallere form, mørkere, som regel brunlige eller brunrøde følehorn, kæbepalper og ben, lidt mindre grov punktur på forkroppen, næppe så stærkt tværbredt pronotum og andre sekundære kønsmærker hos hannen. Endvidere er vingedækkerne lidt længere, langs sømmen omtrent $\frac{1}{2}$ gang længere end pronotum, bagkropsleddenes midtkøl ofte noget utydelig og deres sidekantning lidt smallere. Længde 1,7—2 mm.

♂: 5. bugled med ret bredt og svagt, 6. bugled med smallere og noget dybere indbuet bagrand.

Meget sjælden (J, Ø). Randers; København, Holte, Sortedam i Store Dyrehave (i antal ved sigtning af meget vådt mos omkring *Carex*-tuer, maj, okt.).

3. underslægt *Tésnus* Rey.

4. fodled enten simpelt og ikke tydeligt bredere end 2. eller 3. led eller (St. brunnipes og nigritulus) kort tvelappet og da ganske lidt bredere end 2. og 3. led (fig. 69, p. 164); bagfødderne meget kortere end bagskinnebenet, deres 1. led højst så langt som kloleddet. Pronotum uden midtfure. Bagkroppens sider ukantede (som fig. 90 og 91, p. 203—4), undertiden dog fortil utydeligt kantede. Hos hannen er 6. bugleds bagrand let indbuet og skinnebenene mangler spidstorn.

Oversigt over arterne.

1. Bagkroppens 1.—3. frie rygled ved roden med 4 korte længdekøle 2.
- Bagkroppens 1.—3. frie rygled ukølede. 4. fodled kort tvelappet (fig. 69, p. 164) 7.
2. 4. fodled svagt tvelappet (fig. 67, p. 164) .. 29. *árgus*.
(i 2. undersl. *Nestus*)
4. fodled simpelt 3.
3. Hovedet c. så bredt som vingedækkerne 4.
Hovedet tydeligt smallere end vingedækkerne .. 5.
4. Forkroppen mat, yderst tæt punkteret, mellemrummene mellem punkterne indskrænket til smalle rynker. Benene oftest sortbrune 38. *ópticus*.
Forkroppen blank, vingedækkernes punktur temmelig tæt, med blanke mellemrumslader. Benene oftest brungule 28. *fúscipes*.
(i 2. undersl. *Nestus*)
5. Mindre, 2—2,5 mm. Benene brunrøde eller brune 41. *formicetórum*.
Større, 3—3,5 mm. Benene sorte eller sortbrune. 6.
6. Hannens parringsorgan med ret smalt penis-spidsparti (fig. 85) 39. *crássus*.

- Hannens parringsorgan med bredt, udvidet penis-
spidsparti (fig. 84) 40. *salisburgensis*.
7. Benene brunrøde. Panden med 2 tydelige længe-
furer 42. *brunnipes*.
Benene sorte eller sortbrune. Panden uden tydelige
furer 43. *nigrítulus*.

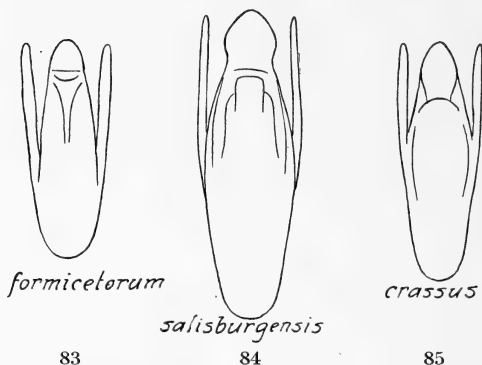

Fig. 83—85. *Stenus*, hannens parringsorgan.

38. *St. ópticus* Grav. Let kendelig ved bredt hoved, mat, ret kraftigt og yderst tæt punkteret forkrop, firkølede forreste bagkropsled og simpelt 4. fodled. Sort, kæbepalpernes rodled gulligt, benene sortbrune eller brune. Panden flad, uden tydelige længefurer. Pronotum c. så langt som bredt. Vingedækkerne langs sømmen oftest lidt længere end pronotum, jævne, siderne betydeligt rundede. Bagkroppen ret fint og som regel lidet tæt punkteret. Længde 2,3—2,8 mm.

♂: 6. bugleds bagrand let indbuet.

Udbredt, men ikke almindelig (J, Ø). På fugtig, især åben bund ved sø- og mosebredder, især i opskyl.

39. *St. crássus* Steph. Sort, ret blank, kæbepalpernes rodled gulligt. Forkroppen kraftig og tæt punkteret, meget fint mikrochagrineret. Hovedet kun ganske lidt bredere end

pronotum, pandefurerne meget svage og utydelige. Pronotum rigeligt så bredt som langt. Vingedækkerne langs sømmen tydeligt længere end pronotum. Bagkroppen oftest temmelig kraftigt og ret tæt punkteret. Længde 3—3,5 mm.

♂: 6. bugleds bagrand let indbuet. Penis med ret smalt spidsparti (fig. 85).

Arten har været sammenblandet med den følgende; den er vistnok udbredt og ikke ret sjælden. Eksemplarer foreligger fra Ærø (under tang på stranden ved Trappeskov, maj) og Bøtø (i antal ved roden af klitgræs, juli).

40. *St. salisburgensis* Bernh. Denne art står den foregående yderst nær, men kan for hannens vedkommende med sikkerhed skelnes fra den ved anderledes formet parringsorgan. Endvidere er hos begge køn bagkroppen lidt finere og mindre tæt punkteret og fødderne ganske lidt bredere. Da de to arter hyppigt synes at forekomme i antal hver for sig, kan bestemmelsen i disse tilfælde sikres ved undersøgelse af hannens parringsorgan. Længde 3—3,5 mm.

♂: 6. bugleds bagrand let indbuet. Penis med bredt, udvidet spidsparti (fig. 84).

Arten har været sammenblandet med den foregående; den er vistnok udbredt og ikke ret sjælden. Eksemplarer foreligger fra Ravneholm (i sandgrav), Hjørtækær (i kompost) og Strandmølleåen (på fugtig bund). Maj—juni.

41. *St. formicetórum* Mann. (litorális Thoms., Joh.). Meget nærstående til de to foregående, men adskilt fra dem ved tydeligt ringere størrelse, lysere, brunrøde eller brune ben og anderledes formet parringsorgan hos hannen. Længde 2—2,5 mm.

♂: 6. bugleds bagrand let indbuet. Penis med ret smalt, afrundet spidsparti, paramererne betydeligt bredere end hos de to foregående (fig. 83).

Udbredt, men ikke almindelig (J, Ø). På fugtig bund.

42. *St. brúnnipes* Steph. Let kendelig ved brunrøde ben, med kort, tvellappet 4. fodled (fig. 69, p. 164), korte vinge-

dækker og ukølede bagkropsled. Sort, kæbepalperne mod roden gullige, benene brunrøde med mørkere knæ. Forkroppen kraftigt og tæt punkteret. Hovedet c. så bredt som vingedækkerne. Pronotum lidt bredere end langt. Vingedækkerne langs sømmen c. så lange som pronotum, omtrent jævne. Bagkroppen ret kraftigt og tæt punkteret. Længde 3—3,7 mm.

♂: 6. bugleds bagrand let indbuet.

Udbredt, men ikke almindelig (J, Ø, B). På fugtig eng- og skovbund.

43. *St. nigrutilus* Gyll. Nærstående til den foregående, men let adskilt fra den ved de i oversigten nævnte kendetegn. Endvidere er kroppen noget kraftigere, vingedækkerne langs sømmen tydeligt længere end pronotum og bagkroppens punktur kraftigere og tættere. Længde 3,5—4 mm.

♂: Som den foregående.

Udbredt, men ikke almindelig (J, Ø, B). På fugtig eng- og skovbund.

4. underslægt *Hypóstenus* Rey.

4. fodled dybt tvellappet (fig. 72, p. 164), tydeligt bredere end 2. led, 3. led undertiden svagt tvellappet. Bagfødderne betydeligt kortere end bagskinnebenet, deres 1. led ikke eller noget længere end kloleddet. Pronotum uden midtfure, undertiden med et skråt tværingstryk på hver side bag midten. Bagkroppens sider ukantede (fig. 90 og 91, p. 203—4), undertiden fortil utydeligt kantede.

Oversigt over arterne.

1. Hvert vingedække med en rød plet .. *kiesenwétteri*.
Vingedækkerne ensfarvet sorte 2.
2. Vingedækkerne c. $\frac{1}{2}$ gang bredere end hovedet

- (fig. 91, p. 205). Skinnebenene sorte med gul rod.
 Længde 2,5—2,8 mm 52. *fornicatus*.
 Vingedækkerne ikke nær $\frac{1}{2}$ gang bredere end
 hovedet. Skinnebenene anderledes farvede.
 Længde 3,2—5,5 mm 3.

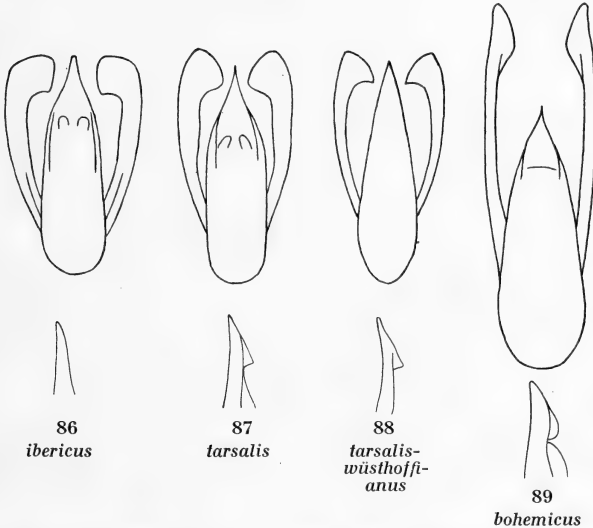

Fig. 86—89. *Stenus*, hannens parringsorgan, øverst: set fra oven (paramerernes randbehåring udeladt), nederst: penisspidsen, set fra venstre side.

3. 1. følehornsled sort 4.
 1. følehornsled gult 10.
 4. Benene gule med sorte knæ. Kæbepalper og 2. fø-
 lehornsled gule. Længde 5—5,5 mm 49. *similis*.
 Benene mørkere 5.
 5. 4. fodleds lapper ikke over halvt så lange som
 leddet (fig. 69, p. 164)
 42. *brúnnipes* og 43. *nigrítulus*.
 (i 3. undersl. *Tesnus*)

4. fodleds lapper meget over halvt så lange som ledet (som fig. 72, p. 164)..... 6.
6. Lårene brunrøde eller brune. 3. kæbepalpeled brunligt. Længde 3,2—3,5 mm..... 7.
Lår og skinneben sorte eller brunsorte. 2. følehornsled gult. Længde 3,5—5,5 mm 8.
7. 3.—8. følehornsled gulbrune. Vingedækkerne langs sømmen kun ganske lidt længere end pronotum
44. látifrons.
- 3.—8. følehornsled gule. Vingedækkerne langs sømmen omtrent $\frac{1}{4}$ længere end pronotum
45. fulvicórnis.
8. Vingedækkerne lidt bredere. 1. og 2. frie rygled som regel med en ganske kort og svag midtkøl ved roden. Hannens paramerer når langt forbi penisspidsen (fig. 89) 48. bohémicus.
Vingedækkerne lidt smallere. 1. og 2. frie rygled uden midtkøl ved roden. Hannens paramerer når ikke eller kun lidt forbi penisspidsen (fig. 86 og 87) 9.
9. Hannens paramerer med trekantet spidsparti (fig. 87) 46. tarsális.
Hannens paramerer med firkantet spidsparti (fig. 86) 47. ibéricus.
10. Mindre, 3—3,5 mm 63. pállipes.
(i 6. undersl. Parastenus)
Større, 5—5,8 mm 11.
11. Forkroppen ret fint punkteret 50. solútus.
Forkroppen påfaldende groft punkteret
51. cicindeloides.

44. St. látifrons Er. Temmelig smal. Sort, kæbepalperne gullige med brunt 3. led, følehornene gulbrune med brunsort rodled og kølle, 2. led ofte lidt mørkere end 3. led, benene brunrøde eller brune. Oversiden tæt og temmelig kraftigt punkteret. Hovedet c. så bredt som vingedækkerne, med svage pandefurer. Pronotum rigeligt så bredt som langt.

Vingedækkerne langs sømmen ganske lidt længere end pronotum. 3. fodleds bagrand let indbuet. Længde 3,2—3,5 mm.

♂: 5. bugled med et bredt og fladt indtryk, bagranden bredt indbuet, 6. bugleds bagrand med en smal og dyb indskæring.

Fra *St. brunnipis* adskilles arten let ved meget dybere tvelappet 4. fodled og ikke nær så kraftigt punkteret overside.

Almindelig (J, Ø, B). På fugtig bund, i moser og ved bredderne af søer og vandløb.

45. *St. fulvicornis* Steph. Meget nærstående til den foregående, men adskilt fra den ved de i oversigten nævnte kendemærker samt ved, at oversiden er tydeligt kraftigere punkteret, forkroppen blankere og, navnlig vingedækkerne, noget bredere og benene noget lysere. Længde 3,2—3,5 mm.

♂: Som den foregående.

Almindelig (J, Ø, B). På lignende steder som den foregående.

46. *St. tarsalis* Ljungh. Let kendelig fra de to foregående ved betydeligere størrelse og mørkere ben og fra *St. similis* ved de under denne anførte kendetegn. Sort, kæbepalper og følehorn gule, de første undertiden med lidt mørkere 3. led, de sidste med sort eller sortbrunt rodled og brunlig kølle, benene sorte eller brunsorte med brungule fødder. Oversiden tæt og ikke særlig kraftigt punkteret. Hovedet lidt smallere end vingedækkerne, pandefurerne flade. Pronotum c. så langt som bredt. Vingedækkerne langs sømmen lidt længere end pronotum, noget ujævne, i bunden fint, ofte meget svagt mikrochagrinerede. 3. fodled svagt tvelappet, den inderste lap længst. Længde 3,5—4,5 mm.

♂: Bagskinnebenene med en yderst lille, fin spidstorn. 6. bugleds bagrand let indbuet. Parringsorganet se fig. 87 (p. 199). Paramererne når lidt forbi penisspidsen. Profilen af penis, set fra siden, langs overranden bag spidsen med et skarpt vinkelformet fremspring.

Artsproblemet indenfor tarsalis-gruppen er endnu ikke løst. Løsningen vanskeliggøres ved, at hannerne er meget

sjældnere end hunnerne. Ved Aachen er fundet en form (*tarsalis-wüsthoffianus* Mach.), hvis parringsorgan afviger noget fra hovedformen, se fig. 88 (gengivet efter Wüsthoff). Denne form er endnu ikke kendt fra Danmark.

Artens udbredelse kendes ikke med sikkerhed, da den har været sammenblandet med de to følgende arter. Sikre eksemplarer foreligger kun fra Skagen.

47. *St. ibéricus* Mach. (*angulatus* Benick). Denne art står den foregående yderst nær og synes kun at kunne adskilles sikkert fra den for hannens vedkommende, jfr. nedenfor. Længde 3,5—4,5 mm.

♂: Parringsorganet se fig. 86 (p. 199). Paramererne når ikke forbi penisspidsen og er i spidspartiet afvigende formet. Profilen af penis, set fra siden, langs overranden uden vinkelformet fremspring bag spidsen. 6. bugleds indbugtning er måske lidt bredere og mindre dyb end hos den foregående.

Artens udbredelse kendes ikke med sikkerhed, jfr. foran under *St. tarsalis*. Antagelig er den udbredt, men ikke almindelig (J, Ø). Sikre eksemplarer foreligger fra Sønderborg, Borum bæk, Lading sø, Skagen, Fruens bøge ved Odense, Vosemose og København. På fugtig bund ved bredden af søer og vandløb.

48. *St. bohémicus* Mach. (*pálmi* Benick). Yderst nærstående til de to foregående, men adskilt fra dem ved afvigende form af hannens parringsorgan og yderligere ved gennemsnitligt lidt betydeligere størrelse, forholdsvis lidt bredere vingedækker og ved, at 1. og 2. frie rygled oftest har en ganske kort og svag midtkøl ved roden. Længde 4—5,5 mm.

♂: Parringsorganet se fig. 89 (p. 199). Paramererne er meget længere og slankere end hos de to foregående, med meget længere og mindre stærkt udvidet, anderledes formet spidsparti. Profilen af penis, set fra siden, langs overranden med et afrundet fremspring bag spidsen.

Arten har været sammenblandet med de to foregående, og dens udbredelse kendes derfor ikke endnu med sikker-

hed. Der foreligger hidtil kun eksemplarer fra Nordsjælland (Amager, Sortedam i Store Dyrehave og mose ved Hillerød).

49. *St. similis* Hbst. Nærstående til de tre foregående, med let adskilt fra dem ved længere følehorn og ben, farven af disse, der er gule med sorte knæ, og lidt betydeligere gennemsnitsstørrelse. Kæbepalperne gule. Vingedækkerne langs sømmen c. $\frac{1}{3}$ længere end pronotum, i bunden blanke og uden mikrochagrinering. 3. fodled simpelt. Længde 5—5,5 mm.

♂: 4. bugled med indbuet bagrand og foran dette noget nedtrykt og længere behåret, 6. bugleds bagrand dybt indskåret.

Temmelig almindelig (J, Ø, B). På fugtig bund. Undertiden ved aftenketsning. Hannen sjældnere end hunnen.

50. *St. solútus* Er. Let kendelig fra de foregående arter i gruppen ved følehornenes gule rodled og fra alle gruppens andre arter ved bagkroppens fine punktur og tydelige, fine og tætte, silkeagtige behåring. Sort, med svagt blyagtigt skær, kæbepalper og følehorn gule, de sidste ofte lidt mørkere mod spidsen, benene gule eller rødgule, forlårerne foroven med en mørk plet bag spidsen, mellem- og bagbenene med mørkt lårspidsparti og mørk skinnebensrod og -ydside. Forkroppen tæt og temmelig fint punkteret, i bunden fint mikrochagrineret. Hovedet lidt smallere end vingedækkerne, mellem øjnene bredt indtrykt og med ret dybe og brede pandefurer. Pronotum c. så langt som bredt. Vingedækkerne langs sømmen lidt længere end pronotum, noget ujævne. 3. fodleds bagrand let indbuet. Længde 5—5,5 mm.

♂: Bagskinnebenene mod spidsen let indadvungne. 4. bugled med let indbuet bagrand og foran indbugtningen let nedtrykt, 6. bugleds bagrand dybt indskåret.

Sjælden og stedegen (Ø). Fåborg mose (»Sundet«), Østerskov på Falster, Hunosøgård mose, Svenstrup (ved Borup st.), Utterslev mose, Kagsmose, Fuglesangssøen, Eremitagesletten (det flade vandhul), Lyngby mose, Brede, Kollemose (Holte), Donse. Arten synes i de senere år at være blevet noget mindre sjælden, i hvert fald i Nordsjælland. På meget

fugtig mosebund, undertiden ved aftenketsning. Marts—juli. I udlandet fundet i stængler af vandplanter, ofte under vandfladen.

51. *St. cicindeloides* Schall. (fig. 90). Denne store og almindelige art er let kendelig ved den blanke, ikke mikrochagrinerede forkrops meget grove punktur. Sort, kæbepalper og følehorn gule, ofte lidt mørkere mod spidsen, benene rød-gule, lårenes spidsparti og skinnbenene til henimod spidsen mørke. Hovedet kun lidt bredere end pronotum og betydeligt smallere end vingedækkerne, pandefurerne ikke ret dybe. Pronotum c. så langt som bredt. Vingedækkerne langs sømmen lidt længere end pronotum, lidt ujævne. Bagkroppen fortil temmelig tæt og kraftigt punkteret. 3. fodled omtrent simpelt. Længde 5,3—5,8 mm.

♂: 6. bugleds bagrand indskåret, men ikke så dybt som hos de to foregående.

Fig. 90. *Stenus cicindeloides* ♀. × 7.

Almindelig (J, Ø, B). På fugtig bund, undertiden ved aftenketsning. Hannen sjældnere end hunnen.

[*St. kiesenwetteri* Rosenh. Nærstående til den foregående, men let kendelig fra den og alle gruppens andre arter ved, at hvert vingedække har en stor, rød plet. Følehornsroden mørk. Bagkroppen kraftigere punkteret end hos den foregående. Længde 5,4—5,8 mm.

♂: 4. bugled med let indbuet bagrand og foran indbugtningen let nedtrykt, 6. bugleds bagrand temmelig dybt indskåret.

Denne art, der bl. a. er fundet ved Kiel, kunne muligvis træffes også hos os, snarest måske i det sydligste Jylland.

Arten lever især i tørvemos (*Sphagnum*) i tørvemoser, og er hyppigst sigtet om foråret, undertiden i antal.]

52. *St. fornicatus* Steph. (fig. 91). En lille, ved sin form meget let kendelig art. Sort, kæbepalper og følehorn brun-gule, mørkere mod spidsen, skinnebenenes rod gul, fødderne brune. Forkroppen blank, ikke mikrochagrineret, tæt og

Fig. 91. *Stenus fornicatus* ♀. ×16.

kraftigt punkteret. Hovedet kun rigeligt så bredt som pronotum, pandefurerne flade. Pronotum lidt bredere end langt. Vingedækkerne store, brede og hvælvede, langs sømmen c. $\frac{1}{2}$ gang længere end pronotum. Bagkroppen kort, bagud stærkt tilspidset, fortil temmelig kraftigt og tæt punkteret. 3. fodled simpelt. Længde 2,5—2,8 mm.

♂: 4. bugled bagtil forlænget i en bred plade, hvis bagrand er indbuet og langhåret; 6. bugleds bagrand temmelig dybt indbuet.

Sjælden (Ø, B). Bregninge på Tåsinge, Tommerup, Odense, Nordsjælland (Ravneholm, Malmosen, Børstingerød mose, Sortedam i Store Dyrehave, Hillerød, Fønstrup dam); Rø. På fugtig mose- og skovbund i opskyl, mos og løv.

5. underslægt *Hemistenus* Rey.

4. fodled dybt tvelappet, tydeligt bredere end 2. led, også 3. led undertiden tvelappet (fig. 73, p. 164). Bagfødderne kun c. eller lidt over halvt så lange som bagskinnebenet, deres 1. led c. så langt som kloleddet. Pronotum uden midtfure, undertiden med et skråt tværingstryk på hver side bag midten. Bagkroppens sider med tydelig kant (som fig. 23, p. 25).

Oversigt over arterne.

1. Følehornenes rodled rødgult, ikke mørkere end 2. led 59. *picipennis*.
Følehornenes rodled sort eller brunt, meget mørkere end 2. led 2.
2. Bagkroppens 1.—3. frie rygled ved roden med en kort midtkøl 58. *bifoveolátus*.
Bagkroppens 1.—3. frie rygled ukølede..... 3.
3. Benene ensfarvet gule. Kroppen smal. Længde 3—3,2 mm 62. *flávipes*.
Benene mørkere. Længde 3,5—6 mm..... 4.
4. Lårene sorte. 3. fodled ret dybt tvelappet (fig. 73, p. 164). Kroppen med tæt, hvidlig, iøjnefaldende behåring 5.
Lårene rødlig eller brunlige. 3. fodled mindre dybt tvelappet eller med kun indbuet bagrand. Kroppens behåring tyndere, ikke iøjnefaldende.... 9.
5. 1. og 2. fodled sorte..... 6.
1. og 2. fodled gule eller gulbrune 8.
6. Bagkroppen uden, pronotum og vingedækkerne uden eller med yderst svag og udvisket mikroskulptur, de sidste kun lidt ujævne. ♂: bagskinnebenene med spidstorn 55. *binotátus*.
Bagkroppen, pronotum og vingedækkerne med

- tydelig mikronetmaskning, de sidste noget ujævne. ♂: bagskinnebenene uden spidstorn .. 7.
7. Større, 5—6 mm. ♂: 6. bugleds bagrand med en indskæring, der i bunden er omtrent ret og lidt fortykket (fig. 93); ♀: 6. bugled med en spids forlængelse (fig. 95) 53. pubéscens.

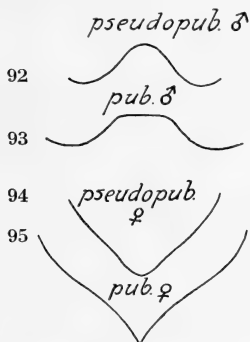

Fig. 92—95. Stenus, 6. bugled.

- Mindre, 4,5—5 mm. ♂: 6. bugleds bagrand med en rundet indskæring uden fortykkelse (fig. 92); ♀: 6. bugleds forlængelse med meget mere but spids (fig. 94) 54. pseudopubéscens.
8. Større, 4,5—5 mm. Pandefurerne meget svage og udviskede. Kroppen lidt bredere. ♂: bagskinnebenene uden spidstorn 56. pallitársis.
- Mindre, 3,8—4,3 mm. Pandefurerne lidt dybere. Kroppen lidt smallere. ♂: bagskinnebenene med spidstorn 57. níveus.
9. Vingedækkerne tæt punkterede, kun lidet ujævne, bagud kun svagt udvidede. Bagkroppen tæt punkteret 60. pícipes.
- Vingedækkerne lidet tæt punkterede, meget ujævne, bagud stærkt udvidede. Bagkroppen lidet tæt punkteret 61. nitidiúsculus.

53. *St. pubescens* Steph. Gruppens største art og sammen med de følgende fire arter kendetegnet ved oversidens blyagtige skær og tydelige, tætte, sølvhvide behåring, lange vingedækker, mørke lår og skinneben og ret dybt tvelappet 3. fodled. Sort, kæbepalperne brune eller sortbrune med lys rod, følehornene brungule med mørkere kølle og brunsort

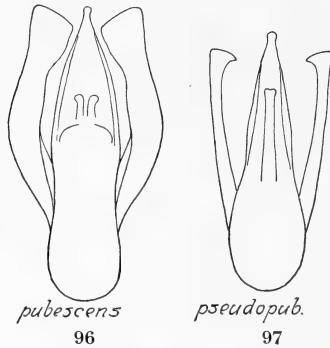

Fig. 96 og 97. *Stenus*, hannens parringsorgan.

rodled, fødderne undertiden brunlige mod spidsen. Forkroppen ret fint og tæt punkteret, i bunden fint mikrochagrineret. Hovedet lidt bredere end pronotum og tydeligt smallere end vingedækkerne, pandefurerne flade. Pronotum c. så langt som bredt, bag midten med et skråt tværindtryk på hver side. Vingedækkerne langs sømmen c. eller lidt over $\frac{1}{3}$ længere end pronotum, noget ujævne, siderne omtrent rette. Længde 5,6 mm.

♂: Bagskinnebenenes inderside i yderste halvdel lidt indbuede, spidsen lidt fortykket. 3. og 4. bugled (samt 2. bugled i svagere grad) bagtil med et halvrundt indtryk og indbuet bagrand, 5. bugled i midten nedtrykt, 6. bugleds bagrand med en dyb indskæring, der i bunden er omtrent ret og lidt fortykket (fig. 93). Parringsorganet se fig. 96.

♀: 6. bugled spidst forlænget (fig. 95).

Arten har været sammenblandet med den følgende; den er udbredt, men vist ikke almindelig (J, Ø). Nørre å ved Oksenvad, Horsens nørrestrand, Skanderborg sø, Lyngbygårds å, Buderuplund, Svenstrup å ved Slettestrand, Brønderslev; Fruens Bøge, Munkemose, Hunderup, Kirkeby ved Svendborg, Kaningården ved Holte. Ved vandkanter; dels taget ved sigtning, dels ved ketsning på vandplanter, på hvilke den undertiden går tilvejs henad aften. Ligesom de 3 eller 4 følgende arter er den i stand til at løbe henover vandfladen.

54. *St. pseudopubescens* Strand. Meget nærstående til den foregående, men adskilt fra den ved tydeligt mindre størrelse, andre sekundære kønsmærker hos begge køn og anden form af hannens parringsorgan. Længde 4,5—5 mm.

♂: Bagskinnebenene og 2.—5. bugled omtrent som hos den foregående. 6. bugleds bagrand med en rundet, ikke fortykket indskæring (fig. 92). Parringsorganet se fig. 97.

♀: 6. bugleds forlængelse med meget mere but spids (fig. 94).

Arten har været sammenblandet med den foregående; den er udbredt, men vist ikke almindelig (J, Ø). Esbjerg, Rugballegård ved Vejle, Horsens nørrestrand, Skanderborg sø, Randers; Vosemose og Holmstrup på Fyn, Damhusmosen (i opskyl), Hillerød. Levevis som den foregående.

55. *St. binotátus* Ljungh. Nærstående til de to foregående, men adskilt fra dem ved de i oversigten nævnte kendemærker samt ved, at oversidens punktur er lidt kraftigere, at de 3 eller 4 første frie rygled midt på bagranden har et smalt, meget blankt og glat parti, og at størrelsen er betydelig ringere end hos *St. pubescens* og lidt ringere end hos *St. pseudopubescens*. Længde 4,3—4,8 mm.

♂: Bagskinnebenene med tydelig spidstorn. 3. og 4. bugled bagtil meget svagt nedtrykt, bagranden svagt indbuet; 6. bugleds bagrand med en ret dyb, rundet indskæring.

Almindelig (J, Ø, B). På vandplanter. Larver og pupper er fundet i stænglerne af vandsennep (*Roripa amphibia*) i aug.—sept. og klækket kort tid efter.

56. *St. pallitársis* Steph. Nærstående til de tre foregående, men adskilt fra dem ved helt eller næsten helt gule kæbepalper, som regel betydeligt lysere følehorn og rødgule, undertiden brunlige fødder, fra *St. binotatus* yderligere ved fint mikrochagrineret og lidt finere punkteret overside. Længde 4,5—5 mm.

♂: 3., 4. og 6. bugled omtrent som hos den foregående.

Udbredt, men ikke almindelig (J, Ø, B). På vandplanter og i opskyl.

57. *St. niveus* Fauv. Meget nærstående til den foregående, men adskilt fra den ved de i oversigten nævnte kendemærker, samt ved at hovedet kun er ganske lidt (hos den foregående derimod omtrent $\frac{1}{4}$) smallere end vingedækkerne. Kæbepalpernes 3. led undertiden brunligt. Længde 3,8—4,3 mm.

♂: Bagskinnebenene med en tydelig spidstorn. Bugleddene omtrent som hos den foregående, 6. bugleds indskæring dog bredere.

Meget sjælden (J). Hidtil kun fundet på Fanø (♀, $\frac{18}{7}$ 1926, vistnok aftenkættet ved en sump) og i Ræbild (8 ♀♀ i opskyl, marts 1894). Arten angives at være en udpræget moseart, der bl. a. forekommer i tørvemos (*Sphagnum*) og hyppigst er taget i marts—april.

58. *St. bifoveolátus* Gyll. Let kendelig fra alle gruppens andre arter ved midtkølede bagkropsled. Sort, kæbepalperne gullige med brunligt 3. led, følehornene brungule med mørkere kølle og sort rodled, benene sorte eller sortbrune, lårene mod roden og fødderne undertiden lidt lysere. Oversiden fint mikrochagrineret, forkroppen ret kraftigt, den temmelig tykke bagkrop ret fint punkteret. Hovedet lidt smallere end vingedækkerne, pandefurerne tydelige. Pronotum c. så bredt som langt, bag midten med et svagt, skråt tværandtryk på hver side. Vingedækkerne langs sømmen kun lidt længere end pronotum, bagud lidt udvidede, lidt ujævne. 3. fodled svagt tvelappet. Længde 3,5—4 mm.

♂: 4. og 5. bugled med et indtryk, der på 4. led er dybest

bagtil, på 5. led fortil; 6. bugleds bagrand med en dyb indskæring.

Udbredt, men ikke almindelig (J, Ø). På fugtig bund ved vandsteder, søer og moser, i løv og opskyl.

59. *St. picipennis* Er. En bred, ret blank art, let kendelig fra alle gruppens andre arter ved følehornenes lyse rodled. Sort, kæbepalper, følehorn og ben brungule, følehornskøllen og knæene eller lårenes spidsparti mørkere. Oversiden ikke eller næppe mikrochagrineret, forkroppen kraftigt og nogenlunde tæt, bagkroppen finere og lidet tæt punkteret. Hovedet lidt smallere end vingedækkerne, med tydelige pandefurer. Pronotum rigelig så bredt som langt, med ret stærkt rundede sider. Vingedækkerne brede, langs sømmen c. $\frac{1}{4}$ længere end pronotum, lidt ujævne. Bagkroppen tyk, 1.—4. frie rygleds bagrand i midten med et blankt, glat parti. 3. fodled svagt antydet tvelappet. Længde 3—3,5 mm.

♂: 5. bugled med et svagt indtryk, 6. bugleds bagrand temmelig bredt og dybt indskåret.

Af denne art kendes hidtil kun 2 danske eksemplarer, det ene fra Grejsdalen ($\frac{6}{6}$ 22), det andet fra Horsens nørrestrand ($\frac{24}{1}$ 16). I Tyskland er arten, der overalt synes at være sjælden, fundet engang i antal ved et lille, med sødgræs (*Glyceria aquatica*) bevokset vandhul på mergelbund ved at presse planterne ned under vandoverfladen ($\frac{23}{7}$ —c. $\frac{15}{8}$).

60. *St. picipes* Steph. Sort med svagt blyagtigt skær, kæbepalperne gullige, ofte med mørkere spids, følehornene gullige med mørkere kølle og sort eller brunt rodled, benene brunrøde med mørkere knæ og skinneben. Forkroppen tæt og temmelig kraftigt punkteret, i hvert fald vingedækkerne svagt mikrochagrinerede, bagkroppen lidt finere punkteret. Hovedet tydeligt smallere end vingedækkerne, pandefurerne lidet dybe. Pronotum c. så langt som bredt. Vingedækkerne ret store og brede, langs sømmen c. $\frac{1}{3}$ længere end pronotum. 3. fodled simpelt. Længde 3,6—4,2 mm.

♂: 6. bugleds bagrand temmelig dybt indskåret.

Ab. brevipennis Thoms. (*foveicollis* Kr., Joh.) ad-

skiller sig fra den foran beskrevne hovedform ved lidt ringere størrelse (3,3—3,5 mm), lidt mindre vingedækker, der kun er lidt bredere end hovedet og kun lidt længere end pronotum, og lidt lysere ben.

Hovedformen er udbredt, men ikke almindelig (J, Ø, B) på fugtig skov- og engbund, undertiden aftenketset i aug.—sept. Varieteten er i det nordlige Jylland hyppigere end hovedformen, iøvrigt sjælden (J, B), og forekommer på engbund og ved søbredder, især i opskyl.

61. *St. nitidiúsculus* Steph. Kendelig ved forkroppens ret fine, lidet tætte punktur og de ret korte, bagud betydeligt udvidede, meget ujævne vingedækker. Uvinget; sort, ret blank, kæbepalperne gullige, ofte med mørkere spids, følehornene gullige med mørkere kølle og sort eller sortbrunt rodled, benene rødgule med mørkere knæ. Oversiden svagt mikrochagrineret. Hovedet lidt smallere end vingedækkerne, pandefurerne ret dybe. Pronotum rigeligt så bredt som langt, bag midten med et skråt tværandtryk på hver side. Vingedækkerne langs sømmen kun lidt længere end pronotum. Bagkroppen især langs midten lidet tæt punkteret. 3. fodled bredt hjerteformet. Længde 4—4,5 mm.

♂: 6. bugleds bagrand dybt indskåret.

Udbredt, men ikke almindelig (J, Ø, B). På våd bund ved grøfter og vandløb, på vandplanter og i kildemos.

62. *St. flávipes* Steph. Gruppens mindste og smalleste art, let kendelig ved formen og ensfarvet gule ben. Uden eller med rudimentære flyvevinger. Sort, kæbepalper, følehorn og ben gule, følehornene med lidt mørkere kølle og med sort eller brunsort rodled. Oversiden temmelig kraftigt, ikke ret tæt punkteret, fint mikro-netmasket. Hovedet rigeligt så bredt som vingedækkerne, pandefurerne ret flade. Pronotum c. så langt som bredt, bagtil med et upunkteret længdemidtparti. Vingedækkerne smalle, langs sømmen lidt længere end pronotum, bagud lidt udvidede, næsten jævne, skuldrene kun svagt afsatte. 3. fodled bredt, antydet tvelappet. Længde 3—3,2 mm.

♂: 4. og 5. bugled ad midten svagt indtrykt, 6. bugleds bagrand ret dybt indskåret.

Udbredt, men ikke almindelig (J, Ø, B). På fugtig skov- og engbund, på vandplanter ved vandløb og grøfter; ofte ved ketsning, især henad aften.

6. underslægt *Parástenus* v. *Heyden*.

(*Mesóstenus* Rey, Joh.)

4. fodled dybt tvelappet, tydeligt bredere end 2. eller 3. led, 3. led simpelt, bagfødderne tydeligt over halvt så lange som bagskinnebenet, deres 1. led tydeligt længere end kloleddet (fig. 74, p. 164). Bagkroppens sider tydeligt (hos *St. pallipes* dog fint og ofte noget utydeligt) kantede (som fig. 23, p. 25 og fig. 79, p. 192), leddene ukølede. Benene helt eller delvis rødlige.

Oversigt over arterne.

1. Bagkroppens sider meget fint kantede .. 63. *pállipes*.
Bagkroppens sider, navnlig fortil, kraftigt kantede 2.
2. Lårenes spidshalvdel brun eller sortbrun, skinnebenene oftest brunlige. 3. *kæbepalpeled* brunt.
Længde 3,2—3,5 mm 64. *palústris*.
Lårene i det højeste lidt mørkere ved knæet, i fald (*St. geniculatus*) større, 3,8—4,5 mm. Skinnebenene helt eller overvejende rødgule..... 3.
3. Større, 3,5—4,5 mm. Vingedækkerne med tydeligt afsatte skuldre..... 4.
Mindre, 3—3,5 mm. Vingedækkerne med svagt afsatte skuldre, bagud betydeligt udvidede... 6.
4. Vingedækkerne bagud tydeligt udvidede. Hovedet c. så bredt som vingedækkerne, omtrent $\frac{1}{3}$ bredere end pronotum, dette langs midten med

- yderst svag, udvisket mikroskulptur. Oversiden med tydeligt mørkt metalskær 65. *impréssus*. Vingedækkerne bagud ikke eller kun meget svagt udvidede. Hovedet lidt smallere end vingedækkerne, c. $\frac{1}{4}$ bredere end pronotum, dette langs midten med tydelig mikronetmaskning 5.
5. Kæbepalpernes 3. led mere eller mindre brunligt. 1. følehornsled brunsort, 2. led tydeligt mørkere end 3. led 66. *geniculátus*. Kæbepalpernes 3. led gulligt. 1. følehornsled gulbrunt, 2. led ikke tydeligt mørkere end 3. led 67. *flavipálpis*.
6. Bagkropsleddene med fin mikroskulptur. Vingedækkerne lidt ujævne 68. *coarcticóllis*. Bagkropsleddene uden mikroskulptur. Vingedækkerne jævne 69. *erichsóni*.

63. *St. pállipes* Grav. Let kendelig fra gruppens følgende arter ved den meget fint og smalt kantede bagkrop. Sort, kæbepalper, følehorn og ben rødgule, følehornskøllen og undertiden knæene mørkere. Oversiden fint mikronetmasket, forkroppen tæt og ret kraftigt, bagkroppen noget finere punkteret. Hovedet c. så bredt som vingedækkerne, pandefurerne meget brede, ret flade. Pronotum rigeligt så bredt som langt, undertiden med en svag midtfure. Vingedækkerne langs sømmen c. $\frac{1}{4}$ længere end pronotum, næsten jævne, bagud næppe udvidede. Længde 3—3,5 mm.

♂: Bagkroppen smallere. Mellem- og bagskinnebenene med fin spidstorn. 6. bugleds bagrand stumpvinklet, lidet dybt indbuet.

Sjældnen (J, Ø). Holmsland klit; Tåsinge, Maribo sø, Lellinge å, Søskær mose ved Korsør, Lersøen, Damhussøen, Utterslev mose, Kagsmose, Vangede mose, Dyrehaven. På åben, fugtig bund ved søer, åer og moser.

64. *St. palústris* Er. Kendelig fra de følgende ved mørkere ben og, bortset fra *St. geniculatus*, mørkere følehornsrødder

og 3. kæbepalpeled. Sort, kæbepalper og følehorn brungule, 3. kæbepalpeled samt følehornenes rodled og kølle brunlige, benene brunlige med rødlig inderste lårhalvdel. Oversiden meget fint mikronetmasket, forkroppen tæt og ret kraftigt, bagkroppen noget finere punkteret. Hovedet fuldt så bredt som vingedækkerne, pandefurerne brede, lidet dybe. Pronotum rigeligt så bredt som langt, med svag, ret bred midtfure. Vingedækkerne langs sømmen lidt længere end pronotum, noget ujævne, bagud noget udvidede. Længde 3,2—3,5 mm.

♂: 6. bugleds bagrand lidet dybt indbuet.

Almindelig (J, Ø). På fugtig bund.

65. *St. impréssus* Germ. Kendetegnet ved oversidens tydelige metalskær, de ujævne, bagud tydeligt udvidede vingedækker og størrelsen. Sort, oversiden blank, med tydeligt bronzeagtigt eller grønligt metalskær, kæbepalper, følehorn og ben rødgule, følehornenes rodled og kølle og undertiden knæene ganske lidt mørkere. Oversiden yderst svagt mikronetmasket, forkroppen kraftigt og tæt, bagkroppen finere punkteret. Hovedet c. så bredt som vingedækkerne, pandefurerne ret brede og dybe. Følehornene forholdsvis lange og slanke. Pronotum rigeligt så bredt som langt, med svag midtfure og på hver side af denne med et eller to svage længdeindtryk. Vingedækkerne langs sømmen lidt længere end pronotum. Længde 3,5—4,2 mm.

♂: Mellem- og bagskinnebenene (fig. 74, p. 164) med en spidstorn, der er kraftigst på de første. 6. bugleds bagrand lidet dybt indbuet.

Almindelig (J, Ø, B). Både på tør og på halvfugtig bund.

66. *St. geniculátus* Grav. Nærstående til den foregående, men let adskilt fra den ved de i oversigten nævnte kendemærker samt ved, at kroppen er lidt smallere, at oversiden mangler metalskær og oftest er lidt tydeligere mikronetmasket, at 3. kæbepalpeled, 1. og 2. følehornsled og knæene er mørkere, samt at pandefurerne er mindre dybe, følehornene lidt kortere,

vingedækkerne ikke så stærkt ujævne og bagkroppen lidt tættere punkteret. Pronotum så langt som bredt, uden eller med svag midtfure. Længde 3,8—4,5 mm.

♂: Bagskinnebenene med yderst kort og fin spidstorn. 6. bugleds bagrand med en meget lille indbugtning.

Udbredt, men ikke almindelig (J, Ø, B). Oftest på høj bund, især på hedebakker under lyng, mos og lav; også på høj skovbund under løv.

67. *St. flavipálpis* Thoms. Meget nærstående til den foregående, men adskilt fra den ved de i oversigten nævnte kendemærker samt ved, at oversiden er noget blankere, følehornskøllen som regel ikke så mørk og knæenes mørke parti som regel smallere. Endvidere er pronotum oftest lidt bredere, rigeligt så bredt som langt, og ganske lidt kortere i forhold til vingedækkerne. Fra *St. impressus* adskilles den let ved de i oversigten nævnte kendemærker samt ved lidt smallere krop, lidt kortere følehorn og lidt tættere punkteret bagkrop. Længde 3,8—4,5 mm.

♂: Som den foregående.

Sjælden (J, Ø). Madum sø; Ledreborg, Bognæs, Lyngby mose, Ermelunden, Dyrehaven. I modsætning til den foregående på fugtig mose- eller skovbund.

68. *St. coarcticóllis* Epp. Sort, temmelig blank, kæbe- palper, følehorn og ben rødgule, følehornskøllen mørkere, knæene undertiden ganske lidt mørkere. Oversiden fint, på forkroppen meget svagt mikronetmasket, forkroppen tæt og kraftigt, bagkroppen finere punkteret. Hovedet omtrent så bredt som vingedækkerne, pandefurerne temmelig dybe. Pronotum rigeligt så bredt som langt, med svag midtfure. Vingedækkerne langs sømmen kun lidt længere end pronotum. Længde 3—3,5 mm.

♂: Lårene noget fortykkede, mellem- og bagskinnebenene med tydelig spidstorn. 6. bugleds bagrand ret dybt indbuet.

Sjælden (J, Ø). Estrup skov, Hovedgård, Bygholm, Ene- mærket ved Horsens, Gyllingnæs, Marselisborg skov (i fug-

tigt løv på halvskygget bund ved Varnabækken), Skørping, Lundby bakker; Gjerup, Tarup, Hunderup og Kellerup på Fyn; Guldborgsund. Især på fugtig skovbund under løv og mos.

69. *St. erichsóni* Rye. Meget nærstående til den foregående, men adskilt fra den ved de i oversigten nævnte kendemærker samt ved, at oversiden er lidt blankere og forkroppen ikke eller næppe mikrochagrineret. Længde 3—3,5 mm.

♂: Lårene lidt fortykkede, mellem- og bagskinnebenene med yderst kort og fin, næppe synlig spidstorn. 6. bugleds bagrand ret dybt indbuet.

Meget sjælden (Ø). Ristinge klint; Guldborgsund, Høvblege på Højemøen, Galgebakkerne ved Næstved. På høj, solåben kridt-, sand- eller grusbund, ved planterødder.

2. *Dianóus* Sam.

Nærstående til *Stenus*, men adskilt fra denne slægt ved, at hovedet bag øjnene har tydelige tindinger, der er mindst halvt så lange som øjet, at 7. bugleds spids har 2 lange, stive, bagudrettede børster, og at underlæben ikke er fremskydelig.

1. *D. coeruléscens* Gyll. Metallisk blåsort, hvert vingedække med en rund, rødgul plet bag midten, følehornene ofte brunlige mod spidsen. Oversiden på hoved og pronotum ret fint, på vingedækkerne noget kraftigere og på bagkroppen meget fint punkteret. Hovedet med 2 længdefurer mellem øjnene, meget bredere end pronotum, dette c. så langt som bredt. Vingedækkerne meget længere og bredere end pronotum. Bagkroppen kraftigt kantet. Fødderne kortere end skinnebenet, 4. led tvelappet. Længde 5—6 mm.

♂: 6. bugleds bagrand bredt og ret dybt indbuet.

Sjælden og stedegen (J, Ø, B). Tørning, Nørholm skov, Marselisborg skrænt (ved Varna-bækkens udløb og ved Thorsmølle), Brønderslev, Ålbæk; Ledreborg skov, Ermelunden; Dynddalsbækken m. fl. steder på Bornholm. På stenede skrænter og bredder ved rindende vand, især i vådt kildemos, ofte i stort antal. Maj—aug.

7. underfamilie **Euaesthétinae.**

Adskilt fra den foregående underfamilie (Steninae, p. 160) ved, at øjnene ikke er særlig store, at følehornene har 2-leddet kølle og er indleddede langt foran øjnene, ved pandens forrand (fig. 24, p. 25), at baghofterne kun er smalt adskilt fra hinanden, og at fødderne er 4-leddede.

Kun 3 danske, 1,5—2 mm lange arter, der lever på fugtig bund.

1. *Euaesthétus* Grav.

Kroppen temmelig ligebred. Hovedet ikke eller næppe smallere end pronotum, øjnene rykket langt tilbage, udstående; overlæbens forrand tandet. Pronotum hjerteformet, bagtil på ryggen med to længdefurer og langs bagranden med en række fordybede punkter. Vingedækkerne tilsammen bredere end lange.

Arterne lever på fugtig eng- og mosebund og forekommer ofte talrigt i opskyl, især om foråret.

Oversigt over arterne.

1. Pronotums rod i midten med en fin og kort længdekøl. Vingedækkerne fint og simpelt punkterede, med fin sømstribe	2. <i>ruficapillus.</i>
Pronotums rod uden midtkøl	2.

2. Vingedækkerne uden tydelig sømstribe, tæt rynket-punkterede 1. *bipunctátus*.
 Vingedækkerne med tydelig, ret dyb sømstribe, simpelt punkterede 3. *laeviúsculus*.

1. *E. bipunctátus* Ljungh (scáber Grav., Joh.) (fig. 24, p. 25). Sort eller brunlig, lidet blank, følehorn og ben rødlig. Hoved og pronotum tæt og kraftigt punkterede, overlæbens randtænder lidt længere og mindre tæt stillede end hos de to følgende. Pronotums længdefurer ret svage. Længde 1,5—2 mm.

♂: Bagranden af 4. bugled i midten med to tætstillede tænder, af 5. bugled i midten svagt indbuet og af 6. bugled dybt, rundet indskåret.

Udbredt, men ikke helt almindelig (J, Ø, B).

2. *E. ruficapíllus* Boisd. Gennemsnitligt lidt mindre og smallere end de to andre arter og tillige adskilt fra disse ved, at pronotums rod i midten og ved hvert baghjørne har en fin, kort længdekøl, fra den foregående tillige ved finere punktur på hoved og pronotum, fint og tæt, simpelt punkterede vingedækker med fin sømstribe og lidt blankere overside. Brunsort eller brunlig, hoved og ofte også pronotum lysere, følehorn og ben rødlig. Pronotums længdefurer ret dybe og ret smalt adskilte. Længde 1,4—1,6 mm.

♂: 4. og 5. bugled i midten med et svagt længdeindtryk, 4. leds bagrand på hver side af midten med et fremspringende børsteknippe, 5. leds bagrand i midten svagt indbuet, 6. bugleds bagrand dybt, rundet indskåret.

Almindelig (J, Ø, B).

3. *E. laeviúsculus* Mann. Adskilt fra *E. bipunctatus* ved meget blankere overside og simpelt punkterede vingedækker med tydelig, ret dyb sømstribe og fra *E. ruficapíllus* ved lidt større og bredere form, lidt mindre tæt punkteret forkrop, lidt bredere adskilte længdefurer på pronotum, hvis rod mangler længdemidtkøl og i det højeste har svage og

korte sidekøle, og dybere sømstribe. Farven omtrent som hos *E. bipunctatus*. Længde 1,7—1,8 mm.

♂: 5. bugleds bagrand i midten svagt indbuet, 6. bugleds bagrand i midten med en dyb, meget smal, parallelsidet indskæring.

Udbredt, men ikke almindelig (J, Ø).

8. underfamilie **Paedérinae**.

Kroppen langstrakt. Hovedet fremstrakt, bagtil stærkt halsformet indsnøret. Følehornene 11-leddede, trådformede, hos *Cryptobium* knæbøjede mellem 1. og 2. led, indleddede foran øjnene, under pandens fortykkede forhjørner, ovenover kindbakkernes rod (fig. 9, p. 20). Kæbepalpernes 1. led kort, endeledet yderst lille, undertiden næppe synligt. Pronotum ikke bredere end langt. Vingedækkernes rygflade som regel ikke afsat fra sidedækkerne. Bagkroppen med kantede sider, 7. frie rygled enten delt i 2 smalle sidestykker eller i midten indskåret. Forbrystet hudagtigt eller kitiniseret, åndehullerne dækkede af epimererne (undtagen hos *Lithocharis* og *Cryptobium*). Forhofferne langt tapformede, stærkt fremstående, kortere end forlårene. Baghofferne tapformet bagudragende, med svagt udviklet eller manglende yderplade, berørende hinanden. Skinnebenene som regel ikke tornede, fødderne 5-leddede.

43 danske arter af størrelse 2,5—9 mm.

Oversigt over slægterne.

1. 4. fodled tvelappet (fig. 98—99)..... 2.
4. fodled simpelt (fig. 100) 3.
2. Pronotum blankt, kun enkelt punkteret. Længde 6,5—8,5 mm 1. *Pæderus* (p. 222).
- Pronotum mat, tæt punkteret. Længde 3—5 mm
2. *Ástenus* (p. 224).

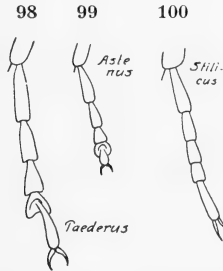

Fig. 98—100. Højre bagfod.

3. Halsen meget tynd, højst $c. \frac{1}{6}$ så bred som hovedet (fig. 104—105, p. 229 og fig. 114, p. 236) 4.
- Halsen tykkere, mindst $\frac{1}{4}$ så bred som hovedet (se f. eks. fig. 101 og 102) 5.
4. Hoved og pronotum kraftigt navlepunkterede. Længde 3,5—6,5 mm 3. *Stillicus* (p. 228).
- Hoved og pronotum fint punkterede. Længde 2,4—3,7 mm 4. *Scopæus* (p. 233).
5. Følehornene knæbøjede mellem 1. og 2. led, 1. led $c.$ så langt som de 3 følgende led tilsammen (fig. 131, p. 264) 9. *Cryptobium* (p. 264).
- Følehornene ikke knæbøjede, 1. led kortere end de 3 følgende led tilsammen..... 6.
6. Pronotums forrand på hver side indbugtet, forhjørnerne stærkt afsat. Bagføddernes kloled så langt som de øvrige 4 led tilsammen. Kroppen påfaldende fladtrykt 8. *Achénum* (p. 263).

- Pronotums forrand ikke indbuet, forhjørnerne ikke stærkt afsat. Bagføddernes kloled ikke så langt som de øvrige 4 led tilsammen. Kroppen ikke påfaldende fladtrykt. 7.
7. Bagføddernes 1. led ikke længere end 2. led. Benene kraftige. Længde 4—9,5 mm 7. *Lathróbium* (p. 247).

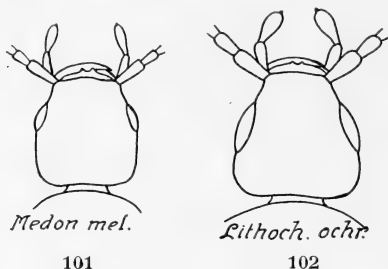

Fig. 101 og 102. Hoved af *Medon* og *Lithocharis*.

- Bagføddernes 1. led i hvert fald lidt længere end 2. led. Benene ret slanke. Længde 3—7 mm . . . 8.
8. Tindingerne over $\frac{1}{2}$ gang længere end øjet (fig. 101) 5. *Médon* (p. 238).
- Tindingerne i det højeste ganske lidt længere end øjet (fig. 102) 6. *Lithócharis* (p. 245).

1. *Pæderus* Fabr.

Kroppen tvefarvet. Halsen omtrent halvt så bred som hovedet. 3. følehornsled meget længere end 2. led. Kæbepalpernes endeled meget kort, ret bredt og med afstudet spids. Pronotum hvælvet, blankt, kun enkelt punkteret. Benene slanke, føddernes kloled indledet på oversiden af 4. led, dette tvelappet, lapperne under kloledet indbyrdes forbundne ved en bagtil ind-

skåret lys plade (fig. 98); forfødderne hos begge køn noget udvidede, bagføddernes 1. led betydeligt længere end 2. led.

Hos hannen har 6. bugleds bagrand en smal, dyb indskæring i midten.

Arterne lever på fugtig bund, især på sø- eller strandbredder, *P. litoralis* dog undertiden på ret tør bund.

Oversigt over arterne.

1. Bagkroppen ensfarvet sort eller blåsort .. 1. *ruficóllis*.
Bagkroppen rødgul med sort spids 2.
2. Pronotum med fint kantede sider 3. *litorális*.
Pronotum med ukantede sider 3.
3. Pronotum ikke eller meget lidt smallere end vingedækkerne, bredest langt foran midten og bagud betydeligt tilsmalnet (fig. 25, p. 26). Længde 7,5—8 mm 2. *ripárius*.
Pronotum betydeligt smallere end vingedækkerne, bagud ikke eller svagt tilsmalnet. Længde 6,5—7 mm 4. *fúscipes*.

1. *P. ruficóllis* Fabr. (geméllus Kr.). Blankt sort, oftest med stålblåt metalskær, pronotum rødgult, 1. og 2. følehornsled og 2. kæbepalpeled oftest delvis lysere. Pronotum c. så langt som bredt, bagud tilsmalnet, noget smallere og kortere end vingedækkerne; disse lidet kraftigt punkterede. Længde 7—8 mm.

Sjældnen og stedegen (J, Ø, B). Silkeborg; Maribo sø, Tystrup sø, Tissø; Rø. Især på sandede søbredder, men også på stranden. Maj—juli, sept. Larven fundet i juni.

2. *P. ripárius* L. (fig. 25, p. 26). Blankt rødgul, hovedet, bagkropsspidsen og bagbrystet sorte, vingedækkerne smukt metalblå, følehornene brunsorte med rødgul rod, kæbepalper og ben rødgule, de førstes spids, lårspidserne og fodleddene

mod spidsen mørke. Hovedet c. så bredt som pronotum, dette rigeligt så langt som bredt. Vingedækkerne lidt længere end pronotum, meget kraftigt punkterede. Længde 7,5—8 mm.

Temmelig almindelig (J, Ø, B). På sø-, mose- og åbredder.

3. *P. litorális* Grav. Nærstående til den foregående, men adskilt fra den ved pronotums fint kantede sider og ved, at kroppen er noget bredere, pronotum rigeligt så bredt som langt, med stærkere rundede sider, vingedækkerne lidt kortere, næppe længere end pronotum. Følehornene lidt kortere end hos den foregående. Længde 7,5—8,5 mm.

Temmelig sjælden (Ø, B). Af findsteder kan nævnes: Rudkøbing, Ristinge klint, Svendborg, Dyreborg; Redsle, Knuthenborg, Høvblege på Høje-Møen (på ret tør kridtbund ved planterødder sammen med *Scopaeus minutus*), Lyngby mose; Sose mølle (Bornholm). Ved søer, moser og åer, på strandbredder og på åben, ret tør bund.

4. *P. fúscipes* Curt. Nærstående til *P. riparius*, men let adskilt fra den ved de i oversigten nævnte kendemærker samt ved, at pronotums sider er svagere rundede, vingedækkerne betydeligt længere end pronotum og benene tyndere. Mellem- og bagskinnebenene ofte mørke. Længde 6,5—7 mm.

Temmelig sjælden (J, Ø, B); hyppigst i vore sydlige egne. Af findsteder kan nævnes: Horsens nørrestrand; Thurø rev, »Engene« ved Svendborg; på strandbredderne på Bornholm, f. eks. ved Hammeren, Hasle, Rønne, Arnager og Sose.

2. *Ástenus* Steph.

Kroppen smal. Hovedet stort, halsen c. $\frac{1}{3}$ så bred som hovedet. 3. følehornsled som regel længere end 2. led. Kæbepalpernes endeled spidst, yderst lille og fint, som regel næppe synligt. Hoved og pronotum matte, tæt navlepunkterede. Forlårenes øverste inderrand i yderste tredjedel med

en lille knude og derfra til spidsen indbugtet. Føddernes kloled kort, indledet på oversiden af 4. led, dette tvellappet, lapperne under kloledet indbyrdes forbundne ved en hudlap, bagføddernes 1. led længere end 2. led og end kloledet (fig. 99, p. 221).

Hos hannen har 6. bugleds bagrand en vinkelformet indskæring i midten.

Arterne træffes især ved planterødder på tør, ofte høj bund, i grusgrave eller i kompost.

Oversigt over arterne.

1. Vingedækkerne med kun ganske smalt lys bagrand
 5. *immaculátus*.
- Vingedækkerne med bredt lys bagrand, der ofte langs sømmen strækker sig længere fremad... 2.
2. Større, 4,5—5 mm. Vingedækker og bagkrop ret matte, de første meget tæt kornet punkterede. Pronotum på hver side med kun 2 lange, udstående børster¹⁾ 1. *filifórmis*.
- Mindre, 3—4 mm. Vingedækker og bagkrop ret blanke 3.
3. Pronotum lidt længere end bredt, på hver side med kun 2 lange, udstående børster¹⁾. Vingedækkerne omtrent $\frac{1}{3}$ bredere og c. $\frac{3}{8}$ længere end pronotum. Bagkroppen smal, bagud kun svagt udvidet 2. *pulchéllus*.
- Pronotum c. så langt som bredt, på hver side med 4—5 lange, udstående børster¹⁾. Bagkroppen bredere, bagud betydeligt udvidet 4.
4. Vingedækkernes største længde omtrent $\frac{1}{3}$ større end pronotums længde. Længde 3—3,5 mm
 3. *longelytrátus*.

¹⁾ Pronotums sidebørster er meget løst siddende og falder derfor let af ved præparationen, dersom denne ikke foretages med stor forsigtighed.

Vingedækkernes største længde kun c. $\frac{1}{4}$ større end pronotums længde. Længde 3—3,2 mm

4. angustátus.

1. *A. filifórmis* Latr. Let kendelig fra de følgende arter ved betydeligere størrelse og mattere vingedækker og bagkrop, fra den følgende yderligere ved større pronotum, der kun er lidt smallere og kortere end vingedækkerne, og fra de tre sidste yderligere ved, at pronotum er længere end bredt og kun har 2 udstående børster på hver side, og ved smallere, bagud kun yderst svagt udvidet bagkrop. Sort, oversiden tættere behåret end hos de følgende, vingedækkerne bagtil med et bredt, langs sømmen oftest fremefter udvidet, gult parti, undertiden også skulderpartiet lyst, følehorn, kæbepalper og ben gule. Hovedet fuldt så bredt som vingedækkerne. Pronotum c. $\frac{1}{5}$ længere end bredt. Vingedækkerne kun meget lidt bredere end og c. $\frac{1}{6}$ længere end pronotum. Længde 4,5—5 mm.

Ikke almindelig (J, Ø, B). På åben sand- og grusbund under sten og ved planterødder.

2. *A. pulchéllus* Heer. Nærstående til den foregående, men let adskilt ved de under denne anførte kendetegn. Hovedet knebent så bredt som vingedækkerne. Pronotum c. $\frac{1}{7}$ længere end bredt. Vingedækkerne omtrent $\frac{1}{3}$ bredere og c. $\frac{3}{8}$ længere end pronotum. Undertiden breder den lyse farve på vingedækkerne sig, så at kun en midtplet er mørk. Længde 3,5—4 mm.

Tømmelig sjælden (J, Ø). Af findesteder kan anføres: Haderslev, Stensballe skov; Tåsinge, Odense, Ryde, Valby, København, Damhusmosen, Dyrehaven. Især i kompostbunker.

3. *A. longelytrátus* Palm (angustátus Ganglb., Reitter, Joh.) (fig. 103). Adskilt fra de to foregående ved, at pronotum kun er c. så langt som bredt og på hver side har 4—5

udstående børster, samt ved bredere, bagud betydeligt udvidet bagkrop. Farven omtrent som hos den foregående. Hovedet knebent så bredt som vingedækkerne. Vingedækkerne c. $\frac{1}{4}$ — $\frac{1}{3}$ bredere end pronotum, deres gule tegning når langs sømmen som regel i det højeste frem til midten. Længde 3—3,5 mm.

Almindelig (J, Ø, B). På åben sand- eller grusbund under sten og ved planterødder, undertiden også på skovbund under løv og mos.

4. *A. angustátus* Payk. (*negléctus* Ganglb., Reitter, Joh.). Yderst nærstående til den foregående, men adskilt fra den ved, at vingedækkerne kun er c. $\frac{1}{4}$ længere og kun c. $\frac{1}{6}$ — $\frac{1}{4}$ bredere end pronotum, at gennemsnitsstørrelsen er lidt ringere, og at vingedækkernes lyse farve som regel er mere udbredt, så at den langs sømmen når frem betydeligt foran midten. Længde 3—3,2 mm.

Sjælden (Ø). Hunderup, Bøllemosen, Holte, Ravneholm (i grusgrav), Hillerød, Storkevad (i smuld under bark af gamle birke i selskab med myrer), Søborg ved Græsted. Den forekommer på åben sand- og grusbund, men også, og muligvis fortrinsvis, på fugtig skovbund.

5. *A. immaculátus* Ljungh. Let adskilt fra de foregående arter ved, at vingedækkernes gule tegning, der hos danske eksemplarer kun synes at variere ganske uvæsentligt, er indskrænket til en ganske smal stribe langs bagranden. Hovedet rigeligt så bredt som vingedækkerne. Pronotum rigeligt så langt som bredt, på hver side med 4—5 udstående børster. Vingedækkerne lidt bredere end og som regel kun lidt længere end pronotum, deres punktur som regel lidt kraftigere end

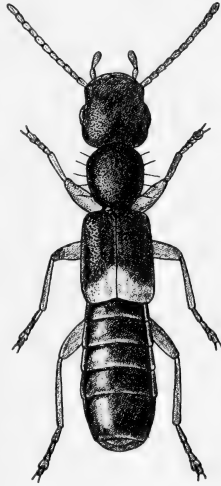

Fig. 103. *Astenus longelytratus* ♀. × 15.

hos de foregående. Bagkroppen omtrent som hos de to foregående. Længde 3,5—4 mm.

Sjælden (Ø); hyppigst mod syd. Af findesteder kan nævnes: Hestehave mose ved Tranekær, Roden skov, Frejlev, Frostrup skov, Færgemarkskoven ved Guldborg L., Vemmetofte dyrehave. På fugtig skovbund under løv, i fugtige grøfter ved græstuer og undertiden i kompost i haver.

3. *Stilicus* Latr.

Hovedet meget bredere end pronotum, halsen meget tynd, højst c. $\frac{1}{6}$ så bred som hovedet. Kæbepalpernes endeled yderst lille og fint. Hoved og pronotum kraftigt navlepunkterede. 4. fodled simpelt, 1. bagfodsled tydeligt længere end 2. led og mindst så langt som kloleddet (fig. 100, p. 221).

Arterne lever især på fugtig bund eller i kompost.

Oversigt over arterne.

1. Pronotum rødt angustátus.
Pronotum sort..... 2.
2. Øjnene ret små, meget kortere end tindingen (fig. 104). Overlæbens forrand som regel med en lille tand på hver side af de to midttænder (fig. 104). Vingedækkernes bagrand som regel ikke væsentligt lysere 3.
Øjnene ret store, ikke eller kun lidt kortere end tindingen (fig. 105). Overlæbens forrand kun med to midttænder. Vingedækkerne som regel med meget lysere bagrand 4.
3. Pronotum c. så langt som bredt, fortil kort og brat tilsmalnet 1. rúfipes.
Pronotum tydeligt længere end bredt, fortil længere og jævner tilsmalnet subtilis.
4. Hovedet lidt bredere end vingedækkerne. Benene ensfarvet rødgule. Længde 3,5—4 mm 4. erichsóni.

Hovedet lidt smallere end vingedækkerne. Længde

4—5,5 mm 5.

5. Vingedækkerne fint og ret spredt punkterede. Øjnene c. så lange som tindingen (fig. 105). Lårspidser og skinneben oftest brunlige. ♂: 5. bugled uden indtryk. Længde 4—4,5 mm 3. orbiculatus.

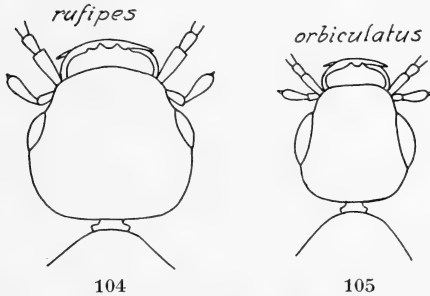

Fig. 104 og 105. *Stilicus*, hoved.

Vingedækkerne ret kraftigt og tæt punkterede.

Øjnene lidt kortere end tindingen. Skinnebenene rødgule eller brungule. ♂: 5. bugled med et stort indtryk. Længde 4,5—5,5 mm 6.

6. Benene ensfarvet rødgule eller brungule ... 2. similis. Mellem- og baglårerne med brunlig spids geniculatus.

[*St. angustatus* Fourcr. Let kendelig ved rødt pronotum. Sort, pronotum rødt, vingedækkernes bagrand brungul, følehorn og ben brunrøde. Hovedet c. så bredt som vingedækkerne. Pronotum længere end bredt. Vingedækkerne meget tæt og temmelig kraftigt punkterede. Længde 6—6,5 mm.

♂: 4. bugleds bagrand i midten med en rødlig knude, der omgives af lange, sorte hår; 5. bugled i midten med en stor, blank og glat grube, hvis sider er kølformet ophøjede og bagtil trukket ud i en rødligt gennemskinnende tand; 6. bugleds bagrand i midten indbuet.

Denne art, der bl. a. er fundet i Hamburgeggen, kunne muligvis træffes også hos os.]

1. *St. rufipes* Germ. Denne og den følgende art er kendelige fra de tre sidste arter ved mindre øjne (fig. 104) samt ved, at overlæbens forrand på hver side af de to kraftige midt-tænder som regel har en lille tand (fig. 104), og at vingedækkernes bagrand i reglen ikke er væsentlig lysere. Sort, vingedækkerne brune, bagkroppen brunsort, følehorn og ben gulbrune. Hovedet c. så bredt som vingedækkerne. Pronotum c. så langt som bredt, i midten med en glat, fortil forkortet eller uregelmæssig længdestribe. Vingedækkerne i deres største længde c. $\frac{1}{4}$ længere end pronotum, lidet tæt og ret fint, mod spidsen yderst fint punkterede. Længde 5,8—6 mm.

♂: 6. bugleds bagrand i midten dybt indbuet.

Almindelig (J, Ø, B). På fugtig bund i løv, mos og opskyl og i kompost.

[*St. subtilis* Er. Nærstående til den foregående, men adskilt fra den ved lidt mindre bredt hoved med lidt længere findinger og mere rundet bagrand, smallere, fortil længere og jævnere tilsmalnet pronotum og længere vingedækker. Længde 6—6,5 mm.

♂: Som den foregående.

Denne art, der bl. a. er fundet i Hamburgeggen, kunne muligvis træffes også hos os.]

2. *St. similis* Er. Kendelig ved ensfarvede ben og hannens sekundære kønsmærker. Sort eller brunsort, vingedækkernes bagrand, især ved yderhjørnerne, lysere, følehorn og ben rød-gule eller brungule. Pronotum c. så langt som bredt, den glatte, hyppigt noget uregelmæssige midtstribe ret smal, oftest langs midten længdefuret. Vingedækkerne c. $\frac{1}{3}$ længere end pronotum. Længde 4,5—5,5 mm.

♂: 5. bugled bagtil med et stort, halvmåneformet indtryk, hvis sider bagtil er kølformet ophøjede og ender i en kort,

rødlig tand, der ikke rager ud over bagranden. 6. bugleds bagrand med en trekantet indskæring.

Adskilt fra *St. rufipes* ved ringere størrelse, mindre bredt hoved med større øjne og jævnt rundede tindinger, tvetandet overlæbeforrand, mindre pronotum og lysere vingedækkebagrand, fra *St. orbiculatus* ved de nedenfor under denne anførte kendetegn og fra dem begge ved hannens sekundære kønsmærker.

Meget sjældnen og enkeltvis. Sikre fund foreligger fra Bremerovold (1 stk., $\frac{6}{4}$ 88), Vester Ulslev præstegårdshave (1 stk., $\frac{11}{7}$ 08), Københavns omegn (1 stk.) og Tisvilde (1 stk., $\frac{27}{4}$ 09). På fugtig bund i løv, mos og opskyl.

[*St. geniculatus* Er. Nærstående til den foregående, men adskilt fra den ved mellem- og baglårernes brunlige spids og afvigende sekundære kønsmærker hos hannen. Vingedækkerne er som regel kun lyse omkring de ydre baghjørner. Længde 4,5—5,5 mm.

♂: Omtrent som den foregående, dog er 5. bugleds indtryk bredere og dets sidetænder lange, ragende ud over ledets bagrand, og ikke lyse og 6. bugleds indskæring lidt bredere og mere jævn.

Denne art, der bl. a. er fundet i Hamburgegnen, kunne muligvis også træffes hos os.]

3. *St. orbiculatus* Payk. (fig. 106). Sort eller brunsort, vingedækkerne bagrand lysere, følehorn og ben brungule eller rødgule, lårspidser og skinneben som regel brunlige. Pronotum c. så langt som bredt, den glatte midtstribe oftest bredere end hos den foregående, hyppigt med yderst fin længdemidtfure. Vingedækkerne c. $\frac{1}{3}$ længere end pronotum. Længde 4—4,5 mm.

♂: 5. bugleds bagrand bredt og meget fladt indbuet, 6. bugleds bagrand temmelig bredt og ikke særlig dybt indbuet.

Fra de to foregående kendes arten som regel let ved de brunlige skinneben, hannen tillige ved de helt forskellige sekundære kønsmærker. Lysbenede hunner kendes fra de to foregående arters hunner ved lidt større øjne og derfor lidt

kortere tindinger (fig. 105), finere punkterede vingedækker og lidt ringere gennemsnitsstørrelse. Pronotums glatte længdemidtsribbe er ofte ligesom hos de to foregående forsynet med en fordybet midtlinie, men denne er finere og smallere og selve det glatte parti oftest lidt bredere og mere regelmæssigt.

Meget almindelig (J, Ø, B). I kompost og på fugtig bund.

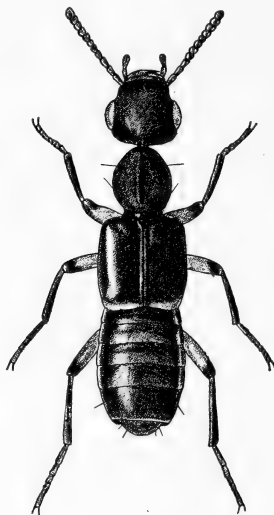

Fig. 106. *Stilicicus orbiculatus* ♀. × 11.

4. *St. erichsóni* Fauvel. Let kendelig ved det brede hoved, ret smalle og korte vingedækker, de ensfarvet lyse ben og den ringe størrelse. Sort eller brunsort, vingedækkernes bagrand lysere, følehorn og ben rødgyldne. Øjnene fuldt så store som hos *St. orbiculatus*. Pronotum c. så langt som bredt, med ret bred, undertiden fint midtfuret, glat længdemidtsribbe. Vingedækkerne kun lidt længere end pronotum, temmelig fint punkterede. Længde 3,5—4 mm.

♂: Omtrent som den foregående.

Temmelig almindelig (J, Ø, B). På fugtig bund.

4. *Scopæus* Er.

Kroppen smal. Hovedet oftest tydeligt bredere end pronotum, halsen meget tynd, højst c. $\frac{1}{6}$ så bred som hovedet. Øjnene små eller meget små, meget kortere end tindingen. Kæbepalpernes 3. led tykt, endeledet yderst lille og fint, næppe synligt. Hoved og pronotum fint punkterede. Forlårenes inderside i yderste tredjedel indbuet, bagskinnebenenes spids meget skråt afskåret. 4. fodled simpelt. 1. bagfodsled lidt længere end 2. led og tydeligt kortere end kloledet.

Oversigt over arterne.

1. Hovedet, målt fra følehornsknudernes forrand, ikke længere end bredt, fortil mellem de nævnte knuder ret tæt og skarpt punkteret. Vingedækkerne ret brede, tydeligt bredere end hovedet og c. $\frac{1}{4}$ bredere end pronotum, langs sømmen c. $\frac{1}{4}$ længere end pronotum. Dette oftest uden fordybet midtfure. Længde 3—3,7 mm 1. laevigátus.

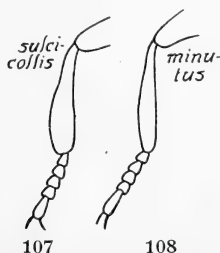

Fig. 107 og 108. *Scopaeus*, venstre mellemskinneben.

Hovedet, målt fra følehornsknudernes forrand, lidt længere end bredt, fortil mellem de nævnte knuder ikke eller spredt og yderst svagt punk-

- teret. Vingedækkerne ret smalle, ikke eller næppe bredere end hovedet og kun meget lidt bredere end pronotum. Dette som regel med en yderst fin, fordybet midtfure. Længde 2,4—3,3 mm 2.
2. Mellemskinnebenene stærkt fortykkede (fig. 107). Længde 2,8—3,3 mm 3.

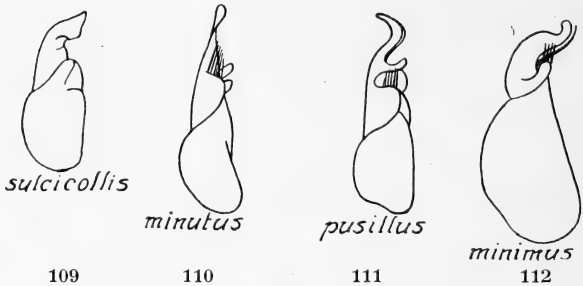

Fig. 109—112. *Scopaenus*, hannens parringsorgan.

- Mellemskinnebenene ikke stærkt fortykkede (fig. 108). Længde 2,4—3,3 mm 4.
3. Kroppen lidt bredere. Hovedet fint punkteret. Vingedækkerne temmelig kraftigt, bagkroppen temmelig fint punkteret 2. *sulcicollis*. Kroppen lidt smallere. Hovedet yderst fint punkteret. Vingedækkerne temmelig fint, bagkroppen yderst fint punkteret *pusillus*.
4. Mindre, 2,4—2,5 mm 4. *minimus*. Større, 2,8—3,3 mm 5.
5. Hannens parringsorgan se fig. 110 3. *minutus*. Hannens parringsorgan se fig. 111 *pusillus*.

Oversigt over hannerne.

1. 6. bugled på hver side med 2 skarpe tænder (fig. 113) 1. *laevigátus*.
6. bugled uden sådanne tænder 2.

2. 6. bugled foran bagrandens indskæring med to
aflange gruber, adskilt ved et opstående mellemrum
2. *sulcicollis*.
6. bugled uden sådanne gruber 3.
3. Parringsorganet se fig. 110 3. *minutus*.
Parringsorganet se fig. 111 *pusillus*.
Parringsorganet se fig. 112 4. *minusus*.

1. *Sc. laevigatus* Gyll. Let kendelig fra de følgende arter ved de i oversigten nævnte kendemærker samt ved, at hovedet

Fig. 113. *Scopaeus laevigatus* ♂, 5. og 6. bugled, til venstre: set fra neden. til højre: set fra neden og skråt bagfra.

ikke er udvidet bagud, og at kroppen i det hele er tydeligt bredere. Brunsort eller brun, vingedækkerne ofte lysere bagtil, følehorn og ben rødgule. Hovedet meget fint og tæt punkteret. Pronotum lidt længere end bredt, meget fint og tæt punkteret, ved roden med to tætstillede, aflange gruber og med smal, glat midtlinie, men som regel uden fordybet midtfure. Vingedækkerne fint og tæt kornet-punkterede. Bagkroppen yderst fint og tæt punkteret og behåret. Mellemskinnebenene ikke så stærkt fortykkede som hos den følgende. Længde 3—3,7 mm.

♂: 5. bugleds bagrand bredt og svagt indbuet. 6. bugleds bagrand i midten med en bred og dyb, i bunden rundet indskæring og på hver side af denne med en trekantet, spids, bagud og skråt udad rettet tand; foran denne tand findes på hver side langs indskæringen en spids, nedadrettet tand (fig. 113).

Meget sjældnen (J, Ø, B). Høruphav på Als; Lysemose, Engestofte mose ved Maribo sø (i røropskyl ved søbredden, $4\frac{5}{7}$), Hejreengen i Sundby storskov (i fugtig grøft), Gedser, Storeklint på Møen, Jyderup. I modsætning til de følgende

arter lever den på fugtig bund. I Sverige er den fundet i mos og i en Carex-tue og engang taget i antal henimod solnedgang, flyvende hen over tagrør og dunhammer ved en sø.

2. *Sc. sulcicollis* Steph. (cognátus Joh., Ganglb., Reitter) (fig. 114). Brunsort eller brun, følehorn og ben rød-gule. Hoved og pronotum meget fint punkterede. Hovedet ganske svagt udvidet bagud. Pronotum lidt længere end bredt, ved roden med to små, ofte utydelige gruber, som regel med yderst fin, i midten ofte afbrudt midtlinie. Vingedækkerne langs sømmen lidt længere end pronotum, ret tæt og temmelig kraftigt kornet-punkterede. Bagkroppen temmelig fint og tæt, fortil tydeligt kornet, punkteret og behåret. Længde 2,8—3,3 mm.

♂: 6. bugled med 2 store, glatte længdegruber adskilt ved et især bagtil ophøjet mellemrum, bagranden med en dyb indskæring. Parringsorganet se fig. 109.

Arten er let kendelig fra de andre arter, undtagen *Sc. pusillus*, ved de stærkt fortykkede mellemskinneben (fig. 107), og hannen er let kendelig fra alle de andre arter ved 6. bugleds gruber, der også kan ses, når dyret betragtes fra siden.

Temmelig sjælden (J, Ø, B). Af findesteder kan anføres: Havskrænter på østkysten af det sydlige Jylland, Grejsdalen (i antal i en kalkholdig, gruset oprensning ved en grøft), Marselisborg skrænt; Svendborgegnen, Enø, Høje-Møen, Nordsjælland; Hasle teglværk. Den forekommer oftest på leret, gruset eller sandet bund, f. eks. i lergrave eller på lerede havskrænter, ofte i nærheden af *Bledius*-gange. Maj—sept.

3. *Sc. minútus* Er. (*sulcicollis* Joh., Ganglb., Reitter). Nærstående til den foregående, men adskilt fra den ved mindre

Fig. 114. *Scopaenus sulcicollis*. × 15.

tykke mellemskinneben samt ved smallere krop, finere og tættere punktur på hoved og vingedækker, finere og tættere punktur samt tættere behåring på bagkroppen og afvigende sekundære kønsmærker hos hannen. Vingedækkerne er noget varierende i længde. Længde 2,8—3,3 mm.

♂: 6. bugled uden gruber, bagranden med en dyb indskæring. Parringsorganet se fig. 110.

Sjældnen (J, Ø). Af findesteder kan anføres: Als sønderskovs havskrænt, Fakkegrav, Juelsminde; Svendborgegnen, Høvblege på Høje-Møen (i antal ved planterødder på kridtbund), Mogenstrup (i en grusgrav), Nordsjælland. På lignende lokaliteter som den foregående. Maj—okt.

[*Sc. pusillus* Kiesw. Denne art står den foregående yderst nær, men er som regel let kendelig fra den ved stærkt fortykkede mellemskinneben (som hos *Sc. sulcicollis*). Der er dog i Mellem- og Sydeuropa fundet eksemplarer med simple mellemskinneben; sådanne stykker synes kun for hannens vedkommende at kunne kendes fra *Sc. minutus*, nemlig ved anden form af parringsorganet. Eksemplarer med stærkt fortykkede mellemskinneben adskilles fra *Sc. sulcicollis* ved de i oversigten nævnte kendemærker og for hannens vedkommende let ved manglende gruber på 6. bugled. Længde 2,8—3,3 mm.

♂: 6. bugled som hos *Sc. minutus*. Parringsorganet se fig. 111.

Denne art, der bl. a. er fundet i Norge og Sverige (Småland), kunne muligvis træffes også hos os. Den stemmer overens med *Sc. minutus* i levevis.]

4. *Sc. minimus* Er. Vor mindste art, meget nærstående til *Sc. minutus*, men adskilt fra den — såvel som fra eksemplarer af *Sc. pusillus* med ikke stærkt fortykkede mellemskinneben — ved lidt ringere størrelse, lidt smallere krop og endnu finere punktur på hoved og vingedækker. Fra *Sc. sulcicollis* og normale *Sc. pusillus* kendes den bl. a. let ved ikke stærkt fortykkede mellemskinneben. Hovedet ofte kun yderst svagt eller næppe udvidet bagud, baghjørnerne lidt

brederede afrundede. Pronotum undertiden uden tydelig midtfure. Vingedækkerne langs sømmen i reglen c. så lange som pronotum. Længde 2,4—2,5 mm.

♂: 6. bugled bagtil glattere og blankere end hos de to foregående, bagranden indskåret omtrent som hos disse. Paringsorganet se fig. 112.

Meget sjælden (Ø). Ristinge klint på Langeland, Diget udfør Kjeldskov på Lolland, Nyråd i Sydsjælland (i en grusgrav), Refsnæs. Den foretrækker antagelig, ligesom de tre foregående arter, gruset og sandet eller leret bund, og tages vist bedst ved sigtning omkring planterødder. Juni, aug.—sept.

5. *Médon* Steph.

Hovedet i det højeste ganske lidt bredere end pronotum, afrundet firkantet, halsen mindst $\frac{1}{4}$ så bred som hovedet, øjnene små, meget kortere end tindingen, overlæbens forrand i midten med to små tænder og mellem disse let indbuet. Kæbepalpernes endeled meget lille og fint. Forlårenes inderside i yderste tredjedel lidt indbuede. 4. fodled simpelt. Bagføddernes 1. led i hvert fald lidt længere end 2. led, dette og 3. led mod spidsen noget udvidede, men ikke udpræget hjerteformede, kloleddet ikke væsentligt længere end 1. led; forfødderne ikke udvidede hos begge køn.

Arterne lever i dyreboer, ved planterødder, under løv og mos, i opskyl, i kompost eller på stranden.

Oversigt over arterne.

1. Bagføddernes 4. led c. dobbelt så langt som bredt.	
Større, 6—7 mm	1. <i>castaneus</i> .
Bagføddernes 4. led ikke eller næppe længere end bredt. Mindre, 3—5 mm.....	2.

2. Hovedet ret spredt, temmelig kraftigt punkteret.
 Pronotum lidet tæt, temmelig kraftigt punkteret,
 med glat midtlinie, rødgult 3.
 Hovedet tæt punkteret 5.
3. Hovedet i bunden fint, bølget mikrotværridset
 7. propinquus.
 Hovedet, undtagen på siderne og helt bagtil, i
 bunden glat eller næsten glat 4.
4. Vingedækkerne langs sømmen c. så lange som pronotum. Kroppen lidt smallere. Længde 3—
 3,5 mm 5. mélanocéphalus.
 Vingedækkerne langs sømmen lidt længere end
 pronotum. Kroppen lidt bredere. Længde 3,5—
 4 mm 6. bicolor.
5. Hovedet lidt bredere end og, målt fra overlæbens
 forrand, lidt længere end pronotum 6.
 Hovedet ikke bredere end og, målt fra overlæbens
 forrand, ikke tydeligt længere end pronotum . 7.
6. Pronotums punktur ret kraftig, omtrent så kraftig
 som hovedets 2. brúnneus.
 Pronotums punktur fin, tydeligt finere end ho-
 vedets 3. ripícola.
7. Hovedet fint navlepunkteret. Følehornenes 6. og
 7. led ikke eller næppe længere end brede 4. apicális.
 Hovedet yderst fint punktuleret. Følehornenes 6.
 og 7. led betydeligt længere end brede 8.
8. Oversiden sort eller brunsort, følehorn, kæbepalper
 og ben brune, fødderne lysere. Vingedækkerne
 omtrent $\frac{1}{2}$ gang bredere end hovedet 8. obsolétus.
 Oversiden overvejende brun, følehorn, kæbepalper
 og ben rødgyule eller brungule. Vingedækkerne
 rigeligt $\frac{1}{4}$ bredere end hovedet 9. obscuréllus.

1. gruppe.

Strubesømmene på hovedets underside næsten sammenstødende. Hovedet lidt bredere end og,

målt fra overlæbens forrand, længere end pronotum, dette bagud lidt tilsmalnet.

1. *M. castaneus* Grav. Vor største art, let kendelig på størrelsen og de lange ben. Brunrød, hovedet, pronotums midtparti og bagkroppen mørkere. Hovedet længere end bredt,

Fig. 115—117. Medon ♂, de sidste bugled.

ret kraftigt og tæt, i midten og fortil dog mere spredt, navlepunkteret. Pronotum lidt bredere end langt, temmelig tæt og ikke ret fint navlepunkteret. Vingedækkerne betydeligt længere end pronotum, fint og tæt kornede. Mellem- og bagfødderne slankere end hos de følgende arter. Længde 6—7 mm.

♂: Forfødderne stærkere udvidede. 5. bugleds bagrand med en bred, halvrund indskæring, denne i midten med en kort, afstudsset, fremspringende plade og på hver side af denne med en række tætstillede, kraftige, sorte børster. 6. bugleds bagrand med en trekantet, i bunden rundet indskæring (fig. 115).

Meget sjælden (J, Ø). Vojens, Esbjerg, Randers; Svendborg, Thoreby (Lolland), Haraldsted, København, Eremitagesletten, Rudeskov, Sanddalen øst for Sandbjerg, Hillerød, Hornbæk, Tisvilde. I muldvarpereder. Marts—maj, sept.—okt. Larven er fundet i en muldvarperede ²⁸/₇.

2. *M. brunneus* Er. (fig. 118). Rødbrun, hoved og bagkrop lidt mørkere, følehorn og ben rødgyldne. Hovedet c. så langt som bredt, tæt og ret kraftigt navlepunkteret. Pronotum lidt bredere end langt, ret blankt, temmelig tæt og kraftigt navlepunkteret, oftest med en glat eller omtrent glat

midttlinie. Vingedækkerne kun lidt længere end pronotum, ret fint og tæt kornede. Længde 4—5 mm.

♂: 5. og 6. bugled omtrent som hos den foregående, dog er 5. bugleds indbugtning meget fladere, midterpladen meget kortere, noget bredere og dens bagrand svagt indbuet, og 6. bugleds indskæring mindre dyb (fig. 116).

Sjælden (J, Ø). Åbenrå, Tørring, Fredsted, Hannerup skov (ved Fredericia), Munkebjerg, Nim, Århus; Tommerup, Sundby storskov, Sønderskov ved Flintinge, Sandfaldene på Høje-Møen, Ledreborg. På skovbund, i muse-reder og -gange ved gamle træstubbe. April—nov., især forår og efterår.

[*M. fuscus* Mann. Meget nærstående til *M. brunneus*, men adskilt fra den ved finere og yderst tæt, rynket punktur på hoved og det matte pronotum, lidt længere følehorn og længere, finere og tættere kornede vingedækker. Længde 4—5 mm.

♂: 5. bugleds bagrand i midten bredt og dybt firkantet indskåret, indskæringens sider tandformet udtrukne og indvendig sort randede, 6. bugleds bagrand i midten dybt indbuet.

Fra *M. ripicola* adskilles arten ved kraftigere punktur på hovedet og kraftigere og tættere punkteret, mat pronotum.

Denne art, der bl. a. er fundet i Norge (ved Oslo) og også angives fundet i Hamburgegnen, kunne muligvis træffes også hos os. Den stemmer vistnok i levevis overens med *M. brunneus*, sammen med hvilken den undertiden forekommer.]

3. *M. ripicola* Kr. Nærstående til *M. brunneus*, men let kendelig fra den ved, at hovedets punktur er finere, pro-

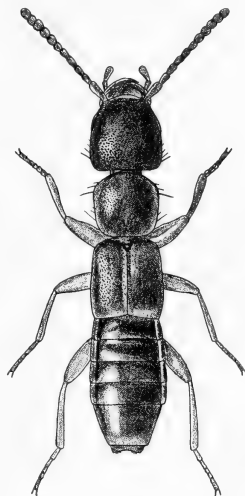

Fig. 118. *Medon brunneus*
♂. ×11.

notums punktur meget finere, tydeligt finere end hovedets, og vingedækkerne noget længere og lidt finere og tættere kornede. Som regel er hovedet lidt mørkere, men pronotum noget lysere end hos *M. brunneus*, så at hoved og pronotum fremtræder som tydeligt forskelligtfarvede. Længde 3,7—4,2 mm.

♂: 5. bugleds bagrand med en bred, ret dyb indskæring, der på hver side er yderligere lidt indbuet og her forsynet med en række tætstillede, kraftige, sorte børster. 6. bugleds bagrand med en ret dyb, i bunden rundet indskæring (fig.117).

Sjældnen (J, Ø). Trelde, Esbjerg; Trappeskov strand (Ærø), Gedser, Bøtø, Tromnæs. På stranden under tang. Juni—juli, sept.

2. gruppe.

Struben temmelig smal, punkteret og lidet tydelig. Hovedet c. så langt og så bredt som pronotum, vingedækkerne c. $\frac{1}{3}$ bredere og længere end pronotum.

4. *M. apicalis* Kr. Kendelig fra alle vore andre arter ved, at vingedækkerne er c. $\frac{1}{3}$ bredere end pronotum. Rødbrun, hovedet og vingedækkernes bageste parti mørkere, følehorn og ben rødgule. Hovedet fint og meget tæt navlepunkteret. Pronotum rigeligt så bredt som langt, bagud næppe tilsmalnet, uden eller med antydet og meget smal, glat midtlinie, punkturen tæt og meget fin. Vingedækkerne fint og tæt kornede. Længde 3,5—4 mm.

♂: 5. bugled med let, dobbelt indbuet bagrand, langs og lidt foran bagranden med lange, sorte, bagudrettede hår, 6. bugleds bagrand med en ret dyb, i bunden rundet indskæring.

Meget sjældnen (Ø). Kidnakke skov på Lolland (1 stk. i en løvbunke), Dyrehaven (enkeltvis i høstak og muserede og i stort antal i bunker af gamle bøgeblade og -kviste; maj, aug.—sept.). I Tyskland er den fundet i en næsten forladt tue af den røde skovmyre (*Formica rufa*).

3. gruppe.

Struben tydelig, ret bred, glat og blank. Hovedet omtrent så bredt som pronotum, temmelig kraftigt og ret spredt punkteret. Pronotum rødgult, lidet tæt og temmelig kraftigt punkteret, med glat midtlinie.

5. *M. mélanocéphalus* Fabr. Let kendelig ved punkturen, farven og de korte vingedækker. Ret blank, hoved og bagkrop sorte eller sortbrune, den sidste med lidt lysere spids, pronotum rødgult, vingedækkerne brune, langs søm og yderende brungule, følehorn og ben rødgule. Hovedet c. så bredt som pronotum, dette rigeligt så bredt som langt, bagud lidt tilsmalnet. Vingedækkerne ikke eller kun ganske lidt bredere end pronotum, ret fint og tæt kornet-punkterede. Længde 3—3,5 mm.

♂: 5. bugled bagtil med et svagt længdeindtryk i midten, bagranden i midten yderst svagt og ret smalt indbuet, 6. bugleds bagrand med en ret dyb, lidt spidsvinklet, i bunden lidt rundet indskæring.

Ikke almindelig (J, Ø, B). I kompost, ved planterødder og på stranden under tang. Undertiden fundet i muldvarpereder og hos myrer, det sidste dog antagelig tilfældigt.

6. *M. bicolor* Oliv. Meget nærstående til den foregående, men adskilt fra den ved lidt længere vingedækker, betydeligt bredere krop og lidt betydeligere størrelse. Endvidere er pronotum og vingedækkerne oftest lidt tættere punkterede og bagkroppen tydeligt tættere punkteret og behåret. Længde 3,5—4 mm.

♂: Omtrent som den foregående, 6. bugleds indskæring dog lidt bredere, lidt stumpvinklet og i bunden lidt bredere rundet.

Sjælden (J, Ø, B). Af findesteder kan anføres: Stranden udfor Als sønderskov og nørreskov; Trappeskov strand på Ærø, Høvblege på Høje-Møen; Arnager, Sose odde. Ved plante-rødder og under tang på stranden; undertiden i kompost.

7. *M. propinquus* Bris. Meget nærstående til de to foregående, men adskilt fra dem ved hovedets tydelige mikroværridsning og ved, at vingedækkerne er tydeligt bredere end pronotum. Fra *M. melanocephalus* adskilles den yderligere ved betydeligt længere vingedækker (der også er lidt længere end hos *M. bicolor*) og fra *M. bicolor* yderligere ved slankere bygning, navnlig tydeligt smallere hoved og pronotum. Længde 3,3—3,5 mm.

♂: 5. bugled simpelt, 6. bugled omtrent som hos *M. bicolor*.

Af denne art foreligger hidtil kun et enkelt dansk eksemplar uden nærmere lokalitetsangivelse. I England er arten fundet under mos og i bundfald af høstakke samt i muldvarpereder (i antal i nov.).

4. gruppe.

Struben tydelig, meget bred, lidet blank. Hovedet ikke bredere end pronotum. Oversiden ret mat, yderst fint og tæt, silkeagtigt behåret. Hovedet yderst fint punktuleret, pronotum og vingedækkerne yderst fint punkterede, pronotum næsten uden tydelig glat midtlinie. Hannens forfødder meget stærkere udvidede end hos hunnen.

8. *M. obsolétus* Nordm. Sort eller brunsort, følehorn, kæbepalper og ben brune, fødderne lysere. Hovedet lidt smallere end pronotum, bagud næppe udvidet, pronotum ganske lidt bredere end langt, bagud næppe tilsmalnet. Vingedækkerne noget bredere end pronotum, yderst fint og tæt kornet-punkterede. Længde 3,3—3,7 mm.

♂: Forfødderne stærkt udvidede. 6. bugleds bagrand yderst svagt indbuet. Struben (ligesom hos hunnen) svagt punkteret.

Meget sjælden (Ø). Hidtil kun fundet på Glænø (2 eks. sigtet ved en rørsump, nær stranden, ²¹/₆), i Engestofte mose ved Maribo sø (⁴/₇) og i Søskærmose ved Korsør (sigtet af opskyl i antal ¹⁸/₄).

9. *M. obscuréllus* Er. Nærstående til den foregående, men adskilt fra den ved de i oversigten nævnte kendemærker samt ved, at kroppen er tydeligt smallere, at hovedet er ganske svagt udvidet bagud, pronotum ganske svagt tilsmalnet bagud og vingedækkerne endnu finere punkterede. Længde 3—3,4 mm.

♂: Forfødderne stærkt udvidede. 6. bugleds bagrand med en stumpvinklet indskæring. Struben med spredte, grove punkter (hos ♀ svagt punkteret).

Sjælden (J, Ø, B). Af findesteder kan anføres: Haderslev, Esbjerg; Ålykke skov (Fyn), Kidnakke skov (Lolland), Nykøbing F., Frederiksberg, Dyrehaven; Rahbækkeværket ved Rønne. I løv- og kompostbunker, ofte i stort antal. April—maj, aug.—okt.

6. *Lithócharis* Lac.

Nærstående til den foregående slægt, men adskilt fra den ved, at øjnene er større, i det højeste lidt kortere end tindingen (fig. 102, p. 222), og at forbrystet mangler epimerer og har udækkede åndehuller.

Arterne lever især i kompost. De ligner stærkt *Medon*-arter, og slægten anses ofte som en underslægt af *Medon*.

Oversigt over arterne.

1. Hovedet bag øjnene ganske svagt, rundet udvidet (fig. 102, p. 222). Pronotum gulbrunt eller brunt, lidt bredere end langt, uden tydelig glat midtlinie

1. *ochrácea*.

Hovedet bag øjnene ikke udvidet, parallelsidet.

Pronotum rødgult, næppe bredere end langt, med tydelig, ret smal, glat midtlinie .. 2. *nígriceps*.

1. *L. ochrácea* Grav. Temmelig mat, fint og tæt behåret, brun eller gulbrun, hovedet sort eller brunsort, følehorn og

ben gullige. Hovedet omtrent så bredt som pronotum, yderst fint og tæt punktuleret. Pronotum oftest yderst svagt tilsmalnet bagud, meget fint og tæt punkteret. Vingedækkerne noget bredere og c. $\frac{1}{3}$ længere end pronotum, fint og tæt kornet-punkterede. Længde 3,5—4 mm.

♂: 5. bugleds bagrand med en let indbugtning, der er beklædt med en række korte, kraftige, tætstillede, sorte børster,

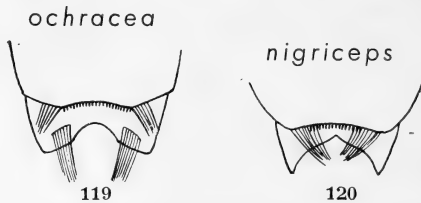

Fig. 119 og 120. *Lithocharis* ♂, de sidste bugled.

og som på hver side begrænses af nogle lange, sorte, udadbøjede hår. 6. bugleds bagrand med en indbugtning og på hver side med en brømme meget lange, tætstillede, gyldne, indadbøjede hår (fig. 119).

Ikke sjælden (J, Ø). I kompost. Den angives også at forekomme i opskyl og under sten på søbredder samt på stranden.

2. *L. nigriceps* Kr. Meget nærstående til den foregående, men adskilt fra den ved de i oversigten nævnte kendemærker samt ved lidt mindre øjne, omtrent parallelsidet pronotum, lidt lysere vingedækker og afvigende sekundære kønsmærker hos hannen. Længde 3,3—4 mm.

♂: Som den foregående, dog er den sorte sidebehåring på 5. bugleds bagrand indadrettet, og 6. bugleds bagrand mangler de gyldne hårbrømmer og har i bunden af indbugtningen en lille, vinkelformet indskæring (fig. 120).

Denne orientalske art har i de senere år bredt sig til Europa og er nu fundet også hos os, dels i Dyrehaven (i antal sammen med *L. ochracea* i kompostbunkerne ved dyrehusene), dels i Gelskov (i rådne svampe). Bl. a. i juli.

7. *Lathróbium* Grav.

Hovedet oftest c. så bredt som pronotum, halsen mindst $\frac{1}{4}$ så bred som hovedet, øjnene små, meget kortere end tindingen. Overlæben med i midten indbuet forrand, mere eller mindre tydeligt tvelappet. Kæbepalpernes endeled meget lille og tyndt. Pronotum som regel med glat midtlinie. Benene kraftige, 4. fodled simpelt; forlårene og forskinnebenene på indersiden med en stumpvinklet udvidelse (fig. 121), forskinnebenene kraftige, forfødderne stærkt udvidede hos begge køn; bagskinnebenenes spids skråt afskåret, med en tæt hårbræmme, bagføddernes 1. led ikke længere end 2., kloleddet meget længere end 1. led, men ikke så langt som de øvrige 4 led tilsammen.

Af flere arter forekommer både eksemplarer med fuldt udviklede flyvevinger og længere vingedækker og eksemplarer med manglende eller rudimentære flyvevinger og kortere vingedækker.

Nogle af arterne er vanskelige at bestemme, og for disses vedkommende yder de sekundære kønsmærker hos hannen en god hjælp. En oversigt over hannerne til de vanskeligste arter i underslægten *Lathrobium* s. str. er givet nedenfor efter artsoversigten. Også hannens parringsorgan viser

Fig. 121. *Lathrobium brunnipis*, venstre forben, set fra neden.

udprægede kendetegn hos de forskellige arter, men behøver dog for vore arters vedkommende næppe at undersøges.

Arterne lever især på fugtig bund, i løv, mos og opskyl eller i kompost, enkelte dog på høj, sandet eller gruset bund, ved planterødder eller under sten. Nogle arter, f. eks. *L. brunipes*, forekommer hyppigt i mulden omkring muse- og muldvarpegange, men vore *Lathrobium*-arter har dog næppe nogen egentlig tilknytning til dyregange eller -boer, måske med undtagelse af *L. dilutum* og *pallidum*.

Oversigt over arterne.

1. Vingedækkerne med en fortil forkortet længdelinie lidt over og parallelt med randlinien langs sidekanten (fig. 122) 1. *multipunctum*.
Vingedækkerne kun med en enkelt randlinie langs sidekanten 2.
2. Halsen c. $\frac{1}{3}$ så bred som hovedet 3.
Halsen over $\frac{2}{5}$ — oftest c. halvt — så bred som hovedet 6.
3. Pronotum c. så langt som bredt, vingedækkerne kun c. så brede og så lange som pronotum, kraftigt punkterede *punctatum*.

Fig. 122. *Lathrobium multipunctum*. Venstre vingedække, set fra siden.

Pronotum i hvert fald lidt længere end bredt.
Vingedækkerne i hvert fald lidt bredere end og (bortset fra *L. terminatum*, ab. *atripalpe*) længere end pronotum og længere end tilsammen brede 4.

4. Hovedet, målt fra pandens forrand til halsind-

- snoringen, lidt længere end bredt. Pronotum omtrent $\frac{1}{4}$ længere end bredt. Kroppen smallere. Længde 5—6 mm grácile.
- Hovedet, målt på samme måde, ikke tydeligt længere end bredt. Pronotum højst c. $\frac{1}{6}$ længere end bredt. Kroppen lidt bredere. Længde 6—7,5 mm 5.
5. Vingedækkerne ikke så blanke som pronotum, fint og meget fladt punkterede. Benene oftest sortbrune eller brunrøde. Kroppen bredere. Længde 6,5—7,5 mm 2. quadrátum.
- Vingedækkerne lige så blanke som pronotum, kraftigere og dybere punkterede. Benene oftest rødgyule eller brungule. Kroppen smallere. Længde 6—7 mm 3. terminátum.
6. Oversiden sort, undertiden med helt eller delvis røde eller rødgyule vingedækker. Længde 4—9,5 mm 7.
- Oversiden brun, brunrød eller rødgyul. Længde 4,5—6 mm 16.
7. Vingedækkerne ikke ensfarvet sorte 8.
- Vingedækkerne ensfarvet sorte 12.
8. Hovedets punktur tæt og kraftig, kraftigere end pronotums. Længde 6—7 mm 4. rufipénne.
- Hovedets punktur ikke kraftigere end pronotums 9.
9. Hovedet bagud ganske svagt udvidet. Vingedækkerne helt røde eller ved roden kun ganske smalt sorte ripícola.
- Hovedet ikke tydeligt udvidet bagud 10.
10. Vingedækkernes bagrand med en ganske fin, fordybet randlinie. Hovedet, målt fra pandens forrand til halsindsnoringen, lidt længere end bredt. Kroppen lidt smallere. ♂: 6. bugled uden to længdestriber af korte, sorte børstehår. ♀: 7. frie ryglæds indskæring kun c. $\frac{1}{2}$ gang længere end bred (fig. 125) 7. fulvipénne.
- Vingedækkernes bagrand uden randlinie. Hovedet,

målt på samme måde, c. så langt som bredt. Kroppen lidt bredere. ♂: 6. bugled i bageste halvdel på hver side af midtlinien med en længdestribe af korte, sorte børstehår..... 11

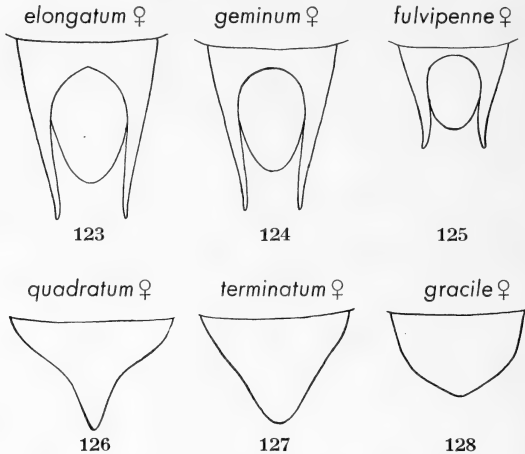

Fig. 123—125. *Lathrobium* ♀, 7. og 8. frie rygled. Fig. 126—128. *Lathrobium* ♀, 6. frie rygled.

11. Hovedets underside temmelig tæt og temmelig kraftigt punkteret, strubesømmene svage, struben mellem dem ret smal, uregelmæssigt punkteret. Vingedækkerne langs sømmen c. $\frac{1}{5}$ længere end pronotum. ♂: 6. bugleds bagrand mellem hårstriberne med en vinkelformet indskæring. ♀: 7. frie rygleds indskæring i bunden svagt stumpvinklet (fig. 123) 5. *elongatum*. Hovedets underside spredt og fint punkteret, strubesømmene tydelige, struben mellem dem lidt bredere, ikke punkteret. Vingedækkerne langs sømmen kun ganske lidt længere end pronotum. ♂: 6. bugleds bagrand i det højeste

- ganske svagt indbuget. ♀: 7. frie rygleds indskæring i bunden rundet (fig. 124) 6. géminum.
12. Pronotum c. $\frac{1}{3}$ længere end bredt, ikke bredere end hovedet. Mindre, 4—4,5 mm. Benene rødgule 11. lóngulum.
Pronotum ikke $\frac{1}{3}$ længere end bredt. Større, 5,5—9,5 mm 13.
13. Mindre, 5,5—7 m 14.
Større, 8—9,5 mm 15.
14. Hovedet lidt smallere end pronotum. Benene gulbrune eller rødbrune. Længde 6—7 mm 9. fóvulum.
Hovedet fuldt så bredt som pronotum. Lår og skinneben mørkebrune. Længde 5,5—6 mm 10. filifórme.
15. 6. bugled hos ♂ uden børstehårstriber. 8. frie rygled hos ♀ med en længdemidtkøl 8. brúnnipes.
6. bugled hos ♂ med to børstehårstriber. 8. frie rygled hos ♀ uden længdekøl (L. elongatum var. fraudulentum og L. geminum var. volgense) 11.
16. Hovedet lidt bredere end pronotum. Bagkroppen ret blank, fint og ret tæt punkteret. Længde 4,5—5 mm 12. dilútum.
Hovedet så bredt som pronotum. Bagkroppen ret mat, yderst fint og yderst tæt punkteret. Længde 5—6 mm 13. pállidum.

Oversigt over hannerne

af L. brunnipes og arterne med rødtegnede vingedækker i underslægten Lathrobium s. str.

1. 6. bugleds bagrand med en bred, trekantet indskæring og på hver side af denne med en bagudrettet, sortbehåret tand laevipénne.
6. bugleds bagrand uden tænder 2.
2. 6. bugled i bageste halvdel på hver side af midtlinien med en længdestribe af korte, sorte børstehår 3.

6. bugled uden sådanne hår 5.
3. 6. bugleds bagrand, mellem hårstriberne med en vinkelformet indskæring 5. *elongátum*.
6. bugleds bagrand i det højeste ganske svagt indbuet 4.
4. Vingedækkerne i hvert fald i forreste tredjedel sorte
6. *gémínium*.
Vingedækkerne røde, roden i det højeste ganske smalt sort *ripícola*.
5. 5. bugled med et stort, ret dybt, trekantet indtryk, bagranden let indbuet. 6. bugleds bagrand med en dyb indskæring 8. *brúnnipes*.
5. bugled ikke eller næppe indtrykt, bagranden ikke indbuet. 6. bugleds bagrand ikke dybt indskåret 6.
6. Hovedets punktur tæt, kraftigere end pronotums
4. *rufipénne*.
Hovedets punktur lidet tæt, ikke kraftigere end pronotums 7. *fulvipénne*.

1. gruppe.

(Underslægt *Lobráthium* Muls. & Rey).

Vingedækkerne med en fortil forkortet længdelinie lidt over og parallelt med randlinien langs sidekanten (fig. 122, p. 248).

1. *L. multipúntum* Grav. Let kendelig ved vingedækernes dobbelte siderandlinier (fig. 122) og de groft rækkepunterede vingedækker. Brunsort, brun eller rødbrun, følehornene rustrøde, benene rødgule. Kroppen ret smal, forkroppen groft punkteret. Hovedet ganske lidt bredere end pronotum, halsen omtrent halvt så bred som hovedet. Pronotum c. $\frac{1}{4}$ længere end bredt, bagud ganske svagt tilsmalnet. Vingedækkerne lidt bredere end pronotum, med temmeligt regelmæssige punktrækker. Længde 7—8 mm.

♂: 5. bugled i midten med to små, tætstillede knuder og

bag disse et bredt indtryk. 6. bugled med glat længdefure, bagranden med en dyb, smal indskæring.

Sjælden (J, Ø, B). Af findesteder kan anføres: Kelstrup strand, Marselisborg skrænt; Ærø (Trappeskov havskrænt), Tåsinge, Svendborg, Pomlenakke strand, Hulerød, Gilleleje, Tisvilde, havskrænten udfor Veddinge; Onsbæk, Hammershus. Især på eller ved foden af havskrænter i mos, under sten eller ved planterødder, navnlig ved kildevæld eller bækudløb. Maj—sept.

2. gruppe.

(Underslægt *Tetartópeus* Czwal.)

Vingedækkerne med enkle siderandlinier. Halsen c. $\frac{1}{3}$ så bred som hovedet.

[*L. punctátum* Zett. Let kendelig fra gruppens følgende arter ved de i oversigten nævnte kendemærker samt ved lidt bredere hoved og kraftigere punktur på forkroppen. Blankt sort, følehornenes rod og fødderne rødlig, undertiden er følehorn og ben helt rødlig, meget sjældent er vingedækkerne røde. Hovedet, målt fra pandens forrand til halsindsnøringen lidt kortere end bredt, lidt smallere end pronotum. Pronotums og vingedækkernes punktur kraftig. Længde 6—7 mm.

♂: Mellemlårene noget, baglårene stærkt fortykkede.

♀: 6. frie rygleds bagrand i midten noget bagudtrukket.

Denne art, der bl. a. er fundet i Halland og Sydnorge, kunne muligvis træffes også hos os. Den lever på fugtig bund ved søbredder eller rindende vand i opskyl eller vandmos (*Sphagnum*).]

2. *L. quadrátum* Payk. Kraftigere, bredere og gennemsnitligt større end de følgende arter i gruppen. Sort, vingedækkerne lidt mindre blanke end hoved og pronotum, meget sjældent med en lys plet på de ydre baghjørner, følehorn og ben brunsorte eller brunrøde, fødderne lysere, meget sjældent er ben og følehorn rødgule. Hovedet noget smallere end pronotum, punkturen ret fin. Pronotum temmelig kraftigt og

tæt punkteret. Vingedækkerne betydeligt længere og bredere end pronotum. Længde 6,5—7,5 mm.

♂: 5. bugled (og de foregående led ligeledes, men svagere udpræget) med et ret fladt længdeindtryk i midten. 6. bugleds bagrand med en skarp, vinkelformet indskæring.

♀: 6. frie rygled bagtil trukket ud i en spids forlængelse (fig. 126, p. 250). 6. bugleds bagrand rundet afstudet.

Temmelig almindelig (J, Ø, B). På fugtig bund, i opskyl eller under løv og sten ved vandkanter.

3. *L. terminatum* Grav. Nærstående til den foregående, men adskilt fra den ved de i oversigten nævnte kendemærker samt ved, at hovedet kun er lidt smallere end pronotum, dette lidt mere aflangt, vingedækkerne betydeligt mindre, kun lidt bredere og lidt længere end pronotum (hos *ab. atripalpe* Scriba med rudimentære flyvevinger er vingedækkerne kun c. så lange som pronotum) og de sekundære kønsmærker afvigende. Vingedækkerne har som regel en gul plet i de ydre baghjørner. Følehornenes rod og spids lysere, benene rødgule, undertiden brunlige. Længde 6—7 mm.

♂: 5. bugleds længdeindtryk smallere end hos den foregående, 6. bugleds indskæring smallere og dybere.

♀: 6. frie rygleds forlængelse bredere tilspidset (fig. 127 p. 250). 6. bugleds bagrand smalt afstudet, siderne bagtil tydeligt indbuede.

Temmelig almindelig (J, Ø, B). På lignende steder som den foregående.

[*L. fénnicum* Renkonen. Meget nærstående til de to foregående og habituelt stående imellem dem. Fra *L. quadratum* adskilles den ved slankere krop, mere rundet, lidt smallere og lidt tættere og finere punkteret hoved, lidt mere aflangt, omtrent $\frac{1}{4}$ længere end bredt pronotum og lidt slankere ben. Fra *L. terminatum* skelnes den ved lidt betydeligere størrelse, lidt mere rundet hoved, lidt større, både længere og bredere, lidt mindre blanke og lidt finere og tættere punkterede vingedækker og lidt mørkere ben. Vingedækkernes ydre baghjørner

er som regel kun utydeligt lyse, følehorn og ben oftest mørkebrune, de førstes rod samt fødder og skinnebenspidser lysere. Længde 6,5—7,5 mm.

♂: 5. bugleds længdeindtryk dybt, dets bagrand let, stumpvinklet indbuet. 6. bugleds bagrand afstudet, i midten med en dyb og smal indskæring.

♀: 6. frie rygled omtrent som hos *L. quadratum*. 6. bugleds bagrand afstudet og yderst svagt indbuet.

Fra *L. gracile* adskilles arten let ved meget betydeligere størrelse, bredere hoved, der ikke er længere end bredt og mindre blanke, tættere punkterede vingedækker.

Denne arts udbredelse kendes ikke med sikkerhed. Den er bl. a. fundet i Østergötland og Småland, og dens forekomst hos os er ikke udelukket, omend vistnok ikke særligt sandsynlig. Den lever på slammet, meget våd bund, nær vandkanter.

L. gracile Hampe. Ligeledes nærstående til *L. quadratum* og *terminatum*, men adskilt fra dem ved de i oversigten nævnte kendemærker samt ved finere punktur på hoved og pronotum og afvigende sekundære kønsmærker, fra *L. quadratum* yderligere ved lidt blankere, mindre, smallere og lidt kortere vingedækker og fra *L. terminatum* yderligere ved finere punkterede vingedækker og mørkere ben. Vingedækernes ydre baghjørner som regel næppe eller kun utydeligt lysere. Følehorn, lår og skinneben brunlige. Længde 5—6 mm.

♂: 5. og 6. bugled i midten med et længdeindtryk, 5. bugleds bagrand let indbuet, 6. bugleds bagrand lidt stærkere, men dog kun temmelig let indbuet.

♀: 6. frie rygleds bagrand stumpvinklet (fig. 128, p. 250). 6. bugleds bagrand også stumpvinklet.

Denne art, der bl. a. er fundet i Østergötland, Sydnorge og Hamburg-egnen, kunne muligvis træffes også hos os. Den lever i moser, bl. a. tørvemoser, i vådt vandmos (*Sphagnum*), ganske nær vandkanten, især hvor der vokser star (*Carex*)-tuer, ofte i selskab med *Acylophorus wagenschieberi* Kiesw. [Hannen er meget sjældnere end hunnen.]

3. gruppe.

(Underslægt *Lathróbium* s. str.).

Vingedækkerne med enkle siderandkanter. Halsen over $\frac{2}{5}$ — oftest c. halvt — så bred som hovedet.

Herhen hører nogle af de vanskeligste arter. Over disses hanner er en oversigt givet foran p. 251.

4. *L. rufipénne* Gyll. Gennemsnitligt mindre end de følgende rødtegnede arter og tillige kendelig fra dem ved hovedets tættere og — også på siderne — grovere punktur. Slankere end *L. elongatum*. Sort, vingedækkerne røde med sort rød-tredjedel, følehornene rustrøde, 6.—8. led c. så lange som brede, benene rødgule. Hovedet, målt fra pandens forrand til halsindsnøringen, rigeligt så langt som bredt, på undersiden tæt og ret kraftigt, på struben dog kun meget spredt, punkteret, c. så bredt som pronotum. Dette c. $\frac{1}{7}$ længere end bredt, ret kraftigt punkteret. Vingedækkerne tydeligt bredere og c. $\frac{1}{4}$ længere end pronotum, ret fint og ikke ret tæt punkterede. Længde 6—7 mm.

♂: 5. og 6. bugled langs midten kun yderst svagt indtrykt, 6. bugleds bagrand med en lidet dyb indbugtning.

Sjælden (J, Ø). Hjerting; Fåborg, Flommen ved Sorø, Amager, de nordsjællandske moser (f. eks. Lyngby mose, Bølle-mosen, Malm-mosen). Især i skovmoser i meget fugtigt vandmos (*Sphagnum*) og opskyl.

5. *L. elongátum* L. (fig. 129). Sort, vingedækkerne røde med sort rød-tredjedel, følehornene brunrøde, 6.—8. led c. så lange som brede, benene rødgule eller røde, hofterne brune; meget sjældent er vingedækkerne helt eller næsten helt sorte (var. *frauduléntum* Ganglb.¹⁾). Hovedet så bredt som pro-

¹⁾ Se om denne varietetets adskillelse fra *L. brunnipes* nedenfor under sidstnævnte art, p. 259.

notum, dette lidt længere end bredt, temmelig kraftigt punkteret. Vingedækkerne rigeligt $\frac{1}{4}$ bredere end pronotum, lidt kraftigt og ikke særlig tæt punkterede. Længde 8—9 mm.

♂: 5. bugled i midten med et svagt, 6. bugled med et dybere længdeindtryk; 6. bugled i bageste halvdel på hver side af længdeindtrykket med en længdestribe af korte, sorte børstehår, bagranden mellem disse hårstriber med vinkelformet indskæring.

♀: 7. frie rygleds indskæring c. dobbelt så dyb som bred, i bunden svagt stumpvinklet (fig. 123, p. 250).

Almindelig (J, Ø, B). På fugtig bund. En larve fundet $\frac{11}{7}$, klækket $\frac{29}{7}$.

6. *L. géminum* Kr. Meget nærstående til den foregående, men adskilt fra den ved de i oversigten nævnte kendetæmker samt ved, at kroppen er kraftigere, hoved og pronotum tydeligt bredere, det første noget mindre tæt punkteret, det sidste kun meget lidt længere end bredt, og vingedækkerne kun lidt bredere end pronotum. Vingedækkernes røde farve er oftest lidt mørkere, lidt mindre udbredt og noget vagere afgrænset fra den sorte rodfarve; meget sjældent er vingedækkerne helt eller næsten helt sorte (var. *volgénsæ* Hochh.¹⁾). Længde 8—9 mm.

♂: 5. og 6. bugleds midte uden tydelige længdeindtryk, 6. bugled med 2 børstehårstriber som hos den foregående, bagranden ikke eller næppe indbugtet mellem børstehårstriberne.

♀: Som den foregående, dog er indskæringen i bunden jævnt rundet, ikke stumpvinklet antydet (fig. 123, p. 250).

Fig. 129. *Lathrobium elongatum* ♂. × 6.

¹⁾ Se om denne varietets adskillelse fra *L. brunnipes* nedenfor under sidstnævnte art, p. 259.

Temmelig sjælden (J, Ø, B). Draved skov; Ærø, Tåsinge, Roskilde, Dyrehaven (i antal i kompostbunker ved dyrehusene) og flere steder på Sjælland; Bornholm.

[*L. ripícola* Czwal. Nærstående til de to foregående, men adskilt fra dem ved, at hovedet bagud er ganske svagt udvidet og dets baghjørner kortere rundede, at vingedækkerne er helt røde eller kun ganske smalt sorte ved roden, at hofterne er lysere, og at hannens sekundære kønsmærker er afvigende, fra *L. elongatum* yderligere ved, at hovedets underside stemmer overens med *L. geminum*, og at vingedækkerne er kortere, oftest kun c. så lange som *pronotum*. Længde 7,5—8,5 mm.

♂: 5. bugled langs midten meget svagt, 6. bugled noget tydeligere, men dog ret svagt længdefuret, 6. bugleds hårstriber svagere end hos de to foregående, dets bagrand næppe indbuet.

♀: Omtrent som *L. geminum*.

Denne art, der bl. a. er fundet i Hamburg-egnen, kunne muligvis træffes også hos os. Den er bl. a. fundet på mosebund.

L. laevipénne Heer. Nærstående til den foregående ved bagud ganske svagt udvidet hoved og i det højeste ganske smalt sort vingedækkerod, men adskilt fra den ved, at *pronotums* glatte midtstribe bagtil har en yderst fin og svag midtfure, at hofterne er mørkere, og at størrelsen er lidt ringere. Fra *L. elongatum* og *geminum* adskilles den ved ringere størrelse, hovedformen, vingedækkefarven og lidt smallere krop, og fra *L. rufipenne* ved meget svagere hovedpunktur og vingedækkefarven. Fra alle de nævnte arter afviger hannen desuden ved de sekundære kønsmærker. Hovedet er i hvert fald rigeligt så bredt som *pronotum*. Længde 6,5—7,5 mm.

♂: 6. bugleds bagrand med en bred, trekantet indskæring og på hver side af denne med en bagudrettet, sortbehåret tand; partiet foran indskæringen er ophøjet i midtlinien og på hver side forsynet med sorte børstehår.

Denne art angives at være fundet i Hamburg-egnen og er derfor omtalt her, skønt dens forekomst hos os ikke er særlig sandsynlig.]

7. *L. fulvipénne* Grav. Nærstående til *L. elongatum* og *geminum*, men adskilt fra dem ved de i oversigten nævnte kendemærker samt ved ganske lidt slankere følehorn, hvis 6.—8. led oftest er ganske lidt længere end brede, og lidt mere aflangt pronotum, der ofte er c. $\frac{1}{4}$ længere end bredt, fra *L. elongatum* yderligere ved, at hovedets underside stemmer overens med *L. geminum*, og at vingedækkerne er kortere og, navnlig fortil, smallere. Vingedækkerne er hos den normale, uvingede form ikke længere end pronotum og oftest uden sort tegning, hos den vingede form (var. *létzneri* Gerh.) kun meget lidt længere end pronotum og oftest sorte ved roden. Længde 8—9 mm.

♂: 5. og 6. bugled i midtlinien ikke tydeligt længdefurede, 6. bugled uden børstehårstriber, bagranden lidet dybt indbuet.

♀: 7. frie rygleds indskæring kun c. en halv gang længere end bred, i bunden simpelt rundet (fig. 125, p. 250).

Almindelig (J, Ø, B). På fugtig bund.

8. *L. brúnnipes* Fabr. Vor største art. Blankt sort, følehornene rustrøde, benene rødgule. Hovedet c. så langt som bredt, på oversiden lidt finere og mere spredt punkteret end hos *L. elongatum*, på undersiden ret fint og spredt punkteret, med upunkteret, ret bred, tydeligt afgrænset strube. Pronotum c. $\frac{1}{6}$ længere end bredt, ret kraftigt punkteret. Vingedækkerne lidt bredere end pronotum, hos den normale, uvingede form c. så lange som, hos den vingede form (var. *lutéipes* Fauv.) lidt længere end pronotum, temmelig fint og spredt punkterede. Længde 8—9,5 mm.

♂: 5. bugled med et stort, ret dybt, trekantet indtryk, bagranden let indbuet. 6. bugled med en dyb længdemidtfure, bagranden med en dyb indskæring.

♀: 7. frie rygled meget dybt indskåret, 8. frie rygled (mellem 7. frie rygleds lange spidser) med en længdemidtkøl.

Arten kendes let fra de tre følgende sorte arter bl. a. ved betydeligere størrelse. Fra *L. elongatum* var. *fraudulentum* og *L. geminum* var. *volgense* kendes den med sikkerhed ved

de afvigende sekundære kønsmærker både hos ♂ og ♀, fra den første yderligere ved skulpturen på hovedets underside og fra den sidste yderligere ved finere punktur på vingedækkerne og finere og tættere punktur på bagkroppen.

Almindelig (J, Ø, B). På fugtig bund. Den forekommer hyppigt i mulden omkring muse- og muldvarpegange, men har dog næppe nogen nærmere tilknytning hertil.

9. *L. fóvulum* Fabr. Adskilt fra den foregående ved betydeligt ringere størrelse, bagud tydeligt udvidet hoved, meget bredere strube, lidt slankere følehorn, hvis 6.—8. led er længere end brede, lidt mørkere, gulbrune eller rødbrune ben og afvigende sekundære kønsmærker. Vingedækkerne er normalt, langs sømmen, lidt kortere end, hos var. heterópterum Epp. lidt længere end pronotum. Længde 6—7 mm.

♂: 5. bugled med et yderst svagt, 6. bugled med et ret svagt længdeindtryk langs midten, 5. leds bagrand yderst svagt indbuet, 6. leds bagrand med en ret dyb indskæring, der er meget mindre end hos den foregående art.

♀: 7. frie rygleds indskæring mindre dyb end hos den foregående, 8. frie rygled med en kort længdemidtkøl.

Sjælden (J, Ø, B). Bygholm ved Horsens, Borresø, Skørping, Ålborg; Antvorskov, Lyngby mose, Bøllemosen, Sjælsø, Donse, Hillerød; Bornholm. Oftest i skovmoser i vandmøs (Sphagnum) og under løv.

10. *L. filifórme* Grav. Blandt gruppens sorte arter let kendelig ved de mørke ben og ved at være mindre end de to foregående, men større end den følgende. Sort, følehornene rustrøde, benene mørkebrune med lysere fødder. Hovedet c. så langt som bredt, bagud ganske svagt udvidet, følehornenes 6.—8. led ikke længere end brede. Pronotum c. $\frac{1}{4}$ længere end bredt. Vingedækkerne hos den normale, uvingede form langs sømmen knapt så lange som pronotum, hos den vingede form lidt længere, punkturen ikke ret kraftig og lidet tæt. 7. frie rygleds sidestykker bagtil tornformet tilspidsede og opadkrummede. Længde 5,5—6 mm.

♂: 5. bugled i midten med et yderst svagt længdeindtryk, 6. bugleds bagrand med en lille, vinkelformet indskæring.

Temmelig almindelig (J, Ø, B). På fugtig bund, i mos, opskyl og fugtigt løv.

11. *L. lóngulum* Grav. Vor mindste art, blandt gruppens sorte arter let kendelig ved den ringe størrelse, smalle form, det c. $\frac{1}{3}$ længere end brede pronotum og de lyse ben. Sort, følehorn og ben rødgule. Hovedet lidt længere end bredt, bagud ganske svagt udvidet, lidt bredere end pronotum, øjnene set fra oven lidt længere end 1. følehornsleds bredde. Følehornenes 3. led som regel lidt kortere end 2. led, 6.—8. led ikke tydeligt længere end brede. Vingedækkerne hos den normale, uvingede form lidt kortere end pronotum, hos den meget sjældnere vingede form (var. *longipénne* Fairm.) lidt længere, punkturen ret fin og spredt. 7. frie rygled omtrent som hos den foregående. Længde 4—4,5 mm.

♂: 6. bugled langs midten med et meget svagt længdeindtryk, bagranden på hver side svagt, skråt indbuet, så at midtpartiet træder frem.

Umodne, lystfarvede eksemplarer adskilles fra den følgende art ved de under denne anførte kendemærker.

Almindelig (J, Ø, B). På fugtig bund.

12. *L. dilútum* Er. Nærstående til den foregående, men let adskilt fra udfarvede eksemplarer af denne ved kroppens brungule eller rødgule farve og endvidere afvigende fra den ved, at hovedet er lidt større, bagud lidt tydeligere udvidet, øjnene tydeligt mindre, set fra oven kun så lange som 1. følehornsleds bredde, følehornene lidt længere, deres 3. led ikke kortere end 2. led, pronotum ikke helt så aflangt, og 7. frie rygleds sidestykker ikke opadkrummede i spidsen. Længde 4,5—5 mm.

♂: 6. bugled langs midten med en svag længdefure, bagranden stumpvinklet indbugtet.

Meget sjælden (J, Ø). Haderslev, Kolding, Lundby og Hvorup bakker; Charlottenlund, Lundtofte, Holte, Saunte,

Tisvilde. Oftest på høj sandbund, i sandgrave, ved plante-rødder. Arten er muligvis knyttet til dyreboer og -gange og er undertiden fundet i muldvarpe- og humlereder. Vingede eksemplarer med længere vingedækker (var. maurianéne Fauv.) er vistnok ikke fundet hos os.

[*L. microps* L. Benick. står *L. dilutum* yderst nær, men har lidt kortere og tykkere følehorn, lidt mindre øjne, tættere punkterede vingedækker og tættere punkteret og derfor mindre blank bagkrop. Længde 3,6 mm.

Arten er beskrevet efter en enkelt hun, fundet i en mark-muserede i en klitdal med krybende pil (*Salix repens*) på nordø-øen Spiekerøog i juni 1939. Artsberettigelsen synes at måtte stå hen som noget tvivlsom, indtil der foreligger fund af hannen og undersøgelse af dens parringsorgan og sekundære kønsmærker.]

13. *L. pállidum* Nordm. Blankt brun, brungul eller rød-gul, bagkroppen oftest lidt mørkere, mat, følehorn og ben rød-gule. Hovedet bagud lidt udvidet, følehornenes 5.—7. led længere end brede. Pronotum omtrent $\frac{1}{4}$ længere end bredt. Vingedækkerne kun meget lidt bredere end pronotum, hos den normale, vingede form lidt kortere end, hos den vingede form (var. *jansóni* Crotch) c. så lange som pronotum, ret fint og lidet tæt punkterede. 7. frie rygleds sidestykker ikke opadkrummede. Længde 5—6 mm.

♂: 5. bugled langs midten med et svagt og ret bredt længdeindtryk, bagranden let indbuet og på hver side med nogle korte, sorte børstehår. 6. bugled langs midten dybere og smallere længdefuret, langs furens sider med korte, sorte børstehår, bagranden med en dyb, ret smal indskæring og på hver side af denne med en lang, spids, bagudrettet tand.

Adskilt fra den foregående art ved de i oversigten nævnte kendemærker samt ved lidt slankere følehorn, lidt større øjne og lidt mindre aflangt pronotum. Fra umodne, lystfarvede eksemplarer af *L. filiforme* adskilles den let ved slankere følehorn, meget tættere punkteret bagkrop og 7. frie rygleds ikke opadkrummede sidestykker.

Sjælden (J, Ø). Esbjerg (i en roekælder), Elbæk strand-skov, Rårup; Odense, Gedser havskrænt, Vejlø bugt, Damhussøen, fæstningsterrænet ved Husum, Lundtofte sandgrav. Arten er muligvis knyttet til dyreboer og -gange og er en enkelt gang fundet i en muldvarperede og af og til i musegange. Eksemplarer af denne art og *L. dilutum*, der træffes i bunden af sand- eller grusgrave, stammer antagelig også hyppigt fra dyregange i det omgivende terræn.

8. *Achéniun* Curt.

Udmærket ved fladtrykt krop, fremefter tilsmalnet hoved, bagud tilsmalnet pronotum med på hver side indbuet forrand og stærkt afsatte forhjørner og langt kloled, der er lige så langt som de 4 øvrige fodled tilsammen. Iøvrigt nærstående til den foregående slægt. Overlæben dybt tvelappet. Kæbepalpernes endeled lille, konisk. Forlårene stærkt fortykkede, på undersiden stumpvinklet udvidede, forskinnebenenes inderside i midten stærkt indbuet.

Fig. 130. *Achenium humile*. × 6.

1. *A. humile* Nicol. (fig. 130). Blankt brun, hoved og pronotum ofte brunsorte, vingedækkerne som regel brungule, hyppigt med mørkere rød, bagkroppens spids og de enkelte leds bagrand lysere, følehorn og ben brungule. Forkroppen kraftigt og ret spredt, på pronotum og vingedækkerne ofte rækkevis antydet, punkteret og i bunden med spredte, yderst fine punkter. Hovedet c. så bredt som pronotum, dette c. så langt som bredt, i midtlinien oftest uden kraftige punkter, men hyppigt med

en yderst fin midtfure. Vingedækkerne rigeligt så lange som pronotum. Længde 7—7,5 mm.

♂: 6. bugleds bagrand med en lidt stumpvinklet indskæring.

Meget sjælden (J, Ø, B). Ydre Bjerrum ved Ribe (i sprækker af udtørrede grøfter i marskengene), Esbjerg (under tang på stranden); Ærø, Engestofte (Lolland), Gedser odde (i antal i smalle sprækker i foden af lerskrænten og i den her op til liggende tang, juni), Amager fæled (under tang på stranden); Klippegård øst for Rønne. Maj—okt.

9. *Cryptobium* Mann.

Let kendelig fra alle gruppens andre slægter ved, at følehornene er knæbøjede mellem 1. og 2. led og deres 1. led c. så langt som de 3 følgende led tilsammen. Hovedet af langt, halsen rigeligt halvt så bredt som hovedet, øjnene ret små, tindingerne lange. Overlæbens forrand i midten med 2 små tænder, adskilt ved en indskæring. Kæbepalpernes endeled yderst lille og fint, ofte næppe synligt. 4. fodled simpelt, bagføddernes 1. led længere end 2. led, c. så langt som kloleddet.

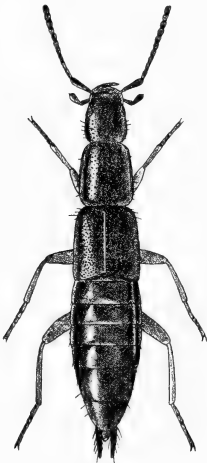

Fig. 131. *Cryptobium fracticorne* ♂. × 8.

1. *Cr. fracticorne* Payk. (fig. 131). Blankt sort, forkroppen tyndt, på vingedækkerne lidt opstående, bagkroppen ret tæt nedliggende behåret, følehornene brunlige, benene rødgyule

eller brungule. Hovedet ret kraftigt, spredt punkteret. Pronotum lidt bredere end hovedet, lidt længere end bredt, med

en bred, glat midtlinie på hver side begrænset af en lidt uregelmæssig punktrække og iøvrigt ret spredt og kraftigt punkteret. Vingedækkerne c. så lange som eller hos uvingede eksemplarer (var. brevipénne Muls. et Rey) lidt kortere end pronotum, ret tæt og kraftigt punkterede. Længde 5—6 mm.

♂: 5. bugled langs midten med tættere mørk behåring, bagranden let indbuet; 6. bugled spaltet af en smal, dyb indskæring med let konvekse, kantede sider.

Ikke sjælden (J, Ø, B). I opskyl og løv på fugtig bund.

Alle afbildninger, undtagen fig. 88, er originale,
tegnede efter naturen af forfatteren.

Forkortede forfatternavne.

Bernh.	=	Bernhauer.	L.	=	Linné.
Boisd.	=	Boisduval.	Mach.	=	Machulka.
Bris.	=	Brisout.	Mann.	=	Mannerheim.
Curt.	=	Curtis.	Marsh.	=	Marsham.
Cwal.	=	Cwalina.	Mein.	=	Meinert.
Epp.	=	Eppelsheim.	Motsch.	=	Motschulsky.
Er.	=	Erichson.	Muls.	=	Mulsant.
Fabr.	=	Fabricius.	Müll.	=	Müller.
Fairm.	=	Fairmaire.	Mäkl.	=	Mäklin.
Fauv.	=	Fauvel.	Nicol.	=	Nicolai.
Fourcr.	=	Foureroy.	Nordm.	=	Nordmann.
Gglb.	=	Ganglbauer.	Oliv.	=	Olivier.
Gebf.	=	Gebler.	Pand.	=	Pandellé.
Gerh.	=	Gerhardt.	Panz.	=	Panzer.
Germ.	=	Germar.	Payk.	=	Paykull.
Grav.	=	Gravenhorst.	Redtb.	=	Redtenbacher.
Gyll.	=	Gyllenhal.	Rosenh.	=	Rosenhauer.
Hbst.	=	Herbst.	Sahlb.	=	Sahlberg.
Hoch.	=	Hochhut.	Sam.	=	Samouelle.
Illig.	=	Illiger.	Schall.	=	Schaller.
Joh.	=	Johansen.	Scop.	=	Scopoli.
Kiesw.	=	Kiesenwetter.	Steph.	=	Stephens.
Kr.	=	Kraatz.	Thoms.	=	Thomson.
Lac.	=	Lacordaire.	Tott.	=	Tottenham.
Latr.	=	Latreille.	Zett.	=	Zetterstedt.
Lec.	=	Leconte.			

Litteratur.

I. I almindelighed.

- A. G. Boving and F. C. Craighead.* Larvae of Coleoptera, Brooklyn, 1931.
- L. Ganglbauer.* Die Käfer von Mitteleuropa, 2. bind, 1895.
- W. Hellén.* Catalogus coleopterorum Daniae et Fennoscandiae, auctoribus Victor Hansen, W. Hellén, A. Jansson, Th. Munster, A. Strand, 1939.
- Kai L. Henriksen.* Danske insektnavne, Kbhvn., 1944.
- A. Horion.* Nachtrag zu Fauna Germanica von Edmund Reitter, 1935.
- Käferkunde für Naturfreunde, Frankfurt am Main, 1949.
- Joh. P. Johansen.* Danmarks Rovbiller, 1914.
- G. Kraatz.* Naturgeschichte der Insecten Deutschlands, bind II, 1858.
- E. Reitter.* Fauna Germanica, II. bind, 1909.
- Scheerpeltz und Höfler.* Käfer und Pilze, Wien, 1949.
- A. West.* Fortegnelse over Danmarks biller, Ent. Medd. 21. bind, 1940—41, med tillæg smstds., 25. bind, 1947—1951, p. 3—141, 209—211, 326—327, 405—406 (ved Victor Hansen) og 465—466 (ved samme).
- A. Winkler.* Catalogus coleopterorum regionis palaearcticae, 1924—32.
- W. Zirk.* Fauna der Umgegend von Hamburg-Altona, Staphyliniden. Verhandl. des Vereins für naturwiss. Heimatforschung zu Hamburg, bind XIX, 1926—27, p. 3 ff.

II. Familien Micropeplidae og underfamilierne

1. Proteininae, 2. Omaliinae og 3. Phloeocharinae.
- L. Benick* i Mitteil. der Münchner Entom. Gesellschaft, 1943, p. 599 ff. (*Anthobium minutum*, *lapponicum* og *sorbicola*).
- Victor Hansen* i Entom. Medd., 20. bind, 1940, p. 579 ff. (*Phyllodrepa melis*).
- Y. Kangas* i Annales Entom. Fenn. 1941, p. 60 ff. (*Anthobium lapponicum-minutum*-gruppen).

- E. Kuusinen* i Notulae Entom., 1933, p. 65 ff. (Megarthrus).
G. Luze i Verhandl. der zoologisch-botanischen Gesellschaft in Wien, 53. bind, 1903, p. 179 ff. (Lesteva).
 — smstds., 55. bind, 1905, p. 33 ff. (Olophrum) og p. 53 ff. (Lathrimaeum).
 — smstds., 56. bind, 1906, p. 485 ff. (Xylodromus, Omalium, Phyllodrepa, Pycnoglypla og Phloeonomus).
Thure Palm. Svensk Insektfauna, 9 Skalbagger, fam. Staphylinidae underfam. Micropeplinae, Phloeocharinae, Olisthaerinae, Proteininae, Omaliinae, 1948.
Oscar Sjöberg i Svensk Entom. Tidskr., 1930, p. 175 ff. (Proteinus).
 — smstds., 1932, p. 104 ff. (Phloeonomus punctipennis Thoms.).
Andr. Strand i Opusc. Entom. 1937, p. 111 ff. (Phloeonomus punctipennis Thoms. og sjobergi n. sp.).

III. Underfamilierne 4. Oxytelinae og 5. Oxyporinae.

- L. Benick* i Entom. Blätter 1934, p. 144 ff. (Trogophloeus heidenreichi), 1936, p. 8 ff. (Bledius pallipes gruppen), 1937, p. 73 ff. (Bledius), 1939, p. 25 ff. (Bledius spectabilis og germanicus), 1939, p. 95 ff. (Trogophloeus heidenreichi).
 — i Stettiner Entom. Zeit. 1943, p. 91 ff. (Bledius).
P. Breddin i Entom. Blätter 1936, p. 107 ff. (Bledius).
Victor Hansen i Entom. Medd. 20. bind, 1940, p. 581 ff. (Bledius pallipes gruppen).
Klima i München. Koleopt. Zeitschr. II, 1904—06, p. 43 ff. (Trogophloeus).
R. Krogerus i Acta pro fauna et flora Fenniae bind 56, nr. 3, 1925 (Bledius).
 — i Notulae Entom. 1925, p. 114 ff. (Bledius).
Ellinor Bro Larsen. Biologische Studien über die tunnelgrabenden Käfer auf Skallingen. Videnskabelige Meddelelser fra Dansk Naturhistorisk Forening, bind 100, 1936.
C. H. Lindroth og Th. Palm i Svensk Entom. Tidskr. 1934, p. 278 ff. (Trogophloeus despectus).
Th. Palm i Svensk Entom. Tidskr. 1937, p. 167 ff. (Bledius procerulus).
 — i Notulae Ent. 1942, p. 97 ff. (Trogophloeus lindrothi).
E. Palmén i Annales Entom. Fenn. 1939, p. 166 ff. (Oxytelus laqueatus).
E. Palmén og St. Platonoff smstds. 1943, p. 147 ff. (Trogophloeus og Bledius).
O. Scheerpeltz i Notulae Entom. 1937, p. 97 ff. (Trogophloeus).

- I. C. Schiødte.* De tunnelgravende Biller, Bledius, Heterocerus og Dyschirius og deres danske Arter. Naturh. Tidsskr. 3. række, 4. bind, 1866, p. 141 ff.
- D. Sharp* i Entom. Monthly Mag. 1911, p. 31 ff. (Bledius palipes gruppen).
- C. E. Tottenham* i Entom. Monthly Mag. 1940, p. 38 ff. (Bledius spectabilis og limicola).

IV. Underfamilierne 6. Steninae og 7. Euaesthetinae.

- L. Benick.* Steninae i Bestimmungs-Tabellen der europäischen Coleopteren, heft 96, 1929.
- i Coleopt. Rundschau 1917, p. 1 ff. og 1927, p. 133 ff. (forskellige Stenus-arter).
- i Entom. Blätter 1916, p. 237 ff. (Stenus glabellus) og 1945—48, p. 117 ff. (Stenus circularis og nærstående arter).
- i Entom. Medd., 14. bind, 1923, p. 217 ff. (danske Stenus-arter).
- i Entom. Mitteil. 1917, p. 332 ff. (Stenus cautus og vafellus).
- i Forschungen d. geogr. Gesellsch. d. Naturh. Mus. in Lübeck 1947, p. 75 ff. (Stenus glabellus).
- i Koleopt. Zeitschr. 1949, p. 95 ff. (Stenus declaratus og simillimus).
- i Opuscula Entom., 1950 p. 113 ff.¹⁾ (Stenus tarsalis gruppen).
- V. Machulka* i Acta Entom. Musei Nationalis Pragae 1947, p. 87 ff.²⁾ (Stenus tarsalis gruppen).
- F. Meinert* i Videnskabelige Meddelelser fra Naturh. Forening 1884—86, p. 180 ff. (om tungens udskydelighed hos Steninerne).
- Andr. Strand* i Norsk Entom. Tidsskr. V (1940), p. 180 ff. (Stenus pseudopubescens).
- smstds. VI (1942), p. 70 ff. (Stenus crassus og nanus og nærstående arter).
- W. Wüsthoff* i Entom. Blätter 1934, p. 62 ff. (tegninger af Stenus-arternes hanlige parringsorgan).

V. Underfamilien 8. Paederinae.

- L. Benick* i Entom. Blätter 1942, p. 168 ff. (Lathrobium microps).

¹⁾ Tegningerne p. 115 er ikke vellignende.

²⁾ Det fremgår af artiklens tekst, at artsnavnene under de to tegninger p. 88 er blevet ombyttet.

- G. Binaghi* i Mem. Soc. Ent. Ital. 14. bind, 1935, p. 84—110 (Scopaeus).
- T. H. Edmonds* i Entom. Monthly Mag. 1932, p. 206 ff. og 1133, p. 7 ff. (Scopaeus).
- A. Jansson* i Svensk Entom. Tidskr. 1946, p. 3 (Scopaeus).
- Th. Palm* i Svensk Entom. Tidskr. 1936, p. 75 ff. (Astenus).
— smstds. 1940, p. 6 ff. (Lathrobium fennicum).
— smstds. 1943, p. 78 ff. (Lathrobium gracile).
- O. Renkonen* i Annales Entom. Fenn. 1938, p. 171 ff. (Lathrobium fennicum).
- O. Scheerpeltz* i Entom. Blätter 1944, p. 33 ff. (Lithocharis).
- Andr. Strand* i Norsk Entom. Tidsskr. VII (1945), p. 124 ff. (Scopaeus).
- W. Wüsthoff* i Het Naturhistorisch Maandblad nr. 5, XXII. jrg. 1933 (tegninger af Stilicis-arternes hanlige parringsorgan).
— i Mitteil. der Münchner Entom. Gesellschaft 1942, p. 582 ff. (tegninger af Lathrobium-arternes hanlige parringsorgan).

Oversigt

over rovbillerens forekomst vil fremkomme i 3. del.

Navnefortegnelse.

(Synonymer er trykt med *Kursiv*).

1. Familier, underfamilier, slægter og underslægter.

Side	Side	Side
Achenium 263	Lathrobium 247	Phloeonomus 68
Acidota 86	Lathrobium s. str. 256	Phloeonomus
Acrognathus 101	Lesteva 88	s. str. 71
Acrolocha 50	Lithocharis 245	Phloeostiba 69
Acrulia 48	Lobrathium 252	Phyllocrepa 52
Ancyrophorus 103	Medon 238	Planeustomus 102
Anthobium 43	Megarthus 33	Platysthetus 130
Anthophagus 92	<i>Mesostenus</i> 213	Proteininae 31
Aploderus 116	Micropeplidae 16	Proteinus 36
Arpedium 84	Micropeplus 17	Pycnoglypta 49
Astenus 224	Nestus 179	Scopaeus 233
Bledius 134	Olophrum 81	Staphylinidae 20
Coprophilus 101	Omaliinae 38	Steninae 160
Coryphium 93	Omalius 61	Stenus 161
Cryptobium 264	Orocharis 76	Stenus s. str. 165
Deleaster 100	Oxyporinae 159	Stilicus 228
Deliphrum 77	Oxyporus 159	Syntomium 98
Dianous 217	Oxytelinae 95	Tesnus 195
Euaesthetinae 218	Oxytelus 118	Tetartopeus 253
Euaesthetus 218	Paederinae 220	Thinobius 104
Geodromicus 91	Paederus 222	Trogophloeus 105
Hapalaraea 60	Parastenus 213	Xylostromus 74
Hemistenus 206	Phloeobium 32	Xylostiba 73
Hypostenus 198	Phloeocharinae 94	
Lathrimaeum 78	Phloeocharis 95	

2. Arter, aberrationer og varieteter.

Side	Side	Side
aeneum 99	allardi 65	angustatus (Or.) 77
affinis 76	alutaceus 132	angustatus (A.) 227
agricultor 153	<i>angulatus</i> 202	<i>angustatus</i> (A.) 227

Side		Side		Side	
angustatus (St.)	229	castaneus	240	flavipalpis	216
angusticolle	94	cautus	189	flavipes	212
apicalis	242	<i>cephalotes</i>	76	florale	44
arcuatus	109	cicindeloides	204	floralis	55
arenarius (Pl.)	131	circularis	193	fontinalis	90
arenarius (Bl.)	157	clavicornis	176	formicetorum	197
<i>argentellus</i>	183	clypeatum	32	formicatus	205
argus	190	coarcticollis	216	fossulatus	171
assimile	83	coerulescens	217	<i>foveicollis</i>	211
ater	173	<i>cognatus</i>	236	foveolatus	118
aterrimus	171	complanatus	127	fovulum	260
atomarius	37	concinus	75	fracticorne	264
atratus	187	cornutus	132	fracticornis	147
atricapillus	147	corticinus	111	fraudentum	256
atripalpe	254	crassicollis	149	fuliginosus	110
atrocephalum	80	crassus	196	fulvicornis	201
austriacus	191	crenata	86	fulvipenne	259
baudii	152	cribricollis	151	fulvipes	123
bicolor	243	cruentata	87	fulvus	19
bicornis	145	declarata	192	furcatus	143
bifoveolatus	210	defensus	156	fuscipes (St.)	190
biguttatus	169	denticollis	35	fuscipes (P.)	224
bilineatus	109	depressus (M.)	34	<i>fuscipes</i> (Bl.)	155
bimaculatus	170	depressus (X.)	75	fusculum	81
binotatus	209	despectus	114	fusculus	241
bipunctatus (St.)	170	dichrous	100	fuscum	83
bipunctatus (Eu.)	219	dilutum	261	gallicus	174
bohemicus	202	diota	144	<i>gemellus</i>	223
boops	183	dissimilis	150	geminum	257
<i>brachypterum</i>	85	<i>elegans</i>	123	geniculatus (Sten.)	215
brachypterus	37	elongatulus	112	geniculatus (Stil.)	231
brevipenne	265	elongatum	256	germanicus	143
brevipennis (Th.)	104	erichsoni (Sten.)	217	glabellus	192
brevipennis (St.)	211	erichsoni (Stil.)	232	gracile	255
brunneus	240	erraticus	151	gracilicornis	59
brunnipes (St.)	197	excavatum	67	gracilis	115
brunnipes (L.)	259	excubitor	174	guttula	170
<i>bupthalmus</i>	183	exiguum	66	halophilus	113
caelatus (M.)	18	<i>exiguus</i>	114	hamatus	129
caelatus (A.)	117	fairmairei	129	heeri	90
caesum	67	fasciculatus	174	heidenreichi	111
caesus	118	femoralis	148	hemipterus	36
calcaratus	173	fennicum	254	heteropterus	260
canaliculatus	185	filiforme	260	<i>hinnulus</i>	144
caraboides	92	filiformis	226	humile	263
carbonarius	191	filipes	154	humilis	191

Side	Side	Side
ibericus 202	melanocephalus . . 243	picipes 211
immaculatus 227	melanopus 188	plagiatus 91
impressus (T.) . . . 111	melis 56	planus 70
impressus (St.) . . . 215	<i>memnonius</i> 110	pliginskii 52
incrassatus 184	microps 262	porcatus 17
inflata 48	minimus 237	primulae 45
insecatus 122	minutum 45	procerulus 148
inustus 126	minutus 236	proditor 175
ioptera 58	moliniformis 73	propinquus 244
jansoni 262	morio 186	<i>providus</i> 177
juno 172	multipunctum . . . 252	pseudopubesces . 209
kiesenwetteri 204	nanus (Bl.) 147	puberula 55
laevigatus 235	<i>nanus</i> (St.) 192	pubescens (L.) . . . 90
laevipenne 258	<i>nanus</i> (St.) 193	pubescens (St.) . . 208
laeviusculum 64	<i>neglectus</i> (St.) . . . 188	pulchellus 226
laeviusculus 219	<i>neglectus</i> (Ast.) . . 227	pumilio 194
lapponicus 70	nigra 57	pumilus 130
laqueatus 124	nigriceps 246	punctata 91
larseni 155	nigritulus 198	punctatum 253
laticolle 66	nitens (Pl.) 133	punctipennis 72
latifrons 200	nitens (St.) 185	<i>punctipennis</i> 72
letzneri 259	nitidiusculus 212	pusillus (Phl.) . . . 71
<i>limicola</i> 143	nitidulus 127	pusillus (Tr.) 115
lindrothi 112	niveus 210	pusillus (Bl.) 152
linearis 58	nodifrons 133	pusillus (St.) 192
litorale 67	obesus 110	pusillus (Sc.) 237
<i>litoralis</i> (St.) 197	obscurulus 245	pygmaea 60
<i>litoralis</i> (P.) 224	obsoletus 244	pygmaeus (Bl.) . . . 153
longelytrata 89	ochracea 245	<i>pygmaeus</i> (Bl.) . . . 153
longelytratus 226	opacus 146	quadratum 253
longipenne 261	ophthalmicum 47	quadrum 84
longipennis (A.) . . . 103	opticus 196	rastellus 155
longipennis (Th.) . . 105	orbiculatus 231	riparium 64
longitarsis 173	oxyacanthae 66	riparius 223
longulum 261	pallidum 262	ripicola (M.) 241
longulus 146	<i>pallipes</i> (Bl.) 154	ripicola (L.) 258
lurida 49	<i>pallipes</i> (St.) 214	rivulare 65
lustrator 178	<i>pallitarsis</i> 210	rivularis 110
luteipes 259	<i>palmi</i> 202	rogeri 177
macropterus 37	palpalis 103	ruficapillus 219
mandibularis 102	palposus 183	ruficollis 223
maurianense 262	palustris 214	rufipenne 256
maxillosus 160	perrisi 126	rufipes 230
melanarius 186	piceum 82	rufus 159
melanocephala 58	piceus 125	rugifrons 123
melanocephalum . . . 79	<i>picipennis</i> 211	rugosus 121

	Side		Side		Side
<i>rugulipenne</i>	64	<i>skrimshiri</i>	143	<i>tarsalis</i>	201
<i>ruralis</i>	183	<i>solutus</i>	203	<i>tarsalis-wüst.-</i>	
<i>salicis</i>	57	<i>sorbi</i>	47	<i>hoffianus</i>	202
<i>salisburgensis</i>	197	<i>sorbicola</i>	46	<i>tectum</i>	78
<i>sauleyi</i>	129	<i>spectabilis</i>	142	<i>tenue</i>	85
<i>scaber</i>	219	<i>striata</i>	51	<i>terebrans</i>	154
<i>schneideri</i>	116	<i>striatulus</i> (C.)	101	<i>terminatum</i>	254
<i>scrutator</i>	178	<i>striatulus</i> (Pl.)	133	<i>tesserula</i>	19
<i>sculpturatus</i>	126	<i>subdepressus</i>	189	<i>testaceus</i>	75
<i>sculptus</i>	125	<i>subniger</i>	157	<i>tetracarinatus</i>	128
<i>secerdensus</i>	157	<i>subterraneus</i>	157	<i>tibialis</i>	158
<i>septentrionis</i>	65	<i>subtilis</i> (Tr.)	115	<i>torquatum</i>	47
<i>sicula</i>	90	<i>subtilis</i> (St.)	230	<i>tricornis</i>	142
<i>silesiacus</i>	188	<i>sulcatula</i>	52	<i>unicolor</i>	80
<i>similis</i> (Sten.)	203	<i>sulcicollis</i> (Sc.)	236	<i>vafellus</i>	189
<i>similis</i> (Stil.)	230	<i>sulcicollis</i> (Sc.)	236	<i>vafellus</i>	189
<i>simillimus</i>	193	<i>sulculus</i>	52	<i>vilis</i> (Ph.)	59
<i>sinuatocollis</i>	34	<i>sylvester</i>	176	<i>vilis</i> (Bl.)	156
<i>sjøbergi</i>	72	<i>talpa</i>	158	<i>volgense</i>	257

18,

